

KULTURHISTORISK
MUSEUM
UNIVERSITETET I OSLO
FORNMINNESEKSJONEN

Postboks 6762,
St. Olavs Plass
0130 Oslo

RAPPORT

ARKEOLOGISK UTGRAVNING

Bosetnings-, aktivitets- og dyrkningsspor

Vold, 1/3706, Hamar k.
Lund søndre, 800/1, Ringsaker k.
Hedmark

FELTLEDER: Marte Mokkelbost
PROSJEKTLEDER: Ole Chr. Lønaas

OSLO 2014

KULTURHISTORISK
MUSEUM
UNIVERSITETET
I OSLO

Gårds-/ bruksnavn Vold, 1/3706 Lund søndre, 800/1	Kommune, fylke Hamar k., Hedmark Ringsaker k., Hedmark
Saksnavn Reguleringsplan for Lund og Vold	Kulturminnetyper Rydn.røyser, åkerlag, kokegroper, stolpehull
Saksnummer (KHM) 2009/5898	Prosjektkode 430244
Grunneier Bjørn Nordset (Lund) Øyvind Vold (Vold)	Tiltakshaver Block Watne (Distr.kontor Hamar) Furnesvegen 81/83, 2318 Hamar
Tidsrom for utgraving 2. juli – 24. august 2012	M711-kart/ UTM-koordinater/ Kartdatum
A-nr. A2012/143 og A2012/144	C.nr. C58342, C58343, C58344, C58345, C58346, C58347, C58348
ID nr. (Askeladden) 105987, 106033, 106071, 106078, 106081, 106141, 106149	Negativnr. (KHM) Cf34669 - Cf34675
Rapport ved, dato Marte Mokkalbost, 16. des. 2013	Saksbehandler/ Prosjektleder Ole Christian Lønaas

SAMMENDRAG

I forbindelse med realisering av reguleringsplan for Lund og Vold i Ringsaker og Hamar kommuner ble det undersøkt et område på ca. 8 900 m², og nærmere 800 strukturer ble målt inn. Undersøkelsen ble gjennomført i tråd med prosjektplanen, med enkelte justeringer. Alle sju lokalitetene som skulle undersøkes, ble åpnet og gravd ut, og alle mål som var skissert i prosjektplanen, ble oppfylt. Det ble ikke funnet forhistoriske hus eller gårdstun på området, men derimot flere rydningsrøysfelt og kokegropfelt, samt solide dyrkningslag spredt utover omtrent hele planområdet. De sju lokalitetene gir til sammen et godt bilde av tilnærmet kontinuerlig aktivitet innenfor planområdet fra yngre bronsealder og opp til i dag, med et lite opphold rundt Kristi fødsel, men med desto større intensivitet i bruken særlig i folkevandringstid, og da spesielt med tanke på kokegroper, som er tallrike og spredt utover den delen av planområdet som hører til Vold gård. Det kan dermed tyde på at området har vært et samlingssted særlig i folkevandringstid. Den første aktiviteten i bronsealder ser ut til å ha vært jordbruk som har startet ved Lund søndre, og større deler av planområdet på begge bruk har blitt ryddet og utnyttet utover i førromersk jernalder og gjennom romertid og folkevandringstid. I merovingertid/vikingtid ser det derimot ut til at området i sør har blitt brukt til beitemark, og kokegropaktiviteten på hele planområdet opphører da. En større bygning har blitt oppført like ved tunet på Lund søndre, men denne er trolig etterreformatisk. Det ble ikke gjort gjenstandsfunn som ble tatt vare på under utgravingen. I enkelte kokegroper ble det funnet små mengder brent leire og litt brente bein, noe som trolig vitner om matlaging og konsumpsjon. Videre ble det funnet en del gjenstander i jern, men alle var moderne og ble kassert. Ytterligere katalogisert gjenstandsmateriale består av naturvitenskapelige prøver.

INNHOOLD

FIGURLISTE	3
1 BAKGRUNN FOR UNDERSØKELSEN	5
2 DELTAGERE OG TIDSRUM	5
3 BESØK OG FORMIDLING	6
4 LANDSKAPET, FUNN OG FORNMINNER	6
5 PRAKTISK GJENNOMFØRING AV PROSJEKTET	8
5.1 PROBLEMSTILLINGER OG PRIORITERINGER	8
5.2 UTGRAVNINGSMETODE	10
5.3 UTGRAVNINGENS FORLØP	11
5.4 KILDEKRITISKE PROBLEMER	13
6 LOKALITET 101	15
6.1 RYDNINGSRØYSER	15
6.2 KOKEGROPER OG ILDSTEDER	21
6.3 ANDRE STRUKTURER OG FUNN	26
7 LOKALITET 109	27
7.1 RYDNINGSRØYSER	28
7.2 KOKEGROPER OG ILDSTEDER	33
7.3 ANDRE STRUKTURER OG FUNN	36
8 LOKALITET 105	43
8.1 KOKEGROPER	44
8.2 ANDRE STRUKTURER OG FUNN	45
9 LOKALITET 107	46
9.1 RYDNINGSRØYSER.....	46
9.2 ANDRE STRUKTURER OG FUNN	48
10 LOKALITET 110	49
10.1 RYDNINGSRØYSER.....	50
10.2 KOKEGROPER.....	55
10.3 ANDRE STRUKTURER OG FUNN	56
11 LOKALITET 201	57
11.1 STOLPEHULL	57
11.2 ANDRE STRUKTURER OG FUNN	61
12 LOKALITET 202	63
12.1 RYDNINGSRØYSER.....	63
12.2 ANDRE STRUKTURER OG FUNN	70
13 NATURVITENSKAPELIGE ANALYSER	71
14 PERIODEMESSIG SAMMENFATNING	72
15 SAMMENDRAG	75
16 LITTERATUR	76
17 VEDLEGG	77
17.1 STRUKTURLISTER	77

17.1.1	Lokalitet 101	77
17.1.2	Lokalitet 105	82
17.1.3	Lokalitet 107	82
17.1.4	Lokalitet 109	83
17.1.5	Lokalitet 110	87
17.1.6	Lokalitet 201	88
17.1.7	Lokalitet 202	89
17.2	PRØVER	91
17.2.1	Kull	91
17.2.2	Makrofossil	96
17.2.3	Pollen	96
17.3	TILVEKSTTEKST	98
17.4	TEGNINGER	104
17.4.1	Rentegninger fra lokalitet 101	104
17.4.2	Rentegning fra lokalitet 105	116
17.4.3	Rentegninger fra lokalitet 109	117
17.4.4	Rentegninger fra lokalitet 110	119
17.4.5	Rentegninger fra lokalitet 202	122
17.5	FOTOLISTE	124
17.5.1	Fotoliste lokalitet 101, negativnr. Cf 34669, lok. id 105987	124
17.5.2	Fotoliste lokalitet 105, negativnr. Cf 34670, lok. id 106033	128
17.5.3	Fotoliste lokalitet 107, negativnr. Cf 34671, lok. id 106071	129
17.5.4	Fotoliste lokalitet 109, negativnr. Cf 34672, lok. id 106078	130
17.5.5	Fotoliste lokalitet 110, negativnr. Cf 34673, lok. id 106081	134
17.5.6	Fotoliste lokalitet 201, negativnr. Cf 34674, lok. id 106141	136
17.5.7	Fotoliste lokalitet 202, negativnr. Cf 34675, lok. id 106149	137
17.6	ANALYSERESULTATER	138
17.6.1	Vedartsanalyse v/Helge I. Høeg	138
17.6.2	¹⁴ C-datering v/Ångströmlaboratoriet, Uppsala universitet	141
17.6.3	Makrofossil og pollenanalyse v/Anine Moltzen, NOK	147
17.7	ARKIVERT ORIGINALDOKUMENTASJON	154

FIGURLISTE

FIGUR 1. TABELL. OVERSIKT OVER MANNSKAP OG DAGSVERK.	5
FIGUR 2: KART. GEOGRAFISK Plassering av undersøkelsesområdet.	7
FIGUR 3. TABELL. LOKALITETENE MED ID-NR, C-NR OG INTRASIS-NR.	10
FIGUR 4. TABELL. AVDEKKET OMRÅDE PR LOKALITET.....	11
FIGUR 5. TABELL. OVERSIKT OVER DAGSVERK OG ORGANISERING I FELT	12
FIGUR 6. UTFORDRINGER I FELT.....	13
FIGUR 7. KART. OVERSIKTSKART OVER LOKALITET 101.	16
FIGUR 8. RYDNINGSRØYS 295 I ULIKE FASER AV UNDERSØKELSEN.	17
FIGUR 9. RYDNINGSRØYS 114 HELT NORD PÅ LOKALITET 101, SETT MOT V. FOTO AV KL.	19
FIGUR 10. PROFILBILDE AV RYDNINGSRØYSA 114 (ØVERST) SETT MOT V, FOTO AV KL.	19
FIGUR 11. MIDTRE DEL AV LOKALITET 101 SETT MOT V, MED RØYS 528 TIL VENSTRE OG RØYS 447 TIL HØYRE. FOTO AV KL.	20
FIGUR 12. ØVERST: PROFILFOTO AV RØYSA 528 SETT MOT V. FOTO AV KL.	20
FIGUR 13. KART. NORDRE (ØVERST) OG SØNDRE (NEDERST) DEL AV LOKALITET 101, MED STRUKTURNUMMER PÅFØRT.	21
FIGUR 14. TABELL. DATERINGER FRA LOKALITET 101, I KRONOLOGISK REKKEFØLGE.	23
FIGUR 15. FOTO OG TEGNINGER AV KOKEGROPENE 107 OG 164.	24
FIGUR 16. FOTO OG TEGNING AV KOKEGROPENE 109 OG 579.	25
FIGUR 17. ILDSTEDET 105 I PLAN MOT N OG PROFIL MOT NV.	25
FIGUR 18. ET UTVALG KOKEGROPER FRA LOKALITET 101 I PLAN (ØVERST) OG PROFIL (NEDERST).	26
FIGUR 19. KART. OVERSIKTSKART, LOKALITET 109.	27

FIGUR 20. OVERSIKTSFOTO OVER LOKALITET 109.	28
FIGUR 21. TV: RYDNINGSRØYSA 2012 LÅ BEGRAVD I ET DYRKNINGSLAG MIDT PÅ NORDLIGE DEL AV LOKALITET 109.	29
FIGUR 22. RYDNINGSRØYSA 2012, INN MÅLT I PLAN (MARKERT MED GRØNT).	29
FIGUR 23. KART. NORDVESTRE DEL AV LOKALITET 109, ET OMRÅDE SOM BLIR DISKUTERT MYE I DENNE RAPPORTEN.	30
FIGUR 24. DYRKNINGSLAGET 2058 SES HER I PLAN, MED RYDNINGSRØYSA 2061 I HØYRE FORKANT.	30
FIGUR 25. ØTV: RYDNINGSRØYSA 2061 I PLAN FØR SNITTING, SETT MOT S.	31
FIGUR 26. Ø: RYDNINGSRØYSA 2166 I PROFIL, SETT MOT S.	32
FIGUR 27. KOKEGROPA 2013 SOM LIGGER I FORBINDELSE MED RYDNINGSRØYSA 2012.	33
FIGUR 28. KOKEGROPER PÅ LOKALITET 109, I PLAN OG PROFIL.	34
FIGUR 29. ILDSTEDER PÅ LOKALITET 109 I PLAN OG PROFIL.	34
FIGUR 30. TABELL. DATERINGER PÅ LOKALITET 109, I KRONOLOGISK REKKEFØLGE.	35
FIGUR 31. DYRKNINGSLAGET 2058 I PLAN, SETT MOT SSV, I RETNING MOT DEN LANGE PROFILEN SOM BLE GRAVD GJENNOM LAGET.	37
FIGUR 32. DYRKNINGSLAGET 2058 I PROFIL.	37
FIGUR 33. UTSNITT AV DYRKNINGSLAGSPROFILEREN 2058 HVOR DET BLE TATT UT MANGE PRØVER.	39
FIGUR 34. KART. UTSNITT AV SØNDRE DEL AV LOKALITET 109.	40
FIGUR 35. DYRKNINGSLAGET 2098 SETT I PLAN MOT V, MIDT PÅ BILDET.	40
FIGUR 36. PROFILEN AV DYRKNINGSLAGET 2098.	41
FIGUR 37. KART. LOKALITET 105 MED INN MÅLTE STRUKTURER.	43
FIGUR 38. LOKALITET 105 SETT MOT NV, ETTER ENDT UNDERSØKELSE.	44
FIGUR 39. FOTO AV KOKEGROP 6009 I PLAN OG PROFIL, SETT MOT NNV. FOTO AV CW.	44
FIGUR 40. TABELL. DATERINGER FRA LOKALITET 105, I KRONOLOGISK REKKEFØLGE.	45
FIGUR 41. KART. OVERSIKTSKART OVER LOKALITET 107.	46
FIGUR 42. FOTO AV RYDNINGSRØYSA 6501.	47
FIGUR 43. TEGNING AV RØYSA 6501 I PROFIL ETTER SNITTING, SETT MOT VNV. TEGNET AV MM, RENTEGNET AV GS.	47
FIGUR 44. KART. OVERSIKTSKART OVER LOKALITET 110.	49
FIGUR 45. KART. NORDLIGE FELT PÅ LOKALITET 110, MED STRUKTURNUMMER.	50
FIGUR 46. TABELL. DATERINGER FRA LOKALITET 110, I KRONOLOGISK REKKEFØLGE.	50
FIGUR 47. PLAN OG PROFIL AV RYDNINGSRØYS 4005.	51
FIGUR 48. SØNDRE FELT PÅ LOKALITET 110 ETTER AVTORVING, SETT MOT ØST.	52
FIGUR 49. PROFILEN TIL RYDNINGSRØYS 4014, SETT MOT N.	53
FIGUR 50. RYDNINGSRØYS 4033 FØR SNITTING, SETT MOT N (T.V.) OG MOT S (T.H.). FOTO JSPE.	54
FIGUR 51. PROFIL AV RYDNINGSRØYS 4033 SETT MOT S.	54
FIGUR 52. PLAN- OG PROFILFOTO AV KOKEGROPENE 4002 (T.V., OVER SETT MOT Ø, UNDER SETT MOT N) OG 4030 (T.H., OVER SETT MOT Ø, UNDER SETT MOT N).	55
FIGUR 53. KART. OVERSIKTSKART OVER LOKALITET 201, MED STRUKTURNUMMER PÅFØRT.	57
FIGUR 54. STOLPEHULL PÅ LOKALITET 201 I PLAN OG PROFIL.	58
FIGUR 55. STOLPEHULLENE 7006 OG 7008 I PLAN OG PROFIL, SETT MOT SV. FOTO LH.	59
FIGUR 56. TABELL. DATERINGER FRA LOKALITET 201, I KRONOLOGISK REKKEFØLGE.	60
FIGUR 57. STOLPEHULLENE PÅ LOKALITET 201 ETTER SNITTING, SETT MOT SØR.	60
FIGUR 58. KULTURLAGET 7003 PÅ LOKALITET 201, SETT MOT NØ. FOTO SHO.	61
FIGUR 59. TABELL. DATERINGER FRA LOKALITET 202, I KRONOLOGISK REKKEFØLGE.	63
FIGUR 60. KART. OVERSIKTSKART OVER LOKALITET 201.	64
FIGUR 61. KART. NORDRE DEL AV LOKALITET 202, MED STRUKTURNUMMER.	65
FIGUR 62. OVERSIKTSFOTO OVER NORDRE DEL AV LOKALITET 202, SETT MOT NNV.	65
FIGUR 63. PLAN MOT SV OG PROFIL MOT NV AV RYDNINGSRØYSA 8001.	66
FIGUR 64. RYDNINGSRØYSA 8005 SETT MOT Ø. FOTO MM.	67
FIGUR 65. KART OVER SØNDRE DEL AV LOKALITET 202, MED STRUKTURNUMMER.	67
FIGUR 66. PLAN OG PROFIL AV RYDNINGSRØYSA 8016.	68
FIGUR 67. RYDNINGSRØYSA 8019 SETT MOT NØ. FOTO MM.	69
FIGUR 68. RYDNINGSRØYSENE 8021 (I FORKANT) OG 8024, SETT MOT NØ.	69

1 BAKGRUNN FOR UNDERSØKELSEN

De forestående utgravningene er knyttet til realisering av reguleringsplan for Lund i Ringsaker kommune og reguleringsplan for Vold i Hamar kommune. Saken har en relativt lang historie, og det vises til Hedmark fylkeskommunes oversendelse for nærmere redegjørelse av tidligere saksgang. Hensikten er, i korte trekk, å regulere et større område for boligbygging med tilhørende anlegg. Det legges til rette for bygging av inntil 740 boliger over en 30 års periode. Størrelsesmessig er planområdet i overkant av 310 dekar, og det omfatter hovedsakelig dyrket mark beliggende under gårdene Lund søndre og Vold.

I 2006 foretok Hedmark fylkeskommune arkeologiske registreringer i dyrket mark. Det ble påvist 18 lokaliteter med 97 anlegg innenfor planområdet. Av disse er 10 enkeltminner, i hovedsak kokegroper. De øvrige 8 lokalitetene omfatter ulike typer fornminner som groper med uvis funksjon, stolpehull, kokegroper, ildsteder og rydningsrøyser. Samtlige lokaliteter ligger i byggeområder, og alle ble underlagt dispensasjonsbehandling i henhold til kml. § 8, 4. ledd.

Riksantikvaren ga tillatelse til inngrep i de omsøkte lokalitetene i brev av 24. juni 2011. For følgende sju lokaliteter ble det knyttet vilkår om arkeologisk undersøkelse til dispensasjonen; id 105987, 106033, 106071, 106078, 106081, 106141 og 106149. For de øvrige 11 lokaliteter/enkeltliggende strukturer ble tillatelsen til inngrep gitt uten vilkår; id 106015, 106030, 106031, 106066, 106075, 106150, 106202, 106204, 106205, 106380 og 106381.

2 DELTAGERE OG TIDSRUM

Utgravningen ble foretatt i perioden 2.7-24.8.2012, og til sammen 11 personer deltok på utgravningen i løpet av denne perioden:

Figur 1. Tabell. Oversikt over mannskap og dagsverk.

Navn	Stilling	Periode	Dagsverk
Marte Mokkelbost	Utgravningsleder	2.7 – 24.8.2012	40
Kristine Ledsten	Assist. feltleder	2.7 – 24.8.2012	40
Jo Sindre Eidshaug*	Assistent/assist. feltleder	2.7 – 24.8.2012	40
Linda Åsheim	Assistent	9.7 – 3.8.2012	20
Irene Selsvold	Assistent	9.7 – 3.8.2012	20
Gjermund Steinskog	GIS feltleder	16.7 – 24.8.2012	30
Eivind Krag	Assistent	16.7 – 17.8.2012	25
Christian Westli	Assistent	16.7 – 27.7.2012	10
Signe Olesen	Assist. feltleder	31.7 – 24.8.2012	19
Joakim Skomsvoll	Assistent	31.7 – 24.8.2012	19
Line Hovd	Assistent	6.8 – 24.8.2012	15
Sum			278

* Eidshaug var assistent fram til 29/7, og jobbet som assisterende feltleder fra 30/7.

Prosjektleder ved Kulturhistorisk museum var Ole Chr. Lønaas, og vikarierende prosjektleder ved ferie i perioden 25.7 – 10.8.2012 var Axel Mjærum. Magne Samdal (KHM) foretok utsetting av fastpunkter og innmåling av felt den 5. og 10. juli. Den 17. juli hjalp han GIS feltleder Gjermund Steinskog i gang med Intrasis, samt at han tok en rask innføring av utgravningsleder Marte Mokkelbost i bruken av Intrasis.

Emil Breum fra Elverum Grus og Transport, Elverum, var maskinfører i perioden 3.7-13.8.2012, til sammen 6 uker. Gravemaskinen som ble benyttet, var en Hyundai Hymax 18 tonns beltegraver.

Lokal metalldektorentusiast Bjørn Pedersen fra Hamar fikk tillatelse til å gå over matjordlag på lokalitetene med metalldektor, og dette gjorde han 16. og 17. juli, samt flere ettermiddager senere i prosjektet. Alle funn ble framvist utgravningsleder i etterkant, men ingen funn var av en slik karakter at de ble samlet inn. Metalldektorundersøkelsen ble foretatt på frivillig basis av Pedersen, og utført uten vederlag.

3 BESØK OG FORMIDLING

Formidling av utgravningen ble hovedsakelig gjort i form av omvisninger for interesserte, både tiltakshavere, personer tidligere tilknyttet prosjektet, tilfeldig forbigående samt naboer. Tiltakshaverne, prosjektleder Ole Kristian Embretsen fra Stavsberg utvikling/Block Watne og John Kristian Bergum, prosjektleder Block Watne, fikk omvisning ved flere anledninger. Anne Marie Stenmark, Hamar kommune og Marit Langerak, Ringsaker kommune, hadde tidligere jobbet med prosjektet, og fikk omvisning av utgravningsleder den 21. august. Den 20. august lagde Hamar Arbeiderblad ved journalist Eli J. Haugen en reportasje fra utgravningen. Denne ble trykket i papirutgaven av Hamar Arbeiderblad den 22. august. Ellers var det noen få besøk av tilfeldig forbigående og naboer samt feriebesøk fra arkeologer i omegn.

4 LANDSKAPET, FUNN OG FORNMINNER

Planområdet omfatter arealer i både Ringsaker og Hamar kommune. Det ligger 3-4 km nord for Hamar sentrum, i møtet mellom by og land. Området er cirka 310 dekar stort, og omfatter store jorder og ubebygde arealer. Området utgjør et karakteristisk, bølgende jordbrukslandskap med tilstøtende boligområder, og det er vid utsikt over Mjøsa i vest og Åkersvika i øst.

Undergrunnen på området er utfordrende og veldig hardpakket, med mye flisberg og stein. I registreringsrapporten skrives det: «I 1818 ble det foreslått at skylden på Voll skulle bli «Lettet noget, formedelst dens Jordbunds slette Bonite» (Bleken-Nilssen 1941:730). Videre nevnes det i Furnes bygdebok at åkrene har «flisberg i botnen» (Ibid.). Beskrivelsene stemmer godt overens med erfaringer fra de arkeologiske undersøkelsene. Undergrunnen er variert. Sørøst på Lund

Figur 2: Kart. Geografisk plassering av undersøkelsesområdet.
Kartgrunnlag: Statens kartverk. Tillatelsesnummer NE12000-150408SAS. Produsert 4.2.2013 GS.

søndre og Voll består undergrunnen hovedsaklig av flisberg blandet med rødbrun jord. Stedvis er undergrunnen mørk og siltig med enkelte områder med stein. Dette gjelder spesielt i noen av de lavereliggende delene av de mer kupertene områdene. Slik undergrunn ble blant annet påvist sør-, sørvest- og nord for gårdstunet på Lund søndre og sør for gårdstunet på Voll. Nord og øst for gårdstunet på Lund søndre var undergrunnen langt mer finkornet, med lyse siltmasser i grunnen. Her ligger det også et myrdrag som nå er oppdyrket. I området helt øst på Lund søndre er den dominerende undergrunnen fin silt som varierer i grå og oransje farger. Noen steder er undergrunnen mer sandaktig, men med de samme fargene. På midten, helt øst, langs boligfeltet ved Vognveien og helt sør, ved gårdsveien mellom Lund søndre og Voll er det til dels store mengder stein i grunnen» (Brodshaug, et al. 2007:6). Det dreier seg delvis om steinrik undergrunn, men også om påfylte masser.

Registreringsrapporten (Brodshaug et al. 2007:7-8) opplyser at det innenfor planområdet skal ha vært kjent én, muligens to, gravhauger beliggende under gården Voll. Ved registreringen ble det imidlertid ikke påvist noen gravminner. Fra samme gård skal det være funnet tre spinnehjul, en øks fra jernalder i tillegg til en branngrav med en spydspiss fra yngre vikingtid (Pilø 2005:500). For øvrig er enkelte gravhauger registrert få hundre meter fra planområdet (id 10158, 77720 og 106060).

5 PRAKTISK GJENNOMFØRING AV PROSJEKTET

5.1 PROBLEMSTILLINGER OG PRIORITERINGER

Flere faktorer ble vurdert som interessante ut fra registreringsresultatene. Fornminnene representerer ulike spor etter gårdsdrift fra forhistorisk tid og/eller middelalder. Temaet er et av hovedsatsningsområdene ved Kulturhistorisk museum. Fortsatt er kunnskapen om jernalderens jordbruksbebyggelse i Hedmark begrenset. En utgravning av lokalitetene vil bidra til å belyse bosetning og gårdsutvikling i området over tid. En undersøkelse av rydningsrøyser vil kunne gi opplysninger om forhold som driftsform og hva som har vært dyrket. Flere av strukturene er tolket som kokegroper, hvilket kan representere andre typer aktiviteter enn ordinær gårdsdrift. Det vil være viktig å sikre kildemateriale som kan belyse overordnede problemstillinger knyttet til kokegropernes funksjon og kontekst. Ved en arkeologisk undersøkelse vil identifisering og datering av gårdsbosetning samt aktiviteter knyttet til denne stå sentralt. Fokus vil dermed ligge på sammenhengen mellom dyrkning – gårdsbebyggelse – kokegropaktivitet. Resultatene vil kunne sammenstilles med tidligere undersøkelser i Hamar-området, og dermed kaste lys over kulturhistorien i et kulturhistorisk viktig område (Lønaas 2012:5).

11 av de registrerte lokalitetene/enkeltminnene ble ikke undersøkt ved utgravningen. Dette gjaldt til sammen 16 strukturer, hvorav halvparten kokegroper. Det foreligger 6 dateringer fra disse som faller innenfor tidsspennet førromersk jernalder – romertid. Det var lite som tilsa at en utgravning av de 11 lokalitetene/ enkeltminnene ville gi informasjon av vesentlig verdi, og det vitenskapelige utbyttet ville trolig ikke stå i forhold til arbeidsomfanget. En utgravning av

forminner på de øvrige 7 lokalitetene ble derimot ansett til å frambringe kildemateriale som også er representativt for enkeltminnene som prioriteres vekk. Følgende prioriteringer lå til grunn ved undersøkelse av de 7 lokalitetene (Lønaas 2012:6):

* Lok. 101, id 105987 (J4)

Lokaliteten ble før utgravningen ansett å være den mest lovende av lokalitetene med bosetningsspor. Det syntes å være størst potensial i den sørlige delen. Det skulle vurderes å avdekke et felt i hver ende av lokaliteten, samt å legge en bred sjakt mellom disse. Lokaliteten ble ansett å ha potensial for flere gårdsbygninger. Den bør ses i sammenheng med registreringer som er gjort like vest for planområdet.

* Lok. 105, id 106033 (J3)

Her ble det sjaktet 60 m², tilsvarende 15 % av lokalitetens totale avgrensning. Strukturene ligger konsentrert. Fokus her var å få en oversikt over aktiviteten på lokaliteten, uten at lokaliteten nødvendigvis skulle avdekkes i sin fulle utstrekning.

* Lok. 107, id 106071 (J6)

Lokaliteten inneholdt kun en røys. Denne var tolket som en mulig grav fordi den skilte seg fra de andre røysene som ble funnet på registreringen. Det ble ikke prioritert å avdekke noe særlig av området utenom selve røysen. Hovedprioriteringen var å finne ut av røysens funksjon (grav eller rydningsrøys). Det var funnet et stykke jern i røysa under registreringen.

* Lok. 109, id 106078 (J2)

Flertallet av strukturene var konsentrert til 1000 m², sentralt på lokaliteten. Dateringene faller innenfor flere perioder, der kokegropene viser til eldre jernalder. Lokaliteten anses å ha potensial for gårdsbygninger, men ikke i like stor grad som lok 101. Undergrunnen er beskrevet som vanskelig (flisberg). Fokuset her var å få oversikt over en del av lokaliteten, fortrinnsvis i området der det var flest registrerte strukturer.

* Lok. 201, id 106141 (J5)

Lokaliteten omfatter tre sikre, steinskodde stolpehull på rekke. Under registreringen ble sjaktene utvidet en del VNV og Ø for anleggene. Det er grunn til å tro at lokaliteten fortsetter videre inn på eksisterende gårdstun, og muligheten for å foreta omfattende undersøkelser her ble ansett som uviss. Prioriteringen var å få en oversikt over bygningskonstruksjonen som stolpehullene var del av, men ikke på bekostning av det eksisterende gårdstunet.

* Lok. 110 (id 106081) og lok. 202 (id 106149)

Røysene ligger relativt nær dagens gårdstun på Lund og Voll. På den annen side ligger de spredt innenfor større områder, og det legges opp til avdekking av begrensede deler av lokalitetene (ca. 1/3). Et begrenset antall røysar bør undersøkes for å se bosetningsspor og dyrkingsspor i sammenheng.

5.2 UTGRAVNINGSMETODE

Undersøkelsen ble gjennomført ved maskinell flateavdekking, og det ble anvendt en 18 tonn gravemaskin med pusseskuff. For opprensing og graving av lange profiler i dyrkingslag ble det anvendt en smalere skuff med bredde på ca. 0,5 m. Sjaktene fra registreringen var gjenfylt, men strukturene var før dette dekket til med filtduk. Det var dermed enkelt å gjenfinne strukturene. I tillegg ble det åpnet opp store områder innenfor hver lokalitetsgrense, for å få oversikt over den arkeologiske aktiviteten i plan på hver av de sju lokalitetene.

Fremkomne strukturer ble nummerert fortløpende etter hvert som de ble avdekket. Hver lokalitet hadde sin egen nummerserie innenfor Intrasis (figur 3). Et utvalg av strukturene ble undersøkt og tegnet og fotografert i plan og profil. Mindre strukturer ble snittet med spade, mens rydningsrøyser og store dyrkingslagsprofiler ble snittet med gravemaskin. Snittede strukturer ble beskrevet på et eget skjema. Mengden skjærbrent stein i kokegroper ble målt i liter. Alle prøver og funn ble nummerert fortløpende. Det ble tatt kullprøve for radiologisk datering fra alle snittede kokegroper og ildsteder, og fra et utvalg av øvrige strukturer (enkelte rydningsrøyser). Makrofossilprøver og pollenserier ble i tillegg tatt inn fra et utvalg av relevante kontekster, da særlig dyrkingslagsprofil og rydningsrøyser. Det ble brukt digitalt speilreflekskamera i felt og bildene ble lagt inn i KHMs fotobase under Cf34669 - Cf34675. Digitale rentegninger er også lagt inn i fotobasen. Funn og prøver fra utgravningen er katalogisert under C58342-C58348 (figur 1).

Lokalitet	Id Askeladden	C-nr	Cf-nr	Intrasis-serie
Lok 101	id 105987	C58342	Cf34669	101-2000
Lok 105	id 106033	C58343	Cf34670	6001-6500
Lok 107	id 106071	C58344	Cf34671	6501-7000
Lok 109	id 106078	C58345	Cf34672	2001-4000
Lok 110	id 106081	C58346	Cf34673	4001-6000
Lok 201	id 106141	C58347	Cf34674	7001-8000
Lok 202	id 106149	C58348	Cf34675	8001-10000

Figur 3. Tabell. Lokalitetene med id-nr, C-nr og Intrasis-nr.

All innmåling ble utført i Intrasis. De første dagene med innmåling ble utført av Magne Samdal fra Kulturhistorisk museum. Det ble da anvendt 3 dagsverk. Den resterende innmålingen ble utført av GIS feltleder Gjermund Steinskog, med til sammen 27 dagsverk. Magne Samdal etablerte til sammen 6 fastpunkter i området. Innmålingen var problemfri med hensyn til gode siktlinjer og målevinkler. Det ble målt inn oppimot 800 strukturer i tillegg til feltgrenser, jordprofiler, steiner og dyrkingslag.

Det ble brukt en Leica 1100 totalstasjon (TPS) med RCS1100 fjernstyring. Dokumentasjonssystemet Intrasis (Explorer 2.1/Analysis 1.2) ble brukt til behandling og analyse av innmålte enheter i felt. Til videre databearbeiding, analyse og publisering av GIS-data ble ESRI's ArcMap 10 benyttet. Dataflyten fra totalstasjonen til Intrasis-programvaren skjer ved at målepunktene

lagres som Leica GSI-filer på et PCMCIA-kort i stasjonen. Kortet kobles til PC og avleses. Data overføres til Intrasis og bearbeides videre her for analyse og konvertering til ESRI shape-format. ArcMap 10 blir brukt til ferdigstilling av kart til rapport. Alle kartdata er satt i koordinatsystem UTM/WGS84 sone 32N, og lagret i ESRI geodatabase-format ved avlevering til Dokumentasjonsseksjonen ved Kulturhistorisk museum. I tillegg blir de respektive Intrasis-prosjektet avlevert til samme enhet for lagring og eventuell distribusjon.

5.3 UTGRAVNINGENS FORLØP

I prosjektplanen var arealet som skulle avdekkes pr lokalitet beregnet (Lønaas 2010:7). Det ble forsøkt å holde dette, men det ble også vurdert som lite hensiktsmessig å fortsette å flateavdekke på områder som ikke inneholdt funn. Det totale arealet som ble avdekket innenfor hver lokalitet, ble derfor noe mindre enn de mål som var satt opp i prosjektplanen (figur 4). Den svært steinete undergrunnen med til dels mye flisberg og et større antall rydningsrøyser enn forventet, bidro til at antall m² avdekket per dagsverk ble lavere enn beregnet. På hele prosjektet ble det i alt avdekket 8932,96 m². Totalt antall dagsverk brukt på avdekking var 91 (figur 5). Dette tilsvarer at i snitt 98,16 m² ble avdekket per dagsverk brukt på avdekking. I følge prosjektplanen var det forventet at 11 150 m² skulle avdekkes i løpet av 61 dagsverk (i snitt 182,79 m² per dagsverk), et mål som viste seg å være umulig å oppfylle på grunn av den vanskelige undergrunnen.

Lok. nr	C-nr	Beregnet areal, jf. registrering	Forventet avdekket, jf. pro.plan	Totalt areal avdekket
Lok 101	C58342	5500 m ²	5000 m ²	3747,22 m ²
Lok 105	C58343	350 m ²	350 m ²	252,24 m ²
Lok 107	C58344	?	100 m ²	41,59 m ²
Lok 109	C58345	9500 m ²	3000 m ²	2842,83 m ²
Lok 110	C58346	2500 m ²	1000 m ²	956,16 m ²
Lok 201	C58347	330 m ²	700 m ²	481,88 m ²
Lok 202	C58348	3300 m ²	1000 m ²	611,04 m ²
SUM:		21 500 m²	11 150 m²	8932,96 m²

Figur 4. Tabell. Avdekket område pr lokalitet

Arbeidet ble organisert slik at det til enhver tid gikk minst to personer sammen med maskinen under flateavdekkingen. På grunn av den vanskelige undergrunnen med mye stein samt mange nye rydningsrøyser, ble det stedvis vurdert som mest hensiktsmessig å ha tre personer foran maskinen. Avdekkingsarbeidet var uvanlig tungt, men progresjonen ble likevel totalt sett vurdert som god, mye på grunn av den store arbeidsinnsatsen som ble lagt ned ved krafingen. Avdekkingen startet med tre personer på lokalitet 101 første uke. Deretter ble mannskapet gradvis utvidet, slik at på det meste var vi 9 personer i felt (GIS-feltleder inkludert), i uke 5 av 8 (figur 5).

Det ble lagt ned betydelig arbeidsinnsats på lokalitet 101. Denne lokaliteten var på forhånd utpekt som den mest lovende, med muligheter for flere huskonsentrasjoner. I området med potensial for hus måtte undergrunnen renses grundig for lettere å vurdere om det finnes bygninger, og se sammenhengen mellom eventuelle konstruksjonsspor. Det ble avdekket 600 strukturer, og 199 av dem ble snittet i jakten på huskonstruksjoner som dessverre var ikke-eksisterende. Arbeidet på lok. 101 var beregnet til 6 uker. Imidlertid var arbeidsmengden her så stor at det var nødvendig å grave gjennom hele prosjektperioden på 8 uker. Arbeidet på lokaliteten ble ledet av samme feltleder i hele perioden.

Lokalitet	Antatt omfang	Reelt omfang	Uke 1	Uke 2	Uke 3	Uke 4	Uke 5	Uke 6	Uke 7	Uke 8
			2. - 6. juli	9. - 13. juli	16. - 20. juli	23. - 27. juli	30. juli – 3. aug.	6. - 10. august	13. - 17. august	20. - 24. august
Lok 101	110 dv	159 dv	Avdekking 15 dv	Avdekking 15 dv Utgravning 10 dv	Avdekking 15 dv Utgravning 20 dv	Avdekking 1 dv Utgravning 22 dv	Utgravning 22 dv	Utgravning 10 dv	Utgravning 14 dv	Utgravning 20 dv
Lok 109	80 dv	46 dv				Avdekking 9 dv	Avdekking 15 dv Utgravning 1 dv	Utgravning 10 dv	Utgravning 10 dv	Utgravning 1 dv
Øvrige 5 lok	70 dv	38 dv				Avdekking 3 dv		Avdekking 15 dv	Utgravning 8 dv Avdekking 3 dv	Utgravning 9 dv
SUM pers.			3 pers.	5 pers.	7 pers.	7 pers.	8 pers.	7 pers.	7 pers.	6 pers.
SUM dv			15 dv	20 dv	35 dv	35 dv	38 dv	35 dv	35 dv	30 dv
Sum = 243 dagsverk, inkludert utgravningsleder. Intrasis-ansvarlig f.o.m. uke 3 (30 dv) er ikke medregnet.										

Figur 5. Tabell. Oversikt over dagsverk og organisering i felt

Arbeidet på de øvrige lokalitetene ble ledet av to feltledere. Flere av lokalitetene ble gravd simultant, umiddelbart etter avdekking. Hver feltleder hadde en til to assistenter med seg. I perioder ble arbeidsstokken på lok 101 forsterket med flere assistenter. Feltleder for GIS målte inn strukturer fortløpende etter hvert som lokalitetene ble avdekket. Videre ble det målt inn feltavgrensinger, profiler og snitt, funn, grenser for dyrkingslag, og annen topografi, da særlig stein i røyser og i undergrunn. GIS ble også benyttet for å søke opp funn fra registreringen i forkant av avdekkingen, da det var viktig å starte i funnrrike områder. Dette viste seg å være svært effektivt.

5.4 KILDEKRITISKE PROBLEMER

Figur 6. utfordringer i felt.

ØTV: Signe Helles Olesen vanner tørkede strukturer med vannsprøyte. Joakim Skomsvoll står i kø for å bruke vannsprøyta. Foto KL. ØTH: Oversvømt område midt på lokalitet 101, her etter noen dager med regn og så opphold. Sett mot SØ. Foto KL. N: Gravemaskina måtte kjøre gjennom kornåker for å nå flere av lokalitetene, uten at for mye av kornet ble skadet. Her er det lok 105 som skal avdekkes. Sett mot NV. Foto MM.

Undergrunnen på samtlige lokaliteter var utfordrende. Den var svært hardpakket og med mye flakete stein, stedvis var det mye flisberg like under matjorda. Det var utfordrende å vurdere overgangen mellom matjord og undergrunn, da matjorda hadde samme farge og omtrent samme konsistens som undergrunnen. Flere steder var det nødvendig å bruke toppen av strukturene som mål på om det var avdekket dypt nok. Spesielt rundt flere av rydningsrøysene var dette vanskelig å vurdere. Nesten samtlige røyser var anlagt i fordypninger i bakken, disse

fordypningene var i utgangspunktet ikke synlige på overflaten. Rundt røysene lå det ofte et mørkere, nesten svart jordlag. Dette ble tolket som rester av dyrkningslag. Det lå gjerne strukturer som kokegroper relativt høyt oppe i disse lagene. Rydningsrøysene så derimot ut til å ligge dypere ned i slike mørke lag. I registreringsrapporten var de mørke lagene nevnt som naturlig undergrunn (Brodshaug et al. 2007:17). Det ble derfor ikke tatt hensyn til slike lag i begynnelsen, da det snarere var fokus på at strukturer kunne være skåret ned i undergrunnen under dette «naturlige» laget. Rundt de første uregistrerte røysene på lok 101 ble dermed slike lag i stor grad fjernet. På andre lokaliteter ble det etter hvert erfart hva som kunne skje når det mørke laget dukket opp, nemlig sannsynligheten for at man snart ville grave seg ned på en røys. Det ble derfor besluttet å avdekke disse mørke lagene på ulike måter for å se om man kunne få bred informasjon om dem. Det lyktes man godt med på lok 109, hvor det var bevart røyser i reell stratigrafi med andre daterbare strukturer i konteksten.

Værforholdene var varierende, hvilket ga seg utslag i flere utfordringer underveis. Heldigvis var undergrunnen ganske selvdrenerende. Dette kom også til uttrykk ved at det ikke ble funnet en eneste moderne dreneringsgrøft på noen av lokalitetene. Litt problemer med ansamling av vann ble det rundt foten av to av røysene på lok 101, der begge lå i en fordypning i bakken. Også store deler av det midtre området på lokaliteten ble oversvømt, og det ble derfor undersøkt en forholdsvis mindre andel strukturer her. Det største problemet med været var at strukturene tørket raskt ut i perioder med sol og varme. Strukturene ble fuktet med vannsprøyter for å bedre synligheten i plan og profil. Stekende sol gjorde også strukturene harde å snitte. På den andre siden var de fleste strukturene svært grunne, slik at det gikk raskt å snitte dem.

En annen utfordring var at flere av lokalitetene lå i kornåker med stående korn, som vi måtte ta hensyn til, og forsøke å skade minst mulig. Vi fikk tillatelse til å kjøre opp stier i kornet med gravemaskina, så lenge vi holdt oss til disse stiene i fortsettelsen. Dette var en ordning som fungerte bra.

6 LOKALITET 101

Askeladden: ID 105987. C-nr: C58342. Foto: Cf34669. Gård: Vold 1/3706, Hamar

Lokalitet 101 er den vestligste lokaliteten i planområdet. Den ligger i dyrket mark (kornåker) på gården Vold 1/3706 i Hamar kommune, med kornåker i SØ og NØ, ei boligtomt med trekke i NV, og Aluvegen i SV. Terrenget heller mot sør, og det er god utsikt over Mjøsa og landskapet rundt fra hele lokaliteten.

Lokalitet 101 var den som det på forhånd var knyttet størst forventninger til. Ut fra registreringsresultatene, så lokaliteten ut til å ha potensial for flere gårdsbygninger, da det blant annet var funnet et flott og solid stolpehull her under registreringen. Det ble i utgangspunktet påvist rundt 600 strukturer under avtorvingen, hvorav 446 ble målt inn. Av disse ble 199 snittet, 50 av dem viste seg å være arkeologiske strukturer. 177 strukturer ble avskrevet, hovedsakelig ved snitting, men noen også allerede ved opprensning i plan. Totalt ble det funnet 67 arkeologiske strukturer. De består hovedsakelig av en rekke kokegroper som til sammen utgjør et kokegroppfelt, 5 sikre rydningsrøysler, et ildsted, noen udefinerte nedgravninger og groper, og tre stolpehull og et staurhull. Det ble ikke funnet noen hus, kun tre enkeltstående stolpehull (blant annet det ene fra registreringen) og et staurhull som ikke kunne settes sammen til noen form for bygningskonstruksjon.

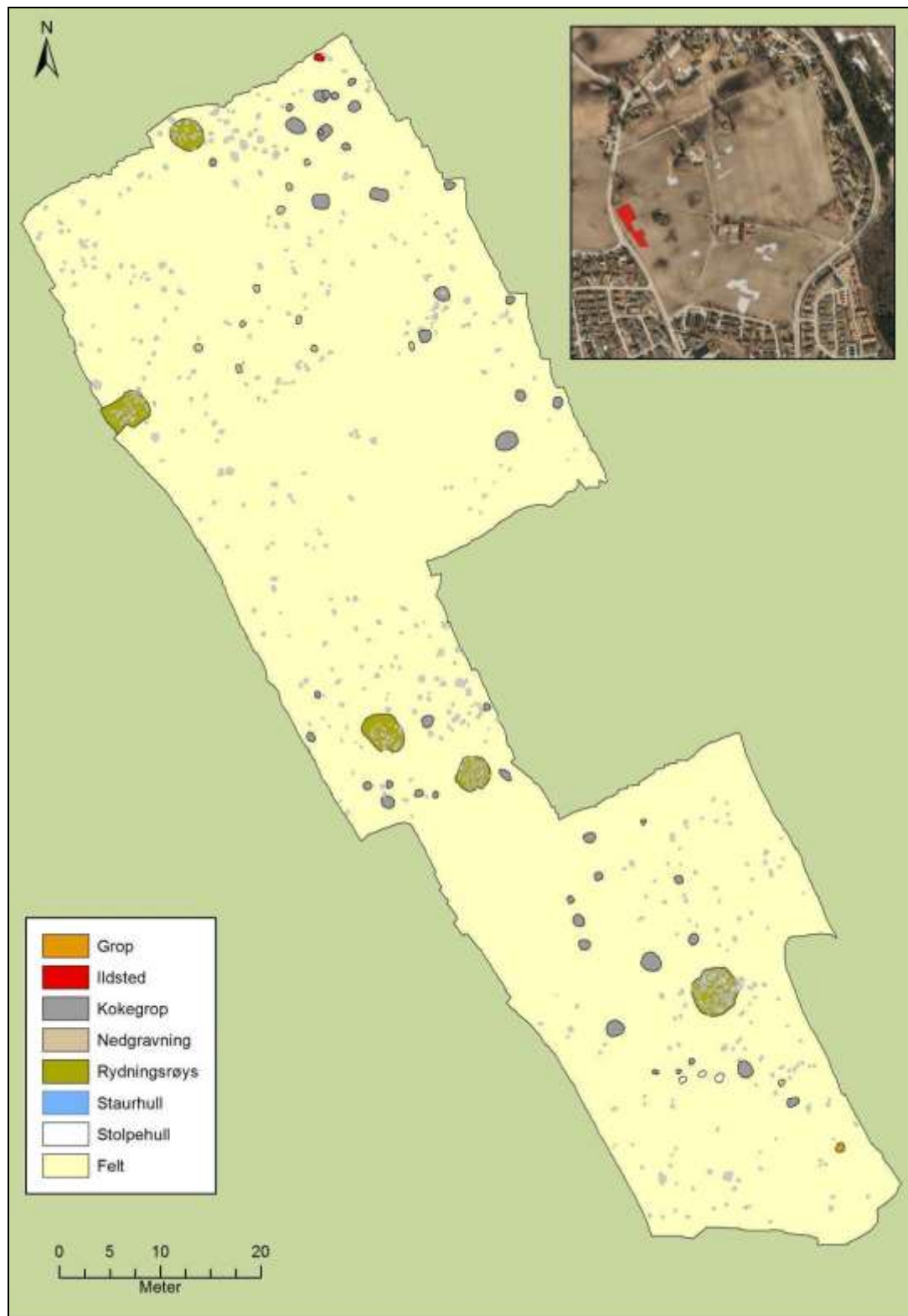
6.1 RYDNINGSRØYSER

Registreringen påviste ingen rydningsrøysler på lokaliteten, men under avtorvingen dukket det opp i alt fem slike (nr 114, 295, 334, 447, 528). Samtlige ble målt inn i plan, og steiner i overflaten ble også målt inn. Tre av røysene ble snittet (nr 114, 295, 528). Rydningsrøysa 295 ble valgt ut til spesielt grundig undersøkelse, da den hadde et mistenkelig pent utseende sammenlignet med de andre røysene som var funnet fram til da. Røysene 447 og 528 lå samlet på et lite område midt på lokaliteten, røysa 295 lå for seg selv på søndre del av lokaliteten, mens røysene 114 og 334 lå hver for seg på nordre del av lokaliteten.

Tre av røysene er runde (114, 295, 528), en er oval (447), og den siste er rektangulær og ujevn (334). Den siste røysa er ikke helt synlig i plan, da den ble liggende delvis under profilen i utkanten av feltet. Røysene har en lengde på mellom 398 og 438 cm, og en bredde på mellom 321 og 400 cm. De har ganske lik utforming. Røysene er ikke særlig høye, og ingen av dem var synlige i matjordlaget før avdekkingen tok til. Røysa 295 på søndre del av lokaliteten er høyest med sine 76 cm i profil, mens de to andre snittede røysene (114 og 528) er 40 cm høye i profilen. Omgivelsene rundt røys 295 var noe annerledes enn hos de andre, da den var anlagt i et tydelig søkk i bakken, mens de andre røysene lå på samme nivå som strukturene rundt. Det er derfor også sannsynlig at denne røysa er den som er mest intakt og som har blitt minst forstyrret

av både gammel og moderne pløying opp gjennom årene, da den har ligget beskyttet nede i fordypningen.

Figur 8. Rydningsrøys 295 i ulike faser av undersøkelsen.

Ø: Rydningsrøya lå midt på feltet på søndre del av lokaliteten, omgitt av flere kokegroper. Her sett mot S. Foto MM. MV: Rydningsrøys 295 under avdekking ved Jo Sindre P. Eidshaug, Irene Selsvold og Linda Åsheim. Sett mot V. Foto MM. MH: Snitt av røysa 295, der en fjerdedel er tatt ut, sett mot NØ. Foto KL. N: Røysa 295 etter opprensing i plan, sett mot S. Foto KL.

Rydningsrøysa 295 er en tilnærmet rund røys (figur 8) som måler 400 x 427 cm, og den er om lag 76 cm høy. Røysa ligger på søndre del av feltet, i lett hellende terreng mot sør. Den lå omgitt av et mørkere jordlag, trolig et dyrkingslag, som ble fjernet under avdekkingen av røysa. Laget var oppimot en meter tykt i området rundt røysa. Over selve røysa var laget maksimalt 30

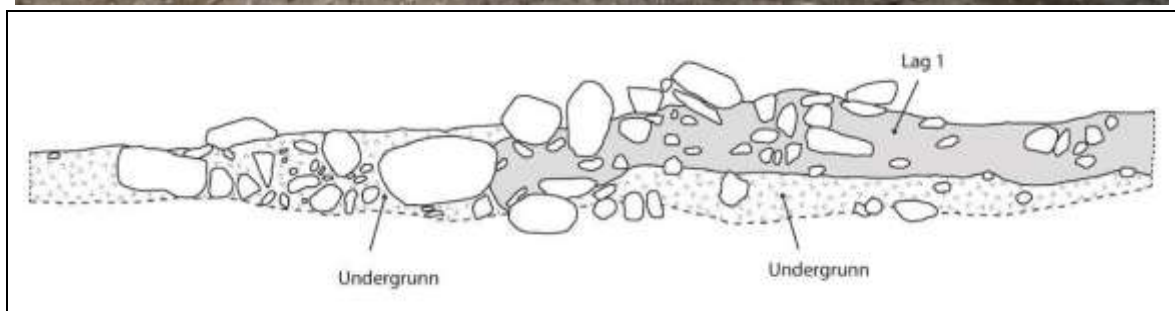
cm tykt. Rundt røysa ligger en rekke kokegroper, noen av dem lå inne i dyrkingslaget, mens andre lå under dette laget. Røysa var forholdsvis flat på toppen. Det var en del humus mellom steinene. Røysa 295 var den første som ble snittet. Ettersom det ikke var kjent om røysene var rydningsrøyser eller gravrøyser, ble det besluttet å snitte denne manuelt. Det øverste laget med stein ble fjernet manuelt i området som skulle snittes vekk, deretter ble resten av området gravd med spade. Sørvestre fjerdedel av røysa ble snittet. Under det øverste laget med stein har det også vært en del skjørbrent stein. Den vestre halvdel av profilen er litt mørkere enn resten. I plan var dette området sort og kullholdig og strakte seg ut i den delen som er fjernet i snittet. Jernslag, brent bein og brent leire ble observert under opprensing av røysa i plan. Ingen av funnene ble tatt vare på. *Makroprøven* MP630 som ble tatt ut av vestprofilen, inn mot midten av røysa, viste ingen spor av frø eller korn. Det ble funnet litt trekull i prøven, disse var skarpe i kantene og må derfor ha ligget beskyttet mot mekanisk slitasje i røysa. Dette tyder på at røysa ble anlagt kort tid etter avbrenningen av området (Moltsen 2013). I makroprøven 630 ble det funnet kull (KP640), som ble datert til *130-340 AD* (1782 ± 31 , Ua-45288), noe som tilsvarer romertid (0-400 e. Kr.). Dette er en relativt gammel datering på denne lokaliteten, og det er ikke mange strukturer som kan dateres til samme tid. Kun kokegropene 460 (120-260 AD) og 183 (250-410 AD) like ved røysa 295 samt kokegropa 112 (240-400 AD) på nordre del av lokaliteten kan plasseres noenlunde innenfor samme tidsrommet. Det daterte kullet er fra kullholdig jord som har blitt funnet inne i røysa 295. Det er nærliggende å anta at denne jorda stammer fra dyrkningslag i området rundt røysa, og at jorda har blitt med når man ryddet åkeren for steiner. Det betyr at selve røysa godt kan være yngre enn dateringen fra kullprøven, men at selve tidspunktet for byggingen av røysa ikke lar seg spore i dateringsmaterialet.

Rydningsrøys 114 ligger øverst på jordet, opp mot hekken til huset nord for feltet (figur 9 og 10). Det er det høyeste punktet på feltet, men ikke det høyeste punktet i terrenget her - huset like nord for feltet ligger høyere. Røysa er noe uregelmessig i formen, men mest rund. Den er mer samlet i nord enn i sør, hvor avgrensningen er uklar. En stor stein som trolig har ligget på røysa i nord rullet bort under avdekking. Dette var den første røysa som ble avdekket, og det var ikke påvist røyser her under registreringer. Røysa kom derfor overraskende på oss, og det er mulig vi har gravd litt dypt inn i røysa i nordlige del, mens sørlige del kanskje ikke er totalt avdekket i plan. Røysa ble snittet med maskin, rensset opp for hånd, og tegnet i profil. Skillet mellom fyllet i røysa og undergrunnen er diffust i profilen mot sør, mens skillet er tydeligere i midten og nordre del av røysa. Røysa ser ut til å være lagt opp direkte på undergrunnen. Det ble ikke sendt inn kullprøver eller makroprøver fra røysa.

Figur 9. Rydningsrøys 114 helt nord på lokalitet 101, sett mot V. Foto av KL.

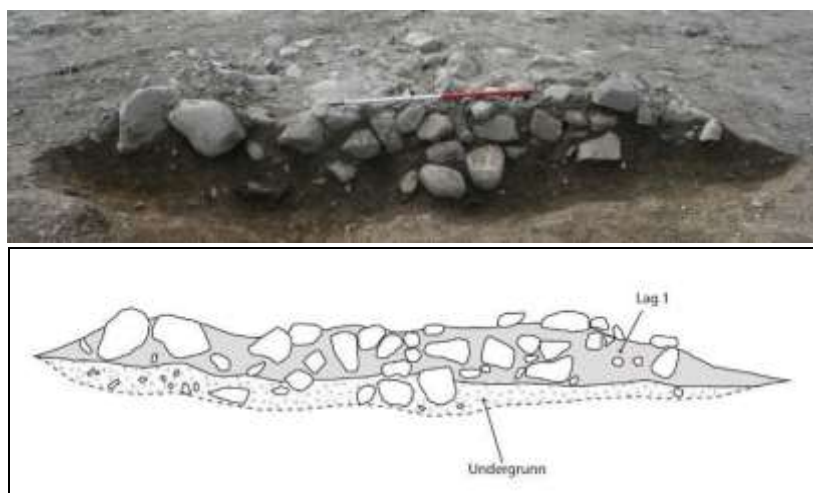

Figur 10. Profilbilde av rydningsrøysa 114 (øverst) sett mot V, foto av KL.
Profiltegning (nederst) av rydningsrøysa 114 sett mot V. Tegnet av KL, rentegnet av GS.

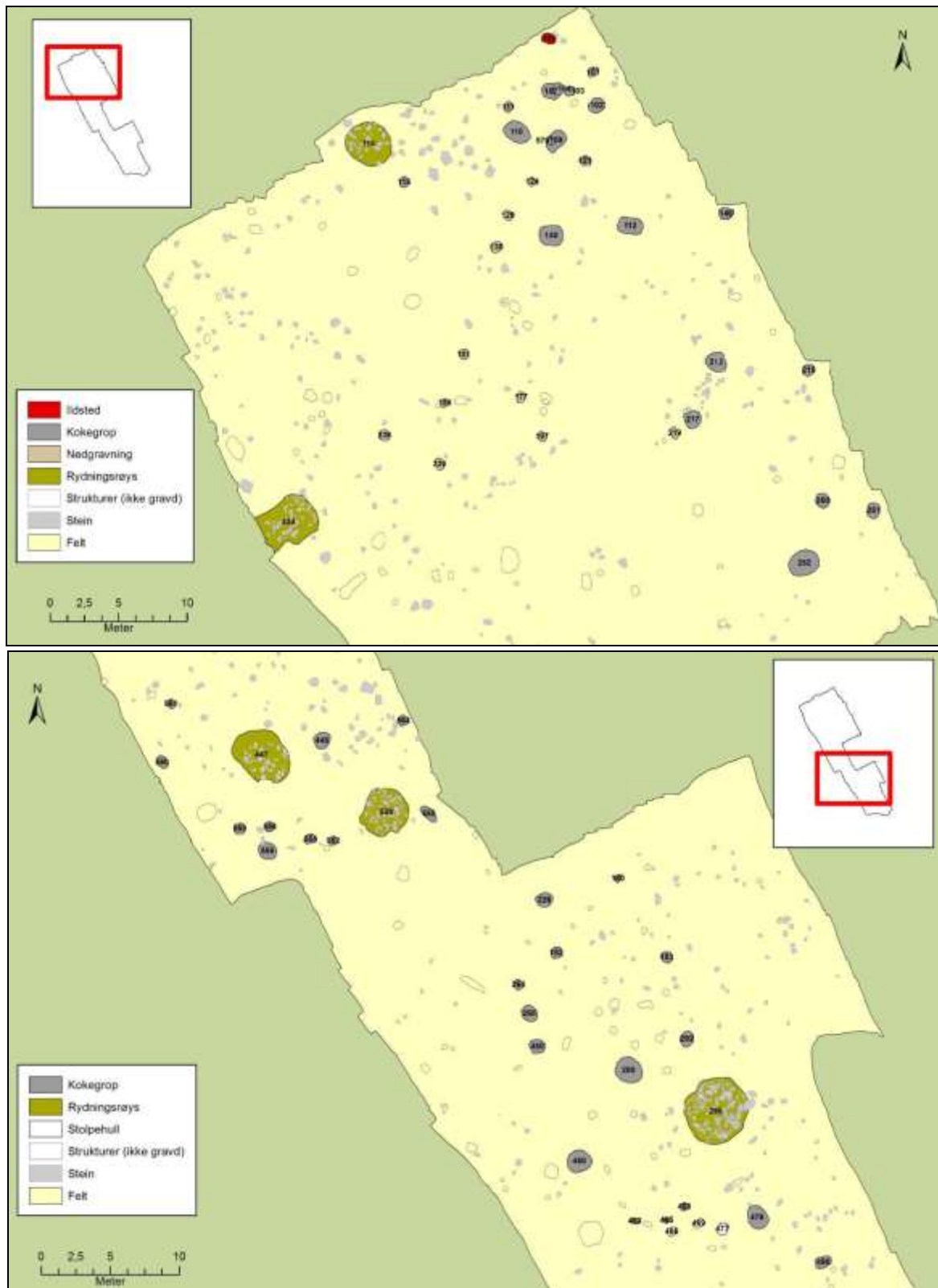
Figur 11. Midtre del av lokalitet 101 sett mot V, med røysa 528 til venstre og røysa 447 til høyre. Foto av KL.

Figur 12. Øverst: profilfoto av røysa 528 sett mot V. Foto av KL.
Nederst: profiltegning av rydningsrøysa 528 sett mot V. Tegnet av KL, rentegnet av GS.

Rydningsrøysa 528 er tydelig avgrenset og består av mindre og større steiner opp til 40 cm, blandet med gråbrun humusholdig sand (figur 11 og 12). Det går et lite søkk inn i røysa i sør, trolig som følge av avdekking. Røysa ble snittet med maskin i retning NNV-SSØ, slik at østligste halvdel ble fjernet. Profilen ble deretter rensket opp for hånd. Profilen viser at røysa er ganske grunn, og den er lagt opp rett på undergrunnen. Den har som sådan ingen sider, da den ikke er skåret ned i undergrunnen. Bunnen av røysa skråner gradvis ned mot undergrunnen. Avgrensningen mellom lagene i profilen er noe uklar. Røysa ligger delvis ned i en liten fordypning i terrenget, og var omgitt av et mørkt, nesten svart jordlag i plan - trolig et dyrkingslag. Laget ble fjernet under avdekkingen, da det var registrert som naturlig undergrunn. Senere ble det klart at slike lag omgir så og si alle røysene. Dette mulige dyrkingslaget ble ikke observert i profilen i røysa, og det kan tyde på at røysa er eldre enn laget. Ingen funn ble gjort i røysa. Det ble ikke sendt inn kullprøver eller makroprøver fra røysa.

6.2 KOKEGROPER OG ILDSTEDER

Figur 13. Kart. Nordre (øverst) og søndre (nederst) del av lokalitet 101, med strukturnummer påført. Kartgrunnlag: Statens kartverk. Tillatelsesnummer NE12000-150408SAS. Produisert 14.3.2013 GS.

Det ble funnet 45 kokegroper og 1 ildsted under avdekkingen av lokalitet 101. Kokegropene er spredt utover hele lokaliteten fra nord til sør, men er helt fraværende i nordvestre del. Hele lokaliteten, med unntak av nordvestre del, kan sees som ett stort kokegropfelt. Det er meget sannsynlig at resten av kokegropfeltet fortsetter videre mot øst, i området utenfor lokaliteten. De fleste kokegropene er ovale (23 stykker) eller runde til rundovale (14 stykker). Noen få er kvadratiske (1 stykk) eller rektangulære (3 stykker), resten har en ujevn form.

De runde kokegropene er jevnt spredt utover hele lokaliteten, kanskje med en ørliten overvekt på søndre del, men her er det også noen flere kokegroper enn i nord. De ovale kokegropene ser hovedsakelig ut til å opptre på nordre del av lokaliteten, samt på midten. To rektangulære og svært like kokegroper (112 (figur 18) og 140) ligger like ved hverandre på nordre del. Ildstedet 105 ligger også helt nord på lokaliteten.

De største kokegropene er kokegrop 252, 280 og 110 (figur 18), som alle er over 200 cm lange, og disse tre er også blant de bredeste. De er spredt utover lokaliteten, og har ingen sammenheng geografisk. Det kan ikke observeres noe særlig geografisk mønster når det gjelder størrelsen på kokegropene, både store og små kokegroper er spredt jevnt utover. Generelt er flere kokegroper på søndre del av lokaliteten dårligere bevart enn de som ligger i nord. Dette kan det også ses en antydning til i dybden på kokegropene, da det er en svak tendens til noe grunnere strukturer i sør enn i nord.

30 av kokegropene ble snittet, slik at det ble mulig å danne seg en oppfatning om hvordan de var konstruert, samt å få tatt ut kullprøver fra gode kontekster. Flest kokegroper hadde ujevn bunn (10 stykker), men nesten like mange hadde flat (9) eller avrundet bunn (9). En hadde skrå bunn (kokegrop 112). De fleste kokegropene hadde skrå sider (17 stykker), dernest avrundede sider (8 stykker). En kokegrop skiller seg ut ved å ha loddrette sider, det er nok en gang kokegrop 112.

Ingen av kokegropene hadde funn som ble samlet inn.

Når det gjelder *dateringer* på kokegropene og ildstedet, kan de grupperes i fem grupper aldersmessig: førromersk jernalder (500 f. Kr. - 0), romertid (0-400 e. Kr.), romertid-folkevandringstid (0-550 e. Kr.), folkevandringstid (400-550 e. Kr.), og folkevandringstid-merovingertid (400-793 e. Kr.). Fra *førromersk jernalder* finnes det to kokegroper (292, 450 (figur 18)), begge på søndre del av lokaliteten. De ligger akkurat på kanten der undergrunnen begynner å skråne svakt ned mot fordypningen der rydningsrøysa 295 fra romertid ligger. Det ble altså anlagt kokegroper i dette området før dyrkingen/jordbearbeidingen tok til for fullt. Det er sannsynlig at det kan ha vært drevet beiting her, sammen med hogst, før man startet åkerbruk. Fra *romertid* er det de to kokegropene 112 (figur 18) og 460 samt rydningsrøysa 295. De to kokegropene ligger på hver sin halvdel av lokaliteten, men kokegropa 460 ligger ganske nært rydningsrøysa 295, og har trolig sammenheng med aktiviteten som skapte det kullholdige jordlaget i denne røysa. De tre kokegropene fra *romertid-folkevandringstid* (183, 468, 476) er

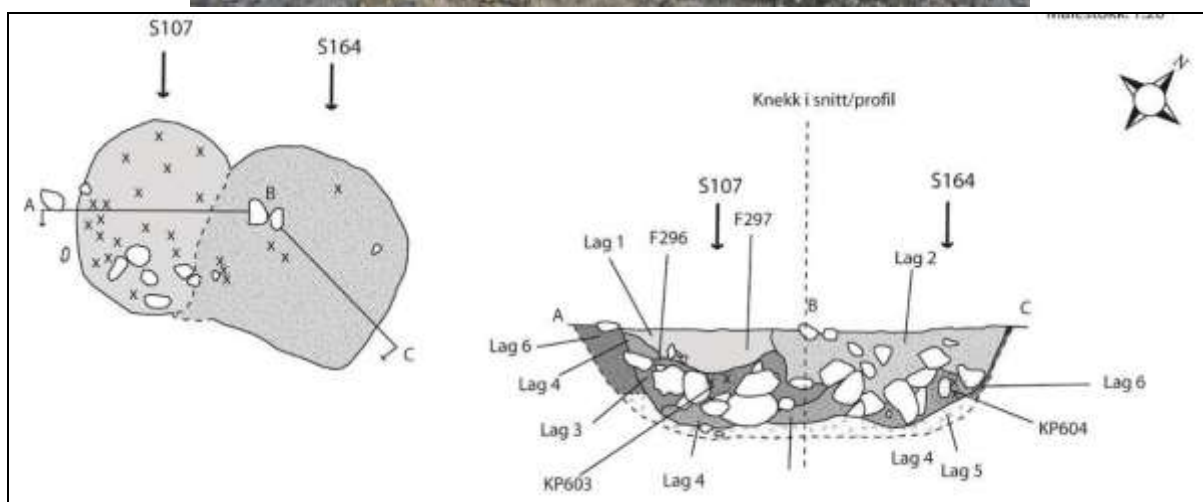
relativt samlet på søndre halvdel av lokaliteten, i området rundt rydningsrøysa 295. Videre er to kokegroper datert til *folkevandrings*tid (217 og 180). Disse ligger ganske langt fra hverandre, på hver sin halvdel av lokaliteten.

ObjectID	Subclass	Prøve Id	Vekt gram	Datert materiale	Labnr	Datering Kalibrert	Datering BP
292	Kokegrop	636	4,0	Sorbus_rog	Ua-45286	400-340 BC (37,6 %), 320-200 BC (57,8 %)	2261 ± 33
450	Kokegrop	624	1,3	Betula_bjørk	Ua-45277	200-40 BC	2100 ± 30
112	Kokegrop	618	53,0	Picea_gran	Ua-45272	240-400 AD	1727 ± 30
460	Kokegrop	628	0,4	Betula_bjørk	Ua-45281	120-260 AD	1809 ± 30
295	Rydnings-røys	640	1,1	Betula_bjørk, Corylus_hassel	Ua-45288	130-340 AD	1782 ± 31
183	Kokegrop	625	0,4	Betula_bjørk	Ua-45278	250-410 AD	1710 ± 30
468	Kokegrop	627	3,1	Prunus_hegg	Ua-45280	320-440 AD	1657 ± 30
476	Kokegrop	633	0,9	Betula_bjørk, Corylus_hassel	Ua-45284	320-450 AD	1654 ± 30
217	Kokegrop	631	0,4	Betula_bjørk, Corylus_hassel	Ua-45283	400-540 AD	1602 ± 30
180	Kokegrop	629	3,1	Sorbus_rog	Ua-45282	410-550 AD	1586 ± 30
182	Kokegrop	626	0,3	Betula_bjørk	Ua-45279	410-560 AD	1576 ± 30
558	Kokegrop	623	7,3	Betula_bjørk	Ua-45276	420-570 AD	1558 ± 30
579	Kokegrop	612	0,8	Prunus_hegg	Ua-45267	420-580 AD	1555 ± 30
250	Kokegrop	620	2,4	Betula_bjørk, Corylus_hassel	Ua-45274	420-580 AD	1553 ± 30
561	Kokegrop	622	2,2	Betula_bjørk, Corylus_hassel	Ua-45275	420-580 AD	1552 ± 30
448	Kokegrop	635	3,8	Betula_bjørk	Ua-45285	420-580 AD	1553 ± 30
101	Kokegrop	608	7,9	Corylus_hassel	Ua-45264	430-600 AD	1537 ± 30
107	Kokegrop	603	3,5	Betula_bjørk, Corylus_hassel	Ua-45261	430-610 AD	1523 ± 30
103	Kokegrop	605	1,7	Betula_bjørk, Corylus_hassel	Ua-45263	430-610 AD	1526 ± 30
111	Kokegrop	611	7,8	Salix/populus (selje_vier_osp)	Ua-45266	430-610 AD	1526 ± 30
110	Kokegrop	616	49,2	Betula_bjørk	Ua-45270	430-610 AD	1519 ± 30
115	Kokegrop	617	3,1	Betula_bjørk	Ua-45271	430-610 AD	1525 ± 30
109	Kokegrop	613	1,3	Betula_bjørk	Ua-45268	430-620 AD	1513 ± 30
105	Ildsted	614	2,9	Salix/populus (selje_vier_osp)	Ua-45269	430-620 AD	1516 ± 30
164	Kokegrop	604	13,3	Corylus_hassel	Ua-45262	500-640 AD	1508 ± 31
102	Kokegrop	609	4,3	Betula_bjørk	Ua-45265	530-640 AD	1506 ± 30
213	Kokegrop	637	9,9	Corylus_hassel	Ua-45287	530-650 AD	1485 ± 30
251	Kokegrop	619	2,3	Salix/populus (selje_vier_osp)	Ua-45273	545-645 AD	1467 ± 30

Figur 14. Tabell. Dateringer fra lokalitet 101, i kronologisk rekkefølge.

Hele 17 kokegroper og 1 ildsted (figur 17) er fra *folkevandrings*tid-*merovingertid*, som er den kronologisk største gruppen. Disse kokegropene ligger spredt utover hele feltet, men med en særlig konsentrasjon øverst i NØ hjørne av lokaliteten. Man skal likevel være forsiktig med å si

at det er en klar tendens til at kokegroper fra denne perioden er samlet her, denne konsentrasjonen kan ha blitt ekstra godt synlig rett og slett fordi dette er området hvor det ble tatt ut aller flest dateringsprøver. Det som imidlertid er klart, er at aktiviteten på hele lokaliteten tok seg opp betraktelig i denne perioden. Kanskje kan dette ha sammenheng med endring av bruksformål på åkeren, der åkeren kan ha ligget brakk i en periode eller eventuelt ble oppgitt? Det er vel lite sannsynlig at man ville ha gravd en rekke kokegroper ned i en dyrket åker og dermed ødelegge grøden, med mindre kokegropene har hatt et formål som var knyttet til åkerbruken. I så fall kan man for eksempel ha hatt en markering av vekstsesongen eller innhøstingen ved at man har hatt et stort felles måltid i form av kokegropmat ute på åkeren. Det er kanskje lite sannsynlig at alle kokegropene fra folkevandringstid-merovingertid har blitt anlagt akkurat samtidig, da kanskje heller med et års mellomrom eller så. Riktignok har kokegropene 103, 107, 110, 111 og 115 i NØ-hjørne av lokaliteten akkurat samme datering, så for disse fem kokegropene (og kanskje også 101 og 109 og ildstedet 105) kan man trolig anta at de har blitt anlagt samtidig, ved samme anledning. Hvilken anledning dette kunne ha vært, lar seg imidlertid ikke beskrive ut fra funnene på lokaliteten.

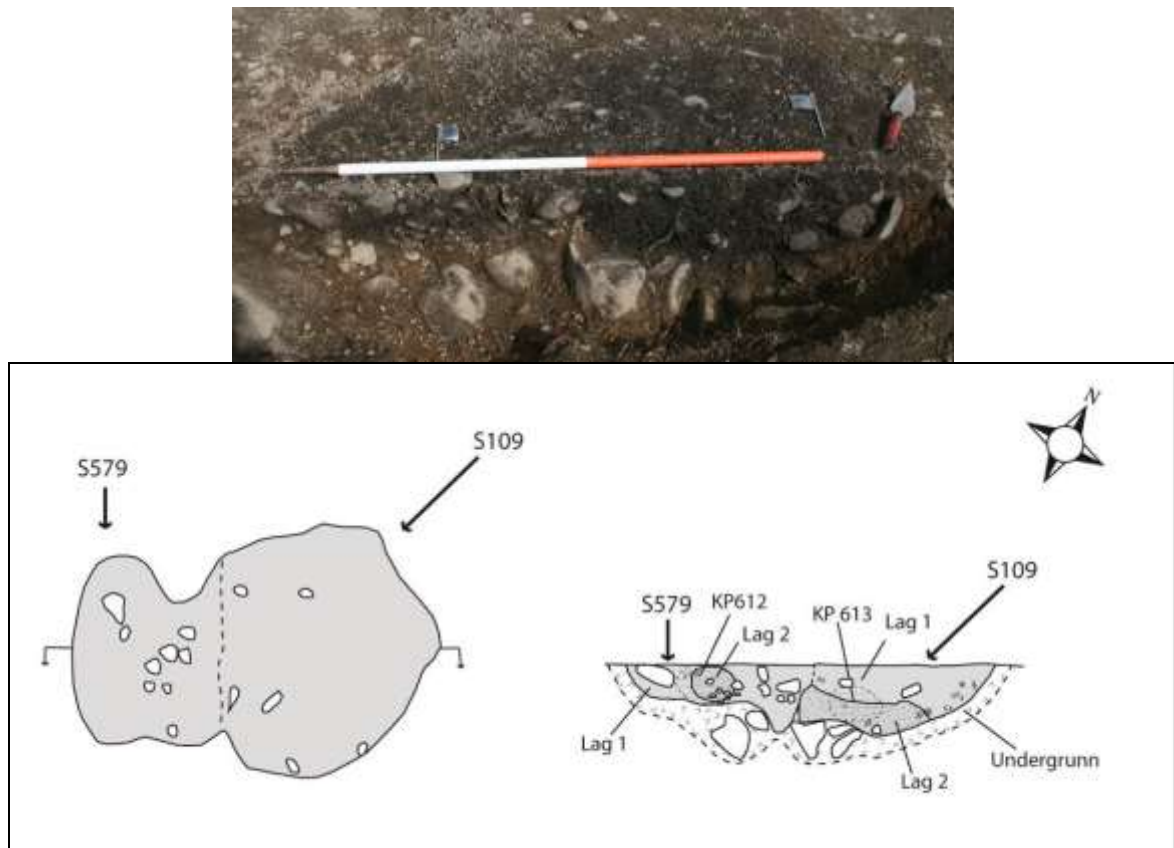
Figur 15. Foto og tegninger av kokegropene 107 og 164.

Øverst: profil foto. Nederst: plan- og profiltegning. Foto JSPE, tegnet av JSPE, rentegnet av GS.

Ved to tilfeller er en kokegrop blitt gravd ned i en annen, noe som tyder på at det må ha gått litt tid mellom anleggelsen av hver kokegrop. Dette gjelder kokegrop-parene 107 og 164 (figur 15), og 109 og 579 (figur 16). Både i plan og i profil kan man tydelig se at kokegrop 164 er gravd

ned i kokegrop 107 (figur 15), og dateringene støtter også dette (figur 14). Det er potensielt likevel ikke mange år som skiller disse to. I det andre tilfellet er det litt vanskeligere å se hvilken kokegrop som ble gravd først og hvilken som deretter ble gravd ned i den. Ut fra plantegningen (figur 15) kan det se ut som om kokegrop 109 er den som ble gravd sist, og dermed gravd ned i kokegrop 579. Det støttes da også av dateringene, selv om det heller ikke her skiller mange år mellom disse to kokegropene.

Figur 16. Foto og tegning av kokegropene 109 og 579.
 Øverst: profilfoto. Nederst: plan- og profiltegning av kokegropene 109 og 579.
 Foto LÅ, tegnet av LÅ, rentegnet av GS.

Figur 17. Ildstedet 105 i plan mot N og profil mot NV.
 Dette er det eneste ildstedet som er ble funnet på lokalitet 101, og det er mulig at det egentlig er bunnen av ei kokegrop. Foto KL.

Figur 18. Et utvalg kokegroper fra lokalitet 101 i plan (øverst) og profil (nederst). Til venstre kokegrop 110, en av de største kokegropene på lokaliteten, sett mot NØ. Foto IS og KL. I midten kokegrop 292, en eldste kokegropa på lokaliteten, sett mot N. Foto JSPE. Til høyre kokegropa 112, en av de få rektangulære kokegropene på lokaliteten, sett mot N. Foto CW.

6.3 ANDRE STRUKTURER OG FUNN

På lokalitet 101 ble det også funnet tre stolpehull (466, 469, 477), et staurhull (126), en grop (509), og 11 nedgravninger (124, 129, 138, 177, 181, 186, 197, 219, 336, 339, 489). Ingen av disse strukturene inngikk i noe system, og det er ikke vektlagt å diskutere dem her. Stolpehullet 477 er det samme som det som ble funnet av Hedmark fylkeskommune i 2006, men det var også det eneste solide stolpehullet på lokaliteten. Det er derfor usikkert hvilken funksjon det har hatt.

I tillegg til disse strukturene, ble det også funnet to områder med dyrkningslag. Det ene omga røysene midt på lokaliteten, mens det andre omga røysa 295 på søndre del av lokaliteten. Dyrkningslagene ble fjernet under avtorvingen, og de ble ikke registrert med egne strukturnummer eller målt inn. Lagene er diskutert tidligere i kapittel 6.1, i sammenheng med sine respektive røysar.

7 LOKALITET 109

Askeladden: ID 106078. C-nr: C58345. Foto: Cf34672. Gård: Vold 1/3706, Hamar

Lokalitet 109 ligger på gården Vold gnr. 1/3706 i Hamar kommune, helt S på eiendommen, med veien Ajerhagan som grense mot S. Lokaliteten er ellers omgitt av kornåker og ligger i tilnærmet flatt terreng, men med en liten forhøyning i retning N-S midt på lokaliteten. Lokaliteten består av to felt som er atskilt fra hverandre ved en stripe åker som ikke ble avdekket. Det sørlige feltet er noe mindre i areal enn det nordlige. Funnene på de to feltene er stort sett like, her er det kokegroper, dyrkingslag og rydningsrøyser, samt noen få ildsteder. Til sammen 150 strukturer ble avdekket. Av disse var 68 arkeologiske strukturer mens 82 ble avskrevet, enten før eller etter snitting. 30 av de arkeologiske strukturene ble undersøkt, fortrinnsvis ved snitting.

Figur 19. Kart. Oversiktskart, lokalitet 109.

Kartgrunnlag: Statens kartverk. Tillatelsesnummer NE12000-150408SAS. Produsert 15.3.2013 GS

Figur 20. Oversiktsfoto over lokalitet 109.

Ø: Lokalitet 109 før avtorving, sett mot S. Lokalitetsavgrensningen er markert med rødt. Foto og figur av MM. N: Lok 109 før avtorving, sett mot Ø. Foto MM.

7.1 RYDNINGSRØYSER

Det ble funnet i alt fem rydningsrøyser på lokalitet 109; røys 2012, 2061, 2073, 2157 og 2166. De ligger spredt, med tre røyser på det nordlige feltet og to røyser på det sørlige feltet. To røyser ble ikke undersøkt nærmere. Disse lå bevart nede i dyrkingslag slik at bare toppen stakk opp (røys 2157 på det sørlige feltet, bevart i laget 2098, og røys 2073 på det nordlige feltet, bevart i laget 2058). De tre andre røysene ble helt eller delvis undersøkt (røys 2012, 2061, 2166).

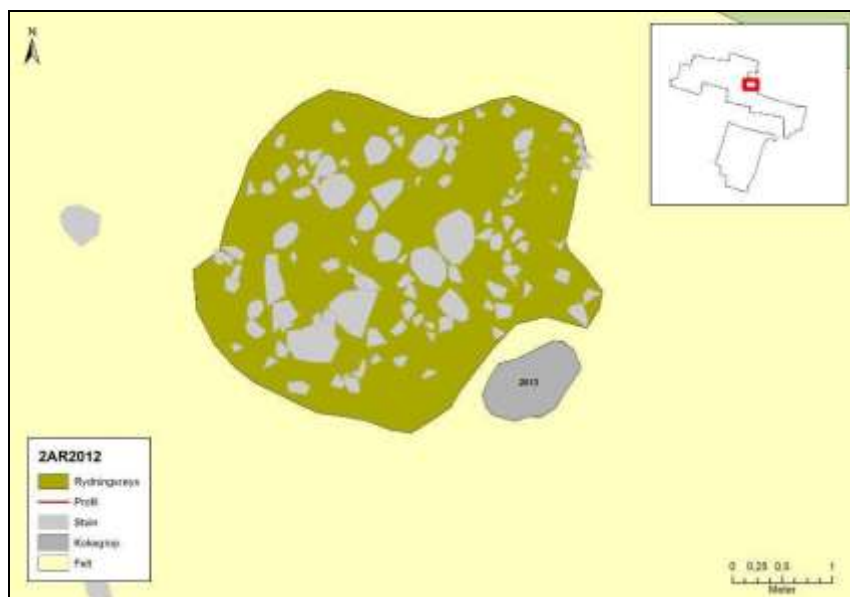
Rydningsrøysa 2012 (figur 21 og 22) er en enkeltstående røys som ligger midt på nordlige feltet. Røysa dukket opp mens maskinen fjernet et mørkt jordlag (trolig et eldre dyrkingslag) som lå bevart i en fordypning i bakken. Nede i dette laget lå røysa, godt bevart. Dyrkingslaget rundt røysa ble stort sett fjernet, men rester av laget var fortsatt bevart i profilen ved siden av røysa, slik at det skulle være mulig å ta ut naturvitenskapelige prøver av laget hvis det var ønskelig. Da en bedre egnet røys ble funnet senere, ble prøver av den og dens kontekst prioritert i stedet for røysa 2012.

Rydningsrøysa 2012 hadde en rund men ujevn form i plan, og målte 373 x 374 cm. Steinene i overflata var av forskjellig størrelse, fra nevestørrelse og opp til 40-50 cm i diameter. Steinene virket tilfeldig lagt opp, og det var ingen kantkjede å observere her, noe som styrker antagelsen om at det var en rydningsrøys. Under avtorvingen ble det funnet en rusten jernbit og et stykke

ubestemmelig keramikk i toppen av røysa. Begge ble kassert, da det ikke lot seg avgjøre om de stammet fra matjord eller fra toppen av røysa, og dermed var de uegnet til å datere selve røysa.

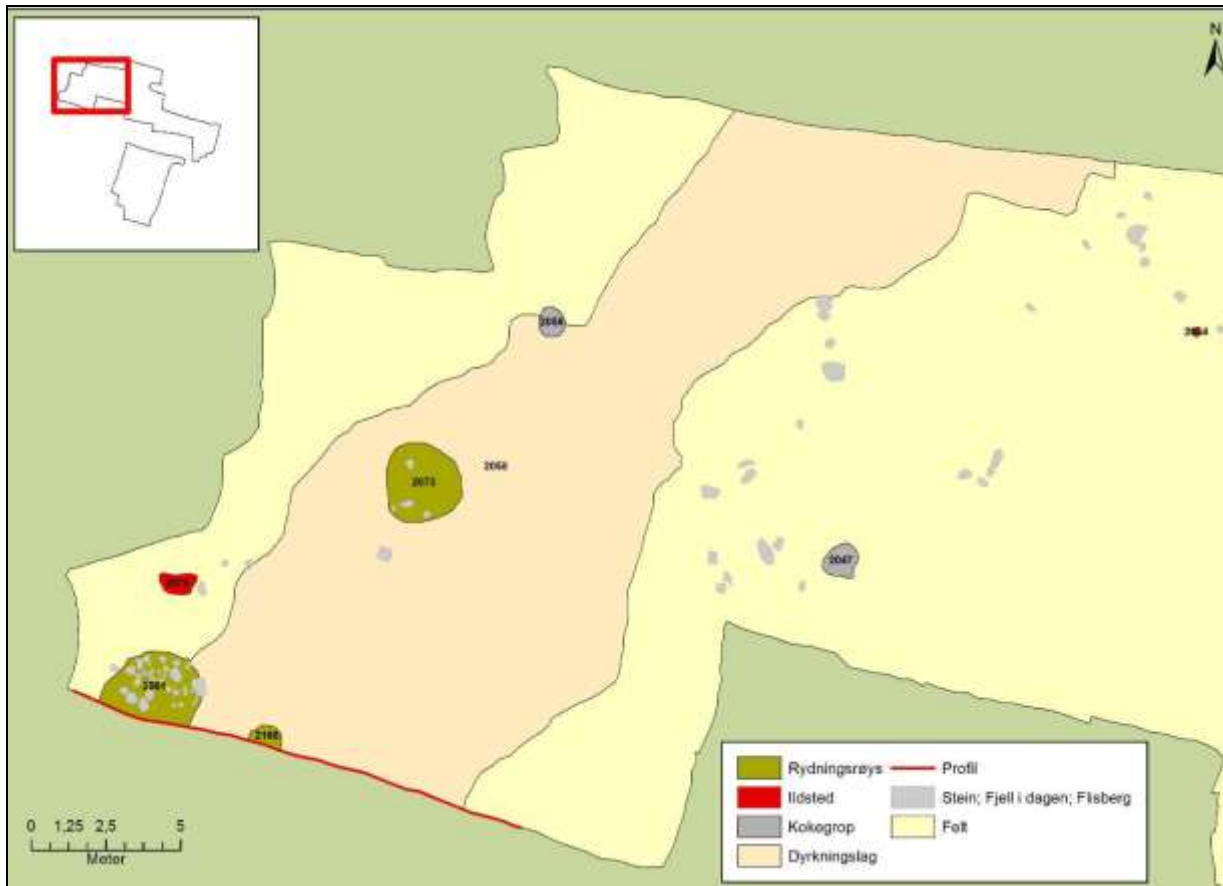
Figur 21. TV: Rydningsrøysa 2012 lå begravd i et dyrkningslag midt på nordlige del av lokalitet 109. Rester av det mørkere dyrkningslaget kan skimtes som et mørkere lag nederst i profilen bak røysa. Sett mot N. Foto SHO. TH: I sørøstre ytterkant av røysa 2012 var det gravd ned en kokegrop, S2013, som her er renset fram i plan og klargjort for snitting. Sett mot NV. Foto LH.

Figur 22. Rydningsrøysa 2012, innmålt i plan (markert med grønt). Kokegropa 2013 lå helt i utkanten av røysa, noe som ikke var synlig i plan da røysa ble målt inn, men som ble synlig i profilen da kokegropa 2013 ble snittet. Kartgrunnlag: Statens kartverk. Tillatelsesnummer NE12000-150408SAS. Produsert 15.3.2013 GS.

I utkanten av røysa lå en liten kokegrop, 2013, som så ut til å være gravd ned i overflaten av røysa. Kokegropa og en liten del av røysa ble snittet (figur 27). Det ble tatt ut makroprøve (2228) av røysa fra snittet, samt en kullprøve (2223) fra kokegropa. Makroprøven 2228 ga dessverre lite kull, slik at det ikke finnes noen datering fra selve røysa. Kullprøven 2223 lot seg derimot datere, noe som gir en fremre ramme for alderen på selve røysa. Kullprøven fra kokegropa viste at veden som ble benyttet i kokegropa, hadde en datering til 330-470 AD (Ua-45309). Dette tilsvarer romersk jernalder (romertid, 0-400 e. Kr.). Røysa må derfor være eldre enn dette, uten at en bakre datering lar seg sette.

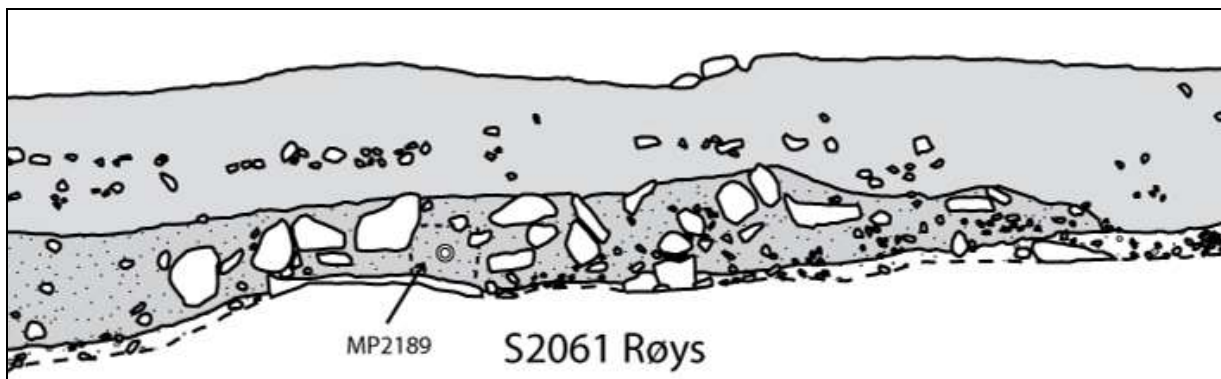

Figur 23. Kart. Nordvestre del av lokalitet 109, et område som blir diskutert mye i denne rapporten. Spesielt profilen til dyrkningslaget 2058, her markert med en rød strek, er interessant. Rydningsrøysene 2061 og 2166 som er knyttet til dette snittet, blir også grundig diskutert. Kartgrunnlag: Statens kartverk. Tillatelsesnummer NE12000-150408SAS. Produsert 15.3.2013 GS.

Figur 24. Dyrkningslaget 2058 ses her i plan, med rydningsrøysa 2061 i høyre forkant. Den omtalte profilen gjennom dyrkningslaget 2058 og røysa 2061, som også avdekket røysa 2166, ble senere gravd i profilen som kan sees i ytre høyre kant av dette bildet. Sett mot Ø. Foto SHO.

Rydningrøysene 2061 og 2166 lå på nordvestre del av lokalitet 109. *Rydningrøysa 2061* (figur 25) ble oppdaget i forbindelse med at dyrkingslaget 2058 ble forsøkt avdekket i sin fulle utstrekning på vestre del av lokaliteten. Dette lot seg ikke gjøre, da laget så ut til å strekke seg over et ganske stort område. Da en halvpart av røysa 2061 dukket opp i kanten av dyrkingslaget 2058, ble det besluttet å stoppe avdekkinga av laget, og la den resterende delen av røysa 2061 forbli inne i profilen. Det ble valgt å legge et snitt som gikk gjennom både røysa 2061 og laget 2058, for å avklare lagrekkefølgen mellom disse, og for å få en tydelig profil som egnet seg for uttak av naturvitenskapelige prøver (kull-, pollen- og makroprøver). Snittet ble foretatt med gravemaskina, som brukte en smal skuff til dette formålet. Snittet ble lagt Ø-V gjennom røysa 2061 og dyrkingslaget 2058, og det avdekket ytterligere en røys, 2166, som lå begravd nederst i dyrkingslaget 2058. Røysa 2166 var fra før av ikke synlig i toppen av dyrkingslaget.

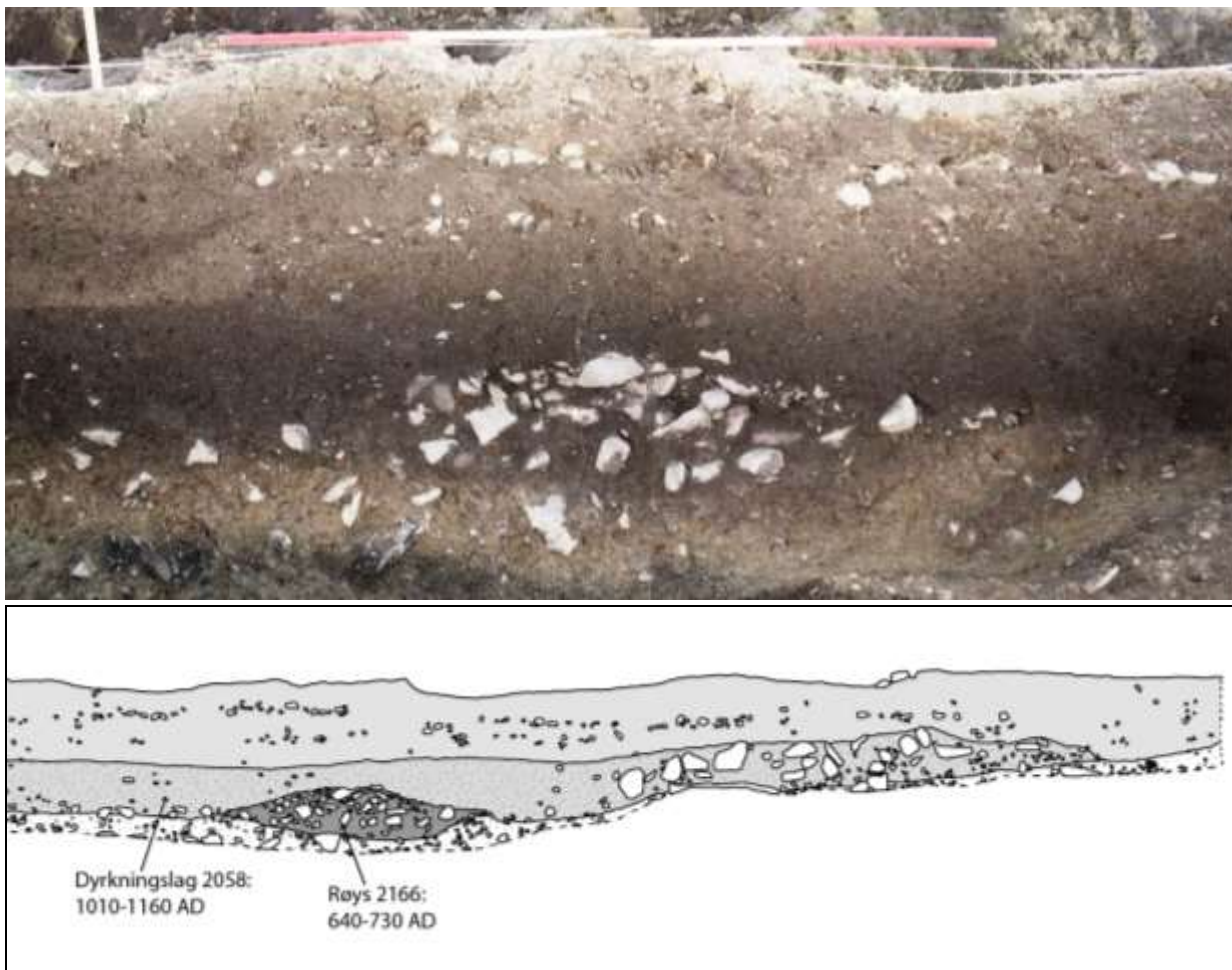

Figur 25. ØTV: Rydningrøysa 2061 i plan før snitting, sett mot S.
 ØTH: 2061 i plan og profil etter snitting, sett mot S. Begge foto av SHO.
 N: Utsnitt av dyrkingslagsprofilen gjennom lag 2058 hvor røys 2061 er tegnet inn, sett mot S. Tegnet av SHO, rentegnet av GS.

Den synlige delen av røysa 2061, som så ut til å ligge i toppen av dyrkingslaget 2058, var halvsirkelformet og noe ujevn. I plan målte den 230 x 300 cm. Fyllet mellom steinene er brun humusholdig sand (lag 1) og det kan ikke umiddelbart skjelnes mellom dette og dyrkingslaget 2058 som røysa ligger i kanten av. Mot vest ses undergrunnen. De store steinene ligger overveiende i kanten av røysa og de mindre i midten. De største steinene har en diameter på oppimot 40 cm, mens de mindre steinene er fra hodestørrelse og nedover til nevestørrelse. Røysa er også iblandet noe jord. Røysa ble snittet i forbindelse med snitting av den store dyrkingslagsprofilen 2058, og er tegnet i profil sammen med dyrkingslagsprofilen (figur 25

og 26). Jordmassene fra røysa lot seg ikke skjelne fra jordmassene i dyrkningslaget 2058 i profilen, det er kun ansamlingen av steiner som skiller røysa ut som en egen struktur i profilen. Det antas at røysa er blitt anlagt så å si samtidig med dyrkningslaget. Dateringene fra dyrkningslaget 2058 viser en alder på 1010-1160 AD (975 ± 3 , Ua-45312), noe som tilsvarer overgangen vikingtid – tidlig middelalder. Av dette sluttes dermed at rydningsrøysa 2061 også kan dateres til *vikingtid – tidlig middelalder*. Det ble tatt ut en makroprøve av røysa (MP2189), men den ga ingen resultater utenom at den inneholdt noen få trekull, både skarpe og avrundete.

Figur 26. Ø: Rydningsrøysa 2166 i profil, sett mot S.

Røysa har en datering til slutten av merovingertid. Foto av SHO, collage av MM.

N: Utsnitt av dyrkningslagsprofilen gjennom 2058 hvor røysa 2166 er tegnet inn, sett mot S. Tegnet av SHO, rentegnet av GS/MM.

Rydningsrøysa 2166 (figur 26) ble som tidligere nevnt funnet ved snitting av dyrkningslagsprofilen 2058. Røysa er dermed kun observert i profilen, og ikke i plan. Røysa er lagt opp rett på undergrunnen, og er dekket av dyrkningslaget 2058. I profilen fremstår røysa 2166 som ganske samlet, og jordmassene i den skiller seg utseendemessig fra både undergrunnen som er gulaktig og det overliggende laget 2058 ved at de er noe gråere enn massene i 2058. Steinene i røysa er relativt små, stort sett nevestørrelse, men noen er oppimot 20 cm i diameter. Røysa måler 2 m i lengden, og den er om lag 40 cm høy. Det ble tatt ut en

pollenprøve (PP2185) og en makroprøve (MP2190) av røysa, og kullet i makroprøven ble datert (KP2236). Analysen av pollenprøven viste at den ikke inneholdt pollen. Makroprøven ga ingen resultater, utenom at den inneholdt noen biter trekull, både avrundete og skarpkantete. Trekullet fra røysa ga en datering til 640-730 AD (BP 1337 ± 33, Ua-45314). Dette tilsvarer slutten av merovingertiden (550-793 e. Kr.). Røysa 2166 er derfor, passende nok, eldre enn dyrkingslaget 2058 som dekker den.

7.2 KOKEGROPER OG ILDSTEDER

På lokalitet 109 ble det funnet 28 kokegropene og 4 ildsteder. Kokegropene samler seg særlig i et belte midt på nordre felt, mens de på søndre felt er noe mer spredt geografisk. 22 av kokegropene ble snittet, og kullprøve ble sendt inn av 20 av dem. Av ildstedene ble det sendt inn kullprøver fra to stykker.

Kokegropene på lokalitet 109 er i hovedsak runde (14 stykker) eller ovale (10 stykker). Tre kokegropene er rektangulære eller avrundet rektangulære (2006, 2059, 2090). De største kokegropene har en lengde på rundt 125-182 cm, disse er samlet i en klynge midt på nordre felt (kokegrop 2010, 2006, 2009, 2003, 2016, 2008, 2015). Unntaket er kokegropa 2070, som er aller størst med en lengde på 202 cm, denne ligger helt i øst på nordre felt. Mellom klyngen med store kokegropene og den aller største kokegropa, ligger en klynge med 15 kokegropene av medium størrelse. På søndre felt er kokegropene gjennomgående medium eller små i størrelsen, helt ned til en maksimum lengde på 46 cm. Når det gjelder dybde, er ingen av de snittede kokegropene dypere enn 38 cm. Også her utmerker midtre parti av nordre felt seg med de dypeste kokegropene, her er 8 kokegropene dypere enn 20 cm. På søndre felt er kokegropene gjennomgående grunnere, og 5 stykker er grunnere enn 10 cm. Når det gjelder bunnens utseende, er det flest kokegropene med flat bunn (11 stykker), dernest skrå bunn (6 stykker). Det er ikke noe geografisk eller aldersmessig mønster å se her, kokegropene med flat eller skrå bunn er spredt jevnt utover området, og har ulike dateringer. Av vinkel på sidene i kokegropene, er skrå sider det som opptrer hyppigst (17 kokegropene). Kokegropene med skrå sider opptrer jevnt over hele feltet.

Figur 27. Kokegropa 2013 som ligger i forbindelse med rydningsrøysa 2012.
TV: beliggenhet i forhold til røysa, sett mot NV. Midt: plan, sett mot NV. TH: profil, sett mot N. Foto LH.

Figur 28. Kokegroper på lokalitet 109, i plan og profil.

TV: kokegroppa 2003, sett mot N. Midt: kokegroppa 2070, sett mot NV. Dette er den eldste og største kokegroppa på lokaliteten. TH: kokegroppa 2090, representant for de mindre kokegroppene, sett mot NØ (øverst) og S (nederst).

Foto LH.

Figur 29. Ildsteder på lokalitet 109 i plan og profil.

Til venstre ildstedet 2156 sett mot NNØ, til høyre ildstedet 2075 sett mot N. Foto SHO.

Det ble avdekket fire ildsteder på lokalitet 109 (2054, 2075, 2091, 2156). De er ujevne i formen og forholdsvis store av størrelse, med lengder på 108-178 cm. Unntaket er 2054, som er svært lite med sine 34 cm i lengde. Ildstedet 2156 på søndre felt er veldig dypt til å være et ildsted, med sine 24 cm (figur 29). Det andre ildstedet som ble snittet, er 2075 på vestlige del av nordre felt, det er bare 9 cm dypt (figur 29). Ildstedene skiller seg ut fra kokegroppene i innhold, ved at

kokegropene som regel har svart farge, trekull og varmpåvirket stein, mens ildstedene ofte er rødbrune i fargen, og har lite kull og ingen varmpåvirkede stein.

Dateringene (figur 30) på kokegropene legger seg i en stor bolk, fra helt i slutten av førromersk jernalder (0-400 e. Kr.) gjennom hele folkevandringstid (400-550 e. Kr.) og til dels videre inn i starten av merovingertiden (550-793 e. Kr.). De to eldste kokegropene på lokaliteten er dog fra førromersk jernalder (500 f. Kr. – 0). Ildstedene er yngre, der kan ett plasseres i vikingtid (793-1066 e. Kr.), og det siste kan være fra senmiddelalderen (1400-1536 e. Kr.), eventuelt etter-reformatorsk.

Figur 30. Tabell. Dateringer på lokalitet 109, i kronologisk rekkefølge.

ObjectID	Subclass	Prøvelid	Vekt, gram	Datert materiale	Labnr	DateringKalibrert	DateringBP
2070	Kokegrop	2222	0,8	Betula_bjørk	Ua-45308	540-370 BC	2357 ± 32
2098 (lag 3)	Dyrkningslag	2229	0,4	Betula_bjørk	Ua-45310	410-350 BC	2290 ± 33
2025	Kokegrop	2176	1,9	Betula_bjørk	Ua-45293	380-160 BC	2190 ± 36
2137	Kokegrop	2172	0,8	Betula_bjørk	Ua-45289	320-470 AD	1650 ± 30
2090	Kokegrop	2219	1,3	Betula_bjørk	Ua-45307	320-470 AD	1651 ± 33
2013	Kokegrop	2223	1,4	Betula_bjørk/ Salix_selje/ Populus_osp	Ua-45309	330-470 AD	1646 ± 31
2008	Kokegrop	2177	20,6	Betula_bjørk	Ua-45294	340-540 AD	1627 ± 32
2047	Kokegrop	2198	0,5	Betula_bjørk	Ua-45299	340-540 AD	1631 ± 33
2158	Kokegrop	2215	1,0	Betula_bjørk	Ua-45305	380-540 AD	1621 ± 32
2154	Kokegrop	2173	1,4	Betula_bjørk	Ua-45290	390-540 AD	1608 ± 31
2016	Kokegrop	2200	0,7	Betula_bjørk	Ua-45301	390-540 AD	1606 ± 31
2162	Kokegrop	2214	1,8	Betula_bjørk	Ua-45304	400-550 AD	1585 ± 33
2015	Kokegrop	2179	12	Betula_bjørk	Ua-45296	400-560 AD	1588 ± 35
2098 (lag 2)	Dyrkningslag	2230	0,2	Betula_bjørk	Ua-45311	410-550 AD	1580 ± 31
2003	Kokegrop	2197	29,3	Betula_bjørk	Ua-45298	410-560 AD	1577 ± 33
2118	Kokegrop	2213	1,4	Corylus_hassel	Ua-45303	410-560 AD	1571 ± 31
2107	Kokegrop	2210	0,9	Betula_bjørk	Ua-45302	410-570 AD	1567 ± 33
2165	Kokegrop	2183	1,2	Corylus_hassel	Ua-45297	420-580 AD	1551 ± 31
2033	Kokegrop	2199	4,6	Sorbus_roggn	Ua-45300	420-590 AD	1549 ± 33
2019	Kokegrop	2178	0,3	Betula_bjørk	Ua-45295	420-600 AD	1538 ± 35
2059	Kokegrop	2174	2	Betula_bjørk	Ua-45291	430-610 AD	1521 ± 31
2017	Kokegrop	2175	5,1	Corylus_hassel	Ua-45292	430-620 AD	1518 ± 31
2166	Rydningrøys	2236	0,1	Betula_bjørk	Ua-45314	640-730 AD	1337 ± 33
2075	Ildsted	2216	2,8	Corylus_hassel	Ua-45306	890-1020 AD	1086 ± 31
2058	Dyrkningslag	2231	0,3	Betula_bjørk	Ua-45312	1010-1160 AD	975 ± 31
2156	Ildsted	2233	6,7	Sorbus_roggn	Ua-45313	1460-1640 AD	347 ± 30

De to eldste kokegropene ligger helt i øst på det nordre feltet. Overlappingen mellom dem er på kun 10 år, så de kan godt stamme fra to helt separate hendelser. Men de kan også ha sammenheng med det eldste laget i dyrkningsprofilen på søndre felt, som er datert til 410-350/300-200 BC (se kapittel 7.3). De resterende kokegropene kan ut i fra alderen sannsynligvis utgjøre ett samlet kokegropfelt, med en særlig fortetning midt på nordre felt av lokalitet 109. Akkurat her har terrenget en liten forhøyning. Det er naturlig å tenke seg at dette var et fint sted å anlegge kokegroper på, da forhøyninger er godt drenerte og man er sikker på at undergrunnen er tørr nok til at veden i kokegropen brenner godt. Området har også generelt god tilgang på stein akkurat her, mens mot øst består undergrunnen av flisberg, som både er vanskelig å grave seg ned i og heller ikke egner seg til stein til kokegropa. I vest har terrenget en fordypning, som sjeldent er førstevalg når man anlegger kokegroper, blant annet på grunn av fuktproblematikk.

På det sørlige feltet er undergrunnen relativt plan, med svak helning mot sør. Her er det mer sand og enklere å grave, men også mindre tilgang på god stein til fyring. Kokegropene her er også relativt små og grunne, noe som trolig kommer av at senere tids pløying har fjernet mye av toppen på kokegropene. På det nordvestre feltet er kokegropene mye større i omfang, og det har blitt lagt ned betydelig innsats i å grave dem ned i den meget harde undergrunnen.

Den relativt store mengden kokegroper fra omtrent samme tidsrom tyder på intensiv bruk av området på denne tiden. Dateringen av hovedmengden kokegroper faller også sammen med det yngste dyrkningslaget (2098) på søndre felt (se kapittel 7.3). Kan hende har kokegropene en direkte sammenheng med dette laget, f eks ved at man lagde måltid i kokegroper i forbindelse med rydding og bearbeiding av jorden her?

7.3 ANDRE STRUKTURER OG FUNN

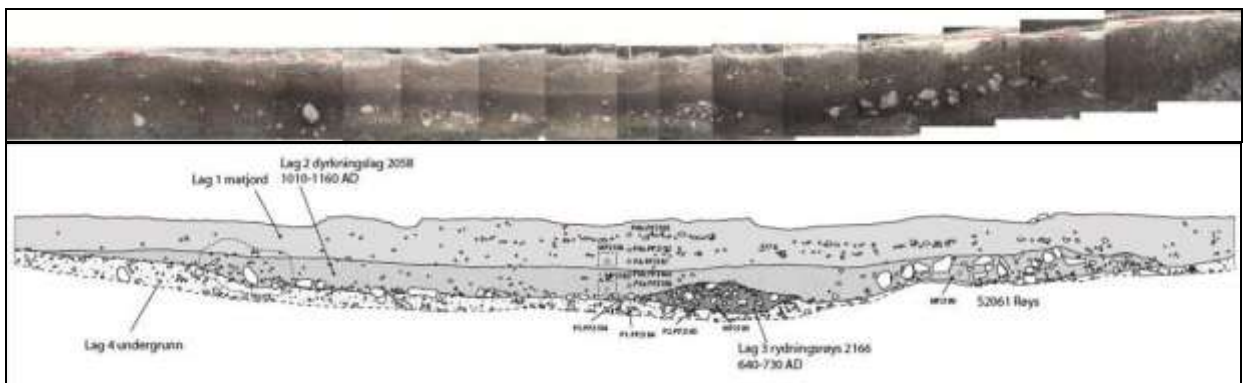
På lokalitet 109 er det ellers verdt å se nærmere på dyrkningslagene. Tre områder med dyrkningslag ble funnet. To av dem ble snittet (2058 og 2098), mens ett ble målt inn, men ikke beskrevet (2085).

Dyrkningslaget 2058 ligger på nordvestre del av lokalitet 109 (figur 31 og 32), og kan observeres i plan som et avlangt, homogent mørkt gråbrunt og nesten steinfritt jordlag med en synlig størrelse på om lag 29 x 13 m på det bredeste. Laget ligger bevart i en fordypning i undergrunnen. Denne fordypningen strekker seg videre mot NNØ og SSV, men det ble ikke tid til å undersøke laget i sin fulle utstrekning og om det lå bevart i hele fordypningens lengde. Fordypningen strakk seg for øvrig ut av lokalitetens grenser i begge retninger. Den synlige delen av dyrkningslaget ble avdekket slik at det ble satt igjen en profil i hver ende av laget, slik at man etter endt avdekking kunne vurdere hvilken profil som var best egnet til å gi oss opplysninger om stratigrafi og datering. Søndre profil viste seg raskt å være best egnet, da man her i tillegg fikk anledning til å snitte en rydningsrøys (2061) som så ut til å ligge i toppen av dyrkningslaget 2058. Denne røysa er omtalt i kapittel 7.1. Laget ble snittet maskinelt fra vest til

øst, slik at lagets fulle utstrekning i bredde og dybde kunne observeres. Som før nevnt i kapittel 7.1 ble det da også observert en ny rydningsrøys 2166 begravd under dyrkningslaget 2058.

Figur 31. Dyrkningslaget 2058 i plan, sett mot SSV, i retning mot den lange profilen som ble gravd gjennom laget. Laget er bevart i en naturlig fordypning i undergrunnen. Selve laget dateres til slutten av vikingtid – begynnelsen av middelalderen. Foto SHO.

Figur 32. Dyrkningslaget 2058 i profil.

Øverst fotocollage av profilen sett mot sør. Foto av SHO, satt sammen av MM. Nederst profiltegning, tegnet av SHO, rentegnet av GS.

I profilen (figur 32) som ble gravd gjennom dyrkningslaget 2058 er det 14,40 m langt og på sitt bredeste 48 cm tykt (ved 10,15-10,50 m), men er i størstedelen av sin utbredelse et ca. 40 cm tykt lag. Fire lag ble registrert og tegnet i profilen (lag 1-4). Lag 1 består av matjord; brun humus- og siltholdig sand med småstein og noen større steiner. Lag 2 er det samme som

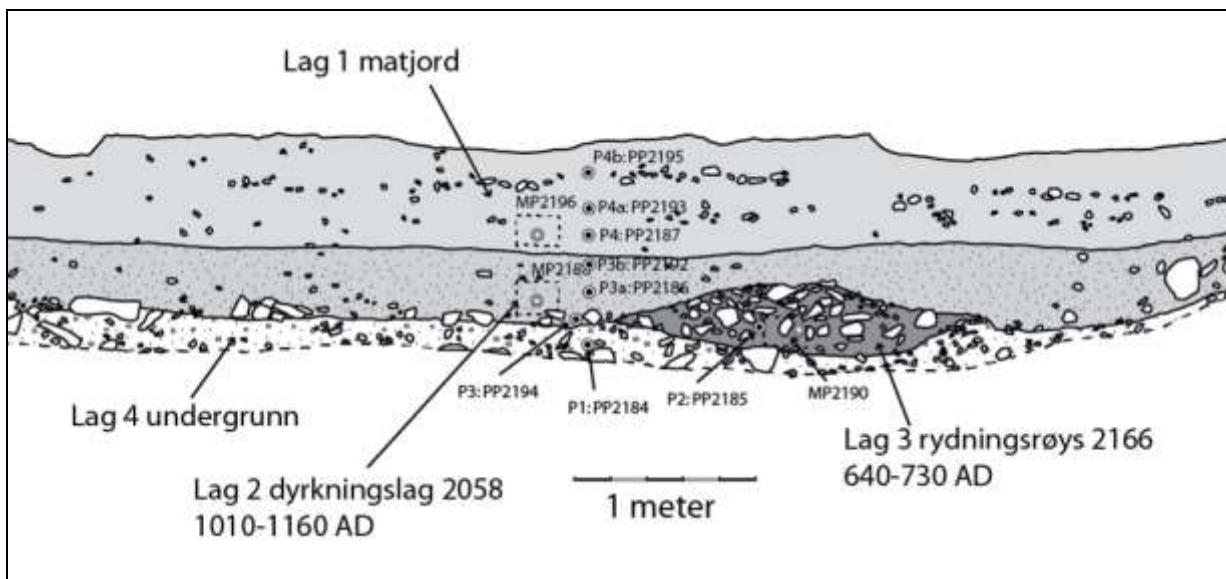

dyrkningslaget 2058, og består av mørk brun humusholdig og lett leirholdig silt med småstein og nevestore samt større stein og med enkelte trekullfragmenter. I dette laget ligger også rydningsrøys 2061. Lag 3 består av rydningsrøys 2166. Laget består av mørkebrun til mørk grå lett leirholdig silt med småstein og større stein og enkelte trekullfragmenter. Lag 4 er det samme som undergrunnen; gul til gulbrun lett sandholdig silt, og en del stein av varierende størrelse.

Dyrkningslaget 2058 utgjøres altså av et mørkebrunt humusholdig fyll, på profiltegningen markert som lag 2. Laget ligger mellom 40 og 65 cm dybde, og er forholdsvis flatt og lineært i bunn og topp. I endene smalner laget inn primært fra bunnen og skrått oppad. I den vestlige enden/siden hvor røys 2061 ligger, er det ikke mulig å skjelne mellom matjordlaget og dyrkningslaget, men antydning til lagavgrensning er stiplet inn på profiltegningen. Denne avgrensningen går over røys 2061, som da også i flaten så ut til å ligge i dyrkningslaget 2058. I profilen strekker røys 2061 seg fra ca. 11 til 14/14,80 m, og måler altså ca. 3,80 m i profilen. Røysa er 25-40 cm høy og utgjøres primært av større stein, men en del mindre stein inngår også. Røys 2166 er litt mindre og består av mindre stein. Denne strekker seg fra ca. 8-10 m i profilen og er 2 m lang. På det tykkeste ca. på midten er denne 40 cm tykk. Røysen ligger i bunnen av dyrkningslaget 2058, men har et litt mer grålig fyll (lag 3 på tegningen) mellom steinene. Røysen smalner inn mot endene både ovenfra og nedenfra. En mindre del av profilen har rast sammen mellom 2,34-3,56 cm og området er angitt ved en stiplet linje, samt profilens laggrenser er også stiplet i dette området, da profilen buer opp til 35 cm innover mot sør.

I matjorden lag 1, som er mellom 38-62 cm tykk (litt ujevnt på grunn av beltespor fra gravemaskinen), er det flere steiner som nærmest ligger på en linje. Nivået som de ligger på er muligens en antydning av hvor dypt jorda sist har vært pløyd her, som i tilfelle er ca. 30-40 cm. Avgrensningen mellom matjorden lag 1 og dyrkningslaget 2058 lag 2 er meget skarp og tydelig fra ca. 4-8 m, og utenfor dette området er den mer utflytende (som tidligere nevnt). I øst er avslutningen på dyrkningslaget også meget vanskelig å se.

Det ble tatt ut *makroprøver* (figur 33) av både matjord (makroprøve 2188) og selve dyrkningslaget 2058 (MP2196), samt av begge røysene. Makroprøven 2188 fra dyrkningslaget viste noen små fragmenter av kull, men ga ellers ingen resultater. Makroprøven 2196 fra matjorda viste noen fragmenter av kull, både runde og skarpkantede, men hadde ellers ingen informasjon (Moltsen 2013). Av makroprøven 2188 fra dyrkningslaget ble det tatt ut kull som fikk eget prøvenr. 2231. Det ble funnet 0,3 g kull i prøven, av bjørk og furu. 0,05 g bjørk ble datert (Ua-45312), og ga en datering på 975 ± 31 BP, noe som tilsvarer ca. 1010-1160 AD, altså slutten av vikingtid (793-1066 e. Kr.) – tidlig middelalder (ca. 1050-1200 e. Kr.). Makro- og kullprøverresultater fra røysene er diskutert i kapittel 7.1.

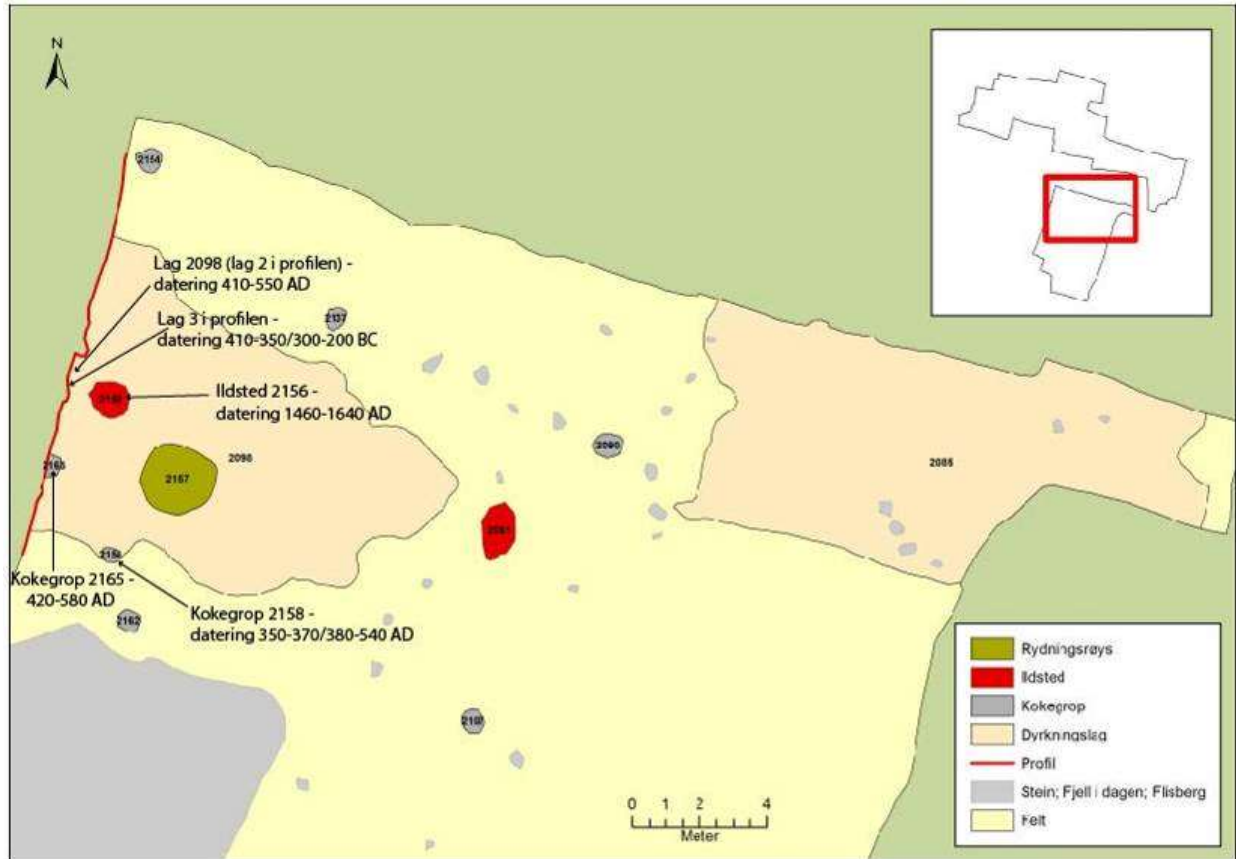

Figur 33. Utsnitt av dyrkningslagsprofilen 2058 hvor det ble tatt ut mange prøver.
Tegnet av SHO, rentegnet av GS.

En pollenprøveserie ble tatt ut av profilen, jfr. figur 32. Pollenprøvene ble tatt ut nedenfra og opp, for å unngå forurensning av prøvene. Pollenprøvene fra dyrkningslaget 2058 og røysen 2166 hadde ingen pollen i seg, og heller ikke trekull. Fra matjorda ble tre pollenprøver analysert, og viste litt trekull og noen få pollen av gran og furu (PP2187, 2193, 2195). Pollenprøvene fra undergrunnen viste litt trekull og noen få pollen, fra eik, or og mjørdurt (PP2184) (Moltsen 2013). Moltsen sier videre:

«Det meget lave indhold af trækul og andet forkullet materiale i dette område er noget påfaldende. Det kan selvfølgelig skyldes at der ikke har været tilført så store mængder gødning på dette sted, eller at (sic!) gødningen har indeholdt mindre trækul og/eller at der ikke har været afbrænding i forbindelse med rydningen i dette område. En anden mulighed er at disse arealer ikke har været opdyrket, men måske anvendt som græsningsarealer» (Moltsen 2013).

På søndre del av lokalitet 109 ble det avdekket to områder med dyrkningslag. Det ene laget (2085) ble kun målt inn i plan og ikke undersøkt nærmere. Det andre laget (2098) ble snittet og undersøkt på samme måte som dyrkningslaget 2058 på nordvestre del av lokaliteten.

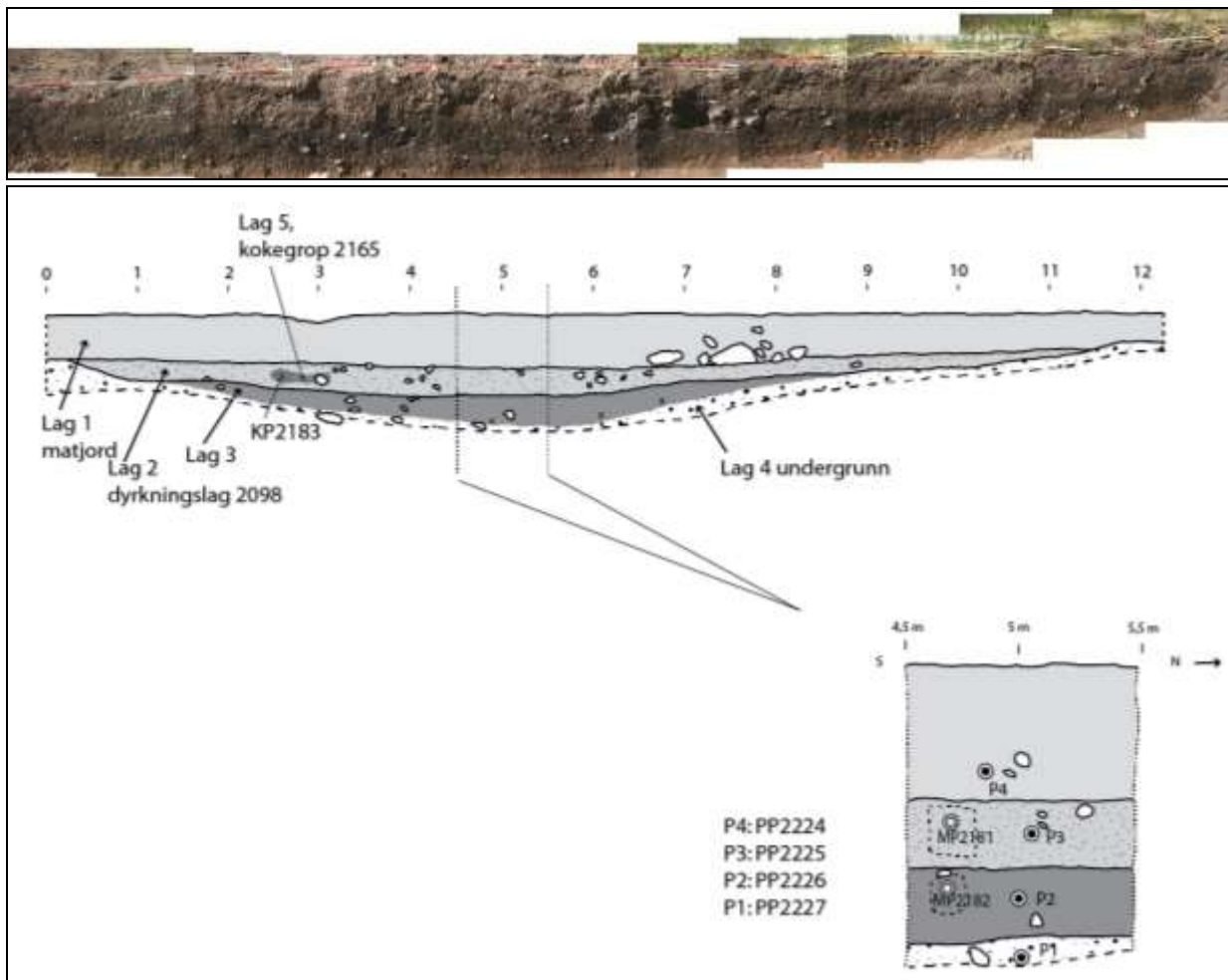
Figur 34. Kart. Utsnitt av søndre del av lokalitet 109.

Profilen som ble gravd gjennom dyrkningslaget 2098 er markert med rødt. Dateringer er her påført strukturene som vedrører dyrkningslaget.

Kartgrunnlag: Statens kartverk. Tillatelsesnummer NE12000-150408SAS. Produsert 15.3.2013 GS.

Figur 35. Dyrkningslaget 2098 sett i plan mot V, midt på bildet. Selve laget dateres til folkevandringstid. Foto SHO.

Figur 36. Profilen av dyrkningslaget 2098.

Øverst: S sammensatt bilde av profilen 2098. Foto av SHO, collage av MM. Nederst: Profil av dyrkningslaget 2098, med uttakssted for makro- og pollenprøver forstørret. Tegnet av SHO, rentegnet av GS.

Dyrkningslaget 2098 kommer ut fra den vestligste avgrensning på søndre felt på lok 109. I plan er det ca. 10 x 14 m og i profil ses litt mer - her er det ca. 11,20 m bredt. Dyrkningslaget ble snittet med gravemaskin slik at man fikk en tydelig profil gjennom laget fra N til S. I profilen ble det observert fem lag, hvorav lag 1 er matjord og lag 4 er undergrunn. Lag 5 er en kokegrop. De to andre lagene er to forskjellige dyrkningslag. Dyrkningslaget lag 2 (2098) består av mørk brun til gråbrun siltholdig sand med trekullbiter og småstein, samt noen større steiner. Dyrkningslaget lag 3, som kun var synlig i profilen, består av brun til mørk brun lett leirete silt med småstein og trekullbiter, samt enkelte håndstore stein. Lag 3 ligger under det mørkebrune til gråbrune dyrkningslaget lag 2 og ble antatt å være et eldre dyrkningslag. Her ble det observert en del trekull. Det mørke dyrkningslaget lag 2 (2098) er på sitt bredeste 35 cm tykt. Det er en meget tydelig og skarp avgrensning mellom matjorden og dyrkningslaget 2098, særlig i den sydligste delen av profilen. Avgrensningen mellom dyrkningslaget og det litt lysere laget under (lag 3) er mer jevn i overgangen. Lag 3 er i profilen ca. 7,70 m langt og 35 cm på det tykkeste. Lag 5 som ligger i lag 2 ble registrert allerede da profilen ble snittet med gravemaskinen. Denne strukturen (lag 5) var en kokegrop (2165) med kullag og

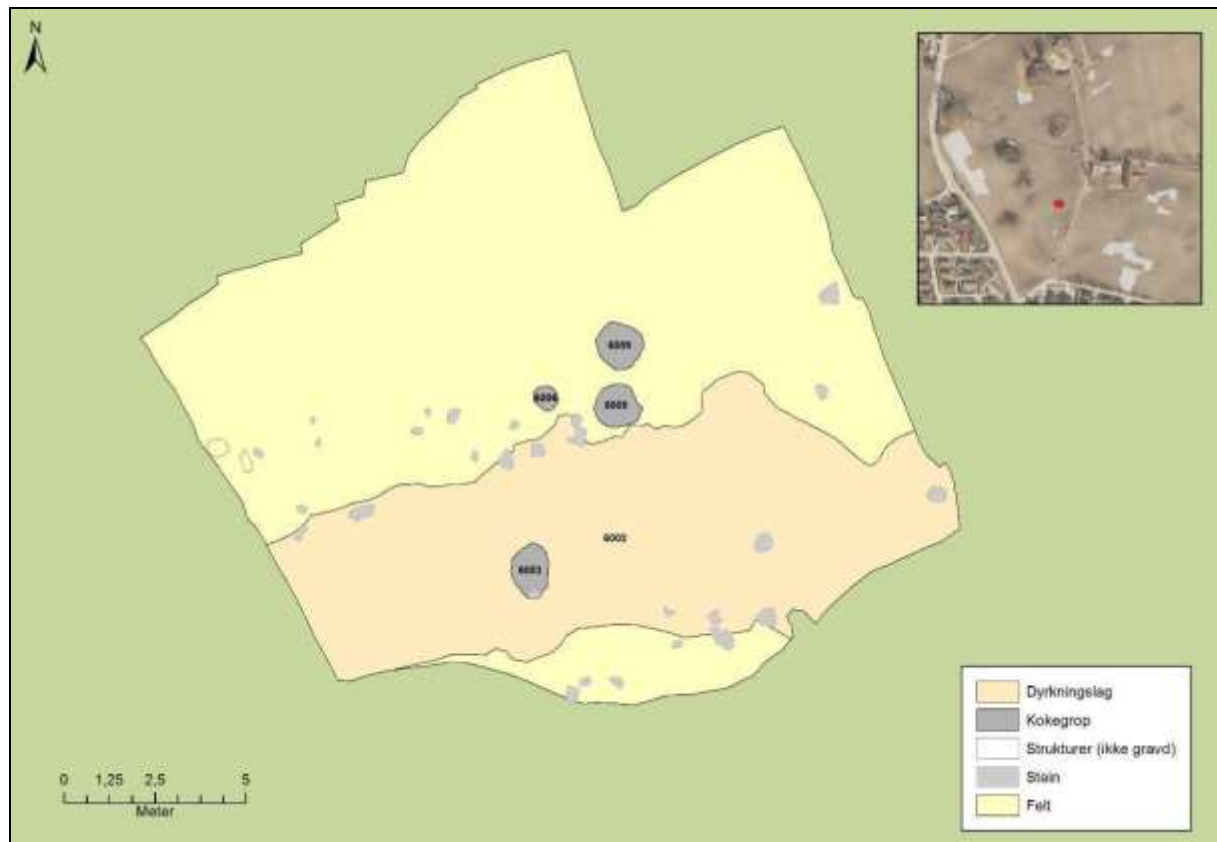
varmepåvirkede steiner. Kun en rest av denne strukturen er bevart i profilen, samt i den motstående profilen. Det ble tatt ut en kullprøve av laget/strukturen for nærmere datering (kp2183). Datering av denne ga en tidfesting til 420-580 AD (1551 ± 31, Ua-45297), som tilsvarer folkevandringstid (400-550 e. Kr.) til litt inn i merovingertid (550-793 e. Kr.).

Ved rensing av profilen ble det funnet både tegl og glass i de bortrensede massene, det antas at disse funnene stammer fra matjorda. Både lag 2 og 3 er flatbunnede med lett oppadskrånende sider, og begge lag smalner ut mot sidene. Det ble tatt ut makroprøver fra lag 2 og 3, og pollenprøver fra lag 1, 2, 3, og 4. Av makroprøvene ble det vasket ut kull, som ble sendt til datering. Dyrkningslaget 2098 (lag 2) ble datert til 410-550 AD (1580 ± 31 BP), som tilsvarer folkevandringstid (400-550 e. Kr.) (prøvenr. Ua-45311/kp2230). Laget under (lag 3) viste seg å være vesentlig eldre. Det ble datert til 410-350 BC (60,9 %)/ 300-200 BC (34,5 %) (2290 ± 33 BP), det vil si førromersk jernalder (500 f. Kr – 0) (prøvenr. Ua-45310/kp2229). Kokegropa 2165 som lå i laget 2098, ble datert til 420-580 AD, stratigrafisk og kontekstmessig sett en meget passende datering som gjør kokegropa samtidig som eller litt yngre enn laget den ligger i. Trolig har kokegropa blitt gravd ned i dette laget. Dateringen av lag 2 (2098) passer ellers godt sammen med dateringen av de aller fleste kokegropene på lokaliteten, og det er trolig en sammenheng her (se kapittel 7.2).

Det ble kun funnet enkelte trepollen og en enkelt bregnespore i *pollenprøvene*, men alle inneholdt trekullstøv, noe som vitner om kulturpåvirkning i området da lagene ble avsatt, dog kan aktivitet fra mark og andre dyr ha transportert materiale på tvers av laggrensene. *Makroprøvene* MP2181 fra lag 2 og MP2182 fra lag 3 inneholdt begge litt skarpe og avrundede trekull. I MP2182 ble det dessuten funnet enkelte korn og litt ugressfrø. Kornene var så slitte at det ikke var mulig å avgjøre hvilken sort det er. Det var dessuten et enkelt frø fra en art av havre, men da de basale deler av agnene ikke var til stede kan det ikke avgjøres om kornet er av typen dyrket havre eller en av de ville gressortene som f.eks. floghavre. Korn og ugressfrø kan stamme fra en avbrenning av marken etter høst. Da det ikke er vedplanter på en dyrket åker, må trekullene være tilført enten med husholdningsavfall anvendt som gjødsel eller det kan være rester fra en tidligere avbrenning i forbindelse med rydning av arealet, som er blitt oppblandet i laget som følge av jordbearbeidningen (Moltsen 2013).

8 LOKALITET 105

Askeladden: ID 106033. C-nr: 58343. Foto: Cf 34670. Gård: Vold 1/3706, Hamar

Figur 37. Kart. Lokalitet 105 med innmålte strukturer.

Kartgrunnlag: Statens kartverk. Tillatelsesnummer NE12000-150408SAS. Produsert 14.3.2013 GS.

Lokalitet 105 ligger midt i kornåkeren på gården Vold gnr. 1/3706, et stykke sørvest for gårdsbygningene. Terrenget heller mot sør, og er noe småkupert. Selve lokaliteten ligger like nedenfor toppen av en lokal forhøyning i terrenget, i ganske sterkt hellende terreng.

Lokaliteten var liten, med et forventet areal på ca. 350 m². I overkant av 250 m² ble avdekket og undersøkt. Det ble funnet 7 strukturer, hvorav fire kokegrop, ett dyrkningslag, og to udefinerte strukturer som ikke ble undersøkt da de trolig ikke var arkeologiske. Tre kokegrop ble undersøkt og snittet, og det ble tatt ut kullprøver til datering.

Figur 38. Lokalitet 105 sett mot NV, etter endt undersøkelse. Dyrkningslaget 6002 er synlig som er mørkebrunt, nesten svart lag til venstre i bildet. De tre snittede kokegropene ligger midt i bildet. Foto CW.

8.1 KOKEGROPER

Kokegropene ligger samlet midt på lokaliteten. Tre av dem var runde (6006, 6008, 6009) og en var oval (6003). Størrelsen er varierende. Den ovale kokegropa 6003 var den største med mål 155x103 cm, mens de runde kokegropene er noe mindre (6009: 132x118 cm, 6008:110x105 cm, 6006:69x65 cm). Den ovale kokegropa ligger i dyrkningslaget 6002, men den ble ikke snittet. De runde kokegropene, som ligger i overkant av dyrkningslaget, ble alle snittet og undersøkt. De var relativt like, med flat eller avrundet bunn, og med skrå sider. Dybden lå på det jevne, fra 16 til 23 cm.

Figur 39. Foto av kokegrop 6009 i plan og profil, sett mot NNV. Foto av CW.

Dateringene på kokegropene ligger relativt tett, fra slutten av romertid (0-400 e. Kr.) til ut folkevandringstid (400-500 e. Kr.) (figur 40).

Figur 40. Tabell. Dateringer fra lokalitet 105, i kronologisk rekkefølge.

ObjectID	Subclass	Prøveld	Vekt, gram	Datert materiale	Labnr	Datering Kalibrert	Datering BP
6006	Kokegrop	6013	4,2	Ulmus_alm / Corylus_hassel	Ua-45322	320-440 AD	1659 ± 31
6009	Kokegrop	6011	4,4	Betula_bjørk	Ua-45320	330-540 AD	1643 ± 32
6008	Kokegrop	6012	2,7	Corylus_hassel	Ua-45321	410-550 AD	1584 ± 31

8.2 ANDRE STRUKTURER OG FUNN

På lokalitet 105 ble det i tillegg til de fire kokegropene funnet et *dyrkningslag* (6002) og to mindre nedgravninger (6004, 6005). De to nedgravningene ble ikke undersøkt, da funn av rusten spiker i toppen av den ene indikerte at de var av nyere dato. Dyrkningslaget besto av mørkebrun til svart steinete sandjord og kull-/sotholdig. Det strakk seg tvers over lokaliteten fra øst til vest uten at det lot seg avgrense, og mot sør ble heller ikke lagets utstrekning fulgt helt til enden. Nordover strakk laget seg til nesten på høyde med kokegropene. Laget ble ikke datert, men det er sannsynlig at det er noe eldre enn kokegropene, da en av kokegropene var gravd ned i laget. Det ble funnet en rusten jerngjenstand i toppen av dyrkningslaget, men den ble ikke beholdt, da konteksten var usikker.

9 LOKALITET 107

Askeladden: ID 106071. C-nr: 58344. Foto: Cf 34671. Gård: Vold 1/3706, Hamar

Figur 41. Kart. Oversiktskart over lokalitet 107.

Kartgrunnlag: Statens kartverk. Tillatelsesnummer NE12000-150408SAS. Produsert 15.3.2013 GS.

Lokalitet 107 var den minste lokaliteten. Her var det kun registrert en steinrøys, og målet for undersøkelsen var å fastslå hvilken type røys dette var. Under registreringen ble det antydnet at den kunne være en gravrøys, og det var viktig å få en tidlig avklaring om røysa skulle graves som en gravrøys eller som en rydningsrøys.

9.1 RYDNINGSRØYS

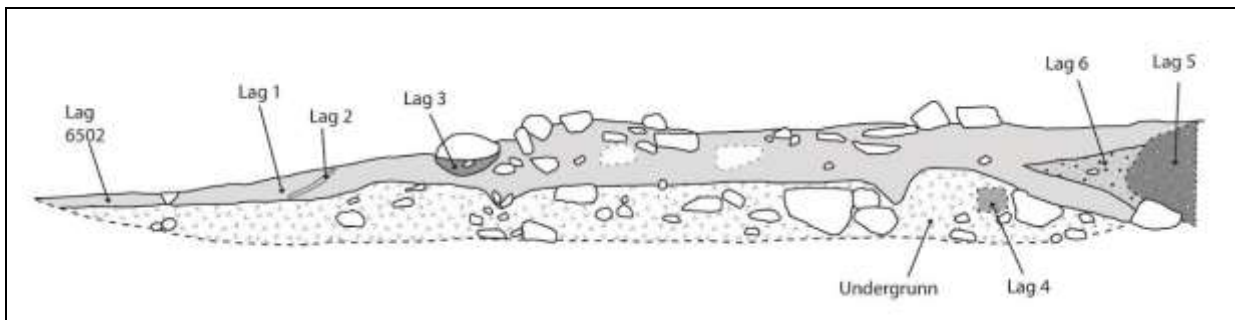
Lokalitet 107 besto av en *steinrøys* (6501), som under registreringen ble oppfattet som en mulig gravrøys siden den lå helt for seg selv. Det ble også funnet en jerngjenstand av uvisst art i toppen av røysa under registreringen. Røysa ligger i svak helling mot sør. Den har oval fasong i plan i NS-retning, og måler 383 x 270 cm. Den grenser mot oransjefarget flisberg i nord og øst, og mot et mørkt, nærmest svart lag (6502) som tolkes som et mulig dyrkingslag, i sør og vest. Laget så ut til å strekke seg inn i røysa, men dette kunne bare la seg avgjøre ved å snitte røysa. Røysa besto ellers av stein av forskjellig størrelse, fra nevestore til opptil 30 cm i diameter. Flest stein av mellomstor art var synlige i plan. Røysa var klart avgrenset i plan, men den hadde

ingen definert kantrand, og steinene så ut til å være lagt på et noe rotete vis, noe som indikerte at dette trolig var en rydningsrøys.

Figur 42. Foto av rydningsrøysa 6501.

TV: Rydningsrøysa 6501 i plan, sett mot NV. TH: 6501 etter snitting, sett mot VNV. Foto MM.

Figur 43. Tegning av røysa 6501 i profil etter snitting, sett mot VNV. Tegnet av MM, rentegnet av GS.

Røysa ble snittet med maskin, slik at den østlige halvparten ble fjernet. Deretter ble profilen rensket opp for hånd med spade og graveskje, og tegnet. I profil er røysa relativt flatbunnet, med løsere og mørkere jordmasser enn undergrunnen. Røysa har en høyde på om lag 36 cm på det meste. Overgangen røys/undergrunn er vanskelig å se i profilen både i N og S. I N er det også stratigrafiske forstyrrelser, muligens fra registreringa, eller fordi røysa har blitt lagt opp i flere omganger. Pga. svært småsteinete masser med mye flis av flisberg er det stedvis vanskelig å se overgangen fyllmasse og undergrunn. Det ble ikke funnet noen gjenstander under snittingen. Jord- og steinmassene i røysa er lagt opp rett på undergrunnen, og det ble ikke funnet antydning til noen nedgravninger under snittingen av røysa.

S og V for røysa ligger *dyrkingslaget* 6502. I profilen kunne man se at laget ikke går inn i selve røysa, og det kunne f.eks ikke observeres i bunnen av røysa. Dette kommer trolig av at røysa er noe eldre enn laget, men en mulig feilkilde her er at det var vanskelig å skjelne de stratigrafiske lagene fra hverandre i utkanten av røysa, fordi lagene var svært tynne, og fordi lokaliteten hadde stått åpen i ca. fire uker før utgravningen av røysa tok til. Det var i tillegg svært varmt og tørt da røysa ble snittet og tegnet. Med direkte sol inn på profilen, tørket lagene fort opp og fargene bleknet raskt og var vanskelige å skille fra hverandre.

Røysa består av til sammen 6 ulike jordlag, stort sett silt- og sandholdig humus med stein og flisberg, i ulike sjatteringer av brunt. Den virker noe tilfeldig lagt opp. Røysa ligner generelt på alle de andre røysene som ble avdekket under utgravningen, og den kan trygt tolkes som en rydningsrøys.

9.2 ANDRE STRUKTURER OG FUNN

Et mulig *dyrkingslag* (6502) ble som før nevnt funnet i utkanten av røysa 6501, noe som kjennes igjen fra alle lokalitetene med rydningsrøyser på dette prosjektet. Størrelsen på den synlige delen av laget var om lag 2 x 4,7 m, altså ca. 10 m². Laget besto av gråsvart steinblandet sand og humus med mulige kullbiter i. Det ble ikke tatt ut prøver av laget. Det tolkes som et dyrkingslag, i likhet med lag som ble funnet på flere av de andre lokalitetene.

10 LOKALITET 110

Askeladden: ID106081. C-nr: C58346. Foto: Cf 34673. Gård: Vold 1/3706, Hamar

Figur 44. Kart. Oversiktskart over lokalitet 110.

Kartgrunnlag: Statens kartverk. Tillatelsesnummer NE12000-150408SAS. Produsert 15.3.2013 GS.

Lokalitet 110 ligger like sørøst for låven på gården Vold 1/3706. Lokaliteten ligger omgitt av kornåker. Terrenget er så å si flatt på overflaten, men en liten forhøyning kunne anes midt på lokaliteten da matjorda ble fjernet. På dette midterste partiet var matjordlaget tynt og undergrunnen steinhard. Det ble ikke prioritert å avdekke her, da sannsynligheten for å finne intakte arkeologiske strukturer i dette området ble regnet som svært liten. Ut mot sidene av lokaliteten var matjordlaget tykkere, og strukturene var dermed bedre beskyttet her. Jorda ble fjernet i to felt på lokaliteten, det største feltet ligger nord for det mindre feltet i sør.

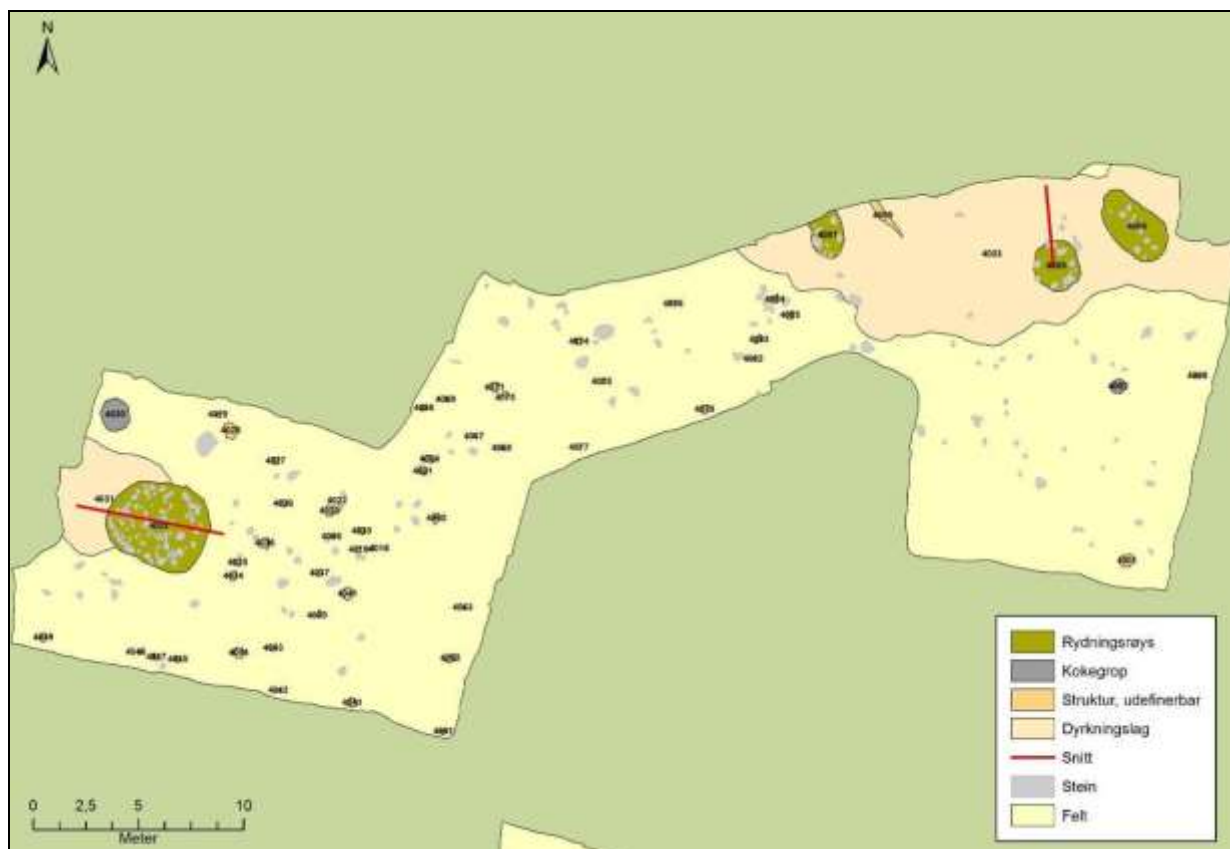
Det ble målt inn 86 strukturer. 10 av dem ble fastslått til å være arkeologiske strukturer. 10 andre strukturer ble avskrevet, hovedsakelig ved snitting. De resterende strukturene ble ikke undersøkt, da de ikke var av arkeologisk karakter.

Det ble funnet et rydningsrøysfelt med 6 rydningsrøys, to kokegrop, og to dyrkningslag.

10.1 RYDNINGSRØYSER

I alt 6 rydningsrøysar ble funnet på lokalitet 110, de utgjør til sammen et rydningsrøysfelt. De fleste røysene er ovale/rundovale, en er rund (4005), og en er ujevnt avlang og er i tillegg delvis skjult under profilkanten (4081). Røysene varierer i lengde fra 250 cm til 470 cm, den rundovale røysa 4033 er størst med sine 470x406 cm, mens de tre ovale røysene (4004, 4012, 4014) er noe mindre, med størrelser 370x185 cm, 380x293cm, og 344x280 cm. Minst er røysa 4081 som er delvis skjult av profilen, med en bredde på 154 cm og ukjent lengde.

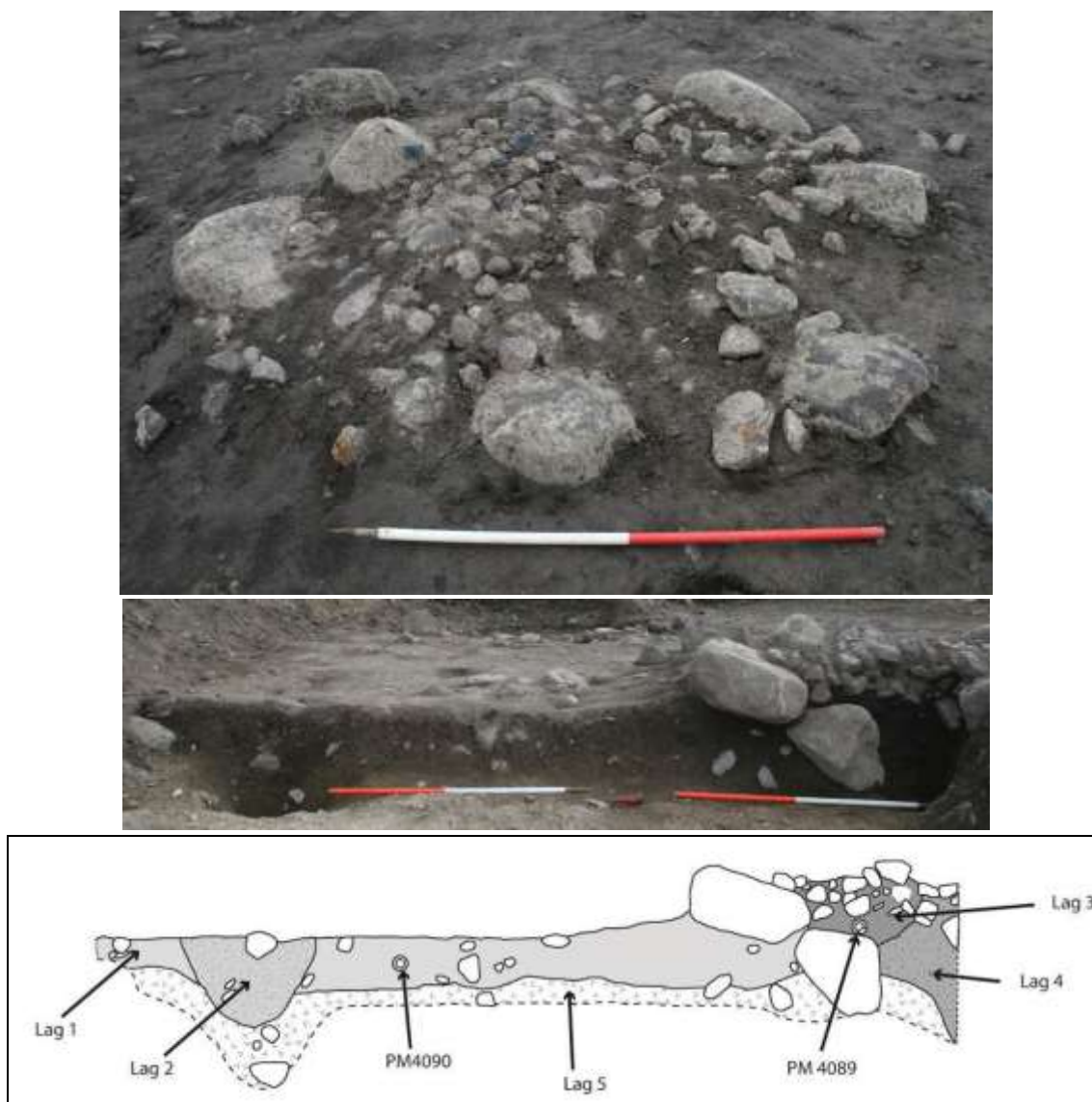

Figur 45. Kart. Nordlige felt på lokalitet 110, med strukturnummer.
Kartgrunnlag: Statens kartverk. Tillatelsesnummer NE12000-150408SAS. Produsert 12.3.2013 GS.

Figur 46. Tabell. Dateringer fra lokalitet 110, i kronologisk rekkefølge.

ObjectID	Subclass	Prøveid	Vekt gram	Datert materiale	Labnr	Datering kalibrert	Datering BP
4030	Kokegrop	4092	2	Betula_bjørk	Ua-45316	670-410 BC	2455 ± 33
4003	Dyrkningslag	4096	0,3	Betula_bjørk	Ua-45319	540-380 BC	2369 ± 35
4031	Dyrkningslag	4095	0,8	Salix/populus (selje_vier_osp)	Ua-45318	390-200 BC	2234 ± 34
4005	Rydningsrøys	4094	0,3	Prunus_hegg	Ua-45317	130-340 AD	1785 ± 34
4002	Kokegrop	4091	20,6	Betula_bjørk	Ua-45315	250-430 AD	1683 ± 32

De tre røysene 4004, 4005 og 4081 ligger alle innenfor dyrkningslaget 4003. Også røysa 4033 har et dyrkningslag (4031) i tilknytning. På søndre del av lokaliteten ble det ikke observert noe dyrkningslag i tilknytning til røysene. Tre av røysene ble snittet (4005, 4014, 4033), disse er beskrevet nærmere nedenfor.

Figur 47. Plan og profil av rydningsrøys 4005.

Øverst sett mot SØ, midt og nederst sett mot Ø. Foto av MM og JSPE, tegning av JSPE, rentegning av GS.

Rydningsrøysa 4005 ligger i et mørkt, tilnærmet svart jordlag som ble antatt å være et eldre dyrkningslag (ID 4003). Røysa er rund i formen med målene 250 x 220 cm. Den består av 7 store stein (20-49 cm i diameter), som definerer en kantrand. Mellom disse, i sentrum av røysa, er det et fyll av mindre, omtrent nevestore stein. Røysa ligger i svak helning mot nord. To funn ble gjort i toppen av røysa, en gjenstand i jern og et lite fragment av brent bein. Ingen av dem ble tatt inn, da konteksten i toppen av rydningsrøysa er dårlig. En firedel av røysa ble snittet med maskin, sammen med et bra stykke av dyrkningslaget som omgir røysa. I profilen (figur 47) fremkommer det at de nevestore steinene ligger i toppen av røysa i et lag på 15-20 cm (lag 3),

mens de store steinene også dukker opp under kantranden. Dyrkningslaget 4003 går inn i røysa, og utgjør et av de fire lagene i røysa (lag 1). Lagene består så og si av det samme fyllet (grus- og humusholdig sandjord), kun med nyanseforskjeller i farge. Det skal sies at det var svært tørt og varmt da profilen ble gravd, og lagene hadde forskjellig uttørkingsgrad. Makroprøve MP4089 og 4090 ble tatt ut av profilen, den første fra midten av røysa 4005 (lag 4) i området med nevestor stein, den andre av dyrkningslaget 4003 (lag 1).

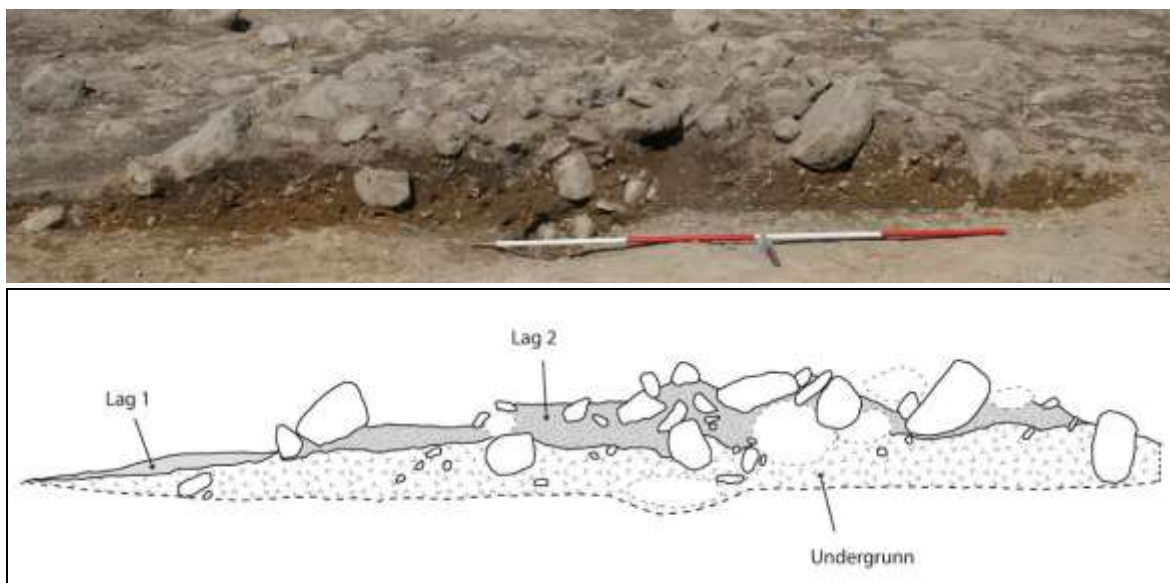
Makrofossilanalysen av MP4089 viser at prøven inneholder litt trekull. Da alle trekullene var skarpkantede må de ha blitt forseglet av materialet i røysa relativt hurtig etter avbrenningen. I MP4090 fra dyrkningslaget var konsentrasjonen av trekull noe lavere. Trekullene var likeledes helt skarpkantede, hvilket kan tyde på at det ikke har vært vesentlig jordbearbeidning på det stedet hvor prøven er tatt ut (Moltsen 2013).

Kullprøven 4094 (Ua-45317) ble vasket ut av MP4089 fra midten av rydningsrøysa 4005, og dateres til *130-340 AD* (1785 ± 34 BP), som tilsvarer romertid (0-400 e. Kr). Kullprøven 4096 (Ua-45319) ble vasket ut fra MP4090 fra dyrkningslaget 4003, og dateres til *540-380 BC* (2369 ± 35 BP), som tilsvarer overgangen yngre bronsealder (1100-500 f. Kr.) – førromersk jernalder (500 f. Kr. – 0).

Dyrkningslaget 4003 som omgir røysene i nordvestre hjørne av lokalitet 110 ser dermed ut til å være noe eldre enn røysene som ligger i dette laget. Rent stratigrafisk stemmer dette også. Det er dog en mulighet for at røysene kan ha blitt påbegynt allerede i bronsealder/førromersk jernalder, og så bygd på igjen i romertid. Røysa 4005 ser i alle fall ut til å være av denne sistnevnte sorten, da de store steinene som omkranser røysa, stikker svært dypt ned i dyrkningslaget 4003, og de har antakelig blitt plassert der allerede mens dyrkningslaget 4003 ble spredt utover åkeren. De andre røysene som ligger i dyrkningslaget 4003 (røys 4004 og 4081) ble ikke snittet og datert.

Figur 48. Søndre felt på lokalitet 110 etter avtorving, sett mot øst. Rydningsrøys 4014 nærmest, bakerst rydningsrøys 4012. Foto MM.

Figur 49. Profilen til rydningsrøys 4014, sett mot N.
Foto og tegning av EK, rentegning av GS.

Rydningsrøysa 4014 på søndre del av lokalitet 110 ligger i temmelig flatt terreng, som skråner noe oppover ca 5 m lenger nord. Undergrunnen her er mellombrun grusholdig skifrig sand som er ganske hardpakket. Ca 10 m mot ØSØ ligger en annen røys (ID 4012), som ikke ble videre undersøkt. Røysa er oval i formen med målene 344 x 280 cm, tydelig avgrenset i plan og består av stein i blandet størrelsesorden, alt fra nevestor til 35 cm. Det er enkelte tendenser til en kantrand av større stein, spesielt i vestlig del, men denne er noe vag. Røysa 4014 er videre omkranset av en ujevn sirkel med steiner (10+ stk) med størrelse 25-80 cm. Steinene ligger en meter eller to utenfor røysa. Det er generelt en del stein innenfor det samme størrelsesintervallet spredt på feltet, og det er svært sannsynlig at steinringen er tilfeldig. Steinene ser for det meste ut til å stikke dypt ned i undergrunnen, og hele «sirkelen» er nok et naturlig sammentreff.

Røysa ble snittet med maskin slik at søndre halvdel ble fjernet, og profilen ble rensket opp for hånd og tegnet (figur 49). Etter snitting ble røysa tolket som rydningsrøys, da det ikke er noen funn i den, og den ser temmelig tilfeldig ut. Profilen viser at røysa er ganske grunn (maks 34 cm). Den består av ett lag (lag 2) som består av mørkebrun humøs sand med stein i, dette laget er lagt opp rett på undergrunnen. Lag 1 til venstre på profiltegningen er rester av matjord som omga røysa. Det ble ikke tatt ut makroprøver eller kullprøver av denne rydningsrøysa, og vi har følgelig ingen dateringer av den.

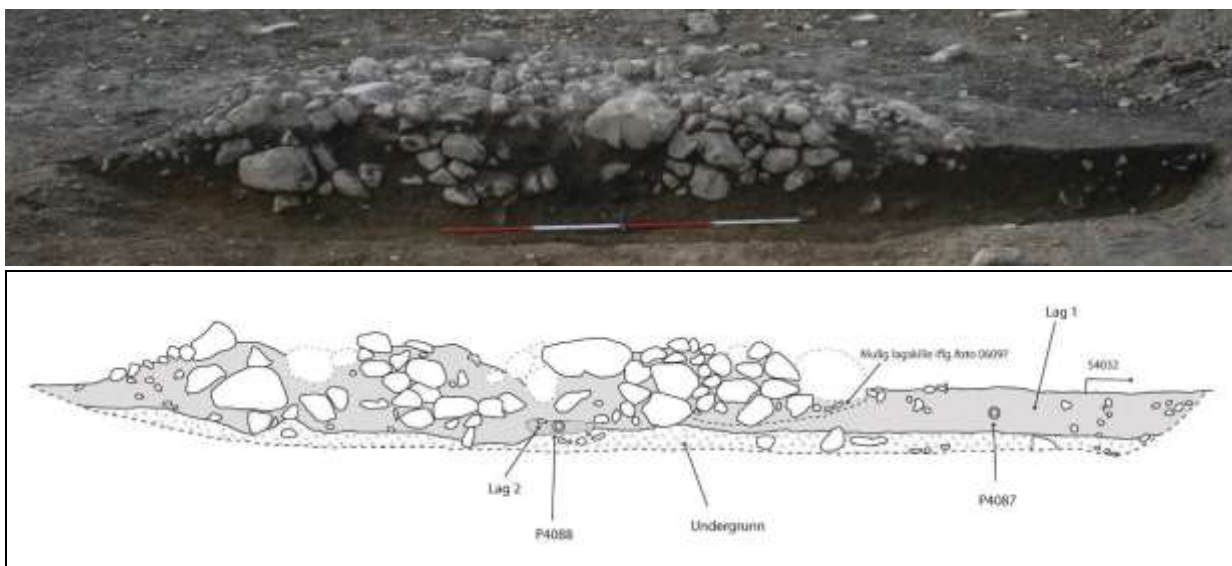
Rydningsrøysa 4033 er rundoval i formen, og måler 470 x 406 cm. Den er relativt flat på toppen, og skråner svakt ned på alle sider. Røysa består av humusholdig sand og steiner i varierende størrelser som er lagt opp uten noen tilsynelatende plan. Undergrunnen her består av beige grusholdig grus med noe stein, og er relativt hardpakket. Inntil røysa i vest ligger et mørkt gråsvart dyrkningslag 4031. Røysa ble snittet med gravemaskin slik at nordlige halvdel av røysa

ble fjernet. Steinene i røysa ligger over dyrkningslaget 4031 i vest, og røysa er derfor trolig yngre enn/deponert senere enn dyrkningslaget ID 4031. Ut fra profilbilder av vestre del av røysa, kan det se ut som det skulle vært et yngre lag på topp over lag 1 på tegningen (stiplet inn på profiltegning figur 51). Røysa ser ut til å være lagt rett på undergrunnen i øst, mens mot vest kan det se ut til at røysa er blitt anlagt samtidig som dyrkningslaget 4031. Strukturen 4032, tolket som en moderne grøft, skjærer dyrkningslaget i vest. Grøfta er kun synlig i plan, og er kun indikert på profiltegningen på bakgrunn av den delen av grøfta som var synlig i plan.

Figur 50. Rydningsrøys 4033 før snitting, sett mot N (t.v.) og mot S (t.h.). Foto JSPE.

Figur 51. Profil av rydningsrøys 4033 sett mot S.
Foto og tegning av JSPE, rentegning av GS.

Det er tatt ut makroprøver fra dyrkningslaget 4031 (MP4087), samt lag 2 i røysa (MP4088). Det var dessverre ikke nok kull i prøven fra selve røysa, mens i makroprøven 4087 var det nok kull til å få datert laget. *Makroprøven* MP4088 er tatt ut under steinene i den nedre del av røysa. Prøven inneholdt litt skarpkantede og avrundede trekull, noe som kan tyde på at en del av kullene har ligget eksponert på flaten innen de har blitt forseglet av materialet i røysa. Prøven inneholdt dessuten et korn som dessverre var så slitt at det var umulig å fastslå flere av de diagnostiske kjennetegnene, men ut fra formen kan det enten være rug eller emmer. Kornet kan

være viktig for dateringen av anlegget idet den første rugen er funnet i romersk jernalder, men den blir likevel først alminnelig i sen jernalder. Emmer er derimot en av de første hvetesortene som blir dyrket, opp gjennom bronsealderen og tidlig jernalder erstattes den gradvis av brødhvete (Moltsen 2013).

MP4087 er tatt i dyrkningslaget 4031, som ligger like vest for røysa. Konsentrasjonen av trekull var litt større i dyrkningslaget og alle trekull var avrundede, sikkert som følge av de gjentagende behandlinger av jorden i forbindelse med oppdyrkingen. Prøven inneholdt dessuten et enkelt korn, det var så medtatt at ikke engang den opprinnelige form kunne fastslås (Moltsen 2013).

Dyrkningslaget 4031 vest for røysa ble datert fra kullet som var vasket ut fra MP4087 (KP4095/Ua-45318). Prøven viste at dyrkningslaget stammer fra perioden 390-200 BC (2234 ± 34 BP), noe som tilsvarer førromersk jernalder (500 f. Kr. – 0). I og med at det kan se ut som om røysa 4033 er relativt samtidig med dyrkningslaget 4031, kan det derfor tyde på at kornet som ble funnet i røysa, kan være emmer og ikke rug. Rugen er som før nevnt først kjent fra romersk jernalder.

10.2 KOKEGROPER

Figur 52. Plan- og profilfoto av kokegropene 4002 (t.v., over sett mot Ø, under sett mot N) og 4030 (t.h., over sett mot Ø, under sett mot N).

Noter at kokegropa til høyre er minst dobbelt så stor som den til venstre, og er mye eldre. Foto EK.

På lokalitet 110 ble det funnet kun to kokegropene, strukturene 4002 og 4030. *Kokegropa 4002* er minst av de to, med målene 70x60 cm, mens *kokegropa 4030* måler 160x154 cm, og er av de aller største kokegropene på hele prosjektet. Det er trolig at kokegropa 4002 har blitt ødelagt av

moderne pløying, slik at bare bunnen av den gjenstår. Da kokegropa 4030 var så stor, ble bare en kvarting av den snittet. Begge kokegropene er runde i formen i plan, 4002 dog noe ujevn, og de har avrundede sider i profil. Bunnen på kokegropa 4002 er avrundet, mens bunnen på 4030 er flat. De to kokegropene innehar eldste og yngste datering på lokaliteten (figur 46). Kokegropa 4030 er eldst og stammer fra *670-410 BC* (2455 ± 33 BP) som tilsvarer bronsealder – førromersk jernalder, mens kokegropa 4002 er yngst og stammer fra *250-430 AD* (1683 ± 32 BP), altså romertid (0-400 e. Kr.) og litt inn i folkevandringstid (400-550 e. Kr.).

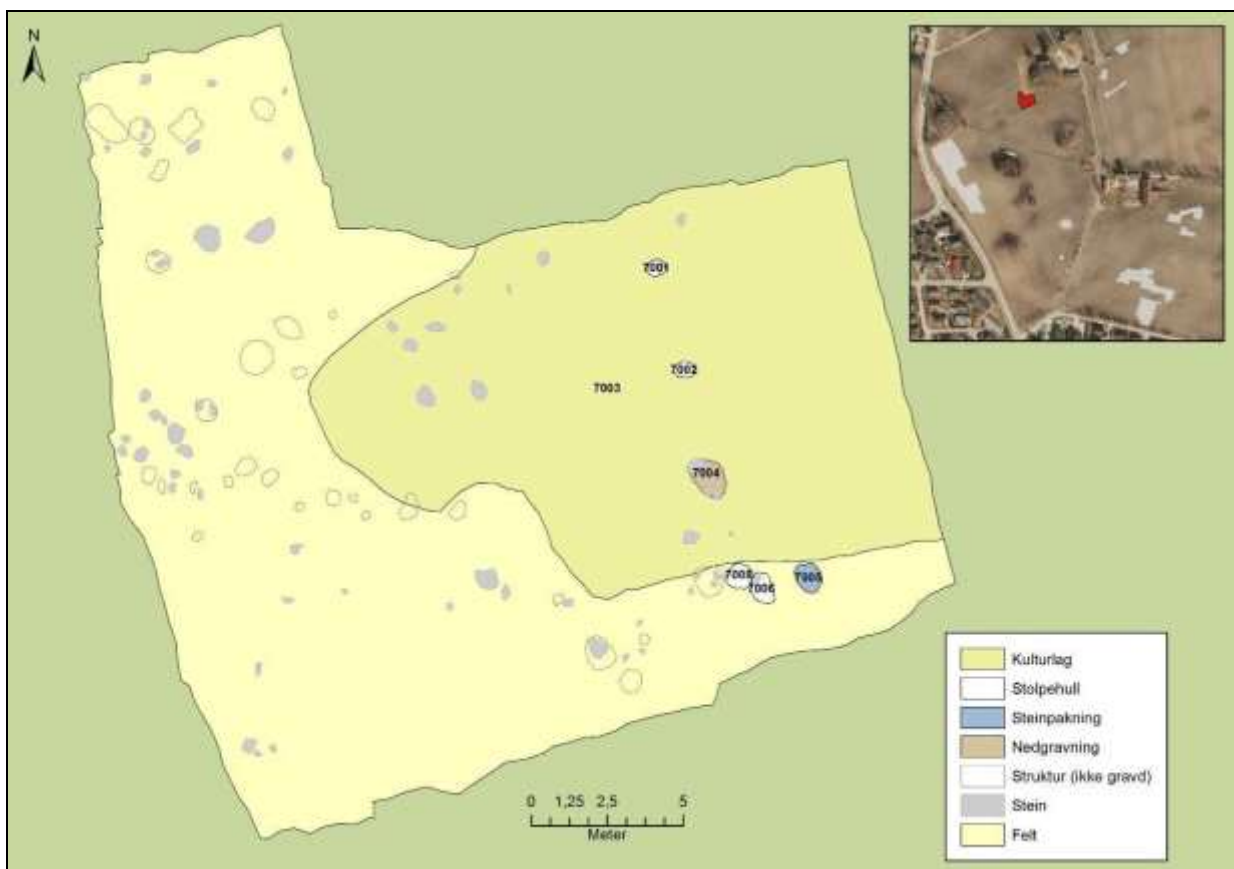
Kokegropa 4030 kan muligens ha sammenheng med den eldste dyrkningen på lokaliteten som laget 4031 tilhører, men den kan også stamme fra en eldre, enkeltstående hendelse. Kokegropa 4002 har nesten helt sikkert sammenheng med rydningen av røysa 4005 fra romertid, da dateringen er ganske overlappende (figur 46).

10.3 ANDRE STRUKTURER OG FUNN

Av andre funn på lokalitet 110, er det kun verdt å nevne *dyrkningslag*. De resterende strukturene anses som ikke-arkeologiske, noen av dem ble snittet og avskrevet, mens resten ble avskrevet uten snitting. Det ble funnet to kullholdige dyrkningslag på lokaliteten, ett mot nordre hjørne av lokaliteten (4003) og et helt i vest (4031). Begge lagene er nevnt i kapittel 10.1 som omhandler rydningsrøysen, da de har sammenheng med røysene. Lagene har ulik datering (figur 46); laget 4003 er eldst med sin datering til *540-380 BC*, mens laget 4031 med sin datering til *390-200 BC* kan se ut til å tilhøre neste fase av dyrkningen på lokaliteten.

11 LOKALITET 201

Askeladden: ID 106141. C-nr: C58347. Foto: Cf 34674. Gård: Lund Søndre 800/1, Ringsaker

Figur 53. Kart. Oversiktskart over lokalitet 201, med strukturnummer påført.

Kartgrunnlag: Statens kartverk. Tillatelsesnummer NE12000-150408SAS. Produsert 15.3.2013 GS.

Lokalitet 201 var en av de nordligste lokalitetene, og en av de to lokalitetene som ligger i Ringsaker kommune. Lokaliteten ligger inntil og like sør for gressplenen ved våningshusene på gården Lund Søndre, 800/1. Lokaliteten ligger i dyrket mark, i kornåker. Terrenget er relativt flatt. Fra lokaliteten er det vidt utsyn over markene på Lund og Vold, og videre utover Mjøslandskapet. Ved registreringen ble det funnet flere solide stolpehull med steinskoning her, som lå i en rekke. Formålet for undersøkelsen var å få en formening om denne konstruksjonen, og å få datert strukturene, da de ble mistenkt å være relativt nye fordi de var så godt bevart.

11.1 STOLPEHULL

Det ble funnet i alt fire stolpehull (7001, 7002, 7006, 7008) samt en steinpakning (7005) som kan være fundament for et stolpehull. Stolpehullene er gjennomgående store, med diameter fra 56 til 88 cm. Steinpakningen er enda større, med mål 100x121 cm. Formen på stolpehullene er stort sett rund (7001, 7006, 7008), ett er ovalt (7006), og ett har ujevn fasong i plan (7002).

Stolpehullet 7001 er et stort stolpehull som ligger i lag 7003, bestående av skoningsstein 40 cm ned i laget, hvor omkringliggende fyll utgjør lag 7003. Det er ikke noe klart skille mellom dette laget og undergrunnen. Skoningssteinene er dermed trolig samtidige med laget 7003, siden det ikke kan observeres noen nedgravning i dette laget. Kullprøven 7069 ble vasket ut av makroprøven 7064 som ble tatt ut ca 15-20 cm ned i laget, til venstre for den flate skoningssteinen som trolig markerer bunnen av stolpehullet. Det er sannsynlig at makroprøven og kullprøven stammer fra kulturlaget 7003 som omgir dette stolpehullet, og som ser ut til å inngå som fyll i stolpehullet sammen med skoningssteinene. I makroprøven 7064 fra stolpehullet 7001 var det kun litt trekull, men da de var skarpkantede kan de ikke ha blitt utsatt for mekanisk slitasje i forbindelse med oppdyrkingen av jorden (Moltsen 2013). Det er mulig at disse trekullene har ligget beskyttet i stolpehullet, og at stolpehullet har blitt anlagt ganske så tett innpå oppdyrkingen av jorden her.

Figur 54. Stolpehull på lokalitet 201 i plan og profil.

Stolpehullene 7001 (t.v.), 7002 (midten) og steinpakningen 7005 (t.h.) i plan (øverst) og i profil (under). Foto LH, SHO, SHO.

Stolpehullet 7002 er et middels tydelig stolpehull/stolpefundament/steinpakning. Strukturen består av i plan av steiner som er samlet tett sammen, samlingen måler 55 cm i diameter. Fyllet mellom steinene og det omkringliggende fyll som utgjøres av lag 7003 er ensartet, og ingen nedgravning var mulig å observere i plan. Steinene formodes å være skoningsstein i et stolpehull. I profil ses heller ikke noe fyllskifte som avtegner seg som en stolpelignende struktur. Lag 1, som er identisk med kulturlaget 7003, er 90 cm dypt. Under det ligger et litt mørkere lag (lag 2). Det er ikke noen egentlig avgrensning mellom lagene, og de tolkes som et og samme lag. Laget har flat bunn. Nederst i lag 2 ble det funnet en del store stein. Noen sitter fortsatt i profilen. Selve strukturen 7002 ser ut til å være kun steinsamlingen i de øverste 15 cm av laget 7003, og det kan ikke utskilles et eget jordlag som ser ut til å høre til steinene. Også her ser altså steinskoningen/steinpakningen ut til å være samtidig med kulturlaget. En makroprøve, MP7063, ble tatt ut av lag 2, det mørkere laget, i bunnen av profilen på 75-95 cm dybde. Prøven

inneholdt litt trekull, men også en del fragmenter av strå. Da strå er enda mer porøse enn trekull, kan jorden ikke ha blitt bearbeidet på dette sted etter at stråene ble forkullet. Det lar seg ikke avgjøre om stråene stammer fra rester av dyrkede vekster og/eller rester av annen vegetasjon på stedet som har blitt avbrent innen stolpen ble satt opp, eller fra rester fra aktiviteter som har foregått nær stolpen etter at den ble etablert (Moltsen 2013).

Strukturen 7005 er en steinpakning/steinsamling med en størrelse på ca 120 x 100 cm. Det kan ikke sees et egentlig fyllskifte rundt steinene, verken i plan eller profil. Strukturen ligger like syd for kulturlag 7003 og det mer brunlige fyll i spredt rundt i plan av strukturen kan være rester av dette kulturlaget. Strukturen tolkes som rester av en steinpakning som muligens kan ha tilhørt en bygning, men det skal påpekes at strukturen er svært diffus.

Figur 55. Stolpehullene 7006 og 7008 i plan og profil, sett mot SV. Foto LH.

Stolpehullet 7006 er et tydelig, ovalt stolpehull med målene 74x82 cm. 7006 ligger tett innpå stolpehullet 7008, og i plan var det vanskelig å se om det ene stolpehullet skar det andre, og i tilfelle hvilket stolpehull som var yngst. I profil ble det klart at stolpehullene er separate. Fyllet i 7006 består av et mørkebrun siltholdig sandlag med noen store stein som kan være skoningsstein. Det har en tydelig nedgravning av mørkere jordmasse i lysere undergrunn. Stolpehullet har skrå sider og skrå bunn, og er 36 cm dyp.

Stolpehullet 7008 er også svært tydelig. Det er rundt, med diameter på ca 80 cm, og en dybde på 44 cm. Fyllet er mørkebrun siltholdig sand med noe grus og ganske mye småstein. Selve nedgravningen for stolpen er mye større enn selve stolpen, ca midt i nedgravningen ligger skoningsstein. Det er ingen spor av selve stolpen i profil. Stolpehullet ligger helt inntil stolpehullet 7006. Det ble funnet tegl 30 cm nede i strukturen, noe som betyr at stolpehullet nok er av nyere dato. Et funn av godt bevart bein, trolig dyrebein, ble også gjort i overflaten av denne strukturen. Funnet ble ikke tatt vare på. *Makroprøve 7068* ble tatt ut mot bunnen av strukturen. I prøven fra 7008 ble det kun funnet 2 stk. trekull. Det tyder derfor ikke umiddelbart på at stolpene er satt i en gammel åker, men da det vil være minimal jordbearbeiding rundt om stolpene kan en del av materialet kanskje være tilført etter at stolpene var satt opp (Moltsen 2013).

To stolpehull ble datert, nemlig 7001 og 7008 (figur 56). Stolpehullet 7001 er det eldste, med en datering til 1430-1530 e. Kr. (396 ± 32 BP), noe som plasserer det innenfor senmiddelalderen (1400-1536 e. Kr). Man skal dog være observant på at det er treet i disse kullbitene som er datert (furu), og at dette treet kan ha ligget lagret en stund før det ble tatt i bruk. Det er da heller ikke mange år unna grensen for automatisk fredete kulturminner, som settes ved reformasjonen i 1536, og som også markerer slutten på middelalderen. Det skal også bemerkes at det ikke ble observert noen klar nedgravning på dette stedet, og at fyllet her er helt identisk i farge og innhold som kulturlaget 7003 som stolpen ligger i. Det er derfor trolig kulturlaget 7003 som her er datert, og det igjen indikerer at stolpehullet er yngre, trolig av etter-reformatorisk art. Det andre stolpehullet er mye yngre, her ble det heller ikke funnet kull, og dateringen er foretatt på trerester (også furu) fra stolpehullet. Dateringen på stolpehull 7008 viste at det er av svært ny karakter, sett i arkeologisk sammenheng. Med en datering til 1800-1930 e. Kr. (90 ± 31 BP) kan stolpehullet trygt karakteriseres som moderne. Kullet til prøven ble hentet ut fra makroprøven 7068.

Figur 56. Tabell. Dateringer fra lokalitet 201, i kronologisk rekkefølge.

ObjectID	Subclass	PrøveID	Vekt, gram	Datert materiale	Labnr	DateringKalibrert	DateringBP
7001	Stolpehull	7069	0,3	Pinus_furu	Ua-45323	1430-1530 AD	396 ± 32
7008	Stolpehull	7070	0,8	Pinus_furu	Ua-45324	1800-1930 AD	90 ± 31

Figur 57. Stolpehullene på lokalitet 201 etter snitting, sett mot sør. Stolpehullet 7001 nærmest kamera. Foto LH.

De fire stolpehullene samt steinpakningen kan se ut til å inngå i et hjørne av en bygning med ukjent funksjon (figur 53). Det er trolig at bygningen er yngre enn den ene middelalderdateringen fra lokaliteten, dateringen ser da også ut til å være fra kulturlaget som stolpen er satt ned i. Det er heller ikke sikkert at de stolpehullene som ble observert på lokaliteten, er samtidige. Men plasseringen av stolpene virker ikke tilfeldig, og man må vel kanskje anta at bygningen i alle fall har inneholdt de fire stolpene og steinpakningen som ble observert her. Stolpeparet 7006 og 7008 som ligger så tett innpå hverandre, later til å være hjørnet av bygningen. Hvordan konstruksjonen har sett ut i dette hjørnet, om det har vært to stolper her samtidig eller om det har skjedd en utskifting av stolper her, er derimot vanskelig å si. Det er vel mest sannsynlig å tro at dateringen fra stolpe 7008 er den riktige, og at bygningen har vært av moderne karakter.

11.2 ANDRE STRUKTURER OG FUNN

Figur 58. Kulturlaget 7003 på lokalitet 201, sett mot NØ. Foto SHO.

På lokalitet 201 ble det også funnet et kulturlag (7003) og en nedgravning (7004). *Nedgravningen* utgår som moderne, da det ble funnet glass, porselen og moderne tegl i den. Den passer likevel inn i konstruksjonen av den mulige bygningen som har ligget her, da bygningen mest sannsynlig også er moderne. Nedgravningen hadde en del stein i seg, og var av størrelse 91x104 cm, med dybde 48 cm. Det er mulig at også denne har vært et stolpehull med skoning, og den passer fint inn i rekka sammen med de andre stolpehullene (figur 53, figur 57).

Kulturlaget 7003 er ca 12 x 13 m stort og utgjøres av mørkebrun humus- og siltholdig sand med stein og med enkelte røde teglklumper og trekullbiter. Det er småstein i laget, men kun store stein ved de tre registrerte strukturene 7001, 7002 og 7004 som ligger på S-N-gående rekke. Man kan ikke se lagets avgrensning mot øst og nord, da avdekningen med jord stopper, dels på grunn av en hage mot N tilhørende Søndre Lund gård, og dels på grunn av at mulig avgrensning mot øst ses på kartet fra registreringen. Ut fra snitting av stolpehullene 7001 og 7002, vurderes det at laget omkring midten av flaten er ca 115 cm dypt og ut mot kanten ca 40 cm dypt, og 50 cm ut mot sydkant. I forhold til undergrunnen som avgrenser laget, ser laget noe jevnt ut i sitt fyll, mens undergrunnen har mye stein i mange forskjellige størrelser. Avgrensningen av laget mot vest er ikke helt tydelig, og det går et område ut fra den mere rektangulære formen.

Resultatet fra makroprøvene, som er nevnt i kapittel 11.1, viser at kulturlaget 7003 ikke ser ut til å ha vært rørt i noen særlig grad etter at det ble anlagt. Det ble heller ikke oppfattet som et dyrkningslag på samme måte som dyrkningslag på de andre lokalitetene på prosjektet, da det hadde en annen karakter enn disse. Det virket mer som om laget var brukt til å fylle igjen en fordypning i terrenget like nedenfor gården, og at det siden har ligget ganske urørt. Laget her er ellers svært ulikt undergrunnen på resten av lokaliteten, som er svært steinete. Både betegnelsen kulturlag og dyrkningslag er noe misvisende på dette laget, men for å skille laget fra de andre dyrkningslagene på prosjektet, ble det valgt å kalle det kulturlag. Det er sannsynlig at laget er ganske mye eldre enn stolpene som har stått i det. Det er mest sannsynlig fra *senmiddelalderen*, jfr. omtalen av stolpehullet 7001 i kap. 11.1 og dateringen fra figur 56.

12 LOKALITET 202

Askeladden: ID 106149. C-nr: C58348. Foto: Cf 34675. Gård: Lund Søndre 800/1, Ringsaker

Lokalitet 202 er den andre av de to lokalitetene som ligger i Ringsaker kommune. Lokaliteten ligger like Ø-SØ for låven på Lund Søndre, i en kornåker. En trasé for fjernvarme var nylig gravd helt inntil lokaliteten i vest. Under registreringen var det påvist flere røyser som var antatt å være dyrkningsrøyser. Det ble lagt opp til å undersøke begrensede deler av lokaliteten for å få et innblikk i dyrkningssporene her.

Ved utgravningen ble det åpnet tre felt, et nordre, et søndre, og et midtre felt. Det ble avdekket seks rydningsrøyser og to dyrkningslag, samt en rekke mindre strukturer (sannsynligvis naturlige) som ikke ble undersøkt.

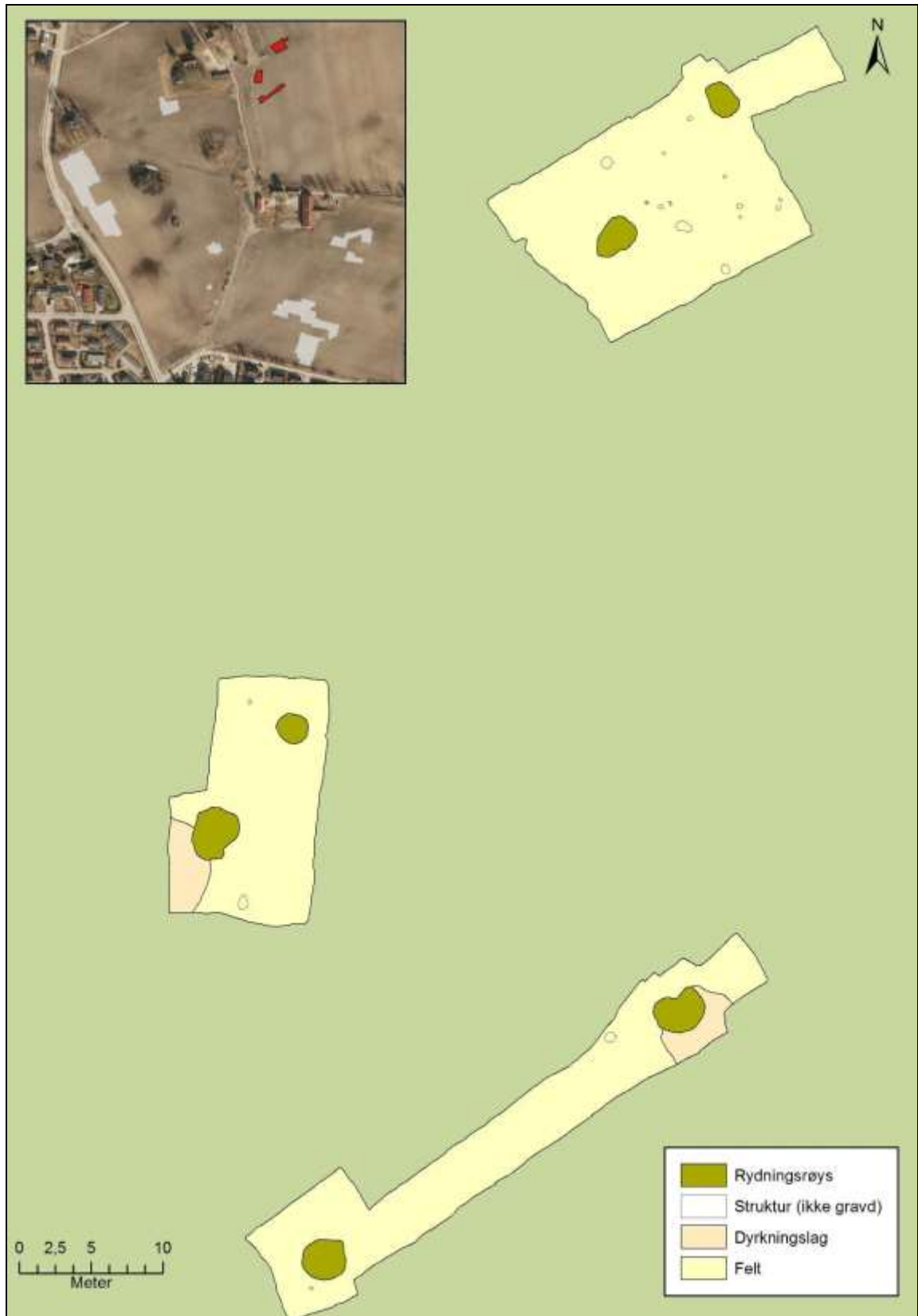
12.1 RYDNINGSRØYSER

Det ble funnet totalt seks rydningsrøyser, to røyser på hvert felt. På det nordre feltet ligger røysene 8001 og 8005, på det midtre feltet røysene 8021 og 8024, og på det søndre feltet røysene 8016 og 8019. Alle er ovale i form, bortsett fra 8024, som er rund. En av røysene er mye mindre enn de andre, det er den runde røysa 8024 med største mål 237 cm. De fem andre er relativt store, med største mål 277-366 cm. Røysene er ganske flate, og ingen av dem var synlige på overflaten før avdekking.

Dateringene fra denne lokaliteten er de eldste på prosjektet. Rydningsrøysene her er datert til yngre bronsealder (1100-500 f.Kr.) (figur 59).

Figur 59. Tabell. Dateringer fra lokalitet 202, i kronologisk rekkefølge.

Object ID	Subclass	Prøve ID	Vekt, gram	Datert materiale	Labnr	DateringKalibrert	DateringBP
8016	Rydningsrøys	8031	0,2	Betula_bjørk	Ua-45325	900-790 BC	2661 ± 30
8001	Rydningsrøys	8032	0,1	Pinus_furu	Ua-45326	800-730 BC (41,0 %), 690-660 BC (17,7 %), 650-540 BC (41,3 %)	2542 ± 30

Figur 60. Kart. Oversiktskart over lokalitet 201.

Kartgrunnlag: Statens kartverk. Tillatelsesnummer NE12000-150408SAS. Produsert 15.3.2013 GS.

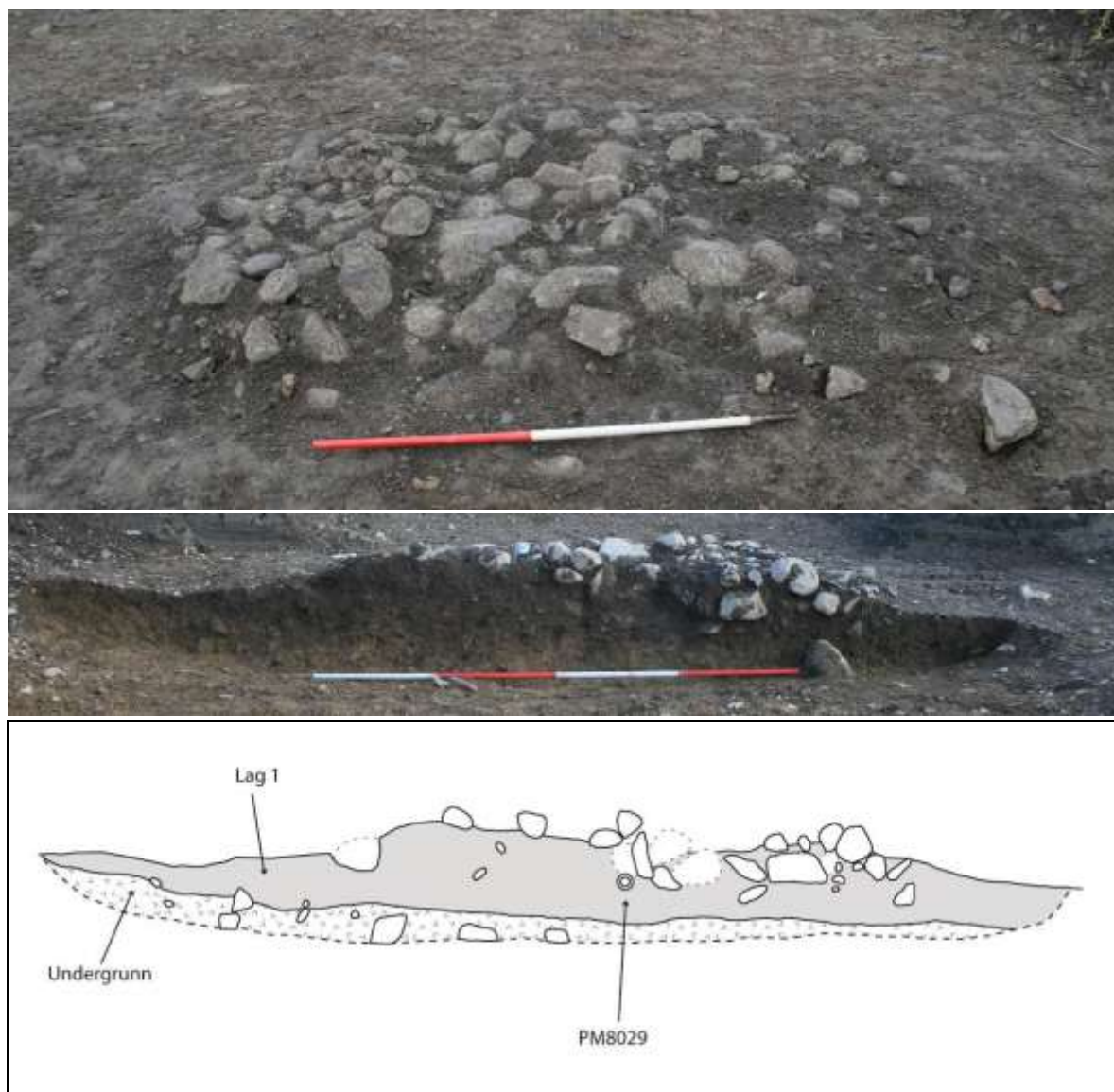

Figur 61. Kart. Nordre del av lokalitet 202, med strukturnummer.
Kartgrunnlag: Statens kartverk. Tillatelsesnummer NE12000-150408SAS. Produsert 15.3.2013 GS.

Figur 62. Oversiktsfoto over nordre del av lokalitet 202, sett mot NNV.
Rydningrøys 8005 foran, rydningrøys 8001 bak til høyre. Foto MM.

Figur 63. Plan mot SV og profil mot NV av rydningsrøysa 8001.
Foto MM og JSPE, tegnet av JSPE, rentegnet av GS.

Rydningsrøysa 8001 ligger temmelig flatt i terrenget, på brun/mørk brun skifrig sand med en god del flisberg. Terrenget heller noe mot NØ og SV, mens det skråner svakt opp mot SØ. Røysa er oval, måler 185x277 cm og består stort sett av mindre, nevestore steiner, samt enkelte større opp til 20 cm. Den er temmelig flat og har ingen kantrand, men har likevel klar avgrensning mot undergrunnen. Røysa ble snittet med maskin og profilen rensset opp for hånd. Snittet viser at røysa er veldig grunn og består av få stein, samt at de ligger i et noe mørkere skifrig og humøst lag enn undergrunnen ellers. Røysa består av ett lag; mørk brun skifrig humøs silt og sand. Ingen funn ble gjort. Makroprøve MP 8029 ble tatt ut av lag 1, men analysen kan ikke bidra til opplysninger om røysas funksjon (Moltsen 2013). Rydningsrøysa er datert til 800-730 BC (41,0 %), 690-660 BC (17,7 %), 650-540 BC (41,3 %) (2542 ± 30 BP) (kullprøve 8032, Ua-45326).

Figur 64. Rydningsrøysa 8005 sett mot Ø. Foto MM.

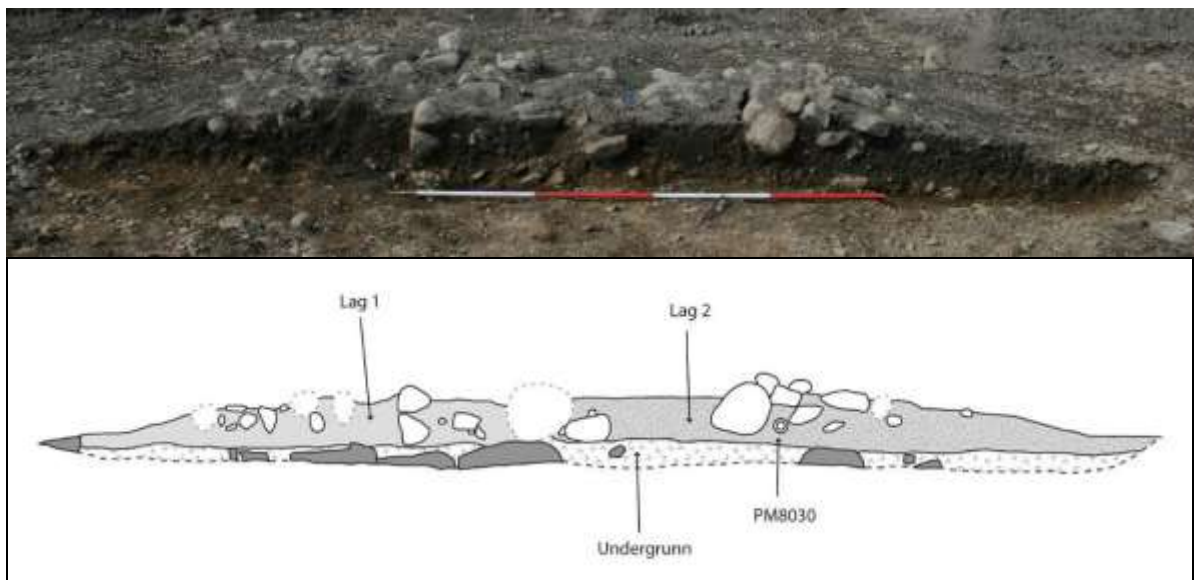
Rydningsrøysa 8005 er oval, og ligger i helning mot VSV på brun/mørk brun skifrig undergrunn med en del flisberg. Et mørkt jordlag, muligens et eldre dyrkningslag, synes å dukke opp 3-4 m mot SV. Dette ligger også lavere i terrenget. Området ble ikke avdekket videre i denne retningen, slik at dyrkningslagets utstrekning er uviss. Røysa består nesten utelukkende av større stein, dvs. fra 15-20 cm opp til 50 cm, samt sandjord. Den er oval, men har en noe ujevn avgrensning. Det ble ikke observert noen kantrand. Røysa synes å være dratt noe utover i terrenget (utover helningen). Den kan muligens tolkes som en moderne røys, for eksempel som rydningsstein som er gravd ned med maskin. Ingen funn ble gjort ved avdekking.

Figur 65. Kart over søndre del av lokalitet 202, med strukturnummer.

Kartgrunnlag: Statens kartverk. Tillatelsesnummer NE12000-150408SAS. Produsert 15.3.2013 GS.

Figur 66. Plan og profil av rydningsrøysa 8016.

Øverst sett mot VSV, mens snittet er foretatt tilnærmet Ø-V, og profilene er sett tilnærmet mot N. Dyrkningslaget 8017 kan sees til venstre for rydningsrøysa på planfotoet. Foto MM, JSPE. Tegning JSPE, rentegning GS.

Rydningsrøysa 8016 er tilnærmet oval, og består av to lag og en del store og små steiner (figur 66). Lag 1, som strekker seg gjennom røysa, er innmålt som et mulig dyrkningslag (ID 8017). Lag 1 består av mørk gråsvart humøs skiferholdig sand og silt. Lag 2 er svært likt lag 1. Enkelte mindre trekullbiter er synlig i toppen av lag 1 i plan utenfor røysa, og det er ingen tegn til trekull. I profilen kan man se at sentrum av røysa ligger helt ned på flisberget. Røysa ligger flatt i terrenget på undergrunn av flisberg, med tilknytning til et svart lag (ID 8017) i sørlig retning. Røysa består videre av mindre, nevestore til mellomstore (15-20 cm) stein. Den er oval, med et innhogg på nordlig side som kan stamme fra pløying eller den arkeologiske registreringen. Videre er den temmelig flat, tydelig avgrenset i plan, riktignok uten kantrand. Rydningsrøysa er datert til 900-790 BC (2661 ± 30 BP) (kullprøve 8031, Ua-45325). Makroprøven 8030 fra røysa viste kun noen få biter trekull, og analysen kan derfor ikke bidra med ytterligere opplysninger (Moltsen 2013).

Rydningrøysa 8019 ligger i svak helning mot vest på utpreget brunt flisberg (figur 67). Røysa består av sandjord og mindre, nevestore til mellomstore (15-20 cm) stein, samt et par store stein på nordlig side (25-30 cm). Den er oval, men ujevn, og med innhugg både på sydlig og nordlig side. Videre fremstår den veldig flat i terrenget. Røysa ble ikke snittet.

Figur 67. Rydningrøysa 8019 sett mot NØ. Foto MM.

Figur 68. Rydningrøysene 8021 (i forkant) og 8024, sett mot NØ. Dyrkningslaget 8022 kan også anes som et mørkere jordlag i forkant av røysa 8021. Foto JSPE.

Rydningrøysa 8021 ligger i svak helning mot VSV, tilknyttet et svart lag (dyrkningslag?) med ID 8022, som strekker seg ut mot VSV. Ca 5-6 m mot Ø/NØ ligger en annen røys med ID 8024. Forøvrig består undergrunnen av flisberg og oransje til mørkbrune skifrige masser. Røysa er oval, men noe ujevn, da den har enkelte innhogg i sidene. Den består av runde, nevestore til mellomstore stein på opptil 25 cm, samt jordmasser mellom steinene. Ingen funn kan tilknyttes røysa, og den ble ikke snittet.

Rydningrøysa 8024 ligger i svak helning mot SV. Den er omkranset av noe mørkere masser enn undergrunnen, som består av beige-oransje til brun skiferholdig sand, samt mye flisberg. Røysa er liten, tilnærmet rund i formen, dog noe ujevn og litt utydelig. Den består stort sett av sandjord og mellomstore stein (15-25 cm). Røysa ble ikke snittet.

12.2 ANDRE STRUKTURER OG FUNN

Lokalitet 202 må betegnes som en ren rydningrøyslokalitet, da det ble funnet svært få andre strukturer her. Kun enkelte av røysene ble undersøkt. Også på denne lokaliteten ble det funnet dyrkningslag i tilknytning til noen av røysene, hvorav to av lagene ble definert og målt inn.

Dyrkningslaget 8017 finnes inntil rydningrøysa 8016, på sørsiden av denne. Laget var svært likt matjorda på stedet (skifrig sandjord), men har enkelte kullbiter i plan, og er muligens en nyanse mørkere enn lag 1 i røysa, som igjen er litt mørkere enn matjorda. Disse er ikke synlig i profil. Restene av laget på sørsiden av røysa er noe mørkere i fargen enn det som gjenfinnes inne i røysa (figur 66).

Dyrkningslaget 8022 (figur 68) ligger inntil røysa 8021. Laget ble ikke videre undersøkt, og røysa ble ikke snittet. Det foreligger derfor ingen stratigrafisk informasjon om forholdet mellom røysa og dyrkningslaget.

13 NATURVITENSKAPELIGE ANALYSER

67 kullprøver ble vedartsanalysert av Helge I. Høeg (vedlegg 17.6.1). Analysen viste hovedsakelig løvtrær, med bjørk som den hyppigst forekommende tresorten, og hassel som den nest vanligste. Bartreet furu forekommer også relativt hyppig, mens gran ble funnet i kun en prøve.

66 prøver ble radiologisk datert ved Uppsala Universitet i Sverige. Dateringene ble utført av Göran Possnert ved Ångströmlaboratoriet (vedlegg 17.6.2). Dateringene er spredt fra yngre bronsealder til moderne tid, med en hovedvekt på eldre jernalder, og da spesielt folkevandringstid. Resultatene for de enkelte prøvene er innarbeidet i presentasjonen av strukturene på hver enkelt lokalitet.

17 makrofossilprøver fra utvalgte strukturer, i hovedsak dyrkningslag og rydningsrøyser, ble analysert av Anine Moltsen ved Natur og Kultur i København (vedlegg 17.6.3). Analyse-resultatene er innbakt i diskusjonen om den enkelte struktur.

Videre ble to sett med pollenprøver, i alt 12 prøver, analysert av Anine Moltsen (vedlegg 17.6.3). Resultatene er belyst i diskusjonen rundt dyrkningsprofilene 2058 og 2098 på lok 109.

14 PERIODEMESSIG SAMMENFATNING

Den eldste aktiviteten på gårdene Lund og Vold er datert til *ynge bronsealder* (1100-500 f. Kr.). I den perioden ble rydningsrøysene 8016 og 8001 på lokalitet 202 like inntil Lund gård anlagt. Det er dog noe usikkert om kullet som er datert stammer fra selve anleggelsen av rydningsrøysene. Mest sannsynlig stammer det fra jordmassen steinene har ligget i før de ble lagt sammen i røyser, altså fra eldre dyrkningslag. Men både rydningsrøyser og dyrkningslag er indikatorer på jordbruk, og en kan derfor anta at de første åkrene kom til i dette området allerede i yngre bronsealder.

Også på Vold gård er det spor av aktiviteter fra bronsealder, her ble blant annet prosjektets eldste kokegrop funnet. Kokegropa 4030 på lokalitet 110 er datert til 670-410 BC, altså hovedsakelig yngre bronsealder, men også så vidt inn i *førromersk jernalder* (500 f. Kr. – 0). Kokegropa er stor, og har nok varmet betydelige mengder mat til en stor forsamling. Også kokegropa er indikator på opphold her, men det er vanskelig å si om den er anlagt fordi det har ligget bebyggelse like inntil, eller om den stammer fra en enkeltstående hendelse som ikke nødvendigvis krever bofasthet i nærheten. Dyrkningslaget 4030 har en delvis overlappende datering (540-380 BC) med kokegropa, og kan kanskje settes i sammenheng med kokegropa 4030. Sammen indikerer disse at det har vært bofasthet her i denne perioden, uten at gårdsbygningene ble avdekket ved prosjektet. Kokegropa 2070 på lokalitet 109 er ganske lik dyrkningslaget 4003 i sin datering til 540-370 BC og overlapper også delvis med kokegropa 4030. Det er naturlig å se disse i sammenheng, selv om de ble funnet på ulike lokaliteter. Avstanden over åkeren mellom disse strukturene er om lag 150 meter, og det er sannsynlig at de gjenspeiler aktivitet fra samme periode. Trolig har det ligget en gård i nærheten allerede i slutten av bronsealder, og i alle fall i førromersk jernalder.

Videre inn i førromersk jernalder tar aktiviteten seg opp, og da særlig i sørøstre del av planområdet. Både lokalitet 109 og 110 har dyrkningslag fra denne perioden (lagene 2098 lag 3, og 4031), og på lokalitet 109 ble det anlagt enda en kokegrop i denne perioden. Helt NV i planområdet, på lokalitet 101, dukker også de første kokegropene opp (292 og 450). I denne delen av planområdet ser kokegropene ut til å være anlagt ved separate hendelser, da dateringene deres ikke overlapper (292: 400-340 BC (37,6 %), 320-200 BC (57,8 %); 450: 200-40 BC). Men verdt å merke seg er at de er anlagt like ved hverandre. Det er sannsynlig at det her har vært et område hvor det kan ha vært kontinuerlig aktivitet i en periode, f eks at man har ryddet fram og drevet en brukbar åker.

I slutten av førromersk jernalder synes aktiviteten plutselig å opphøre i hele planområdet. Det er ingen daterbar aktivitet her igjen før noen hundre år senere, et lite stykke ut i *romertid* (0-400 e. Kr.) I romertid har fokuset for aktiviteten flyttet seg geografisk til nordvestre del av planområdet, til lokalitet 101. Her starter så vidt anleggelsen av det store kokegropfeltet som utgjør nesten hele lokaliteten, og kokegropene 460 (120-260 AD) og 112 (240-400 AD) er de

første. En interessant observasjon er at jordmassene i rydningsrøysa 295 på lokalitet 101 også er datert til denne tiden (130-340 AD). Det betyr ikke nødvendigvis at anleggelsen av røysa er så gammel, men at innholdet i den (trolig åkerjord) er fra dette tidsrommet. Det indikerer også her at kokegropene kan settes i sammenheng med rydding og/eller dyrking av åker, noe som også tyder på bofasthet i området i romertid. På lokalitet 110 ble det også funnet en rydningsrøys (4005) med datering innen romertid (130-340 AD). Det samme forholdet kan gjelde for denne som for røysa 295; at selve røysa kan være yngre enn massene den består av. Likevel tyder det på at det var en åker like ved røysa 4005 i romertid, og at aktiviteten på sørøstre del av planområdet startet opp igjen her i denne perioden.

I overgangen romertid-folkevandringstid og videre ut i hele *folkevandringstiden* (400-550 e. Kr.) er det en nærmest eksplosjonsartet økning i aktiviteten på lokalitet 101 og 109, samt den lille lokalitet 105 sentralt i planområdet. Det skjer en massiv økning i antallet kokegroper på begge de store lokalitetene, og det blir for omfattende å ramse opp alle her. Denne tendensen fortsetter videre inn i yngre jernalder og *merovingertid* (550-800 e. Kr.), og til sammen 46 av prosjektets 66 dateringer totalt faller innenfor dette tidsrommet. Dette tyder på en kontinuerlig og intensiv bruk av området på denne tiden, med omtrent ensidig fokus på kokegroper. Lokalitetene 101 og 109 har nå preg av å være rene kokegropfelt. Også området mellom disse lokalitetene er tatt i bruk; på lokalitet 105 dukker det opp tre kokegroper i denne perioden. Om denne intensive aktiviteten viser til en befolkningsøkning i området er usikkert. Det er ikke funnet spor av stolpehus eller andre bygninger her, slik at det er vanskelig å si hva som har foregått av aktiviteter. Innenfor arkeologien finnes ulike oppfatninger av hvordan kokegropfelt skal forstås, og de har blant annet blitt tolket som uttrykk for ulike sosiale, kultiske og religiøse aktiviteter. Det som er sikkert, er at kokegropene er uttrykk for at man har holdt i hevd en lang og kontinuerlig tradisjon i dette området.

I slutten av merovingertid synes aktiviteten i planområdet å opphøre brått. Kun en rydningsrøys (2166) har datering som i sin helhet faller innenfor merovingertid (640-730 AD). Nok en gang er det trolig jorden som fulgte med steinene i røysa som er fra denne perioden, selve røysa er nok yngre. Aktiviteten ser fra nå av ut til å konsentrere seg om vestre del av lokalitet 109. Her finner man denne rydningsrøysa fra merovingertid nederst i en dyrkningslagsprofil (2058), hvor det yngste laget er fra *vikingt看* (793-1050 e. Kr.) – *tidlig middelalder* (1050-1200 e. Kr.). Et ildsted (2075) et par meter unna er datert til *vikingt看* (890-1020 AD). Det er usikkert om dette tyder på en kontinuerlig aktivitet i denne perioden, men ildstedet og dyrkningslaget ser i alle fall til å være samtidige.

I *middelalder* (1050-1536) er det lav aktivitet i planområdet, i alle fall finnes det ikke mange strukturer som er datert til denne perioden. Det gjelder et stolpehull helt i nord (stolpehull 7001 på lok. 201; 1430-1530 AD) og et ildsted helt i sør (ildsted 2156 på lok. 109; 1460-1640 AD), i tillegg til det førnevnte dyrkningslaget 2098. Den lave aktiviteten kan skyldes at hovedaktivitetene fant sted der gårdstunene Lund og Vold ligger i dag, og at dagens bygninger og plener er anlagt på eldre strukturer, noe som ofte er tilfellet ved gamle gårder. Pløying av

jorder kan ha fjernet eller omblandet jordmasser fra middelalder, slik at denne perioden ikke lenger kan spores i dyrkningsspor. Det var heller ikke vanlig å lage mat i kokegropen i vikingtid og middelalder, og den lange tradisjonen opphørte for gårdene Lund og Vold sin del allerede i merovingertid.

Kun én struktur har fått datering til *moderne tid*. Det er et av de andre stolpehullene på lokalitet 201; stolpehullet 7008 (1800-1930 AD). Stolpehullet inngår i en rekke av stolpehull som har tilhørt en bygning som har ligget like inntil dagens plen på gården Lund, og som muligens fortsetter videre inn under plenen. Det lar seg ikke gjøre ut fra de få data vi har å avgjøre hvilken type bygning dette har vært, men stolpene ser alle ut til å ha hatt en form for skoning, og de er relativt store. Trolig har det vært en driftsbygning tilknyttet gården.

15 SAMMENDRAG

Undersøkelsen ble gjennomført i tråd med prosjektplanen, med enkelte justeringer. Alle sju lokalitetene som skulle undersøkes, ble åpnet og gravd ut. Til sammen 8900 m² ble avdekket og undersøkt, og nærmere 800 strukturer ble målt inn. Det ble ikke funnet forhistoriske hus eller gårdstun i området, men derimot flere rydningsrøyser og kokegropfelt, samt solide dyrkningslag spredt utover omtrent hele planområdet. Resultatene fra de sju lokalitetene gir til sammen et godt bilde av tilnærmet kontinuerlig aktivitet innenfor planområdet fra yngre bronsealder og opp til i dag. Det synes å være et lite opphold rundt Kristi fødsel, men desto større intensivitet i bruken av området i folkevandringstid, og da spesielt kokegroper, som er tallrike og spredt utover den delen av planområdet som hører til Vold gård. Det kan dermed tyde på at området har vært et samlingssted særlig i folkevandringstid. Den første aktiviteten i bronsealder ser ut til å ha vært jordbruk som har startet ved Lund søndre, og større deler av planområdet på begge bruk har blitt ryddet og utnyttet utover i førromersk jernalder og gjennom romertid og folkevandringstid. I merovingertid/vikingtid ser det derimot ut til at området i sør har blitt brukt til beitemark, og kokegropaktiviteten på hele planområdet opphører da. En større bygning har blitt oppført like ved tunet på Lund søndre, men denne er trolig etterreformatisk.

16 LITTERATUR

Bleken-Nilssen, T. 1941: *Furnes Bygdebok 1*. Furnes Historielag

Brodshaug, E., A. Mjærum, H. Hellesøe, Ø. Lia 2007: Arkeologisk registrering, Hamar nord. Voll (1/3706) i Hamar k. og Lund søndre (800/1) og Stavsberg (800/12) i Ringsaker k. Hedmark. *Innberetning av arkeologisk registrering i forbindelse med kommunedelplan for Stavsberg. Kommunene Hamar og Ringsaker*. Hedmark fylkeskommune

Lønaas, O. C. 2012: *Prosjektbeskrivelse. Arkeologisk undersøkelse av dyrknings-, aktivitets- og bosetningsspør. Reguleringsplan for Lund og Vold. Lund søndre, 800/1, 14, Ringsaker k. og Vold, 1/3706, Hamar k., Hedmark*. Kulturhistorisk museum, fornminneseksjonen, UiO, Oslo

Moltsen, A. 2013: *Makrofossil- og pollenanalyser fra Lund/Vold, Hamar kommune, Hedmark. KHM ref. 2009/5898*. NOK-rapport nr. 1-2013

Pilø, L. 2005: *Bosted – urgård – enkeltgård. En analyse av premissene i den norske bosetningshistoriske forskningstradisjon på bakgrunn av bebyggelsesarkeologisk feltarbeid på Hedmarken*. Oslo Arkeologiske serie vol. 3. Oslo

17 VEDLEGG

17.1 STRUKTURLISTER

17.1.1 LOKALITET 101

Id	Subclass	Bredden i cm	Lengde i cm	Dybde i cm	Beskrivelse
101	Kokegrop	65	78	27	Oval kokegrop i nordøstlige hjørne av lok 101. Sider og bunn er avrundet. Strukturen inneholder tre lag: 1) Mørk brun kullholdig silt, mer kull i N. 2) Mørk brun kullholdig silt, mer diffus enn L1, mindre kull i plan. 3) Svart kullag i bunn av kokegrop. I tillegg var det 10 l varmpåvirket stein i kokegropa. Kokegropa har en datering til 430-600 AD (1537 ± 30 BP) (kullprøve 608, labnr. Ua-45264).
102	Kokegrop	79	108	20	Struktur 102 er en oval kokegrop med flat bunn og skrå sider. Den har middels synlighet/avgrensning i overflaten, men er tydelig i profilen. Den består av 20 l varmpåvirket stein og har et meget tydelig kullag (oppdelt, dvs laget finnes i enkelte områder) ned mot undergrunnen. Kokegropa ligger i NØ hjørne av lok 101. Kokegropa har en datering til 530-640 AD (1506 ± 30 BP) (kullprøve 609, labnr. Ua-45265).
103	Kokegrop	80	84	22	Rund kokegrop med avrundet bunn og sider. Den består av mye stein og skjorbrent stein (13 l) og kullholdig sort sand. Ganske klar avgrensning i overflaten og veldig klar avgrensning i profil. Kokegropa har en datering til 430-610 AD (1526 ± 30 BP) (kullprøve 605, labnr. Ua-45263).
105	Ildsted	70	90	14	Rund ildsted med ujevn bunn og skrå sider. Strukturen var noe uklar i avgrensning i plan, i profilen er den tydeligere, men det kan se ut som den har flere deler på siden (?) mot høyre. I snittet er det et område med mørkere, grå humus og kull, likende fyllet i strukturen, som ikke henger sammen med resten. Kokegropa har en datering til 430-620 AD (1516 ± 30 BP) (kullprøve 614, labnr. Ua-45269).
107	Kokegrop	70	84	45	Rund kokegrop som ligger i NØ-hjørne av lok 101. Kokegropa har avrundet bunn og skrå sider. Strukturen er tydelig avgrenset mot undergrunnen, både i plan og profil. I østlig retning blir strukturen skåret av en annen kokegrop, ID 164, og må da være eldre enn ID 164. Kokegropa 107 inneholder tre lag: 1) Mørkegrått kullholdig gruslag. 3) Gråsvart/svart kullholdig sandlag, mørkere enn lag 1. 4) Svart kullag. Litt brent bein ble observert under snitting. I tillegg var det også 100 l varmpåvirket stein i den halvparten av kokegropa som ble snittet vekk. Kokegropa har en datering til 430-610 AD (1523 ± 30 BP) (kullprøve 603, labnr. Ua-45261).
109	Kokegrop	86	101	29	Rund kokegrop med ujevn bunn og avrundete sider. I plan inneholdt den kullholdig humus. Den var klart markert i undergrunnen, men med noe utydelige grenser. I profil ble det observert trekull i fyllmassen, og også noen små brente bein som ble ikke tatt inn. Kokegropa inneholdt 8 l varmpåvirket stein. Kullprøven er datert til 430-620 AD (1513 ± 30 BP). (KP 613, labnr. Ua-45268).
110	Kokegrop	123	200	39	Oval kokegrop med flat bunn og skrå sider. På grunn av størrelsen er bare en fjerdedel snittet. Det ble funnet 57 l varmpåvirket stein i denne fjerdedelen. Fyllet forøvrig består av grå og svart gruset sand med kullbiter. I profil er overgangen mellom den grå sanden og kullaget i bunn gradvis, og det er en del kullstøv i mellomstaket. Nederst til høyre i snittet er en stor trebit bevart, på størrelse med en vedkubbe. Strukturen minner om den firkantede kokegropen 112. Kokegropa har en datering til 430-610 AD (1519 ± 30 BP) (kullprøve 616, labnr. Ua-45270).
111	Kokegrop	60	73	12	Struktur 111 er ei ujevn kokegrop på lok 101. Kokegropa har en veldig klar avgrensning både i plan og profil. Kokegropa har flat bunn og avrundete sider. Strukturens fyll består av et kompakt fett sort humusholdig kullag med skjorbrent stein. Kokegropa inneholdt 3 l varmpåvirket stein. Kokegropa har en datering til 430-610 AD (1526 ± 30 BP) (kullprøve 611, labnr. Ua-45266).

112	Kokegrop	102	180	50	Tydelig kokegrop med rektangulær form i plan med avrundede kanter. Nesten loddrette sider med avrundet og skrå bunn. Kokegropen har en tykk kullrand mot bunnen med hele forkullede stokker. I kant mot øst har gropa en rand med brent orangebrun sand. 40 l varmpåvirket stein ble fjernet fra den delen av kokegropa som ble snittet vekk. Kokegropa har en datering til 240-400 AD (1727 ± 30 BP) (kullprøve 618, labnr. Ua-45272).
114	Rydningrøys	340	400	40	Røysa ligger helt i N på lokaliteten. Røysa er noe uregelmessig i formen, men tilnærmet rund. Den er mer samlet i nord enn i sør, hvor avgrensningen er uklar. En stor stein som trolig har ligget på røysa har rullet bort i nord under avdekking. Dette var den første røysa som ble funnet under utgravingen, det var ikke rapportert om noen funn av røysar her under registreringen. Skillet mellom fyllet i røysa og selve undergrunnen er diffust i profilen mot sør, mens skillet er tydeligere i midten og nordre del av røysa. Røysa består av gråbrun humusholdig sand og steiner i ulike størrelser, som virker noe tilfeldig påkastet. Røysa har flat bunn, og er lagt direkte på undergrunnen.
115	Kokegrop	63	72	14	Tydelig avgrenset kokegrop i plan og profil. Rund kokegrop med avrundete sider og avrundet bunn. Svart fyll av kullbiter, stein og kullag. Snittet. Inneholdt 3 l varmpåvirket stein. Kokegropa har en datering til 430-610 AD (1525 ± 30 BP) (kullprøve 617, labnr. Ua-45271).
121	Kokegrop	62	72	14	Rund kokegrop med avrundet bunn og sider. Mye varmpåvirket stein i profil og i overflaten, til sammen 7 l varmpåvirket stein fantes i den delen som ble snittet bort.
124	Nedgravning	46	78	19	Oval nedgravning med ukjent funksjon. Strukturen er ganske tydelig avgrenset i plan og enda mer tydelig i profil. Bunnen er flat, og sidene avrundet. Fyllet består av humusholdig mørkebrun sand
126	Staurhull	15	28	15	Oval staurhull med avrundet bunn og loddrette sider. Fyllet består av gråbrun silt og stein. Staurhullet inngår ikke i noen konstruksjon.
129	Nedgravning	72	90	22	Ujevn nedgravning med avrundet bunn og skrå sider. Fyllet består av mørk brungrå sandjord. Nedgravningen har ukjent funksjon.
138	Nedgravning	67	90	27	Ujevn nedgravning med avrundet bunn og sider. Fyllet består av mørk brun silt- og grusholdig sandjord. Nedgravningen har ukjent funksjon.
140	Kokegrop	144	173		Avrundet rektangulær kokegrop. Ikke snittet.
146	Kokegrop	88	114		Ujevnt oval kokegrop. Ikke snittet.
164	Kokegrop	80	80	42	Rund kokegrop gravd ned i utkant av kokegropa 107, og følgelig noe yngre enn 107. Avrundet bunn og skrå sider. Fyllet besto av svart til gråsvart grus med kullbiter og kullag, samt stein. 64 l varmpåvirket stein ble fjernet ved snitting. Kokegropa har en datering til 500-640 AD (1508 ± 31 BP) (kullprøve 604, labnr. Ua-45262).
177	Nedgravning	45	70	13	Oval nedgravning med ukjent funksjon, bestående av grå sand, muligens iblandet humus. Inneholdt en del småstein/grus. Nedgravningen har flat bunn og avrundete sider.
180	Kokegrop	54	58	12	Rester av lita rund kokegrop med avrundet bunn og skrå sider. Fyllet består av brunsort silt- og grusholdig sand, samt stein og trekull. Kokegropa har en datering til 410-550 AD (1586 ± 30 BP) (kullprøve 629, labnr. Ua-45282).
181	Nedgravning	52	80	22	Oval nedgravning med flat bunn og ujevne sider. Ukjent funksjon. Fyllet består av mørk brun grusholdig sandjord.
182	Kokegrop	76	106	12	Ujevn kokegrop som ser ut som et område/flekk med mørk sand og en ansamling stein. Spredte forekomster av kull på overflaten. I profil gikk kullforekomsten ned til ca 11-12 cm dybde i et sammenhengende lag. Kokegropa har ujevn bunn og sider. 2 liter varmpåvirket stein ble fjernet ved snitting. Kullprøven ble tatt fra store deler av strukturen. Kokegropa har en datering til 410-560 AD (1576 ± 30 BP) (kullprøve 626, labnr. Ua-45279).
183	Kokegrop	80	94	21	Rund-oval kokegrop med ujevn bunn og skrå sider. Fyllet bestod av stein og gråsvart sand med kull i bunnen. 11 l varmpåvirket stein ble fjernet ved snitting. Kokegropa har en datering til 250-410 AD (1710 ± 30 BP) (kullprøve 625, labnr. Ua-45278).
186	Nedgravning	50	63	20	Oval nedgravning som er diffus i plan, men tydelig i profil. Nedgravningen har flat bunn og skrå sider. Fyllet består av humusblandet mørk brungrå sand. Nedgravningen har ukjent funksjon.
197	Nedgravning	48	80	14	48 x 80 cm ujevn oval til avrundet rektangulær nedgravning av brunt fyll med en hel del små stein. Nedgravningen har en flat til avrundet bunn på 14 cm dybde og utadskrående sider. Fyllet er brunt med en del små stein som i flaten kan være fra bunnen av en grop. Ukjent funksjon.

213	Kokegrop	148	168	22	Ujevn kokegrop med ujevn bunn og skrå sider. Fyllet består av gråbrun sand og humus, samt kullbiter og varmpåvirket stein. 6 l varmpåvirket stein ble fjernet under snitting. Kokegropa har en datering til 530-650 AD (1485 ± 30BP) (kullprøve 637, labnr. Ua-45287).
215	Kokegrop	80	90		Oval kokegrop. Ikke snittet.
217	Kokegrop	130	130	13	Stor rund kokegrop med mye stein i overflaten. Bunnen er flat og sidene skrå. Gropen var klart avgrenset ved kullholdig sand/jord (lag 1). Dette laget var relativt grunt sett i profil med en største dybde på omlag 12 cm. Skjørbrent stein var hovedsaklig å finne i lag 1, til sammen 8 l ble fjernet ved snitting. Fyllet forøvrig besto av brunsvart siltholdig sand med kullbiter. Kokegropa har en datering til 400-540 AD (1602 ± 30 BP) (kullprøve 631, labnr. Ua-45283).
219	Nedgravning	65	102	18	Nedgravning med oval til avrundet rektangulær form, samt lett ujevn med utposende område. Fyllet er humøs fet brun sandjord. I NØ er et mindre ca 24x15 cm stort område av omblandet brun og lysere gulbrun humøs fet sand og 3 rester av trekull. En del småstein i primært kanten av nedgravningen. Nedgravningen er 18 cm dyp med flat bunn, lett hellende mot N. Loddrett til skrå side i N og skrå side i S. Tolkes som en form for nedgravning, med ukjent funksjon.
226	Kokegrop	103	117		Oval kokegrop. Ikke snittet.
250	Kokegrop	96	101	23	Rund kokegrop med avrundet bunn og sider. Diffus avgrensning i deler av bunn med et grålig lag som kanskje er en del av gropa. Relativt flat og grunn struktur. Fyllet besto av gråsvart sand med stein og kullbiter, samt et kullag. 20 liter varmpåvirket stein ble fjernet ved snitting. Kullprøve ble tatt ut av profilen. Kokegropa har en datering til 420-580 AD (1553 ± 30 BP) (kullprøve 620, labnr. Ua-45274).
251	Kokegrop	90	93	14	Kokegrop, forholdsvis rund og klart avgrenset i både plan og profil. Skjørbrent stein av relativt stor størrelse 10-20 cm, 10 liter ble fjernet ved snitting. Fyllet for øvrig besto av gråsvart sand med stein og kullbiter, samt et kullag. Kullprøve ble tatt fra nesten hele resterende struktur. Kokegropa har en datering til 545-645 AD (1467 ± 30 BP) (kullprøve 619, labnr. Ua-45273).
252	Kokegrop	179	228		Oval kokegrop. Ikke snittet.
264	Kokegrop	61	70		Oval kokegrop. Ikke snittet.
268	Kokegrop	103	124		Oval kokegrop. Ikke snittet.
280	Kokegrop	174	202		Oval kokegrop. Ikke snittet.
292	Kokegrop	84	93	12	Oval kokegrop med tydelig avgrensning i plan, mye skjørbrent stein i toppen. Mulig at toppen av kokegropa har forsvunnet under registreringa eller avdekkinga. Lå på grensen til et dyrkningslag som ble fjernet under avdekking. 25 l varmpåvirket stein ble fjernet under snitting. Kokegropa har flat bunn og avrundete sider. Fyllet består av svart og gråbrun gruset sand med stein og kullbiter samt kullag. Kokegropa har en datering til førromersk jernalder 400-340 BC (37,6 %), 320-200 BC (57,8 %) (2261 ± 33 BP) (kullprøve 636, labnr. Ua-45286), og er den eldste daterte strukturen på lokaliteten.
295	Rydningrøys	400	427	76	Rund rydningsrøys som er forholdsvis flat på toppen. Det er en del sandjord mellom steinene. En kvarting av røysa ble snittet. Under det øverste laget med stein har det også vært en del skjørbrent stein. Den venstre halvdel av profilen er litt mørkere enn resten. I plan var dette området sort og kullholdig og strakte seg ut i den delen som er fjernet i snittet. Bunnen av røysa er flat, og sidene skråner jevnt ned mot undergrunnen. Jernslag, brent bein og brent leire ble observert under opprensning av rydningsrøysa i plan, men ikke tatt vare på. Makroprøve 630 ble tatt ut av vestprofil, inn mot midten av røysa. Rydningsrøysa har en datering til 130-340 AD (1782 ± 31 BP) (kullprøve 640, labnr. Ua-45288).
334	Rydningrøys	321			Rektangulær avrundet rydningsrøys som består av brun sandjord og stein i ulike størrelser. Røysa ble ikke snittet. Kun en del av røysa er synlig, resten forsvinner inn i profilen i vestre del av feltet.
336	Nedgravning	77	82	28	Rund nedgravning med ukjent funksjon, avrundet bunn og skrå sider. Litt utydelig i plan, men klart avgrensa i profil. Fyllet består av gråbrun sandjord med stein.
339	Nedgravning	63	115	32	Nedgravning med ujevn form med en del lysere flekker i plan (merket med stiplede linje). Tydelig avgrenset i plan, litt flekkete mot overflaten. Fyllet består av gråbrun sandjord. Nedgravningen har ukjent funksjon.
447	Rydningrøys	327	438		Oval rydningsrøys bestående av sandjord og stein i forskjellige størrelser. Røysa ble ikke snittet.
448	Kokegrop	102	105	19	Lett ujevnt rund kokegrop på 102 x 105 cm. Den består av to fyllskifter. Ved opprensning ble det fjernet en del varmpåvirket

					stein, som lå løst i flaten. I nordsiden ses et ca 30 cm tykt kullag og resten av strukturen utgjøres av lag 1, et mørkebrunt til gråbrunt lag med trekull. De varmepåvirkede steinene er konsentrert ut mot kanten, i de ytterste ca 30 cm. 34 l varmepåvirket stein ble fjernet ved snitting. I profil er strukturen 19 cm dyp, med det som stikker opp over nivå 0 er den 22 cm dyp. Strukturen har ujevn bunn og skrå og rundede sider. Fra nordsiden og ned til bunnen og langs bunnen er kullaget lag nr 2, og øverst i sørsiden er lag 1. Kokegropa har en datering til 420-580 AD (1553 ± 30 BP) (kullprøve 635, labnr. Ua-45285).
450	Kokegrop	98	114	16	Ovalt rektangulær kokegrop, forholdsvis tydelig i plan. Kullaget er noe flekkvis. Fyllet forøvrig består av gråsvart sandjord med kullbiter og stein. Kokegropa har avrundet bunn og skrå sider. Pga lite kull og grunn struktur er kullprøven tatt fra hele strukturen. Kokegropa har en datering til 200-40 BC (2100 ± 30 BP) (kullprøve 624, labnr. Ua-45277).
460	Kokegrop	135	140	22	Oval kokegrop med flat bunn og skrå sider. I plan så strukturen ut som en mindre kokegrop med en steinring rundt. Mellom steinringen og kokegropen var massen gråere og mer kompakt enn undergrunnen. Da strukturen ble snittet, viste deg seg at hele strukturen inneholdt mye skjærbrent stein, og at det kun var i overflaten det var nesten steinfritt rundt kokegropen (det mørkere feltet i midten). Kullet er likevel konsentrert i midten av strukturen, men i profil ligger det tynne partier med kull i bunnen av hele strukturen. Strukturen består av to lag: 1) Gråsvart kullag (kullstøv) med sand og humus. 2) Gråbrun humusblandet sand med stein. Hele 84 liter varmepåvirket stein ble fjernet ved snitting. Kokegropa har en datering til 120-260 AD (1809 ± 30 BP) (kullprøve 628, labnr. Ua-45281).
463	Kokegrop	40	65		Ujevnt avrundet rektangulær kokegrop. Ikke snittet.
465	Kokegrop	35	49	13	Oval kokegrop med ujevn bunn og skrå sider. Fyllet består av to lag; mørkebrunt/svart kullholdig humus, og mørkebrun/gul humusholdig sand.
466	Stolpehull	56	65	24	Mulig stolpehull, rundt, med flat bunn og loddrette sider. Fyllet består av mørkebrun humus, og det er en mulig skoningsstein i fyllmassen. Stolpehullet inngår ikke i noen konstruksjon.
468	Kokegrop	60	64	5	Ujevn rundoval bunn av kokegrop eller mulig ildsted. På overflaten vises strukturen som en kullholdig, rund-oval flekk med klar avgrensning. Det er veldig lite stein i overflaten. I snitt viste fyllet seg å være en tynn linse med svart kull, med en dybde på omlag 5 cm på det dypeste. Bunnen er flat og sidene ujevne. Ingen funn av skjærbrent stein. Kokegropa har en datering til 320-440 AD (1657 ± 30 BP) (kullprøve 627, labnr. Ua-45280).
469	Stolpehull	58	86	38	Mulig stolpehull med skoningsstein. Oval form, ujevn bunn, skrå sider. Noe diffus avgrensning i bunn, klarere i kantene. Område med kullstøv i toppen, vises også i profilen (lag 2), er noe diffust avgrenset mot resten av fyllet (lag 1 - gråbrun kompakt silt med store og små steiner, noe kullbiter). Stolpehullet inngår ikke i noen konstruksjon.
476	Kokegrop	144	174	29	Oval kokegrop med middels tydelig avgrensning i plan. Synlige stein i NV- og SØ-del. Løse masser her skyldes kanskje maskinavdekkinga? Tydelig nedgravning (lag 3) i vestlig del av kokegropen med mer kull. Fyllet består av brun/grå/svart silt- og humusholdig sand med kullbiter, kullstøv, kullag og stein. 60 liter varmepåvirket stein ble fjernet ved snitting. Kokegropa har en datering til 320-450 AD (1654 ± 30 BP) (kullprøve 633, labnr. Ua-45284).
477	Stolpehull	0	28	34	Rundt, tydelig stolpehull med avrundet bunn og loddrette sider. Strukturen ble snittet av Hedmark fylkeskommune under registreringen i 2006, derfor er plantegningen halv. Strukturen var dekket av plast i profilen og godt bevart. Strukturen synes godt mot undergrunnen. Steinene på siden er trolig skoningsstein. Snittet til fylkeskommunen skråner innover nederst, det kan være at dette har gjort at den nederste delen har blitt fjernet? Forøvrig det aller fineste stolpehullet på hele lokaliteten, og slett ikke representativt for de øvrige funnene her. Fyllet forøvrig består av gråbrun sandjord.
489	Nedgravning	60	83	34	Ujevn oval nedgravning med avrundet bunn og sider. Strukturen er tydelig avgrenset i plan og profil. Det ble funnet bein under snitting, merket av på profiltegning. Fyllet for øvrig består av gråbrun sandjord. Ukjent funksjon.
490	Kokegrop	82	130		Ujevnt oval kokegrop. Ikke snittet.
509	Grop	108	114	45	Ujevn grop med ujevn bunn og skrå sider. Fyllet består av mørkebrun sandjord. Det ble observert brent leire i fyllmassen, men fyllet ble kassert. Ukjent funksjon.
528	Rydningrøys	370	390	40	Ujevnt rund rydningsrøys som er tydelig avgrenset og består av mindre og større steiner opp til 40 cm, blandet med gråbrun humøs sand. Det går et lite søkk inn i røysa i sør, trolig som følge av avdekking. Røysa ble snittet med maskin i retning NNV-SSØ, slik at østligste halvdel ble fjernet. Profilen ble deretter rensert opp for hånd. Profilen viser at røysa er ganske grunn med flat

					bunn, og den er lagt opp rett på undergrunnen. Den har som sådan ingen sider, da den ikke er skåret ned i undergrunnen. Den skråner gradvis ned mot undergrunnen. Avgrensningen mellom lagene i profilen er noe uklar. Røysa ligger delvis ned i en liten fordypning i terrenget, og var omgitt av et mørkt, nesten svart jordlag i plan - trolig et dyrkingslag. Dette laget ble helt fjernet under avdekkingen, da det var rapportert at dette er del av naturlig undergrunn på området. Senere ble vi klar over at slike lag omgir så og si alle røysene i undersøkelsen. Dette mulige dyrkingslaget ble ikke observert i profilen i røysa, og det kan tyde på at røysa er eldre enn laget.
550	Kokegrop	70	120	30	Oval, ujevn kokegrop med flat bunn og avrundete sider. Fyllet består av mørkebrun silt- og grusholdig sand med stein, kullbiter og kullstøv.
552	Kokegrop	48	62	6	Oval kokegrop som skiller seg fra undergrunnen med en konsentrasjon av varmepåvirket stein og kull. Pga dybden (6 cm) er dette trolig rest av bunnen av en kokegrop. Fyllet består av mørk brun til svart siltholdig sand med stein og kullbiter. 1 liter varmepåvirket stein ble fjernet ved snitting.
554	Kokegrop	70	89	0	Ujevnt oval kokegrop. Ikke snittet.
555	Kokegrop	120	140	0	Oval kokegrop. Ikke snittet.
556	Kokegrop	63	75	0	Ujevnt oval kokegrop. Ikke snittet.
558	Kokegrop	75	90	11	Rektangulær/kvadratisk avrundet kokegrop rett sørvest for røys 447. Kokegropa har ujevn bunn og sider. Fyllet består av gråbrun sand med kullbiter og stein. 9 liter varmepåvirket stein ble fjernet ved snitting. Kullprøve tatt ut i profil. Kokegropa har en datering til 420-570 AD (1558 ± 30 BP) (kullprøve 623, labnr. Ua-45276).
560	Kokegrop	75	96	0	Oval kokegrop. Ikke snittet.
561	Kokegrop	58	69	14	Rundoval kokegrop liggende i den midterste delen av lok 101. Gropa inneholdt mørk brun sandjord med små mengder kull, samt stein. Kokegropa har ujevn bunn og sider. 3 liter varmepåvirket stein ble fjernet under snitting. Kokegropa har en datering til 420-580 AD (1552 ± 30 BP) (kullprøve 622, labnr. Ua-45275).
564	Kokegrop	71	73	0	Ikke snittet.
579	Kokegrop	60	74	27	Ujevn kokegrop med ujevn bunn og skrå sider. Diffus avgrensning i plan. I plan inneholdt den kullholdig humus. Kokegropa inneholder forøvrig gråbrun sand, kullbiter, kullag og stein. Kokegropa 579 skjærer kokegropa 109, og er dermed yngre enn s109. 1 liter varmepåvirket stein ble fjernet fra kokegropa under snitting. Kokegropa har en datering til 420-580 AD (1555 ± 30 BP) (kullprøve 612, labnr. Ua-45267).

17.1.2 LOKALITET 105

Id	Type	Bredde i cm	Lengde i cm	Dybde i cm	Beskrivelse
6002	Dyrkningslag				Avlangt dyrkningslag som strekker seg på langs med hele lokaliteten, i nedre del av skråningen. Mørk brunsvart sandjord med litt stein. Ikke snittet.
6003	Kokegrop	103	155	0	Middels tydelig kokegrop med ujevn oval form i plan. Ikke snittet.
6006	Kokegrop	65	69	16	Ujevnt rund kokegrop med flat bunn og skrå sider. Tydelig avgrensning i plan. Ligger i umiddelbar nærhet til to andre kokegroper, samt ovenfor et dyrkningslag ID 6002. Strukturen består av to lag, der kun lag 1 er synlig i plan. Lag 1 er svart kullag med trekull samt noe matjordsrester, humus, sand og stein. Lag 2 er svart kullag med trekull iblandet sand, skjørbrent stein samt noe humus. Kokegropa ble datert til 320-440 AD (1659 ± 31 BP) (kullprøve 6013, Ua-45322).
6008	Kokegrop	105	110	18	Rund ujevn kokegrop som er godt synlig i plan. Den ligger i svak helning mot S, og i umiddelbar nærhet av to andre kokegroper, samt like N for dyrkningslaget ID 6002. Mye trekull. Fyllet består av et lag: kullag med trekull, skjørbrent stein, sand, grus og noe humus. Kokegropa har flat bunn og skrå sider. Kokegropa ble datert til 330-540 AD (1643 ± 32 BP) (kullprøve 6011, Ua-45320).
6009	Kokegrop	118	123	23	Rund ujevn kokegrop med avrundet bunn og skrå sider. Kokegropa er tydelig avgrenset i plan, og ligger i umiddelbar nærhet til to andre kokegroper samt et dyrkningslag ID 6002. Kokegropa består av et svart kullag, kullbiter, stein, sand, grus. Kokegropa ble datert til 410-550 AD (1584 ± 31 BP) (kullprøve 6012, Ua-45321).

17.1.3 LOKALITET 107

Id	Type	Bredde i cm	Lengde i cm	Dybde i cm	Beskrivelse
6501	Rydningrøys	270	383	36	Rydningrøys av oval fasong i plan i NS-retning. Grenser mot oransjefarget flisberg i nord og øst, og mot et mørkt, nærmest svart lag (dyrkningslag?) i sør og vest. Dette laget ser ut til å strekke seg inn i røysa. Røysa ligger i svak helling mot sør. Røysa består ellers av stein av forskjellig størrelse, fra nevestore til opptil 30 cm i diameter. Flest stein av mellomstor art synlig i plan. Røysa er klart avgrenset i plan. Den har ingen definert kantrand. I profil er røysa relativt flatbunnet, med løsere og mørkere jordmasser enn undergrunnen. Overgang røys/undergrunn er vanskelig å se i profilen både i N og S. I N er det også stratigrafiske forstyrrelser, muligens fra registreringa, eller fordi røysa har blitt lagt opp i flere omganger. Pga svært småsteinete masser med mye flis av flisberg er det stedvis vanskelig å se overgangen fyllmasse og undergrunn. S og V for røysa ligger dyrkningslaget 6502. Laget går ikke inn i selve røysa, og kan f.eks ikke observeres i bunnen av røysa. Det er uvisst om dette kommer av at røysa er eldre enn laget, eller om det skyldes andre forhold. Røysa består av til sammen 5 ulike lag, stort sett silt- og sandholdig humus med stein og flisberg, i ulike sjatteringer av brunt.
6502	Dyrkningslag	0	0	0	Noe utydelig i plan. Ikke undersøkt videre.
6503	Moderne grøft				Skjærer dyrkningslaget 6502

17.1.4 LOKALITET 109

Id	Type	Bredde i cm	Lengde i cm	Dybde i cm	Beskrivelser
2003	Kokegrop	70	136	30	Oval kokegrop med mye varmpåvirket stein (5-20 cm) og flekker med kompakt kull, samt flere store biter med kull. Kokegropa består av et sort og mørkt brunt siltholdig sandlag, med mye varmpåvirket stein (5-20 cm i diameter). I bunnen er gropa er det en stripe med sort kull, som også framtrer flekkvis gjennom hele laget, med flere store biter med kull i. 30 liter varmpåvirket stein ble fjernet ved snitting. Kokegropa ble datert til 410-560 AD (1577 ± 33 BP) (prøvenr. 2197, Ua-45298). Foto: K2 - 2686, 2687, 2693, 2694
2006	Kokegrop	111	160	0	Ujevn avrundet rektangulær kokegrop. Ikke snittet.
2008	Kokegrop	110	130	24	Rund kokegrop med mye varmpåvirket stein (76 l) og kull, også store biter. I overflaten er mye av steinen konsentrert i Ø hjørne, mens i profilen ligger steinene jevnt gjennom hele gropa. Pga knapt med tid ble kun en kvarting av gropa gravd. Varmepåvirket stein, 76 l, gjelder denne kvartingen. Kokegropa ble datert til 340-540 AD (1627 ± 32 BP) (prøvenr. 2177, Ua-45294).
2009	Kokegrop	96	142	0	Oval kokegrop. Ikke snittet.
2010	Kokegrop	181	182	0	Ujevn form. Dette er trolig to kokegroper som ligger helt inntil hverandre, muligens er den ene gravd ned delvis i den andre. Ikke snittet.
2012	Rydningrøys	373	374	0	Ujevnt rund rydningsrøys, et lite snitt gravd i SØ i forbindelse med snitting av kokegropa 2013 som er gravd ned i utkanten av røysa. Funn av rusten jernbit i overflaten av røysa (kassert), samt et stykke ubestemmelig keramikk, trolig moderne, kassert. Makroprøve MP2228 er tatt ut av rydningsrøysa, i profilen som ble gravd i forbindelse med snitting av kokegropa 2013 som ligger i overflaten av røysa.
2013	Kokegrop	70	76	18	Rund kokegrop med skrå sider og bunn, liggende i en rydningsrøys (s2012), nedgravd i denne. Kokegropa skiller seg ut fra rydningsrøysa med mye varmpåvirket stein og et kullholdig sandlag mellom disse. Fyllet i kokegropa består av et siltholdig sandlag, flekkvist sort og brunt. Laget er kullholdig, og består av mange varmpåvirkete stein. Makroprøve MP2228 er tatt ut av rydningsrøysa 2012 (profil som går gjennom kokegrop 2013 og delvis også 2012). Kokegropa ble datert til 330-470 AD (1646 ± 31 BP) (prøvenr. 2223, Ua-45309).
2015	Kokegrop	120	125	38	Ujevn rund kokegrop på 120x125 cm med 3 fyllskifter i plan. Nederst og i sørsiden ses et brunt humuslag (lag 1). I nordsiden er et mørkere fyll med mere trekull og flere større stein (lag 2). Ved kanten i vest og sørøst er et oransjebrunt varmpåvirket lag (lag 3) på ca 8-12 cm tykkelse. Dette laget ses det også litt av i det mørkegråbrune lag 2. Kokegropa er 38 cm dyp med flat bunn og oppadskrånende side i øst. I profil består strukturen av 4 fyllskifter. Øverst et 5-8 cm tykt lag av brunt fyll (lag 1). Under dette et gråbrunt 14-20 cm tykt lag som ikke går ut til kanten, men ligger inn mot midten av strukturen. I dette er mange store stein som er varmpåvirket (lag 2). Mot øst ligger det langs kanten fra 5-15 cm dybde et 3-4 cm tykt varmpåvirket lag av oransjebrun silt (lag 3). Fra 4 cm dybde og ned til bunnen, samt langs bunnen ligger et kullag på 10-15 cm tykkelse. Herfra ble kullprøven 2179 tatt. Der er ca 27 l varmpåvirket stein. Noen av disse er meget store opptil 30 cm. Kokegropa ble datert til 400-560 AD (1588 ± 35 BP) (prøvenr. 2179, Ua-45296).
2016	Kokegrop	128	130	33	Lett ujevn rund kokegrop med en diameter på ca 129 cm. Langs kanten av strukturen kan det i noen områder ses et oransje (lag 2) varmpåvirket lag med trekull i. Det er mye stein i fyllet, utgravningsforholdene er dårlige pga flere dager med sol og uttørking. Mot sør er det et brunt fyll som går ut fra strukturen, dette tolkes som ikke tilhørende strukturen - muligens et steinopptrekk. Kokegropa er 33 cm dyp med flat bunn og skrått avrundede sider. Kun profil 1 er tegnet, da det ikke var den store forskjellen på de to profilene. Ca 10 cm nede i nivå 1 ble strukturen tegnet igjen i plan, da strukturens karakter ble merkbart endret: En tydelig rand ca 10 cm tykk viste seg langs kanten. I profilen ses denne kullagsranden også langs siden opp til ca 10 cm, hvilket passer med plantegningens nivå 1 og ned langs bunnen. I siden mot SØ går det fra toppen og ned til bunnen ca 30 cm nede, et 6-8 cm bredt oransje (lag 3) varmpåvirket lag som smalner inn. Ses også litt lenger nede. I midten av profilen inn mot midten av strukturen ses et gråoransje lag (7) som virker en smule omblandet. Det er fylt med varmpåvirket stein i

					strukturen, ca 28 l stein ble fjernet ved snitting. 6 forskjellige lag ble registrert i strukturen, kullprøve ble tatt ut fra lag 6. Kokegropa ble datert til 390-540 AD (1606 ± 31 BP) (prøvenr. 2200, Ua-45301).
2017	Kokegrop	95	107	24	Lett ujevnt rund 95x107 cm stor kokegrop. I S og SV til V del av strukturen er det mye trekull langs kanten, og fyllet er dermed ganske sort i dette området. Strukturen er på det dypeste 24 cm dyp, men kun 18 cm på størstedelen, hvor den er flatbunnet. I profilen består kokegropa av to fyllskifter: øverst et ca 8 cm tykt mørkegråbrunt lag med småstein og trekull, som strekker seg i hele strukturens bredde. Herunder er et 10-16 cm tykt kullag, som mellom 36-46 cm ute fra Ø går ned i et 24 cm dypt hull. Ved snitting ble en hel del håndstore varmpåvirkede stein fjernet fra kullaget. Det er fjernet ca 6 l i alt. Kullprøve kp2175 tatt ut av kullaget i bunnen av gropa. Kokegropa ble datert til 430-620 AD (1518 ± 31 BP) (prøvenr. 2175, Ua-45292).
2018	Kokegrop	64	65	0	Rund kokegrop. Ikke snittet.
2019	Kokegrop	72	76	20	Rund kokegrop med varmpåvirket stein, kull og kullbiter som stikker 20 cm ned i undergrunnen, og skiller seg fra denne i farge og konsistens. Kokegropa har skrå bunn og sider. 6 liter varmpåvirket stein ble fjernet ved snitting. Kokegropa ble datert til 420-600 AD (1538 ± 35 BP) (prøvenr. 2178, Ua-45295).
2022	Kokegrop	53	69	0	Oval kokegrop, ikke snittet.
2025	Kokegrop	76	78	18	Oval kokegrop med avrundet bunn og skrå sider. Tydelig i plan. "Løs" etter avdekking i N. del. Trekull spredt i kanten. Noe matjord i toppen av strukturen. Grei avgrensning i profil. Kullrand i endene av profil. Løse masser i fyllet. 12 liter varmpåvirket stein ble fjernet ved snitting. Kokegropa ble datert til 380-160 BC (2190 ± 36 BP) (prøvenr. 2176, Ua-45293).
2033	Kokegrop	52	100	22	Rund kokegrop med skrå sider og bunn. Den stikker 22 cm ned i undergrunnen, og er fylt med varmpåvirket stein og kull. 12 liter varmpåvirket stein ble fjernet ved snitting. Kokegropa ble datert til 420-590 AD (1549 ± 33 BP) (prøvenr. 2199, Ua-45300).
2034	Kokegrop	85	95	0	Oval kokegrop, ikke snittet.
2047	Kokegrop	66	104	12	Oval og grunn kokegrop, skrå sider og bunn, med varmpåvirket stein og kull, en liten kokegrop. 5 liter varmpåvirket stein ble fjernet ved snitting. Kokegropa ble datert til 340-540 AD (1631 ± 33 BP) (prøvenr. 2198, Ua-45299).
2054	Ildsted	27	34	0	Oval og ujevn flekk med noe rødbrent stein og en kullflekk. Mulig rest av bunnen av et ildsted. Ikke snittet.
2058	Dyrkningslag	0	0	0	Dyrkningslaget 2058 ligger på nordvestre del av lokalitet 109, og kan observeres i plan som et avlangt, homogent mørkt og nesten steinfritt jordlag. Dyrkningslaget er datert til 1010-1160 AD (975 ± 31 BP) (prøvenr. 2231, labnr. Ua-45312). Dyrkningslaget 2058 er 14,40 m langt og er på sitt bredeste 48 cm tykt (ved 10,15-10,50 m), men har på størstedelen av sin utbredelse et ca 40 cm tykt lag. Laget utgjøres av et mørkebrunt humøst fyll, på profiltegningen markert som lag 2. Laget ligger mellom 40 og 65 cm dybde, og er forholdsvis flatt og lineært i bunn og topp. I endene smalner laget inn primært fra bunnen og skrått oppad. I den vestlige enden/siden hvor røys 2061 ligger, er det ikke mulig å skjelne mellom matjordlaget og dyrkningslaget, men antydning til lagavgrensning er stiplet inn på profiltegningen. Denne avgrensningen går over røys 2061, som da også i flaten så ut til å ligge i dyrkningslaget 2058. I profilen strekker røys 2061 seg fra ca 11 til 14/14,80m, og måler altså ca 3,80 m i profilen. Røysa er 25-40 cm høy og utgjøres primært av større stein, men en del mindre stein inngår også. Røys 2166 er lidt mindre og består av mindre stein. Denne strekker seg fra ca 8-10 m og er 2 m lang. På det tykkeste ca på midten er denne 40 cm tykk. Røysen ligger i bunnen av dyrkningslaget 2058, men har et litt mer grålig fyll (lag 3 på tegningen) mellom steinene. Røysen smalner inn mot endene både ovenfra og nedenfra. En mindre del av profilen har rast sammen mellom 2,34-3,56 cm og området er angitt ved en stiplet linje, samt profilens laggrenser er også stiplet i dette området, da profilen buer opp til 35 cm innover mot sør. I matjorden lag 1, som er mellom 38-62 cm tykk (litt ujevnt pga beltespor fra gravmaskinen), er det flere steiner som nærmest ligger på en linje. Dette nivå som de ligger på er muligens en antydning av hvor dypt jorda sist har vært pløyd her. Avgrensningen mellom matjorden lag 1 og dyrkningslaget 2058 lag 2 er meget skarp og tydelig fra ca 4-8 m, og utenfor dette området er den mer utflytende (som tidligere nevnt). I øst er avslutningen på dyrkningslaget også meget vanskelig å se. Pollenprøver er tatt nedenfra og opp, nummereringen p1, p2... er fortløpende nedenfra, men nummereringen pp er ikke fortløpende! NB! Omtrent samtlige prøver tatt ut her, er relatert til snittet C3902. Snittet er ikke relatert i Intrasis til laget 2058.

					NB! Strukturen 2061 er relatert til laget 2058, da førstnevnte ligger i sistnevnte. I Intrasis er ikke denne relasjonen lagt inn. Laget 2058 ligger stratigrafisk over røysen 2166. Fire lag er tegnet i profilen: Lag 1: Matjord. Brun humøs siltholdig sand med småstein og noen større steiner. Lag 2: Dyrkningslag 2058. Mørk brun humøs lett leirholdig silt med småstein og nevestore samt større stein og med enkelte trekullfragmenter. Lag 3: Røys 2166. Mørk brun til mørk grå lett leirholdig silt med småstein og større stein og enkelte trekullfragmenter. Lag 4: Undergrunn. Gul til gulbrun lett sandholdig silt. En del stein av varierende størrelse.
2059	Kokegrop	74	97	32	Ujevn, tilnærmet rektangulær kokegrop med avrundete hjørner, 74 x 97 cm. Strukturen er mørkebrun (lag 1) med et mindre område mot SØ fylt med trekull. Strukturen ligger i kanten av dyrkningslag S2058. I profil er strukturen 32 cm dyp med avrundet bunn og sider. Ved bunnen ligger et kullag på ca 4-8 cm tykkelse, som ikke går helt opp til overflaten og det er brutt i midten av bunnen. 13 liter varmpåvirket stein ble fjernet ved snitting. Det er tatt kullprøve av lag 4 (kullag). Kokegropa ble datert til 430-610 AD (1521 ± 31 BP) (prøvenr. 2174, labnr. Ua-45291).
2061	Rydningrøys	230	300	40	Rydningrøys på ca 2,3 x 3 m med halvrund form. Røysa fortsetter inn i profilveggen mot syd. Fyllet mellom steinene er brun humøs sand (lag 1) og det kan ikke umiddelbart skjelles mellom dette og dyrkningslaget 2058 som røysa ligger i kanten av. Mot vest ses undergrunnen. De store steinene ligger overveiende i kanten av røysa og de mindre i midten. Røysa ble snittet maskinelt i forbindelse med snitting av profilen av dyrkningslaget 2058.
2070	Kokegrop	132	202	14	Oval kokegrop som består av to konsentrasjoner med varmpåvirket stein, og en med kull. Kan være to kokegroper. I snittet er det ikke entydig om dette er to kokegroper, selv om gropen har to fordypninger, en i SV og en i NØ. Bunnen er flat og sidene skrå. Kokegropa ble datert til 540-370 BC (2357 ± 32 BP) (prøvenr. 2222, labnr. Ua-45308).
2073	Rydningrøys	264	274	0	Røysa ble ikke totalavdekket. Kun toppen av den er synlig i topp av dyrkningslaget som dekker den. Den synlige delen av røysa har rund form. Røysa ble ikke snittet.
2075	Ildsted	68	120	9	Ujevnt 120 x 68 cm ildsted med 3 fyllskifter. Ytterst langs kanten, dog med brutte mellomrom, er et oransjebrunt lett leirholdig lag (lag 1). Det største laget, som primært ligger i midten, men også ut til kanten er brunt til mørkebrunt, er vanskelig å skille fra undergrunnen. Ca i midten ligger et trekullholdig lag. Strukturen avgrensning er meget vanskelig å se i noen områder. I profil ses det at strukturen har en ujevn flat bunn ned til 9 cm dybde. Sidene skråner lett utover. Igjen er det svært vanskelig å se avgrensningen mellom lag 2 og undergrunnen, som er svært steinete. De 3 lag som observeres i flaten, ses også i profilen. Lag 1 går fra vest ned langs kanten av strukturen ned til bunnen, hvor det er et mellomrom på ca 8 cm med lag 2. Heretter fortsetter lag 1 langs bunnen og 66 cm lenger mot øst går laget opp til toppen. Herover ligger lag 2 og 3, og i øst er det ca 6 cm mot øst og 4 cm dypt lag 3, og heretter lag 2 og til slutt er det mot øst ca 26 cm og 5 cm dypt lag 1 igjen. Lag 1 tolkes som et varmpåvirket lag hvorpå lag 2 og 3 er senere deponert. Tolkes som et ildsted, hvor det muligens har vært 2 varmpåvirkninger eller faser, den ene i vestdelen og annen i østdelen lag 1. Lagenes plassering litt øst for midten kan dog også skyldes en senere forstyrrelse. I plan virker lag 1 også litt forstyrret siden ikke er helt sammenhengende. Ildstedet ble datert til 890-1020 AD (1086 ± 31 BP) (prøvenr. 2216, labnr. Ua-45306).
2085	Dyrkningslag	0	0	0	Dyrkningslag på søndre del av lokaliteten. Ikke undersøkt.
2090	Kokegrop	70	80	16	Rund til rektangulær kokegrop med mye varmpåvirket stein og kull. Stikker både opp av og ned i undergrunnen, og skiller seg tydelig ut fra undergrunnen. Bunn og sider er skrå. Kokegropa ble datert til 320-470 AD (1651 ± 33 BP) (prøvenr. 2219, labnr. Ua-45307).
2091	Ildsted	110	178	0	Ujevn oval struktur med noe rødbrent stein + kull. Mulig rest av ildsted. Ikke snittet.
2098	Dyrkningslag	1120	1400	0	Dyrkningslaget som kommer ut fra den vestligste avgrensning på lok 109 på det sydligste feltet. I plan er det ca 10 x 14 m og i profil ses litt mer - her er den ca 11,20 m bred. Mesteparten av beskrivelsene her stammer fra profilen. Det mørke dyrkningslaget (lag 2) er på sitt bredeste 35 cm tykt. Det er en meget tydelig og skarp avgrensning mellom matjorden (lag 1) og dyrkningslaget (lag 2), særlig i den sydligste delen av profilen. Avgrensningen mellom dyrkningslaget og det litt lysere laget under (lag 3) er mer jevn i overgangen. Lag 3 ligger under det mørkbrune til gråbrune dyrkningslaget lag 2 og er sannsynligvis

					et eldre dyrkningslag. Her sees tydelig en del trekull. Lag 3 er i profilen ca 7,70 m langt og 35 cm på det tykkeste. Lag 5 som ligger i lag 2 ble registrert allerede da profilen ble snittet med gravemaskinen. Denne strukturen (lag 5) var en kokegrop (s2165) med kullag og varmepåvirkede steiner. Kun en rest av denne strukturen er bevart i profilen, samt i den motstående profilen. Det ble tatt ut en kullprøve av laget/strukturen for nærmere datering (kp2183). Ved rensing av profilen ble det funnet både tegl og glass i de bortrensede massene, det antas at disse funnene stammer fra matjorda. Både lag 2 og 3 er flatbunnende med lett oppadskrånende sider, og begge lag smalner ut mot sidene. Det ble tatt ut makroprøver fra lag 2 og 3, og pollenprøver fra lag 1, 2, 3, og 4. Dyrkningslagets lag 2 (A2098) består av mørk brun til gråbrun siltholdig sand med trekullbiter og småstein, samt noen større steiner. Dyrkningslagets lag 3, som kun var synlig i profilen, består av brun til mørk brun lett leirete silt med småstein og trekullbiter, samt enkelte håndstore stein. Lag 2 i dyrkningslaget er datert til 410-550 AD (1580 ± 31 BP) (prøvenr. 2230, labnr. Ua-45311).
2107	Kokegrop	64	68	9	Ujevn rund kokegrop 64 x 68 cm. Stor struktur med 3 fyllskifter. Ytterst er et brunt lag (3) som omkranser dels et sort kullag (1) og et brunsort lag (2) med en del trekullbiter. Kullaget ligger i lag 2, og er yngre enn lag 2. Steinene i lag 1 og 2 ser ut til å være varmepåvirket. Nedgravningen er 9 cm dyp på det dypeste med to typer fyllskifte. Øverst ligger kullaget 1 og en del er det et brunsort lag med gulbrunt iblandet, lag 2. Dette laget må være det eldste og kan være deponert f eks like etter gravning av gropen, mens lag 1 later til å være deponert ved bruk eller etter bruk av nedgravningen. 1-2 l varmepåvirket stein ble funnet i den bortsnittede delen. Bunnen er ujevn og sidene lett skrå. 2 liter varmepåvirket stein ble fjernet ved snitting. Kokegropa ble datert til 410-570 AD (1567 ± 33 BP) (prøvenr. 2210, labnr. Ua-45302).
2118	Kokegrop	40	50	6	Rund kokegrop med en del kull og småstein. Svært grunn, kun 6 cm dyp. Flat bunn og skrå sider. Kokegropa ble datert til 410-560 AD (1571 ± 31 BP) (prøvenr. 2213, labnr. Ua-45303).
2119	Staurhull	10	10	21	Rundt lite stolpehull/staurhull på 10 cm i diameter, med brunt til mørkebrunt fyll med trekullbiter. Omkring dette fyllet er et mer utydelig fyll av lysebrun-gulbrun siltholdig sand, som minner om undergrunn og kan svakt anes (lag 2). Dette laget ses ikke i profil og antas å være undergrunn. Nedgravningen har avrundet 21 cm dyp bunn og skrå sider, begge opp mot en sydlig retning. Kan tolkes som en lett skråstilt nedhamret stolpe. Ved snitting ramlet en del av profilen ut, derfor er toppen av strukturen ujevn. Det er en mulig skningsstein i hullet. Strukturen er ikke del av en konstruksjon.
2127	Kokegrop	63	68	0	Oval kokegrop, ikke snittet.
2137	Kokegrop	60	64	8	Rund kokegrop med skrå sider og bunn. Strukturen er grunn, men har rester av varmepåvirket stein (2 stk.) og trekull, og karakteriseres som bunnen av ei kokegrop. Kokegropa ble datert til 320-470 AD (1650 ± 30 BP) (prøvenr. 2172, labnr. Ua-45289).
2147	Kokegrop	76	46	16	Oval struktur, trolig bunn av kokegrop, men ingen stein av betydelig størrelse. Skiller seg fra undergrunnen med sin mørke farge. Flat bunn og skrå sider. Kullprøve KP2211 tatt ut.
2154	Kokegrop	70	74	19	Lett ujevn rund kokegrop på 70 x 74 cm. Strukturen består av et kullag (lag 1) med varmepåvirkede stein, og mot SV et brunt til mørkebrunt lag (lag 2), som kan være rest av dyrkningslag s2098. I profil er strukturen 19 cm dyp med flat til avrundet bunn, avrundet side i VSV og skrå i ØNØ. Hele strukturen består av kullag. 4 liter varmepåvirket stein fjernet ved snitting. Kokegropa ble datert til 390-540 AD (1608 ± 31 BP) (prøvenr. 2173, labnr. Ua-45290).
2156	Ildsted	76	108	24	Ujevnt 0,76 x 1,08 m lett rektangulært ildsted med 2 fyllskifter. Ytterst og eldst er et lag oransjebrunt leirholdig fyll (lag 2), som omkranser et yngre og mindre leirholdig brunt lag (lag 1). Den oransje farge i lag 2 formodes å skyldes varmepåvirkning - altså oransjebrent leire. Strukturen er 24 cm dyp med lett ujevn flat bunn og lett utadskrånende sider. Det nederste lag 4 har ikke noen særlig tydelig avgrensning og det er svært vanskelig å si presis hvor overgangen går mellom lag 4 og undergrunnen. Lag 2 er 21 cm dyp og har også lett ujevn flat bunn og skrå sider, hvorover er det senere deponerte lag 1, som er 5 cm tykt. Makroprøve tatt fra lag 1 og 2. Ved snitt fremkom en del stein, hvor flere tydeligvis er varmepåvirket - i alt 5 l stein. Ildstedet ble datert til 1460-1640 AD (347 ± 30 BP) (prøvenr. 2233, labnr. Ua-45313).
2157	Rydningrøys	201	217	0	Rund rydningrøys, røysa ble ikke totalavdekket. Kun toppen av den er synlig i topp av dyrkningslaget som dekker den.
2158	Kokegrop	46	40	4	Rund og grunn kokegrop med flat bunn og skrå sider. Kokegropa ble datert til 380-540 AD (1621 ± 32 BP) (prøvenr. 2215, labnr. Ua-45305).

2162	Kokegrop	66	52	6	Rund til oval bunn av kokegrop, med noen skjørbrente stein. Flat bunn og skrå sider. Kokegropa ble datert til 400-550 AD (1585 ± 33 BP) (prøvenr. 2214, labnr. Ua-45304).
2165	Kokegrop	0	0	12	Kokegrop som ble funnet da dyrkingslagsprofilen 2098 ble maskinelt snittet. Kokegropa var synlig i plan et stykke nede i laget 2098, men det ble valgt å grave gjennom den, da det var fokus på profilen. Noe av kokegropa ble bevart i profilen på begge sider av den smale sjakta som ble gravd. Kokegropa har flat bunn og avrundete sider. Kullprøve kp2183 tatt ut. Kokegropa ble datert til 420-580 AD (1551 ± 31 BP) (prøvenr. 2183, labnr. Ua-45297).
2166	Rydningrøys	0	200	80	Rydningrøys som ligger i bunnen av dyrkingslaget s2058 og er ca 2 m lang og har en tykkelse på 40 cm på det bredeste. Røysen består av både mindre og større stein. Fyllet omkring steinene har et litt mer grålig skjær enn fyllet som utgjør dyrkingslaget som ligger omkring/over røysen 2166. Pollenprøver og makroprøver ble tatt av fyllet i røysa. Det formodes at røysen har vært ujevnt rund i plan, som mange av de andre røysene på feltet. Rydningrøysa er datert til 640-730 AD (1337 ± 33 BP) (prøvenr. 2236, labnr. Ua-45314).

17.1.5 LOKALITET 110

ID	Subclass	Bredde i cm	Lengde i cm	Dybde i cm	Beskrivelse
4002	Kokegrop	60	70		Rund kokegrop med avrundet bunn og sider. Grunn, trolig bunn av kokegrop. 8 liter varmepåvirket stein ble fjernet ved snitting. Kullprøve 4091 dateres til 250-430 AD (1683 ± 32 BP).
4003	Dyrkingslag				Dyrkingslag på nordre del av lokaliteten. Røysene 4004, 4005 og 4081 ligger alle i dette laget. Laget ble snittet i forbindelse med snitting av røysa 4005. Kullprøven 4096 (Ua-45319) ble vasket ut fra MP4090, og dateres til 540-380 BC.
4004	Rydningrøys	185	370		Oval rydningrøys, beliggende i dyrkingslaget 4003. Ikke snittet.
4005	Rydningrøys	220	250		Rydningrøysa 4005 ligger i et mørkt, tilnærmet svart jordlag som ble antatt å være et eldre dyrkingslag (ID 4003). Røysa er rund i formen med målene 250 x 220 cm. Den består av 7 store stein (20-49 cm i diameter), som definerer en kantrand rundt et fyll av mindre, omtrent nevestore stein. Røysa ligger i svak helning mot nord. Dyrkingslaget 4003 går inn i røysa, og utgjør et av de fire lagene i røysa (lag 1). Lagene består så og si av det samme fyllet (grus- og humusholdig sandjord), kun med nyanseforskjeller i farge. Makroprøve MP4089 ble tatt ut av profilen, fra midten av røysa (lag 4) i området med nevestor stein. Kullprøven 4094 (Ua-45317) ble vasket ut av MP4089 fra midten av rydningrøysa 4005, og dateres til 130-340 AD (1785 ± 34 BP).
4012	Rydningrøys	293	380		Rundoval rydningrøys på søndre del av lokaliteten. Ikke snittet.
4014	Rydningrøys	280	344		Rydningrøys som er oval i formen med målene 344 x 280 cm, tydelig avgrenset i plan og består av stein i blandet størrelsesorden, alt fra nevestor til 35 cm. Det er enkelte tendenser til en kantrand av større stein, spesielt i vestlig del, men denne er noe vag. Røysa er videre omkranset av en ujevn sirkel med steiner (10+ stk) med størrelse 25-80 cm. Steinene ligger en meter eller to utenfor røysa. Det er generelt en del stein innenfor det samme størrelsesintervallet spredt på feltet, og det er svært sannsynlig at steinringen er tilfeldig. Røysa ble snittet med maskin slik at søndre halvdel ble fjernet, og profilen ble renset opp for hånd og tegnet. Etter snitting ble røysa tolket som rydningrøys, da det ikke er noen funn i den, og den ser temmelig tilfeldig ut. Profilen viser at røysa er ganske grunn (maks 34 cm). Den består av ett lag (lag 2) som består av mørkebrun humøs sand med stein i, dette laget er lagt opp rett på undergrunnen. Det ble ikke tatt ut makroprøver eller kullprøver av denne rydningrøysa.

4030	Kokegrop				Rund kokegrop med flat bunn og avrundede sider. Kun en kvartering ble snittet, og 66 liter varmepåvirket stein ble fjernet fra denne fjerdedelen. Kullprøve ble tatt ut, og kokegropa ble datert til 670-410 BC (2455 ± 33 BP).
4031	Dyrkningslag				Dyrkningslaget 4031 ligger i tilknytning til rydningsrøysa 4033. Det ble tatt ut makroprøve 4087 fra laget. Kullet i denne ble datert til 390-200 BC (2234 ± 34 BP).
4032	Moderne grøft				Skjærer dyrkningslaget 4031. Grøfta er kun synlig i plan og ikke i profil.
4033	Rydningsrøys	406	470		Rydningsrøys som er rundoval i formen, og måler 470 x 406 cm. Den er relativt flat på toppen, og skråner svakt ned på alle sider. Røysa består av humusholdig sand og steiner i varierende størrelser som er lagt opp uten noen tilsynelatende plan. Undergrunnen her består av beige grusholdig grus med noe stein, og er relativt hardpakket. Inntil røysa i vest ligger et mørkt gråsvart dyrkningslag 4031. Røysa ble snittet med gravemaskin slik at nordlige halvdel av røysa ble fjernet. Steinene i røysa ligger over dyrkningslaget 4031 i vest, og røysa er derfor trolig yngre enn/deponert senere enn dyrkningslaget ID 4031. Ut fra profilbilder av vestre del av røysa, kan det se ut som det skulle vært et yngre lag på topp over lag 1 på tegningen (stiplet inn på profiltegning figur 51). Røysa ser ut til å være lagt rett på undergrunnen i øst, mens mot vest kan det se ut til at røysa er blitt anlagt samtidig som dyrkningslaget 4031. Struktura 4032, tolket som en moderne grøft, skjærer dyrkningslaget i vest. Makroprøven 4088 ble tatt ut fra lag 2 i røysa.
4081	Rydningsrøys	154			Ujevnt avlang rydningsrøys som er delvis skjult under profilkanten. Ikke snittet.

17.1.6 LOKALITET 201

Id	Type	Bredde i cm	Lengde i cm	Dybde i cm	Beskrivelse
7001	Stolpehull	52	56	40	Tydlig stolpehull som ligger i lag 7003, bestående av skoningsstein 40 cm ned i laget, hvor omkringliggende fyll utgjør lag 7003. Ikke noe klart skille mellom dette laget og undergrunnen. Skoningssteinene er dermed trolig samtidige med laget 7003, siden det ikke kan observeres noen nedgravning i dette laget. Stolpehullet er rundt, med flat bunn og loddrette sider. Struktura ligger i lag 7003, mørk brun siltholdig sand, med noe grus men få stein. Flere stein ligger i sirkel i dette laget, med en større stein under disse. Stolpehullet er datert til 1430-1530 AD (396 ± 32 BP) (kullprøve 7069, labnr. Ua-45323).
7002	Stolpehull	55	55	115	Middels tydelig ujevn stolpehull og/ eller steinpakning. Struktura utgjøres av stein som danner en ca 55 cm i diameter ujevn sirkel/runding. Fyllet mellom steinene og det omkringliggende fyll som utgjøres av lag 7003 er ensartet. Steinene formodes å være skoningsstein i et stolpehull. I profil ses heller ikke noe fyllskifte som avtegrer seg som en stolpelignende struktur. Lag 1 er 90 cm dypt og herunder er et litt mørkere lag, der er ikke noen egentlig avgrensning mellom lagene, og de tolkes som værende det samme. Laget har flat bunn. Tolkes som en steinsamling hvor det må ha stått en stolpe. Nederst i lag 2 ble det funnet en del store stein. Noen sitter fortsatt i profilen. Trekull observert. Lag 1 og lag 2 tolkes som del av lag 7003. Så selve struktur 7002 er kun steinsamlingen, da det ikke kan utskilles et lag som ser ut til å høre til steinene.
7003	Kulturlag	1200	2100	115	Laget er ca 12 x 13 m stort med ujevn rektangulær form i plan og består av mørkebrun siltholdig sandjord med røde teglklumper og trekullbiter. Det er småstein i laget, men kun store stein ved de 3 registrerte struktura 7001, 7002 og 7004 som ligger på S-N-gående rekke. Man kan ikke se lagets avgrensning mot øst og nord, da avdekningen med jord stopper, dels pga en hage mot N tilhørende Søndre Lund gård, og dels pga at mulig avgrensning mot øst ses på registreringen fra 2006(?). Ut fra snitting av 7001 og 7002, vurderes det at laget omkring midten av flaten er ca 115 cm dypt og ut mot kanten ca 40 cm dypt, og 50 cm ut mot sydkant. I forhold til undergrunnen som avgrenser laget, ser laget noe jevnt ut i sitt fyll, mens undergrunnen har mye stein i mange

					forskjellige størrelser. Avgrensningen av laget mot vest er ikke helt tydelig, og det går et område ut fra den mere rektangulære formen. Laget er bemerkelsesverdig tykt på midten i 7002. Laget ses i snitt i struktur 7001, 7002, og 7004.
7005	Steinpakning	100	121	4	Utydelig struktur som består av en ujevn steinsamling på et ca 120 x 100 cm stort område. Fyllet består av brun siltholdig sand og stein. Det kan ikke sees et egentlig fyllskifte i overgangen mellom lag 1 og lag 2, det gulbrune og brune laget har flytende og ikke klare overganger, og ser mer ut som et lag som skifter en smule farge. Strukturen ligger like syd for s7003 og det mer brunlige fyll kan være rester av dette laget. I den østlige del av profilen er lag 2 fire cm dypt med flat bunn. Tolkes som en mindre steinsamling/pakning.
7006	Stolpehull	74	82	36	Tydelig, ovalt stolpehull med skrå bunn og skrå sider. Fyll av mørkebrun siltholdig sandlag med noen store stein. Ligger tett på 7008, hvor et markant skille er vanskelig tydet.
7008	Stolpehull	80	88	44	Tydelig stolpehull som er rundt med diameter ca 80 cm. Bunnen er avrundet og sidene skrå. Fyllet er mørkebrun siltholdig sand med noe grus og småstein. Selve nedgravningen for stolpen er mye større enn selve stolpen, ca midt i nedgravningen ligger skoningsstein. Ingen spor av selve stolpen i profil. Stolpehullet ligger helt inntil stolpehullet 7006. Tegl ble funnet 30 cm ned i strukturen, noe som tyder på at den er av ganske moderne dato. Et funn av bein ble også gjort i overflaten av denne strukturen. makroprøve mp7068 tatt ut av lag 1 i strukturen. Stolpehullet er datert til 1800-1930 AD (90 ± 31 BP) (kullprøve 7070, labnr. Ua-45324).

17.1.7 LOKALITET 202

Id	Type	Bredde i cm	Lengde i cm	Dybde i cm	Beskrivelse
8001	Rydningrøys	185	277	32	Oval rydningsrøys med ujevn bunn og sider som skråner ned mod undergrunnen. Røysa ligger temmelig flatt i terrenget på brun/mørk brun skifrig sand med en god del flisberg. Terrenget heller noe ned mot NØ og SV, mens det skråner svakt opp mot SØ. Røysa er oval i formen, liten og består stort sett av mørkbrun siltig sandjord og mindre, nevestore steiner, samt enkelte større opp til 20 cm. Den fremstår videre temmelig flat i terrenget og har ingen kantrand. Riktignok har den en klar avgrensning mot undergrunnen. Røysa ligger i nærheten av røys ID 8005, og er del av et røysfelt. Ingen funn i plan. Røysa ble snittet med maskin og profilen rensert opp for hånd. Snittet viser at røysa er veldig grunn og består av få stein, samt at de ligger i et noe mørkere skifrig og humøst lag enn undergrunnen ellers. Røysa består av ett lag (mørk brun skifrig humøs silt og sand). Makroprøve MP 8029 tatt ut av lag 1, og kullprøve 8032 ble vasket ut av denne. Rydningsrøysa er datert til 800-730 BC (41, 0 %), 690-660 BC (17, 7 %), 650-540 BC (41,3 %) (2542 ± 30 BP) (kullprøve 8032, Ua-45326).
8005	Rydningrøys	200	326	0	Oval rydningsrøys som ligger i helning mot VSV på brun/mørk brun skifrig undergrunn med en del flisberg. Et mørkt lag (dyrkningslag?) synes å dukke opp 3-4 m til SV. Dette ligger også lavere i terrenget (området ikke avdekket). Røysa består nesten utelukkende av større stein, dvs. fra 15-20 cm opp til 50 cm på det meste, samt sandjord. Den er oval i formen, men har en noe ujevn avgrensning. Ingen kantrand. Røysa synes å være dratt noe utover i terrenget (utover helningen). Den kan muligens tolkes som en moderne røys, f eks som rydningsstein som er gravd ned med maskin. Ingen funn ved avdekking.
8016	Rydningrøys	300	366	30	Oval dyrkningsrøys som består av to lag og en del store og små steiner. Lag 1, som strekker seg gjennom røysa, er innmålt som et mulig dyrkningslag (ID 8017). Lag 1 består av mørk gråsvart humøs skiferholdig sand og silt. Lag 2 er svært likt lag 1. Enkelte mindre trekullbiter er synlig i toppen av lag 1 i plan utenfor røysa, og det er ingen tegn til trekull. I profilen kan man se at sentrum av røysa ligger helt ned på flisberget. Røysa ligger flatt i terrenget på utpreget flisbergsundergrunn, dog i tilknytning til et svart lag (ID 8017) i sørlig retning. Ca 30 m mot vest finnes en ytterligere røys (ID 8019). Røysa består videre av mindre, nevestore til mellomstore (15-20 cm) stein. Den er oval i formen, med et innhogg på nordlig side (opløyd?). Videre er den temmelig flat, tydelig avgrenset i plan, riktignok uten noen form for kantrand. Rydningsrøysa er datert til 900-790 BC (2661 ± 30 BP) (kullprøve 8031, Ua-45325).

8017	Dyrkningslag	0	0	0	Dyrkningslag som finnes inntil rydningsrøysa ID 8016, på sørsiden av denne. Laget var svært likt matjorda på stedet (skifrig sandjord), men har enkelte kullbiter i plan, og er muligens en nyanse mørkere enn lag 1 i røysa, som igjen er litt mørkere enn matjorda. Disse er ikke synlig i profil. Restene av laget på sørsiden av røysa er noe mørkere i fargen enn det som gjenfinnes inne i røysa.
8019	Rydningsrøys	263	308	0	Oval rydningsrøys som ligger i svak helning mot vest på utpreget brunt flisberg. Røysa består av sandjord og mindre, nevestore til mellomstore (15-20 cm) stein, samt et par store stein på nordlig side (25-30 cm). Den er videre oval i formen, men ujevn, med innhugg både på sydlig og nordlig side. Videre fremstår den veldig flat i terrenget. Ingen funn i plan.
8021	Rydningsrøys	275	345	0	Rydningsrøys som ligger i svak helning mot VSV, og som del av et svart lag (dyrkningslag?) med ID 8022, som strekker seg ut mot VSV. Ca 5-6 m mot Ø/NØ ligger en annen røys med ID 8024. Forøvrig består undergrunnen av flisberg og oransje til mørkbrune skifrige masser. Røysa er oval i formen, men noe ujevn, da den har enkelte innhogg i sidene, slik at det ikke dannes en så tydelig form. Videre består røysa av runde, nevestore til mellomstore stein på opptil 25 cm. Ingen funn av betydning.
8022	Dyrkningslag	0	0	0	Dyrkningslag som ligger inntil rydningsrøysa 8021, på vest- og sørsiden av røysa.
8024	Rydningsrøys	230	237	0	Røysa ligger i svak helning mot SV og er omkranset av noe mørkere masser enn undergrunnen, som består av beige-oransje til brun skiferholdig sand, samt mye flisberg. Røysa er liten, tilnærmet rund i formen, dog noe ujevn og litt utydelig. Den består stort sett av sandjord og mellomstore stein (15-25 cm). Den ligger 5-6 m nordøst for S8021 (røys).

17.2 PRØVER

17.2.1 KULL

Lokalitet 101 – C58342

C.nr.	Prøve nr.	S.nr.	Struktur/ kontekst	Lab. Nr	Vekt (gr.)	Vedart	Ukalibrert datering BP	Kalibrert datering
C58342/1	603	107	Kokegrop	Ua-45261	3,5	14 <i>bjørk</i> , 1 <i>hassel</i> , 25 <i>furu</i>	1523±30	430-610 calAD
C58342/2	604	164	Kokegrop	Ua-45262	13,3	26 <i>bjørk</i> , 13 <i>hassel</i> , 1 <i>selje/osp</i>	1508±31	500-640 calAD
C58342/3	605	103	Kokegrop	Ua-45263	1,7	23 <i>bjørk</i> , 1 <i>hassel</i> , 1 <i>furu</i>	1526±30	430-610 calAD
C58342/4	608	101	Kokegrop	Ua-45264	7,9	8 <i>bjørk</i> , 8 <i>hassel</i> , 3 <i>rogn</i> , 1 <i>eik</i>	1537±30	430-600 calAD
C58342/5	609	102	Kokegrop	Ua-45265	4,3	12 <i>bjørk</i> , 2 <i>hassel</i> , 17 <i>furu</i> , 9 <i>osp</i>	1506±30	530-640 calAD
C58342/6	611	111	Kokegrop	Ua-45266	7,8	10 <i>bjørk</i> , 9 <i>lind</i> , 21 <i>selje/osp</i>	1526±30	430-610 calAD
C58342/7	612	579	Kokegrop	Ua-45267	0,8	10 <i>furu</i> , 20 <i>hegg</i>	1555±30	420-580 calAD
C58342/8	613	109	Kokegrop	Ua-45268	1,3	27 <i>bjørk</i> , 3 <i>furu</i>	1513±30	430-620 calAD
C58342/9	614	105	Kokegrop	Ua-45269	2,9	3 <i>bjørk</i> , 6 <i>selje/osp</i> , 31 <i>furu</i>	1516±30	430-620 calAD
C58342/10	616	110	Kokegrop	Ua-45270	49,2	40 <i>bjørk</i>	1519±30	430-610 calAD
C58342/11	617	115	Kokegrop	Ua-45271	3,1	24 <i>bjørk</i> , 6 <i>hegg</i> , 3 <i>rogn</i> , 7 <i>selje/osp</i>	1525±30	430-610 calAD
C58342/12	618	112	Kokegrop	Ua-45272	53	37 <i>furu</i> , 3 <i>gran</i>	1727±30	240-400 calAD
C58342/13	619	251	Kokegrop	Ua-45273	2,3	28 <i>bjørk</i> , 5 <i>hegg</i> , 7 <i>selje/osp</i>	1467±30	545-645 calAD
C58342/14	620	250	Kokegrop	Ua-45274	2,4	18 <i>bjørk</i> , 1 <i>hassel</i> , 1 <i>rogn</i>	1553±30	420-580 calAD
C58342/15	622	561	Kokegrop	Ua-45275	2,2	37 <i>bjørk</i> , 3 <i>hassel</i>	1552±30	420-580 calAD
C58342/16	623	558	Kokegrop	Ua-45276	7,3	19 <i>bjørk</i> , 1 <i>hassel</i> , 2 <i>furu</i> , 1 <i>rogn</i> , 17 <i>lind</i>	1558±30	420-570 calAD
C58342/17	624	450	Kokegrop	Ua-45277	1,3	40 <i>bjørk</i>	2100±30	200-40 calBC
C58342/18	625	183	Kokegrop	Ua-45278	0,4	10 <i>bjørk</i>	1710±30	250-410 calAD
C58342/19	626	182	Kokegrop	Ua-45279	0,3	20 <i>bjørk</i>	1576±30	410-560 calAD
C58342/20	627	468	Kokegrop	Ua-45280	3,1	13 <i>furu</i> , 27 <i>hegg</i>	1657±30	320-440 calAD
C58342/21	628	460	Kokegrop	Ua-45281	0,4	10 <i>bjørk</i>	1809±30	120-260 calAD
C58342/22	629	180	Kokegrop	Ua-45282	3,1	31 <i>bjørk</i> , 9 <i>rogn</i>	1586±30	410-550 calAD
C58342/23	631	217	Kokegrop	Ua-45283	0,4	6 <i>bjørk</i> , 2 <i>hassel</i>	1602±30	400-540 calAD

C.nr.	Prøve nr.	S.nr.	Struktur/kontekst	Lab. Nr	Vekt (gr.)	Vedart	Ukalibrert datering BP	Kalibrert datering
C58342/24	633	476	Kokegrop	Ua-45284	0,9	18 <i>bjørk</i> , 2 <i>hassel</i>	1654±30	320-450 calAD
C58342/25	635	448	Kokegrop	Ua-45285	3,8	40 <i>bjørk</i>	1553±30	420-580 calAD
C58342/26	636	292	Kokegrop	Ua-45286	4	31 <i>bjørk</i> , 9 <i>rogn</i>	2261±30	400-340 calBC
C58342/27	637	213	Kokegrop	Ua-45287	9,9	7 <i>bjørk</i> , 3 <i>hassel</i> , 30 <i>selje/osp</i>	1485±30	530-650 calAD
C58342/28	640	295	Rydnings- røys	Ua-45288	1,1	14 <i>bjørk</i> , 1 <i>hassel</i> , 3 <i>furu</i>	1782±30	130-340 calAD
C58342/29	615	121	Kokegrop	Ubenyttet	0,7			
C58342/30	634	552	Kokegrop	Ubenyttet	0,1			

Lokalitet 109 – C58345

C.nr.	Prøve nr.	S. nr.	Struktur/kontekst	Lab. Ref.	Vekt (gr.)	Vedart	Ukalibrert datering BP	Kalibrert datering
C58345/1	2172	2137	Kokegrop	Ua-45289	0,8	30 <i>bjørk</i> , 13 <i>furu</i>	1650±30	320-470 calAD
C58345/2	2173	2154	Kokegrop	Ua-45290	1,4	35 <i>bjørk</i>	1608±31	390-540 calAD
C58345/3	2174	2059	Kokegrop	Ua-45291	2	40 <i>bjørk</i>	1521±31	430-610 calAD
C58345/4	2175	2017	Kokegrop	Ua-45292	5,5	38 <i>bjørk</i> , 2 <i>hassel</i>	1518±31	430-620 calAD
C58345/5	2176	2025	Kokegrop	Ua-45293	1,9	40 <i>bjørk</i>	2190±36	380-160 calBC
C58345/7	2178	2019	Kokegrop	Ua-45295	0,3	20 <i>bjørk</i>	1538±35	420-600 calAD
C58345/6	2177	2008	Kokegrop	Ua-45294	20,6	40 <i>bjørk</i>	1627±32	340-540 calAD
C58345/8	2179	2015	Kokegrop	Ua-45296	12	40 <i>bjørk</i>	1588±35	400-560 calAD
C58345/9	2183	2165	Kokegrop	Ua-45297	1,2	33 <i>bjørk</i> , 6 <i>hassel</i> , 1 <i>rogn</i>	1551±31	420-580 calAD
C58345/10	2197	2003	Kokegrop	Ua-45298	29,3	40 <i>bjørk</i>	1577±33	410-560 calAD
C58345/11	2198	2047	Kokegrop	Ua-45299	0,5	15 <i>bjørk</i>	1631±33	340-540 calAD
C58345/12	2199	2033	Kokegrop	Ua-45300	4,6	14 <i>bjørk</i> , 9 <i>hegg</i> , 6 <i>rogn</i>	1549±33	420-590 calAD
C58345/13	2200	2016	Kokegrop	Ua-45301	0,7	7 <i>bjørk</i>	1606±31	390-540 calAD
C58345/14	2210	2107	Kokegrop	Ua-45302	0,9	17 <i>bjørk</i> , 6 <i>selje/osp</i>	1567±33	410-570 calAD
C58345/15	2213	2118	Kokegrop	Ua-45303	1,4	27 <i>bjørk</i> , 6 <i>hassel</i> , 2 <i>hegg</i> , 5 <i>rogn</i>	1571±31	410-560 calAD
C58345/16	2214	2162	Kokegrop	Ua-45304	1,8	23 <i>bjørk</i> , 2 <i>selje/osp.</i>	1585±33	400-550 calAD
C58345/17	2215	2158	Kokegrop	Ua-45305	1	40 <i>bjørk</i>	1621±32	380-540 calAD
C58345/18	2216	2075	Ildsted	Ua-45306	2,8	30 <i>bjørk</i> , 10 <i>hassel</i>	1086±31	
C58345/19	2219	2090	Kokegrop	Ua-45307	1,3	10 <i>bjørk</i>	1651±33	320-470 calAD
C58345/20	2222	2070	Kokegrop	Ua-45308	0,8	2 <i>bjørk</i> , 23 <i>selje/osp</i>	2357±32	540-370 calBC
C58345/21	2223	2013	Kokegrop	Ua-45309	1,4	17 <i>bjørk</i> , 9 <i>furu</i> , 9 <i>eik</i>	1646±31	330-470 calAD
C58345/22	2228	2012	Rydningrøys	Kassert	0,4			
C58345/23	2229	2235	Dyrkningslag	Ua-45310	0,4	23 <i>bjørk</i>	2290±33	410-350 calBC
C58345/24	2230	2098	Dyrkningslag	Ua-45311	0,2	12 <i>bjørk</i>	1580±31	410-550 calAD
C58345/25	2231	2058	Dyrkningslag	Ua-45312	0,3	3 <i>bjørk</i> , 10 <i>furu</i>	975±31	1010-1160 calAD

C.nr.	Prøve nr.	S. nr.	Struktur/kontekst	Lab. Ref.	Vekt (gr.)	Vedart	Ukalibrert datering BP	Kalibrert datering
C58345/26	2232	2075	Ildsted	Ubenyttet	0,2			
C58345/27	2233	2156	Ildsted	Ua-45313	6,7	9 bjørk, 30 furu, 1 rogn	347±30	1460-1640 calAD
C58345/28	2234	2012	Rydningrøys	Ubenyttet	0,4			
C58345/29	2236	2166	Rydningrøys	Ua-45314	0,1	9 bjørk, 5 furu, 1 eik	1337±33	640-730 calAD
C58345/30	2180	2070	Kokegrop	Ubenyttet	0,2			
C58345/31	2217	2075	Ildsted	Ubenyttet	1,1			

Lok. 105 (C58343), lok. 110 (C58346), lok. 201 (C58347) og lok. 202 (C58348)

C. nr.	Prøve nr.	S.nr.	Struktur/ kontekst	Lab.nr.	Vekt (gr.)	Vedart	Ukalibrert datering BP	Kalibrert datering
C58343/1	6011	6009	Kokegrop, lok. 105	Ua-45320	4,4	40 <i>bjørk</i>	1643±32	330-540 calAD
C58343/2	6012	6008	Kokegrop, lok. 105	Ua-45321	2,7	24 <i>bjørk</i> , 3 <i>hassel</i> , 1 <i>hegg</i>	1584±31	410-550 calAD
C58343/3	6013	6006	Kokegrop, lok. 105	Ua-45322	4,2	12 <i>bjørk</i> , 1 <i>hassel</i> , 4 <i>alm</i> , 23 <i>eik</i>	1659±31	320-440 calAD
C58346/1	4091	4002	Kokegrop, lok. 110	Ua-45315	20,6	40 <i>bjørk</i>	1683±32	250-430 calAD
C58346/2	4092	4030	Kokegrop, lok. 110	Ua-45316	2,0	39 <i>bjørk</i> , 1 <i>hegg</i>	2455±33	670-410 calBC
C58346/3	4094	4003	Dyrkningslag, lok.110	Ua-45317	0,3	9 <i>bjørk</i> , 3 <i>furu</i> , 5 <i>hegg</i>	1785±34	130-340 calAD
C58346/4	4095	4031	Dyrkningslag, lok.110	Ua-45318	0,8	17 <i>bjørk</i> , 5 <i>furu</i> , 3 <i>selje/osp</i>	2234±34	390-200 calBC
C58346/5	4096	4003	Dyrkningslag, lok.110	Ua-45319	0,3	21 <i>bjørk</i> , 2 <i>eik</i>	2369±35	540-380 calBC
C58347/1	7069	7001	Stolpehull, lok.202	Ua-45323	0,3	17 <i>furu</i>	396±32	1430-1530 calAD
C58347/2	7070	7008	Stolpehull, lokalitet 201	Ua-45324	0,8	30 <i>furu</i>	90±31	1800-1930 calAD
C58348/1	8031	8016	Rydningrøys, lokalitet 202	Ua-45325	0,2	14 <i>bjørk</i> , 1 <i>lind</i>	2661±30	900-790 calBC
C58348/2	8032	8001	Rydningrøys, lokalitet 202	Ua-45326	0,01	1 <i>bjørk</i> , 6 <i>furu</i>	2542±30	800-730 calBC

17.2.2 MAKROFOSSIL

C.nr.	Prøve nr.	S. nr.	Struktur/kontekst	Volum (l.)	Resultat
C58342/31	630	295	Rydn.røys, lok 101	½	Tom. Forbrukt ved analyse.
C58345/32	2182	2098	Dyrkningslag, lag 3 i profil (S2235), lokalitet 109	1½	Avlingssorter: 1 havre og ubestemt korntype. Ugress: 1 Vassarve, 6½ Klengjemaure, 2 Meldestokk. Øvrige frøtyper: 1 Viol, 1 Storkenebb og 1 Fredlaus.
C58345/33	2221	2156	Ildsted, lokalitet 109	½	Ugressstyper: 1 Vindeslikrekne. Gresstyper: 1 spore av Starr. Tresporer: 1½ spore fra gran og 58 fragmenter av grannåler av Rød Gran. Øvrige makro: fettstoffer eller harpiks.
C58346/6	4087	4031	Dyrkningslag, lokalitet 110	2	Prøve av makrofossiler. Funn av 1 korn (ubestemt).
C58346/7	4088	4033	Rydn.røys, lok 110	1	Funn av 1 korn av emmer/rug.

17.2.3 POLLEN

C. nr.	Prøve nr.	S. nr.	Struktur/kontekst	Resultat
C58345/34	2184/P1	2058	Lokalitet 109, dyrkningslag, lag 4: uttak 109-114 cm dybde av profil	Funn av trepollen; 2 Mjødurt, 1 Eik og 1 El (dansk?).
	2194/P3	2058	Lokalitet 109, dyrkningslag, lag 2: uttak 93-97 cm dybde av profil	Ingen funn av pollen.
	2186/P3A	2058	Lokalitet 109, dyrkningslag, lag 2: uttak 80-85 cm dybde av profil	Ingen pollen.
	2192/P3B	2058	Lokalitet 109, dyrkningslag, lag 2: uttak 65-720 cm dybde av profil	Ingen pollen funnet.
	2187/P4	2058	Lokalitet 109, dyrkningslag, lag 4: uttak 50-55 cm dybde av profil	Noe trekull, trepollen; 1 Gran.
	2193/P4A	2058	Lokalitet 109, dyrkningslag, lag 1: uttak 30-35 cm dybde av profil	Funn av noe trekull, ingen pollen.
	2195/P4B	2058	Lokalitet 109, dyrkningslag, lag 1: uttak 13-18 cm dybde av profil	Funn av trepollen; 3 Gran og 1 Fyr (dansk).
C58345/35	2185/P2	2166	Lokalitet 109, rydningsrøys, lag 2: uttak 110-115 cm dybde av profil	Enkeltstående pollenprøve. Ingen pollen funnet.
C58345/36	2224/P4	2098	Lokalitet 109, dyrkningslag, lag 1: uttak 45-50 cm dybde av profil	Funn av trekull, ingen pollen.
	2225/P3	2098	Lokalitet 109, dyrkningslag, lag 2: uttak 72-78 cm dybde av profil	Funn av trepollen; 1 Eik, få pollen og noe trekull.
	2226/P2	2098	Lokalitet 109, dyrkningslag, lag 3: uttak 100-105 cm dybde av profil	Noe trekull, funn av trepollen; 1 Bjørk.

C. nr.	Prøve nr.	S. nr.	Struktur/kontekst	Resultat
	2227/P1	2098	Lokalitet 109, dyrkningslag, lag 3: uttak 125-130 cm dybde av profil	Funn av trepollen; 1 Hassel, 1 Kambregne og 1 gress, noe trekull.

17.3 TILVEKSTTEKST

C58342-C58348

Boplassfunn fra eldre bronsealder til middelalder fra VOLD (1/3706), HAMAR K., HEDMARK OG LUND SØNDRE (800/1), RINGSAKER K., HEDMARK.

Funnomstendighet: Arkeologisk undersøkelse av boplassfunn, med aktivitets- og dyrkningsspor utført i tidsrommet 2. juli - 24. august 2012. Utgravningene er knyttet til realisering av reguleringsplan for Lund og Vold. De to gårdene ligger i henholdsvis Ringsaker k. og Hamar k, 3-4 km nord for Hamar sentrum, i møtet mellom by og land. Planområdet er cirka 310 dekar stort, og utgjør et karakteristisk, bølgende jordbrukslandskap med tilstøtende boligområder. Det er vid utsikt over Mjøsa i vest og Åkersvika i øst. Undersøkelsen omfattet 7 lokaliteter; lok. 101 (C58342), 105 (C58343), 107 (C58344), 109 (C58345), 110 (C58346), 201 (C58347) og 202 (58348). Prøver er sortert og katalogisert i stigende rekkefølge etter prøvenummer. Samtlige kullprøver er vedartsbestemt av Helge I. Høeg. Det foreligger 66 radiologiske dateringer foretatt av Ångströmlaboratoriet v/Uppsala Universitet. Makrofossilprøver er saltvannsflottert og 17 prøver er analysert av Annine S.A. Moltsen, i tillegg til 12 pollenprøver. Av disse foreligger 4 makrofossilprøver, 2 pollenserier og en enkeltstående prøve med positivt resultat (NOK - Natur og kultur nr. 01-2013, rapport v/Annine S.A. Moltsen).

Innberetning/litteratur: Marte Mokkelbost og Ole Chr. Lønaas, 2013: *Rapport: Arkeologisk utgravning: Bosetnings-, aktivitets- og dyrkningsspor. Vold, 1/3706, Hamar k., Lund Søndre 800/1, Ringsaker k. Hedmark. KHMs arkiv.*

Brodshaug, E., A. Mjærum, H. Hellesøe, Ø. Lia 2007: *Arkeologisk registrering, Hamar nord. Voll (1/3706) i Hamar k. og Lund søndre (800/1) og Stavsberg (800/12) i Ringsaker k. Hedmark. Innberetning av arkeologisk registrering i forbindelse med kommunedelplan for Stavsberg. Kommunene Hamar og Ringsaker. Hedmark fylkeskommune*

Funnet av: Marte Mokkelbost.

Funnår: 2012.

Katalogisert av: Jessica Leigh McGraw.

C58342/1-31

Boplassfunn fra VOLD (1/3706), HAMAR K., HEDMARK, lokalitet 101.

30 kullprøver fra kokegrop/ildsteder/rydningsrøys og **1 makroprøve** fra rydningsrøys.

- 1) Vedartsbestemmelse: 14 bjørk, 1 hassel og 25 furu. Datert på bjørk og hassel til 1523±30 BP, 430-610 calAD (Ua-45261). *P.nr:* 603. *Vekt:* 3,5 gram. *Strukturnr:* Fra 107, Kokegrop.
- 2) Vedartsbestemmelse: 26 bjørk, 13 hassel og 1 selje/osp. Datert på hassel til 1508±31 BP, 500-640 calAD (Ua-45262). *P.nr:* 604. *Vekt:* 13,3 gram. *Strukturnr:* Fra 164, Kokegrop.
- 3) Vedartsbestemmelse: 23 bjørk, 1 hassel og 1 furu. Datert på bjørk og hassel til 1526±30 BP, 430-610 calAD (Ua-45263). *P.nr:* 605. *Vekt:* 1,7 gram. *Strukturnr:* Fra 103, Kokegrop.
- 4) Vedartsbestemmelse: 8 bjørk, 8 hassel, 3 rogn og 1 eik. Datert på bjørk og hassel til 1537±30 BP, 430-600 calAD (Ua-45264). *P.nr:* 608. *Vekt:* 7,9 gram. *Strukturnr:* Fra 101, Kokegrop.
- 5) Vedartsbestemmelse: 12 bjørk, 2 hassel, 17 furu og 9 osp. Datert på bjørk til 1506±30 BP, 530-640 calAD (Ua-45265). *P.nr:* 609. *Vekt:* 4,3 gram. *Strukturnr:* Fra 102, Kokegrop.
- 6) Vedartsbestemmelse: 10 bjørk, 9 lind og 21 selje/osp. Datert på selje/osp til 1526±30 BP, 430-610 calAD (Ua-45266). *P.nr:* 611. *Vekt:* 7,8 gram. *Strukturnr:* Fra 111, Kokegrop.
- 7) Vedartsbestemmelse: 10 furu og 20 hegg. Datert på hegg til 1555±30 BP, 420-580 calAD (Ua-45267). *P.nr:* 612. *Vekt:* 0,8 gram. *Strukturnr:* Fra 579, Kokegrop.

- 8) Vedartsbestemmelse: 27 bjørk og 3 furu. Datert på bjørk til 1513 ± 30 BP, 430-620 calAD (Ua-45268). *P.nr:* 613. *Vekt:* 1,3 gram. *Strukturnr:* Fra 109, Kokegrop.
- 9) Vedartsbestemmelse: 3 bjørk, 6 selje/osp og 31 furu. Datert på selje/osp til 1516 ± 30 BP, 430-620 calAD (Ua-45269). *P.nr:* 614. *Vekt:* 2,9 gram. *Strukturnr:* Fra 105, Kokegrop.
- 10) Vedartsbestemmelse: 40 bjørk. Datert på bjørk til 1519 ± 30 BP, 430-610 calAD (Ua-45270). *P.nr:* 616. *Vekt:* 49,2 gram. *Strukturnr:* Fra 110, Kokegrop.
- 11) Vedartsbestemmelse: 24 bjørk, 6 hegg, 3 rogn og 7 selje/osp. Datert på bjørk til 1525 ± 30 BP, 430-610 calAD (Ua-45271). *P.nr:* 617. *Vekt:* 3,1 gram. *Strukturnr:* Fra 115, Kokegrop.
- 12) Vedartsbestemmelse: 37 furu og 3 gran. Datert på gran til 1727 ± 30 BP, 240-400 calAD (Ua-45272). *P.nr:* 618. *Vekt:* 53 gram. *Strukturnr:* Fra 112, Kokegrop.
- 13) Vedartsbestemmelse: 28 bjørk, 5 hegg og 7 selje/osp. Datert på selje/osp til 1467 ± 30 BP, 545-645 calAD (Ua-45273). *P.nr:* 619. *Vekt:* 2,3 gram. *Strukturnr:* Fra 251, Kokegrop.
- 14) Vedartsbestemmelse: 18 bjørk, 1 hassel og 1 rogn. Datert på bjørk og hassel til 1553 ± 30 BP, 420-580 calAD (Ua-45274). *P.nr:* 620. *Vekt:* 2,4 gram. *Strukturnr:* Fra 250, Kokegrop.
- 15) Vedartsbestemmelse: 37 bjørk og 3 hassel. Datert på bjørk og hassel til 1552 ± 30 BP, 420-580 calAD (Ua-45275). *P.nr:* 622. *Vekt:* 2,2 gram. *Strukturnr:* Fra 561, Kokegrop.
- 16) Vedartsbestemmelse: 19 bjørk, 1 hassel, 2 furu, 1 rogn og 17 lind. Datert på bjørk til 1558 ± 30 BP, 420-570 calAD (Ua-45276). *P.nr:* 623. *Vekt:* 7,3 gram. *Strukturnr:* Fra 558, Kokegrop.
- 17) Vedartsbestemmelse: 40 bjørk. Datert på bjørk til 2100 ± 30 BP, 200-40 calBC (Ua-45277). *P.nr:* 624. *Vekt:* 1,3 gram. *Strukturnr:* Fra 450, Kokegrop.
- 18) Vedartsbestemmelse: 10 bjørk. Datert på bjørk til 1710 ± 30 BP, 250-410 calAD (Ua-45278). *P.nr:* 625. *Vekt:* 0,4 gram. *Strukturnr:* Fra 183, Kokegrop.
- 19) Vedartsbestemmelse: 20 bjørk. Datert på bjørk til 1576 ± 30 BP, 410-560 calAD (Ua-45279). *P.nr:* 626. *Vekt:* 0,3 gram. *Strukturnr:* Fra 182, Kokegrop.
- 20) Vedartsbestemmelse: 13 furu og 27 hegg. Datert på hegg til 1657 ± 30 BP, 320-440 calAD (Ua-45280). *P.nr:* 627. *Vekt:* 3,1 gram. *Strukturnr:* Fra 468, Kokegrop.
- 21) Vedartsbestemmelse: 10 bjørk. Datert på bjørk til 1809 ± 30 BP, 120-260 calAD (Ua-45281). *P.nr:* 628. *Vekt:* 0,4 gram. *Strukturnr:* Fra 460, Kokegrop.
- 22) Vedartsbestemmelse: 31 bjørk, 9 rogn. Datert på rogn til 1586 ± 30 BP, 410-550 calAD (Ua-45282). *P.nr:* 629. *Vekt:* 3,1 gram. *Strukturnr:* Fra 180, Kokegrop.
- 23) Vedartsbestemmelse: 6 bjørk og 2 hassel. Datert på bjørk og hassel til 1602 ± 30 BP, 400-540 calAD (Ua-45283). *P.nr:* 631. *Vekt:* 0,4 gram. *Strukturnr:* Fra 217, Kokegrop.
- 24) Vedartsbestemmelse: 18 bjørk og 2 hassel. Datert på bjørk og hassel til 1654 ± 30 BP, 320-450 calAD (Ua-45284). *P.nr:* 633. *Vekt:* 0,9 gram. *Strukturnr:* Fra 476, Kokegrop.
- 25) Vedartsbestemmelse: 40 bjørk. Datert på bjørk til 1553 ± 30 BP, 420-580 calAD (Ua-45285). *P.nr:* 635. *Vekt:* 3,8 gram. *Strukturnr:* Fra 448, Kokegrop.
- 26) Vedartsbestemmelse: 31 bjørk og 9 rogn. Datert på rogn til 2261 ± 30 BP, 400-340 calBC (Ua-45286). *P.nr:* 636. *Vekt:* 4 gram. *Strukturnr:* Fra 292, Kokegrop.
- 27) Vedartsbestemmelse: 7 bjørk, 3 hassel og 30 selje/osp. Datert på hassel til 1485 ± 30 BP, 530-650 calAD (Ua-45287). *P.nr:* 637. *Vekt:* 9,9 gram. *Strukturnr:* Fra 213, Kokegrop.
- 28) Vedartsbestemmelse: 14 bjørk, 1 hassel og 3 furu. Datert på bjørk og hassel til 1782 ± 30 BP, 130-340 calAD (Ua-45288). *P.nr:* 640. *Vekt:* 1,1 gram. *Strukturnr:* Fra 295, Rydningsrøys.
- 29) Ikke analysert. *P.nr:* 615. *Vekt:* 0,7 gram. *Strukturnr:* Fra 121, kokegrop.
- 30) Ikke analysert. *P.nr:* 634. *Vekt:* 0,1 gram. *Strukturnr:* Fra 552, kokegrop.
- 31) Prøve av makrofossil. Tom og forbrukt ved analyse. *P.nr:* 630. *Strukturnr:* Fra 295, Rydningsrøys.

Orienteringsoppgave: Lokalitet 101 er den vestligste lokaliteten i planområdet. Den ligger i dyrket mark (kornåker) på gården Vold 1/3706 i Hamar kommune, med kornåker i SØ og NØ, ei boligtomt med trerekke i NV, og Aluvegen i SV. Terrenget heller mot sør, og det er god utsikt over Mjøsa og landskapet rundt fra hele lokaliteten.

Kartreferanse/-koordinater: Projeksjon: EU89-UTM; Sone 32,

LokalitetsID: 105987.

C58343/1-3

Boplassfunn fra VOLD (1/3706), HAMAR K., HEDMARK, lokalitet 105.

3 **kullprøver** fra kokegrop.

1) Vedartsbestemmelse: 40 bjørk. Datert på bjørk til 1643±32 BP, 330-540 calAD (Ua-45320).

P.nr: 6011. *Vekt:* 4,4 gram. *Strukturnr:* Fra 6009, Kokegrop.

2) Vedartsbestemmelse: 24 bjørk, 3 hassel og 1 hegg. Datert på hassel til 1584±31 BP, 410-550 calAD (Ua-45321). *P.nr:* 6012. *Vekt:* 2,7 gram. *Strukturnr:* Fra 6008, Kokegrop.

3) Vedartsbestemmelse: 12 bjørk, 1 hassel, 4 alm og 23 eik. Datert på alm/hassel til 1659±31 BP, 320-440 calAD (Ua-45322). *P.nr:* 6013. *Vekt:* 4,2 gram. *Strukturnr:* Fra 6006, Kokegrop.

Orienteringsoppgave: Lokalitet 105 ligger midt i kornåkeren på gården Vold gnr. 1/3706, et stykke sørvest for gårdsbygningene. Terrenget heller mot sør, og er noe småkupert. Selve lokaliteten ligger like nedenfor toppen av en lokal forhøyning i terrenget, i ganske sterkt hellende terreng.

Kartreferanse/-koordinater: Projeksjon: EU89-UTM; Sone 32,

LokalitetsID: 106033.

C58345/1-36

Boplassfunn fra VOLD (1/3706), HAMAR K., HEDMARK, lokalitet 109.

31 **kullprøver**, 2 **makrofossilprøver** og 2 **pollenserieprøver** fra kokegrop/ildsteder/dyrkningslag og rydningsrøyser.

1) Vedartsbestemmelse: 30 bjørk og 13 furu. Datert på bjørk til 1650±30 BP, 320-470 calAD (Ua-45289). *P.nr:* 2172. *Vekt:* 0,8 gram. *Strukturnr:* Fra 2137, Kokegrop.

2) Vedartsbestemmelse: 35 bjørk. Datert på bjørk til 1608±31 BP, 390-540 calAD (Ua-45290). *P.nr:* 2173. *Vekt:* 1,4 gram. *Strukturnr:* Fra 2154, Kokegrop.

3) Vedartsbestemmelse: 40 bjørk. Datert på bjørk til 1521±31 BP, 430-610 calAD (Ua-45291). *P.nr:* 2174. *Vekt:* 2 gram. *Strukturnr:* Fra 2059, Kokegrop.

4) Vedartsbestemmelse: 38 bjørk og 2 hassel. Datert på bjørk og hassel til 1518±31 BP, 430-620 calAD (Ua-45292). *P.nr:* 2175. *Vekt:* 5,5 gram. *Strukturnr:* Fra 2017, Kokegrop.

5) Vedartsbestemmelse: 40 bjørk. Datert på bjørk til 2190±36 BP, 380-160 calBC (Ua-45293). *P.nr:* 2176. *Vekt:* 1,9 gram. *Strukturnr:* Fra 2025, Kokegrop.

6) Vedartsbestemmelse: 40 bjørk. Datert på bjørk til 1627±32 BP, 340-540 calAD (Ua-45294). *P.nr:* 2177. *Vekt:* 20,6 gram. *Strukturnr:* Fra 2008, Kokegrop.

7) Vedartsbestemmelse: 20 bjørk. Datert på bjørk til 1538±35 BP, 420-600 calAD (Ua-45295). *P.nr:* 2178. *Vekt:* 0,3 gram. *Strukturnr:* Fra 2019, Kokegrop.

8) Vedartsbestemmelse: 40 bjørk. Datert på bjørk til 1588±35 BP, 400-560 calAD (Ua-45296). *P.nr:* 2179. *Vekt:* 12 gram. *Strukturnr:* Fra 2015, Kokegrop.

9) Vedartsbestemmelse: 33 bjørk, 6 hassel og 1 rogn. Datert på hassel til 1551±31 BP, 420-580 calAD (Ua-45297). *P.nr:* 2183. *Vekt:* 1,2 gram. *Strukturnr:* Fra 2165, Kokegrop.

10) Vedartsbestemmelse: 40 bjørk. Datert på bjørk til 1577±33 BP, 410-560 calAD (Ua-45298). *P.nr:* 2197. *Vekt:* 29,3 gram. *Strukturnr:* Fra 2003, Kokegrop.

11) Vedartsbestemmelse: 15 bjørk. Datert på bjørk til 1631±33 BP, 340-540 calAD (Ua-45299).

- P.nr:* 2198. *Vekt:* 0,5 gram. *Strukturnr:* Fra 2047, Kokegrop.
- 12) Vedartsbestemmelse: 14 bjørk, 9 hegg og 6 rogn. Datert på rogn til 1549±33 BP, 420-590 calAD (Ua-45300). *P.nr:* 2199. *Vekt:* 4,6 gram. *Strukturnr:* Fra 2033, Kokegrop.
- 13) Vedartsbestemmelse: 7 bjørk. Datert på bjørk til 1606±31 BP, 390-540 calAD (Ua-45301). *P.nr:* 2200. *Vekt:* 0,7 gram. *Strukturnr:* Fra 2016, Kokegrop.
- 14) Vedartsbestemmelse: 17 bjørk og 6 selje/osp. Datert på bjørk til 1567±33 BP, 410-570 calAD (Ua-45302). *P.nr:* 2210. *Vekt:* 0,9 gram. *Strukturnr:* Fra 2107, Kokegrop.
- 15) Vedartsbestemmelse: 27 bjørk, 6 hassel, 2 hegg og 5 rogn. Datert på hassel til 1571±31 BP, 410-560 calAD (Ua-45303). *P.nr:* 2213. *Vekt:* 1,4 gram. *Strukturnr:* Fra 2118, Kokegrop.
- 16) Vedartsbestemmelse: 23 bjørk og 2 selje/osp. Datert på bjørk til 1585±33 BP, 400-550 calAD (Ua-45304). *P.nr:* 2214. *Vekt:* 1,8 gram. *Strukturnr:* Fra 2162, Kokegrop.
- 17) Vedartsbestemmelse: 40 bjørk. Datert på bjørk til 1621±32 BP, 380-540 calAD (Ua-45305). *P.nr:* 2215. *Vekt:* 1 gram. *Strukturnr:* Fra 2158, Kokegrop.
- 18) Vedartsbestemmelse: 30 bjørk og 10 hassel. Datert på hassel til 1086±31 BP, 890-1020 calAD (Ua-45306). *P.nr:* 2216. *Vekt:* 2,8 gram. *Strukturnr:* Fra 2075, Ildsted.
- 19) Vedartsbestemmelse: 10 bjørk. Datert på bjørk til 1651±33 BP, 320-470 calAD (Ua-45307). *P.nr:* 2219. *Vekt:* 1,3 gram. *Strukturnr:* Fra 2090, Kokegrop.
- 20) Vedartsbestemmelse: 2 bjørk og 23 selje/osp. Datert på bjørk til 2357±32 BP, 540-370 calBC (Ua-45308). *P.nr:* 2222. *Vekt:* 0,8 gram. *Strukturnr:* Fra 2070, Kokegrop.
- 21) Vedartsbestemmelse: 17 bjørk, 9 furu og 9 eik. Datert på bjørk til 1646±31 BP, 330-470 calAD (Ua-45309). *P.nr:* 2223. *Vekt:* 1,4 gram. *Strukturnr:* Fra 2013, Kokegrop.
- 22) Prøve av kull. Kassert. *P.nr:* 2228. *Vekt:* 0,4 gram. *Strukturnr:* Fra 2012, Rydningsrøys.
- 23) Vedartsbestemmelse: 23 bjørk. Datert på bjørk til 2290±33 BP, 410-350 calBC (Ua-45310). *P.nr:* 2229. *Vekt:* 0,4 gram. *Strukturnr:* Fra 2235, Dyrkningslag.
- 24) Vedartsbestemmelse: 12 bjørk. Datert på bjørk til 1580±31 BP, 410-550 calAD (Ua-45311). *P.nr:* 2230. *Vekt:* 0,2 gram. *Strukturnr:* Fra 2098, Dyrkningslag.
- 25) Vedartsbestemmelse: 3 bjørk og 10 furu. Datert på bjørk til 975±31 BP, 1010-1160 calAD (Ua-45312). *P.nr:* 2231. *Vekt:* 0,3 gram. *Strukturnr:* Fra 2058, Dyrkningslag.
- 26) Prøve av kull. Ikke analysert. *P.nr:* 2232. *Vekt:* 0,2 gram. *Strukturnr:* Fra 2075, Ildsted.
- 27) Vedartsbestemmelse: 9 bjørk, 30 furu og 1 rogn. Datert på rogn til 347±30 BP, 1460-1640 calAD (Ua-45313). *P.nr:* 2233. *Vekt:* 6,7 gram. *Strukturnr:* Fra 2156, Ildsted.
- 28) Prøve av kull. Ikke analysert. *P.nr:* 2234. *Vekt:* 0,4 gram. *Strukturnr:* Fra 2012, Rydningsrøys.
- 29) Vedartsbestemmelse: 9 bjørk, 5 furu og 1 eik. Datert på bjørk til 1337±33 BP, 640-730 calAD (Ua-45314). *P.nr:* 2236. *Vekt:* 0,1 gram. *Strukturnr:* Fra 2166, Rydningsrøys.
- 30) Prøve av kull. Ikke analysert. *P.nr:* 2180. *Vekt:* 0,2 gram. *Strukturnr:* Fra 2070, Kokegrop.
- 31) Prøve av kull. Ikke analysert. *P.nr:* 2217. *Vekt:* 1,1 gram. *Strukturnr:* Fra 2075, Ildsted.
- 32) Prøve av makrofossiler. Funn av avlingssorter: 1 havre og ubestemt korntype. Ugress: 1 Vassarve, 6½ Klengjemaure, 2 Meldestokk. Øvrige frøtyper: 1 Viol, 1 Storkenebb og 1 Fredlaus. *P.nr:* 2098. *Strukturnr:* Fra 2098, Dyrkningslag, lag 3 i profil (S2235).
- 33) Prøve av makrofossiler. Funn av ugress: 1 Vindeslikrekne. Gresstyper: 1 spore av Storr. Tresporer: 1½ spore fra gran og 58 fragmenter av grannåler av Rød Gran. Øvrige makrofossiler: fettstoffer eller harpiks. *P.nr:* 2221. *Strukturnr:* Fra 2156, Ildsted.
- 34) Del av pollenserier; P4B av P1-4B. Uttak 13-18 cm dybde av profil. Funn av trepollen; 3 Gran og 1 Fyr. *P.nr:* 2195. *Strukturnr:* Fra 2058, Lag 1, dyrkningslag.
- P4A av P1-4B. Uttak 30-35 cm dybde av profil. Funn av noe trekull, ingen pollen. *P.nr:* 2193. *Strukturnr:* Fra 2058, Lag 1, dyrkningslag.
- P4 av P1-4B. Uttak 50-55 cm dybde av profil. Noe trekull, trepollen; 1 Gran. *Fnr:* 2187.

Strukturnr: Fra 2058, Lag 1, dyrkningslag.

P3B av P1-4B. Uttak 65-70 cm dybde av profil. Ingen pollen. *P.nr:* 2192. *Strukturnr:* Fra 2058, Lag 2, dyrkningslag.

P3A av P1-4B. Uttak 80-85 cm dybde av profil. Ingen pollen. *P.nr:* 2186. *Strukturnr:* Fra 2058, Lag 2, dyrkningslag.

P1 av P1-4B. Uttak 109-114 cm dybde av profil. Funn av trepollen; 2 Mjødurt, 1 Eik og 1 El. *P.nr:* 2184. *Strukturnr:* Fra 2058, Lag 4, dyrkningslag.

P3 av P1-4B. Uttak 93-97 cm dybde av profil. Ingen pollen. *P.nr:* 2194.

Strukturnr: Fra 2058, Lag 2, dyrkningslag.

35) Enkeltstående pollenprøve. P2; uttak 110-115 cm dybde av profil. Ingen pollen funnet. *P.nr:* 2185. *Strukturnr:* Fra 2166, Lag 2, rydningsrøys.

36) Del av pollenserier; P4 av P1-4. Uttak 45-50 cm dybde av profil. Funn av trekull, ingen pollen. *P.nr:* 2224. *Strukturnr:* Fra 2098, Lag 1, dyrkningslag.

P3 av P1-4. Uttak 72-78 cm dybde av profil. Funn av trepollen; 1 Eik, få pollen og noe trekull. *P.nr:* 2225. *Strukturnr:* Fra 2098, Lag 2, dyrkningslag.

P2 av P1-4. Uttak 100-105 cm dypde av profil. Noe trekull, funn av trepollen; 1 Bjørk. *P.nr:* 2226. *Strukturnr:* Fra 2098, Lag 3, dyrkningslag.

P1 av P1-4. Uttak 125-130 cm dypde av profil. Funn av trepollen; 1 Hassel, 1 Kambregne og 1 gress, noe trekull. *P.nr:* 2227. *Strukturnr:* Fra 2098, Lag 3, dyrkningslag.

Orienteringsoppgave: Lokalitet 109 ligger på gården Vold gnr. 1/3706 i Hamar kommune, helt S på eiendommen, med veien Ajerhagan som grense mot S. Lokaliteten er ellers omgitt av kornåker og ligger i tilnærmet flatt terreng, men med en liten forhøyning i retning N-S midt på lokaliteten.

Kartreferanse/-koordinater: Projeksjon: EU89-UTM; Sone 32,

LokalitetsID: 106078.

C58346/1-7

Boplassfunn fra VOLD (1/3706), HAMAR K., HEDMARK, lokalitet 110.

5 **kullprøver** og 2 **makrofossilprøver** fra kokegrop/dyrkningslag og rydningsrøys.

1) Vedartsbestemmelse: 40 bjørk. Datert på bjørk til 1683±32 BP,

250-430 calAD (Ua-45315). *P.nr:* 4091. *Vekt:* 20,6 gram. *Strukturnr:* Fra 4002, Kokegrop.

2) Vedartsbestemmelse: 39 bjørk og 1 hegg. Datert på bjørk til 2455±33 BP,

670-410 calBC (Ua-45316). *P.nr:* 4092. *Vekt:* 2,0 gram. *Strukturnr:* Fra 4030, Kokegrop.

3) Vedartsbestemmelse: 9 bjørk, 3 furu og 5 hegg. Datert på hegg til 1785±34 BP,

130-340 calAD (Ua-45317). *P.nr:* 4094. *Vekt:* 0,3 gram. *Strukturnr:* Fra 4003, Dyrkningslag.

4) Vedartsbestemmelse: 17 bjørk, 5 furu og 3 selje/osp. Datert på selje/osp til 2234±34 BP,

390-200 calBC (Ua-45318). *P.nr:* 4095. *Vekt:* 0,8 gram. *Strukturnr:* Fra 4031, Dyrkningslag.

5) Vedartsbestemmelse: 21 bjørk og 2 eik. Datert på bjørk til 2369±35 BP,

540-380 calBC (Ua-45319). *P.nr:* 4096. *Vekt:* 0,3 gram. *Strukturnr:* Fra 4003, Dyrkningslag.

6) Prøve av makrofossiler. Funn av 1 korn (ubestemt) i dyrkningslag. *P.nr:* 4087.

Strukturnr: Fra 4031, Dyrkningslag.

7) Prøve av makrofossil. Funn av 1 korn av emmer/rug fra rydningsrøys. *P.nr:* 4088.

Strukturnr: Fra 4033, Rydningsrøys.

Orienteringsoppgave: Lokalitet 110 ligger like sørøst for låven på gården Vold 1/3706.

Lokaliteten er omgitt av kornåker i flatt terreng.

Kartreferanse/-koordinater: Projeksjon: EU89-UTM; Sone 32,

LokalitetsID: 106081.

C58347/1-2

Boplassfunn fra LUND SØNDRE (800/1), RINGSAKER K., HEDMARK, lokalitet 201.
2 **kullprøver** fra stolpehull.

1) Vedartsbestemmelse: 17 furu. Datert på furu til 396 ± 32 BP,
1430-1530 calAD (Ua-45323). *P.nr:* 7069. *Vekt:* 0,3 gram. *Strukturnr:* Fra 7001, Stolpehull.

2) Vedartsbestemmelse: 30 furu. Datert på furu til 90 ± 31 ,
1800-1930 calAD (Ua-45324). *P.nr:* 7070. *Vekt:* 0,8 gram. *Strukturnr:* Fra 7008, Stolpehull.

Orienteringsoppgave: Lokalitet 201 var en av de nordligste lokalitetene, og en av de to lokalitetene som ligger i Ringsaker kommune. Lokaliteten ligger inntil og like sør for gressplen ved våningshusene på gården Lund Søndre, 800/1. Lokaliteten ligger i kornåker. Terrenget er relativt flatt. Det er vidt utsyn over markene på Lund og Vold, og videre utover Mjøs-landskapet.

Kartreferanse/-koordinater: Projeksjon: EU89-UTM; Sone 32,
LokalitetsID: 106141.

C58348/1-2

Boplassfunn fra LUND SØNDRE (800/1), RINGSAKER K., HEDMARK, lokalitet 202.
2 **kullprøver** fra rydningsrøyser.

1) Vedartsbestemmelse: 14 bjørk og 1 lind. Datert på bjørk til 2661 ± 30 BP,
900-790 calBC (Ua-45325). *P.nr:* 8031. *Vekt:* 0,2 gram. *Strukturnr:* Fra 8016, Rydningsrøys.

2) Vedartsbestemmelse: 1 bjørk og 6 furu. Datert på bjørk til 2542 ± 30 BP,
800-730 calBC (Ua-45326). *P.nr:* 8032. *Vekt:* 0,01 gram. *Strukturnr:* Fra 8001, Rydningsrøys.

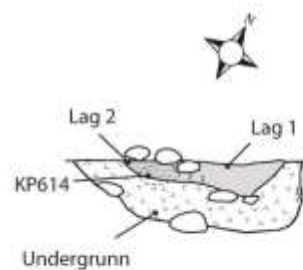
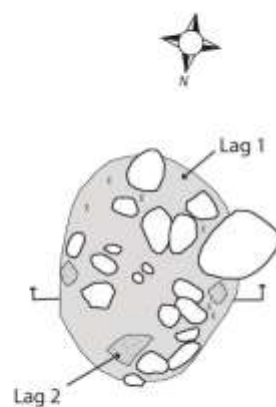
Orienteringsoppgave: Lokalitet 202 er den andre av de to lokalitetene som ligger i Ringsaker kommune. Lokaliteten ligger like Ø-SØ for låven på Lund Søndre, i en kornåker.

Kartreferanse/-koordinater: Projeksjon: EU89-UTM; Sone 32,
LokalitetsID: 106149.

17.4 TEGNINGER

17.4.1 RENTEGNINGER FRA LOKALITET 101

S105 - Ildsted
Lok. 101
Vold 1/3706
Hamar k.
Hedmark
Tegnet av: KL (1/8-12)
Rentegnet av: GS (11/3-13)
Målestokk: 1:20

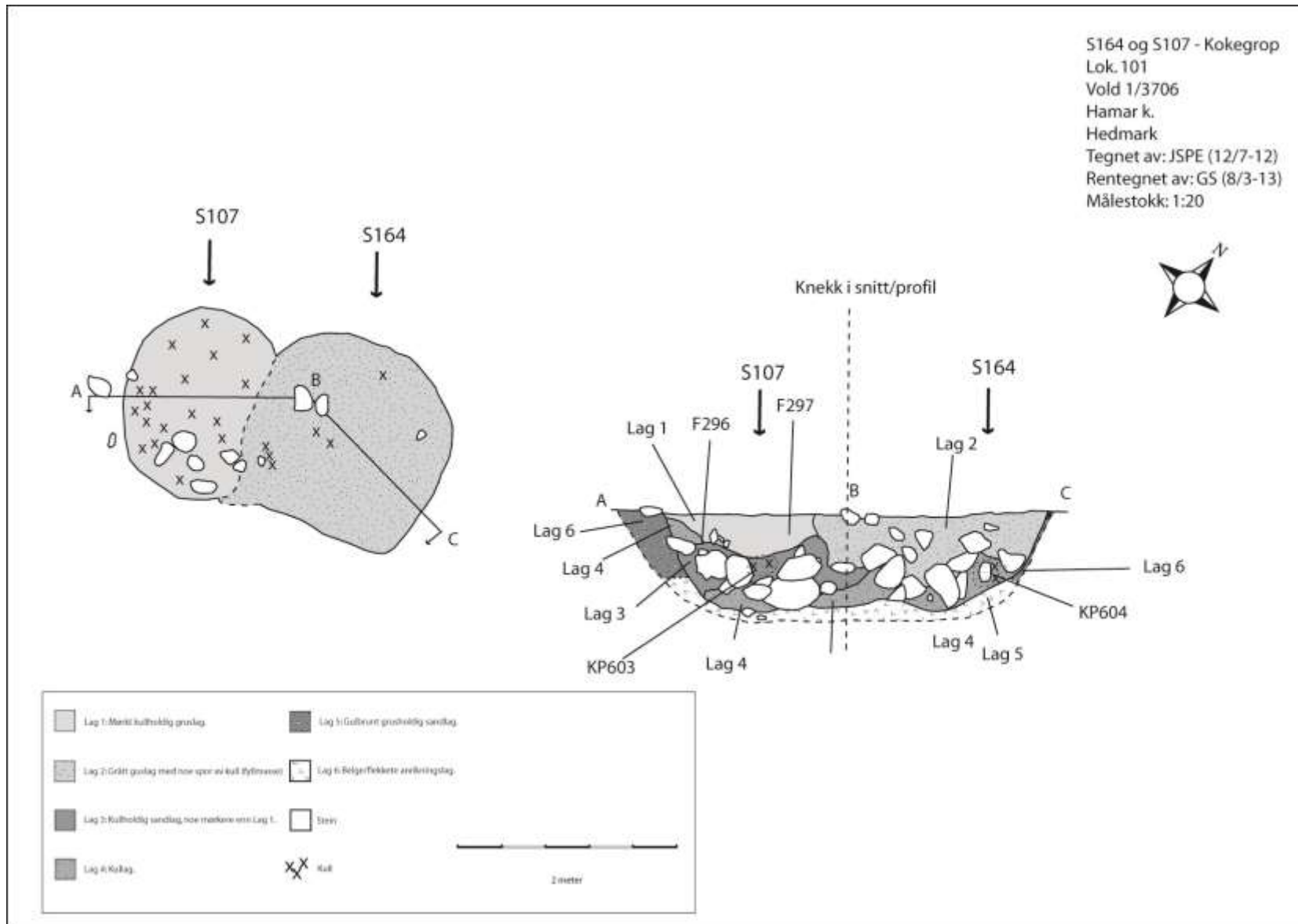
 Lag 1: Gråbrun masse bestående av sand og humus.

 Lag 2: Kullholdige flekker med i blandet trekull.

 Undergrunn: Gulbrun siltblanda sand.

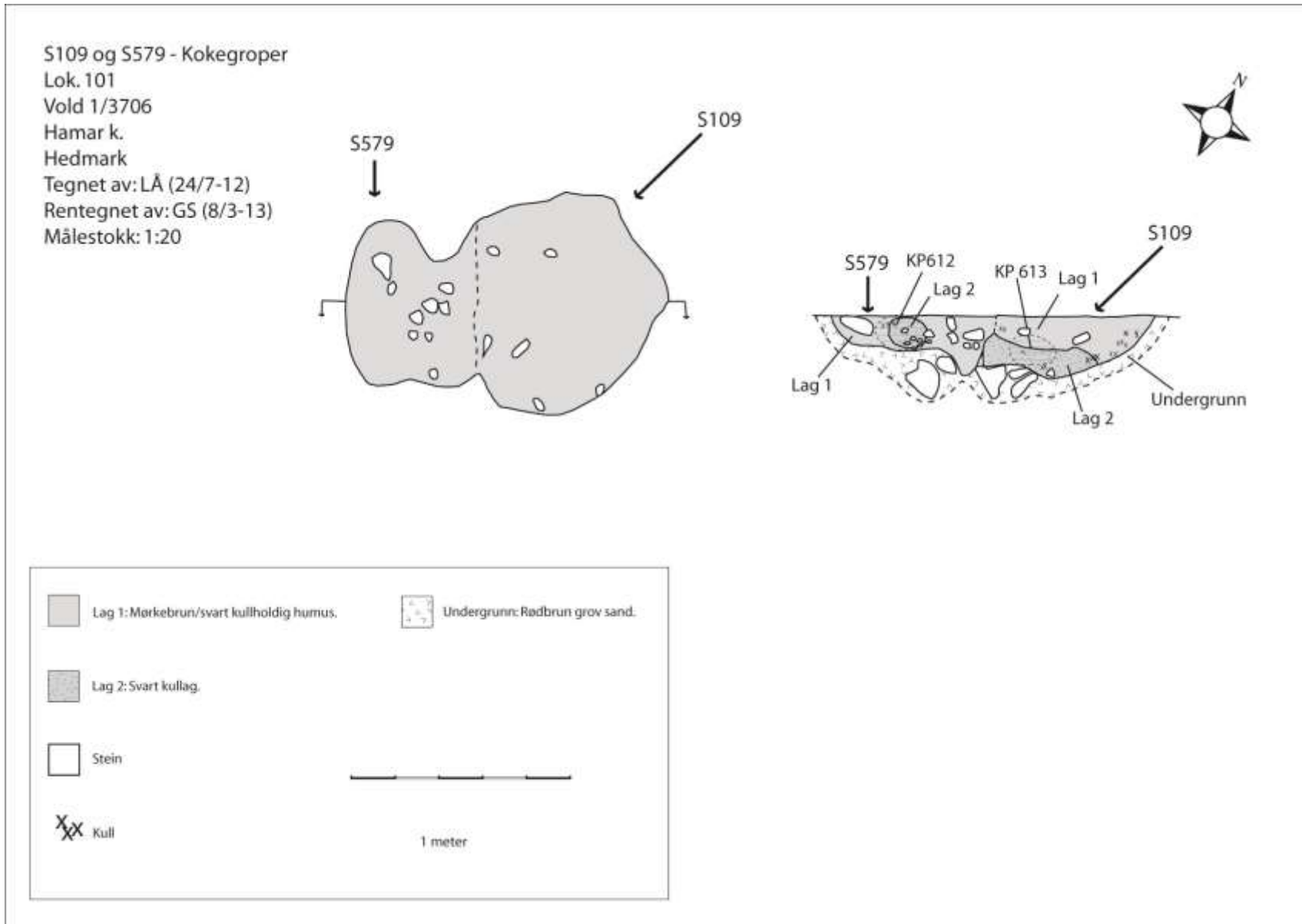
 Stein

1 meter

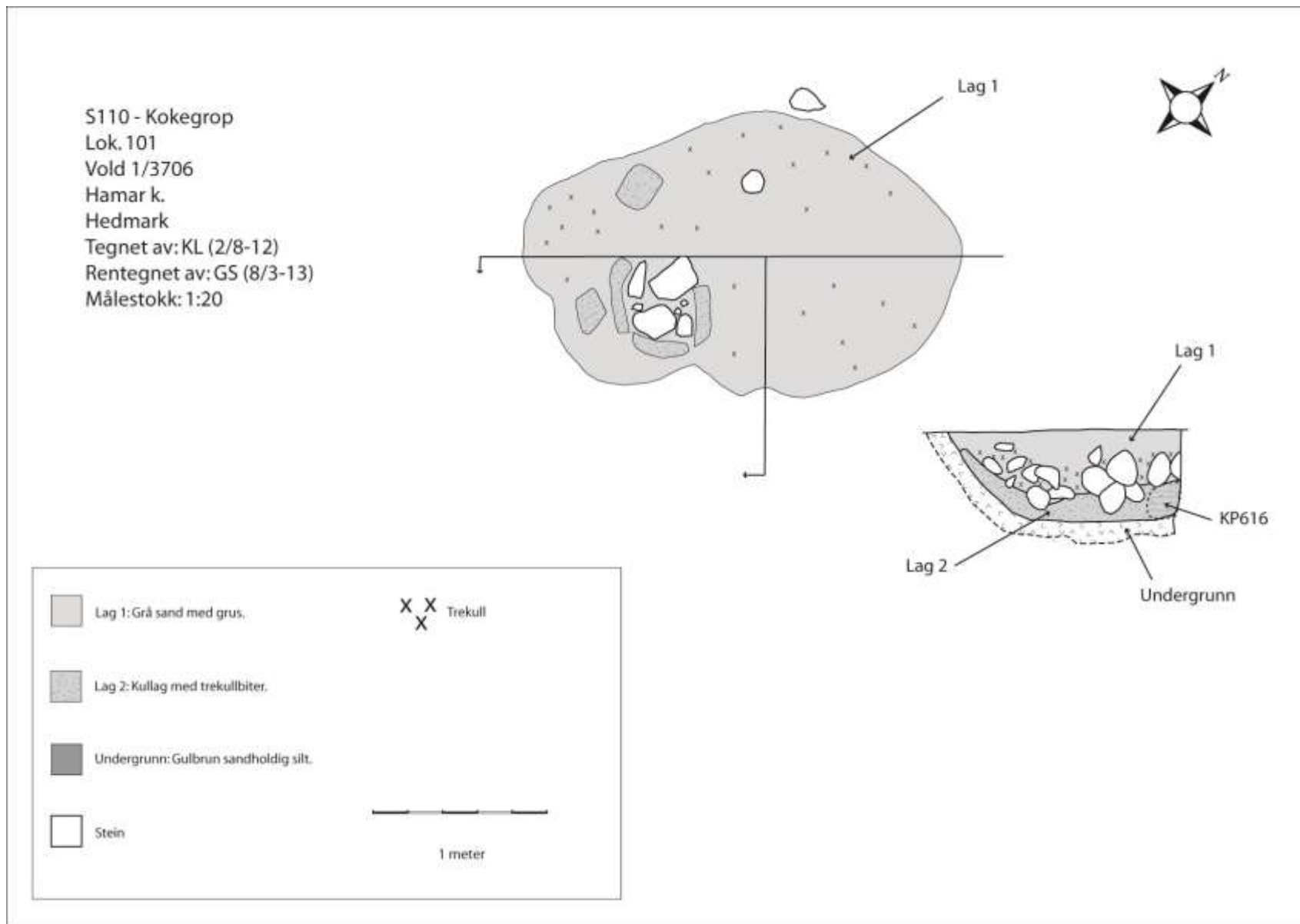
Cf34669_172

Cf34669_173

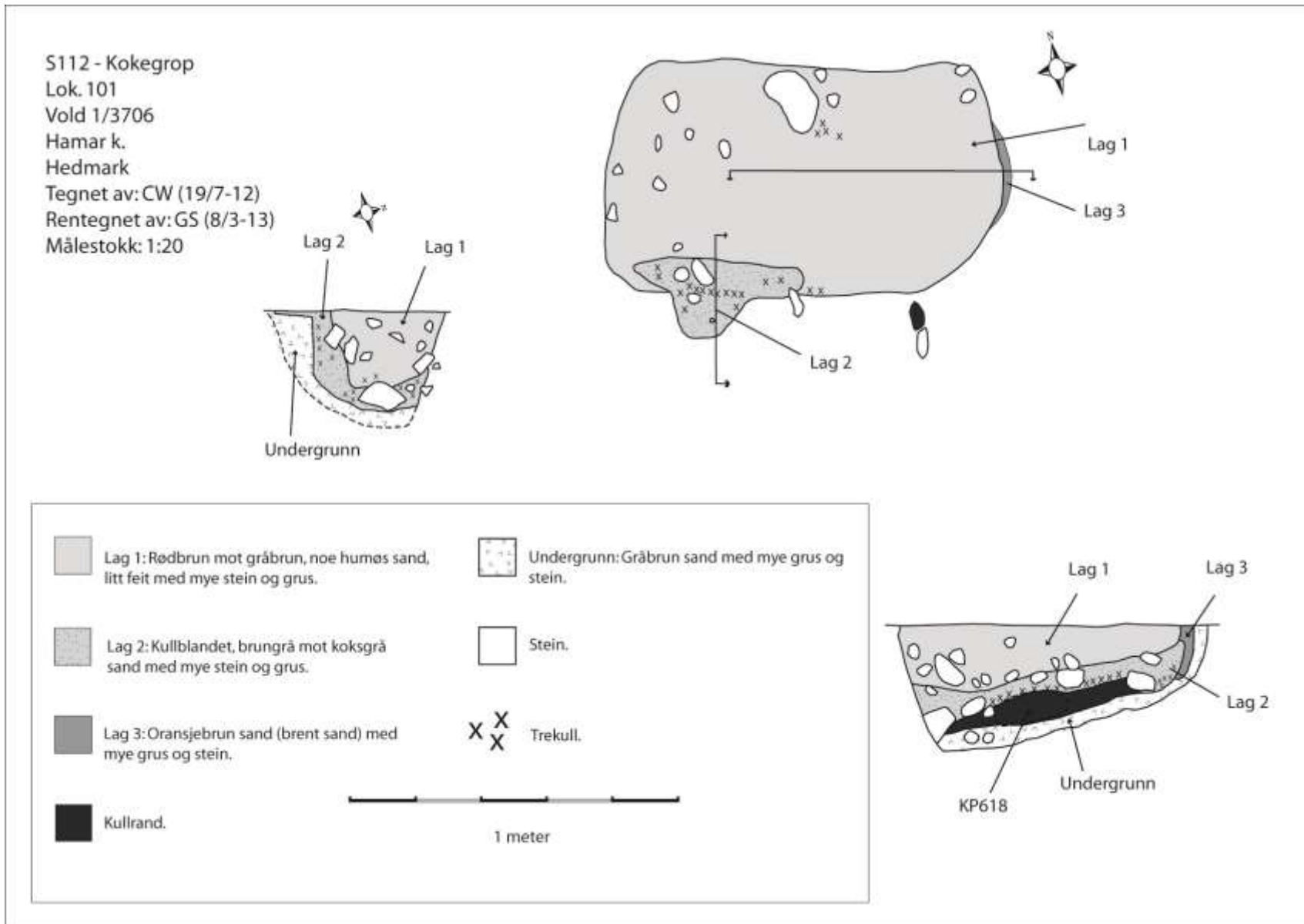

Cf34669_174

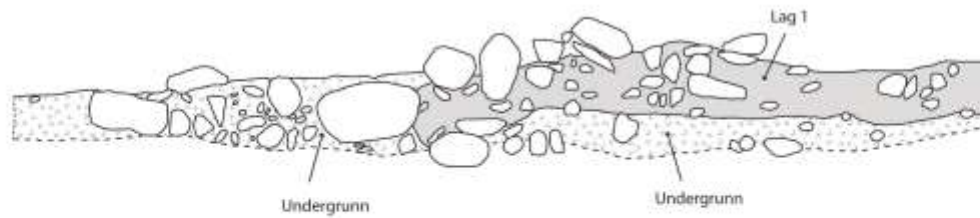

Cf34669_175

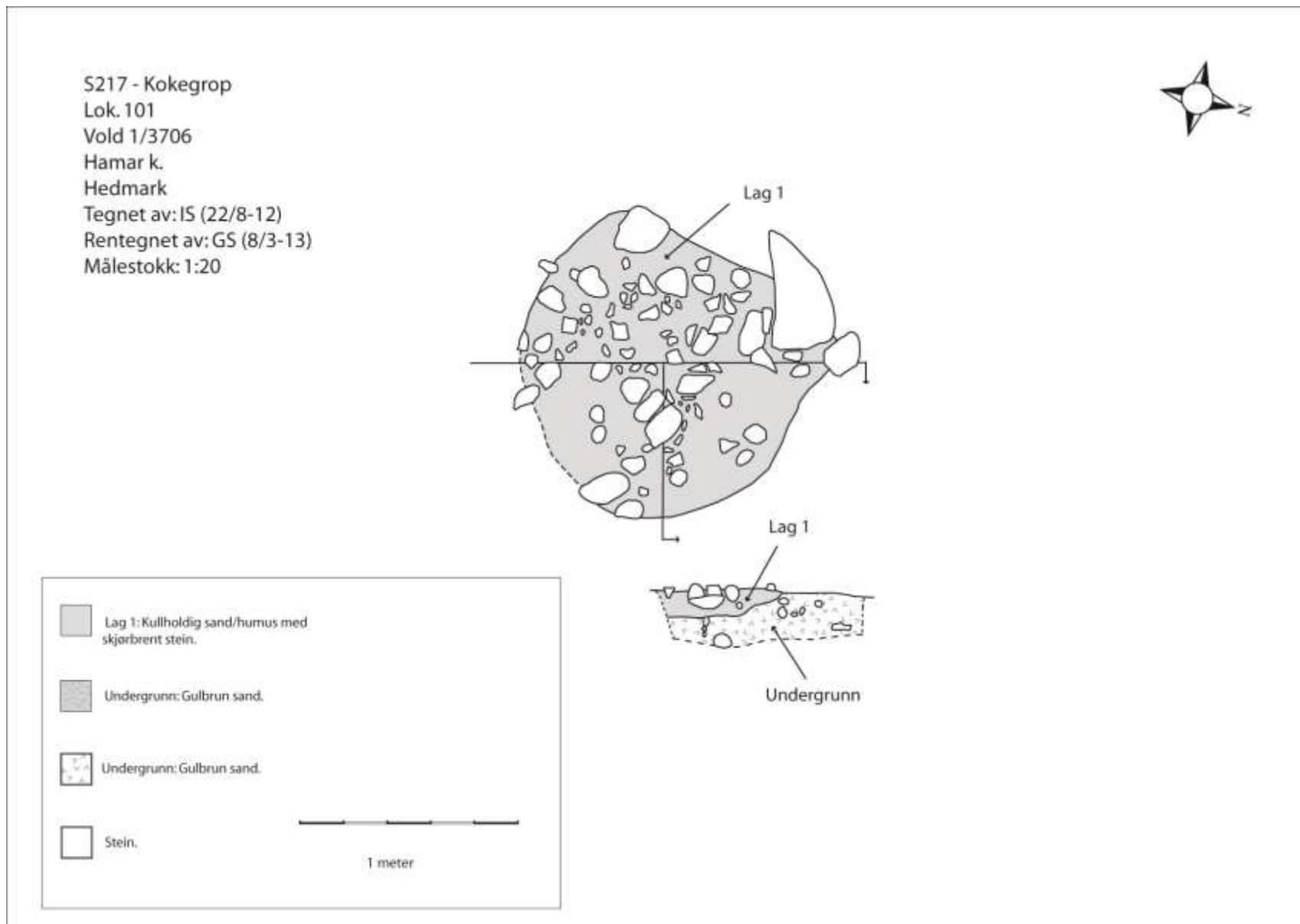

S114 - Røys
Lok. 101
Vold 1/3706
Hamar k.
Hedmark
Tegnet av: KL (9/8-12)
Rentegnet av: GS (11/3-13)
Målestokk: 1:20

Cf34669_176

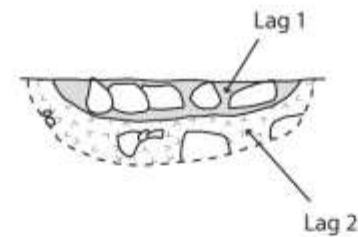
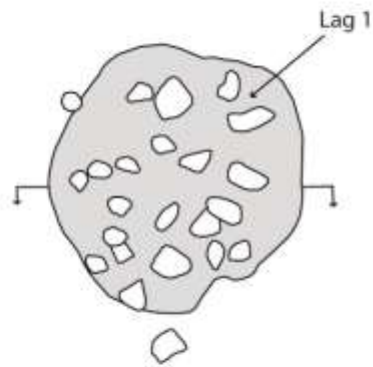

Cf34669_177

S251 - Kokegrop
Lok. 101
Vold 1/3706
Hamar k.
Hedmark
Tegnet av: KL (23/7-12)
Rentegnet av: GS (8/3-13)
Målestokk: 1:20

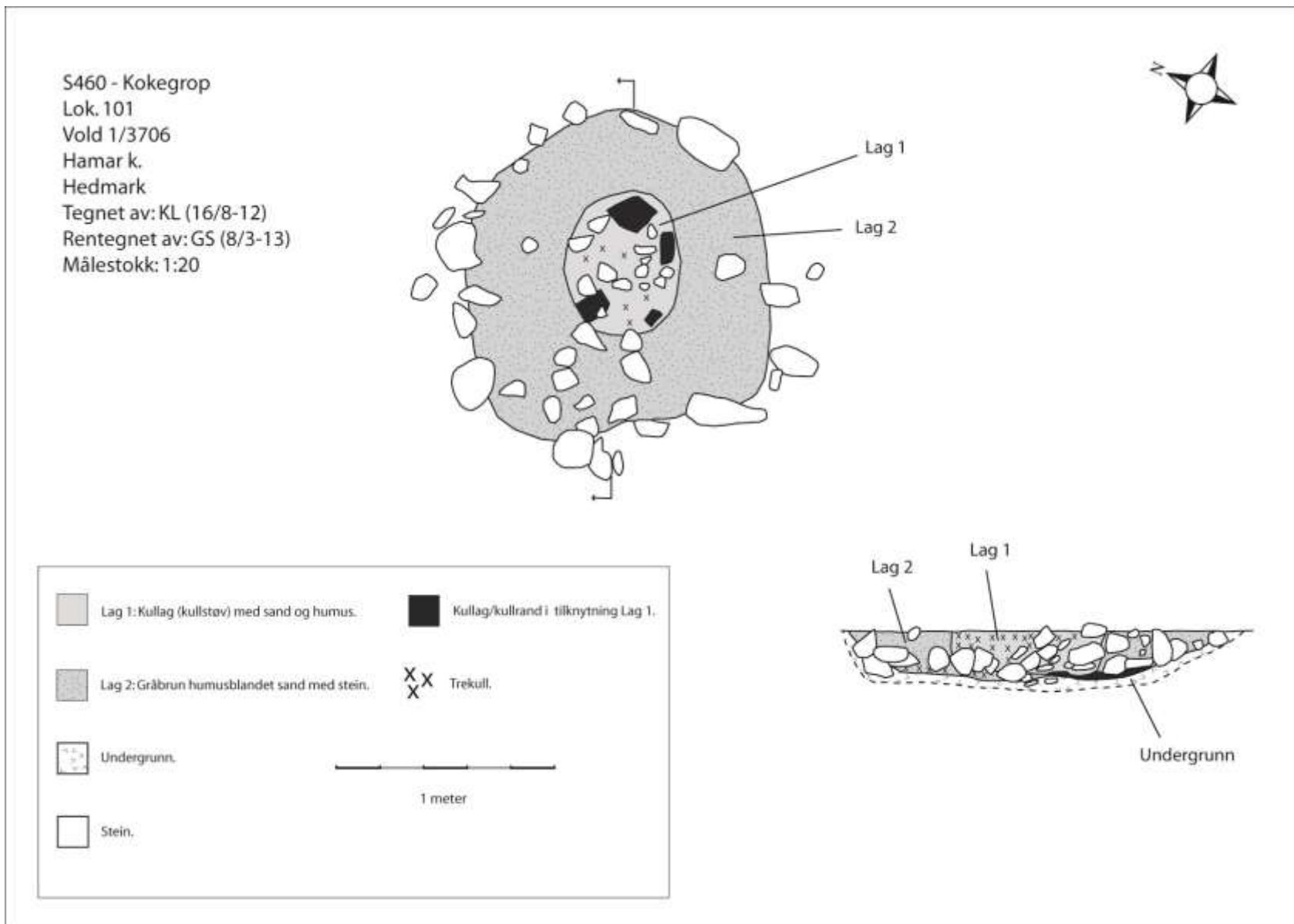
Legend:

- Lag 1: Kullag med kullbiter og skjærbrent stein.
- Undergrunn: Brungul grusblandet sand.
- Stein.

Scale: 1 meter

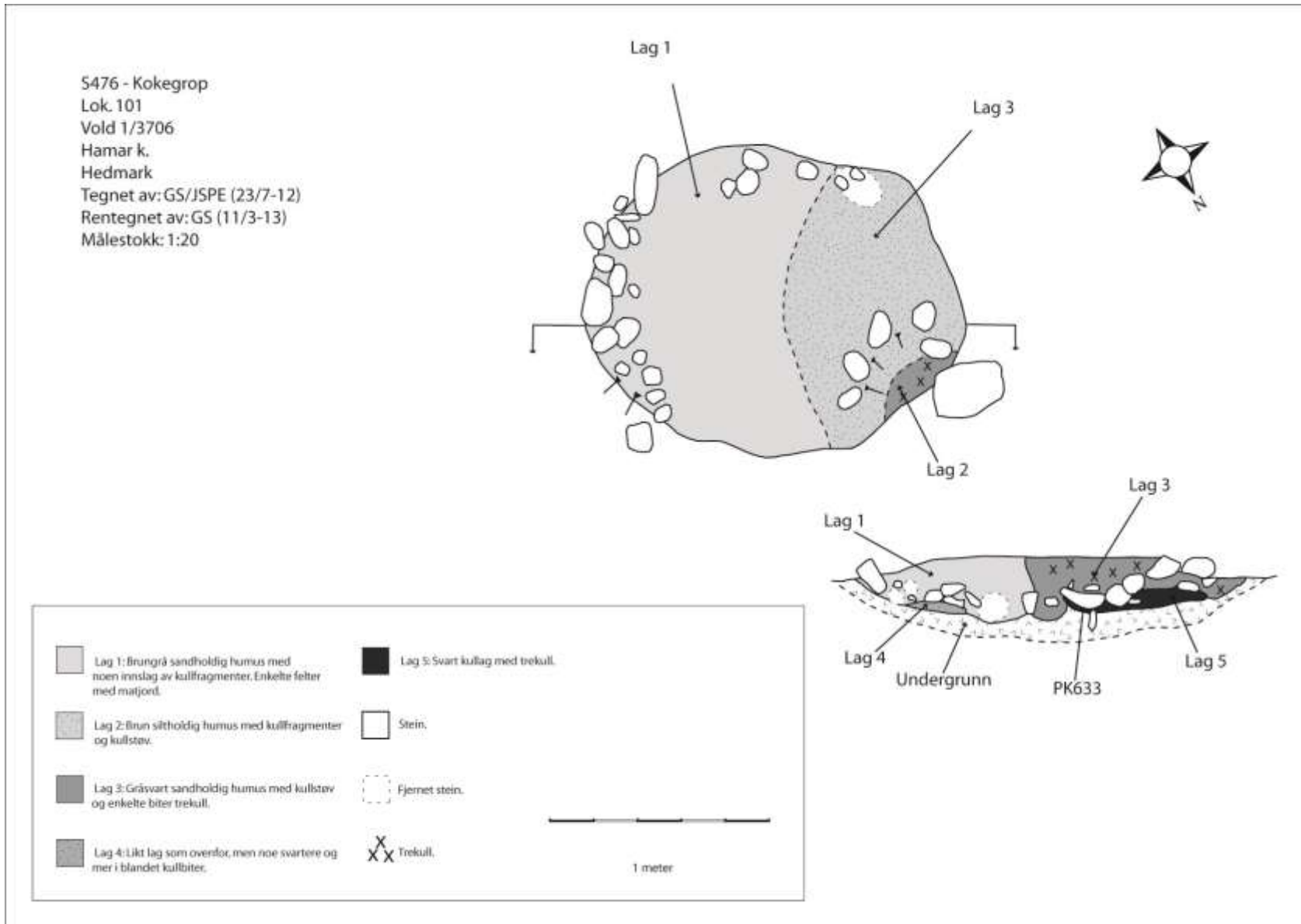
Cf34669_178

Cf34669_179

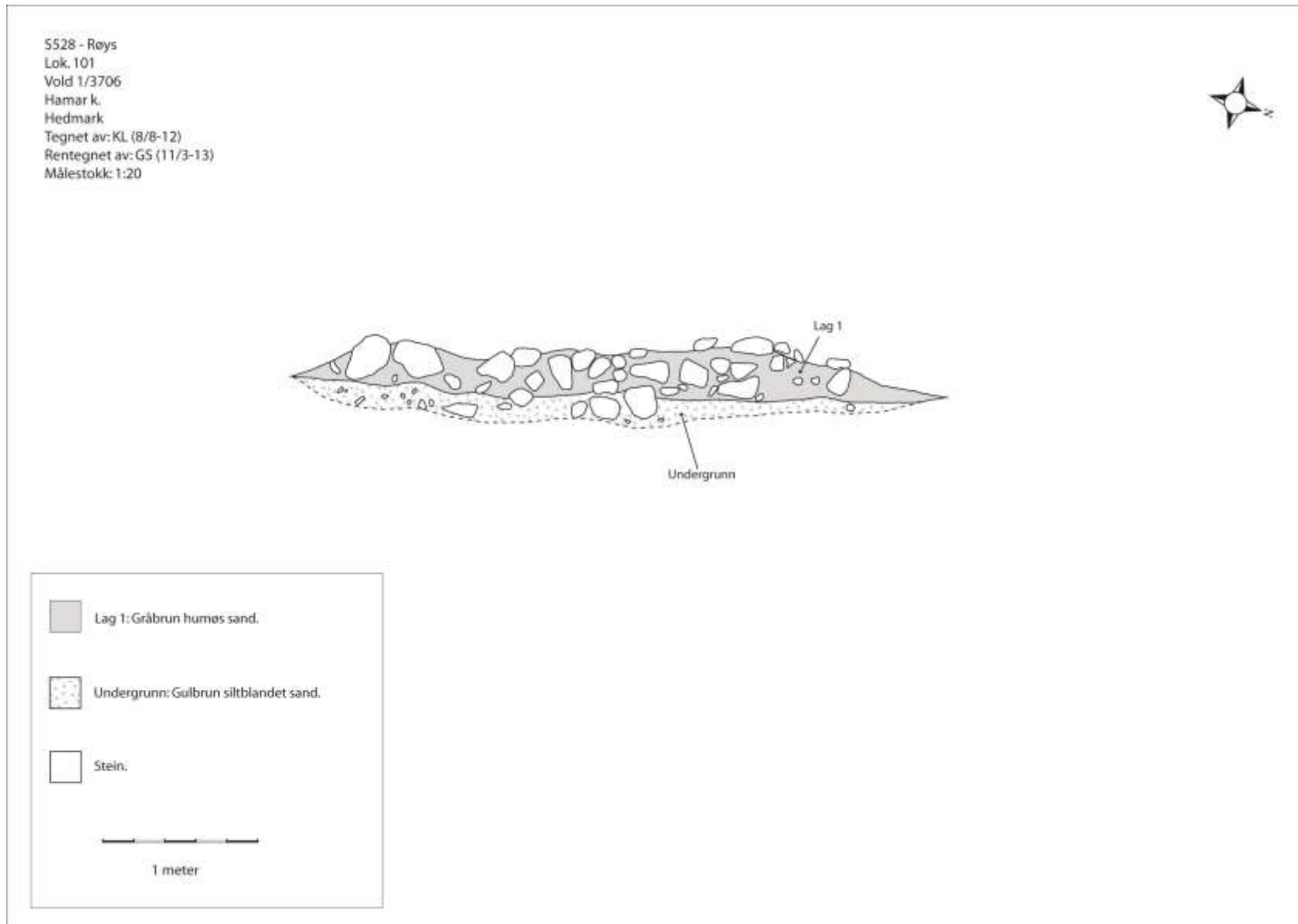

Cf34669_180

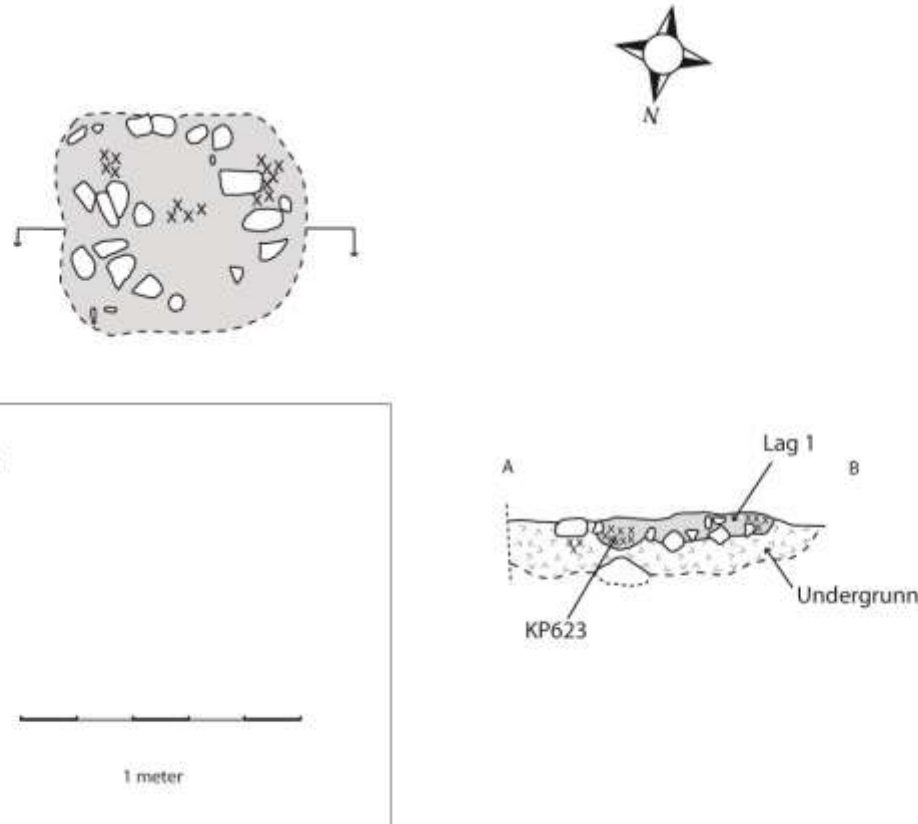

Cf34669_181

S558 - Kokegrop
 Lok. 101
 Vold 1/3706
 Hamar k.
 Hedmark
 Tegnet av: IS (15/8-12)
 Rentegnet av: GS (11/3-13)
 Målestokk: 1:20

 Lag 1: Gråbrunt lag med innhold av grå sand og kull enkelte steder.

 Lag 2: Undergrunn. Gulbrun sand.

 Stein.

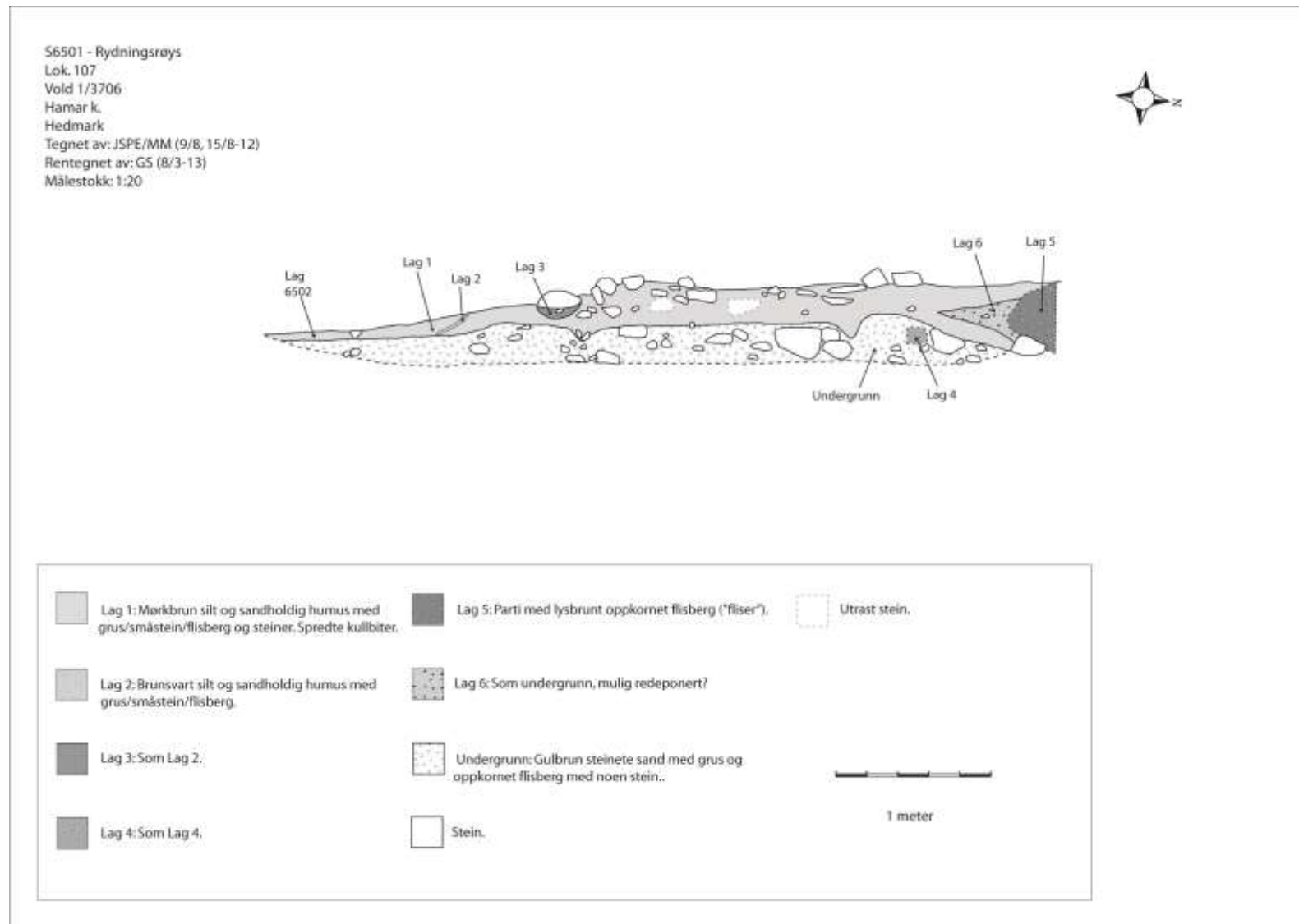
  Trekull.

1 meter

Cf34669_182

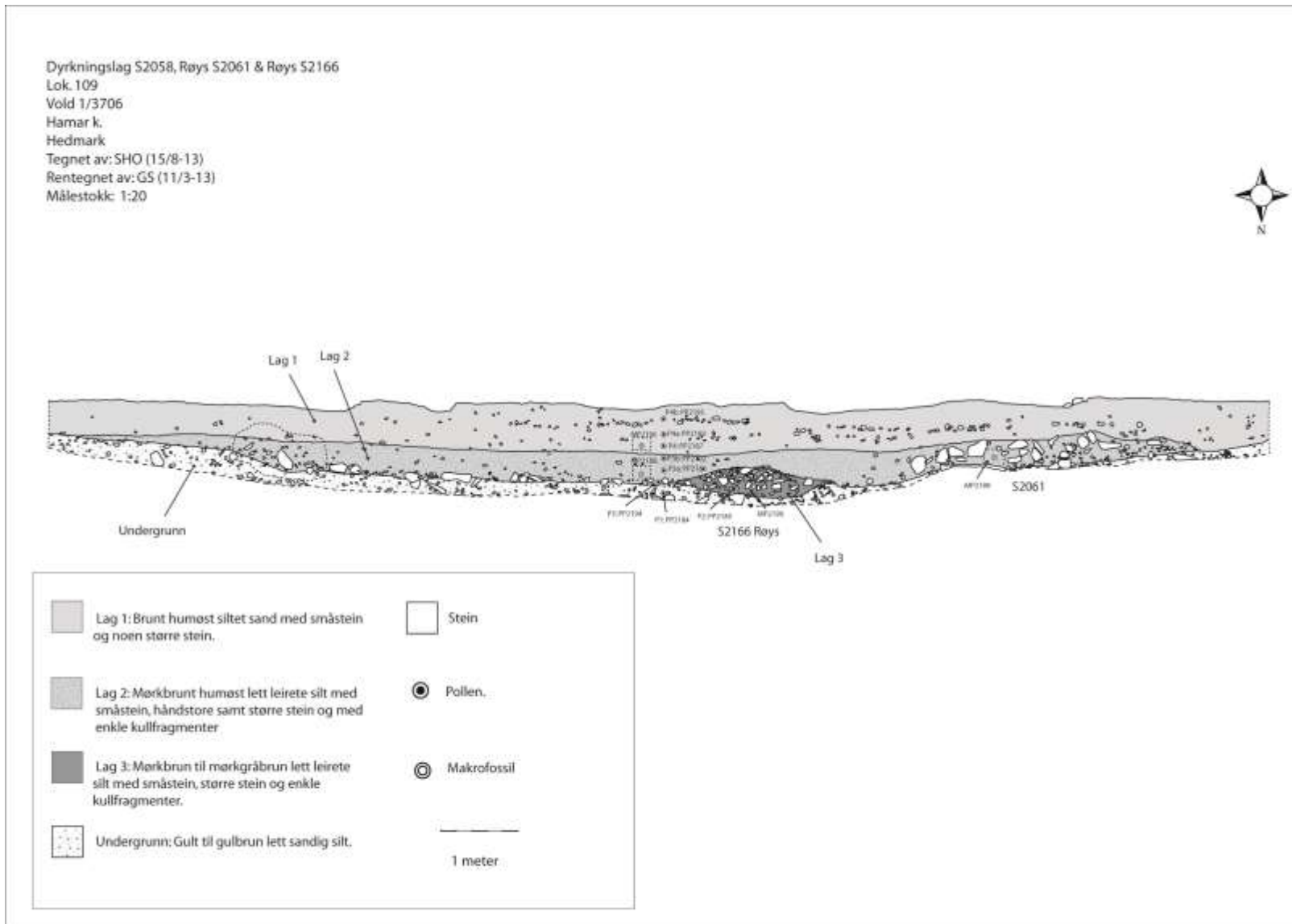
17.4.2 RENTEGNING FRA LOKALITET 105

Cf34670_022

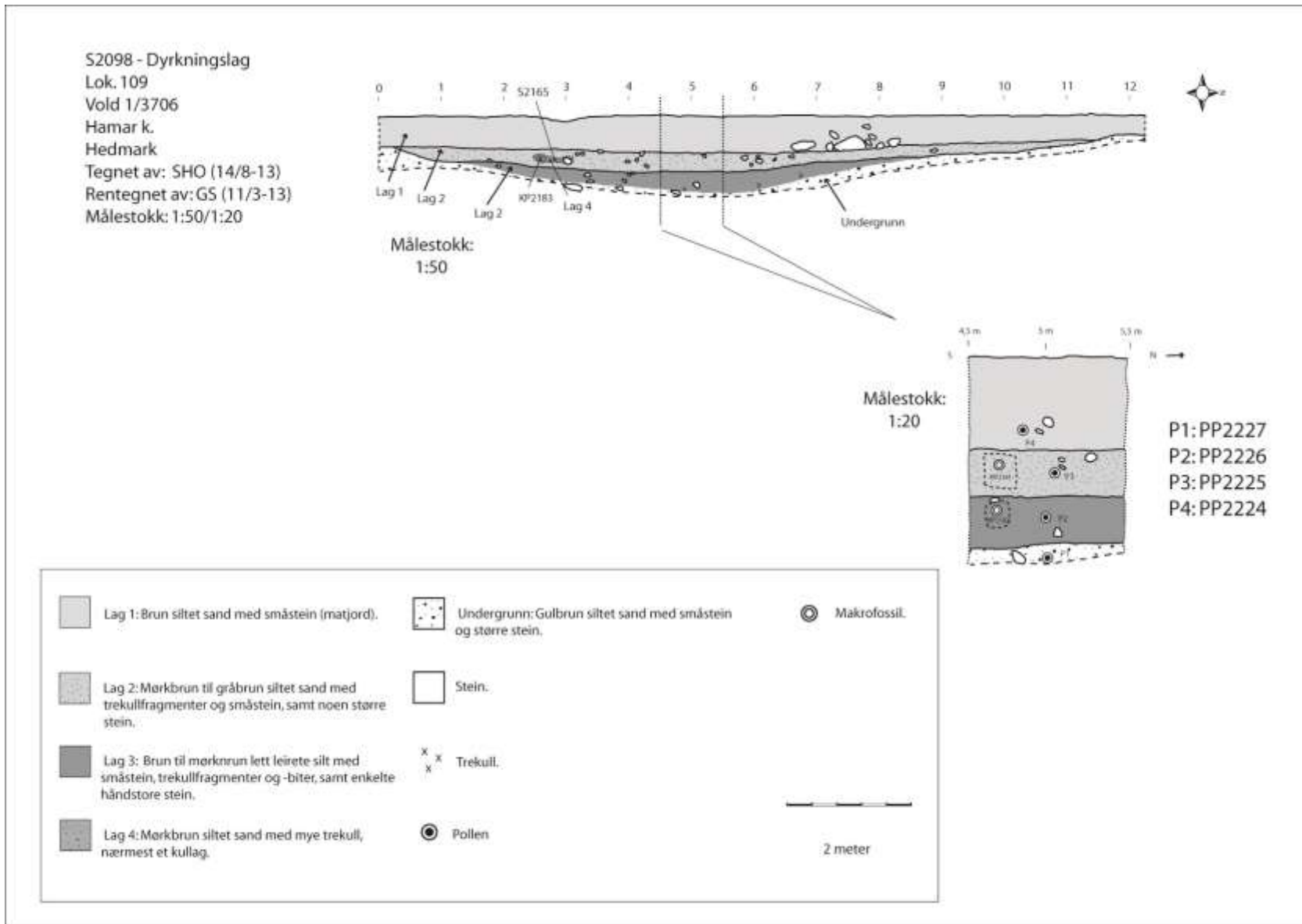

17.4.3 RENTEGNINGER FRA LOKALITET 109

Cf34672_184

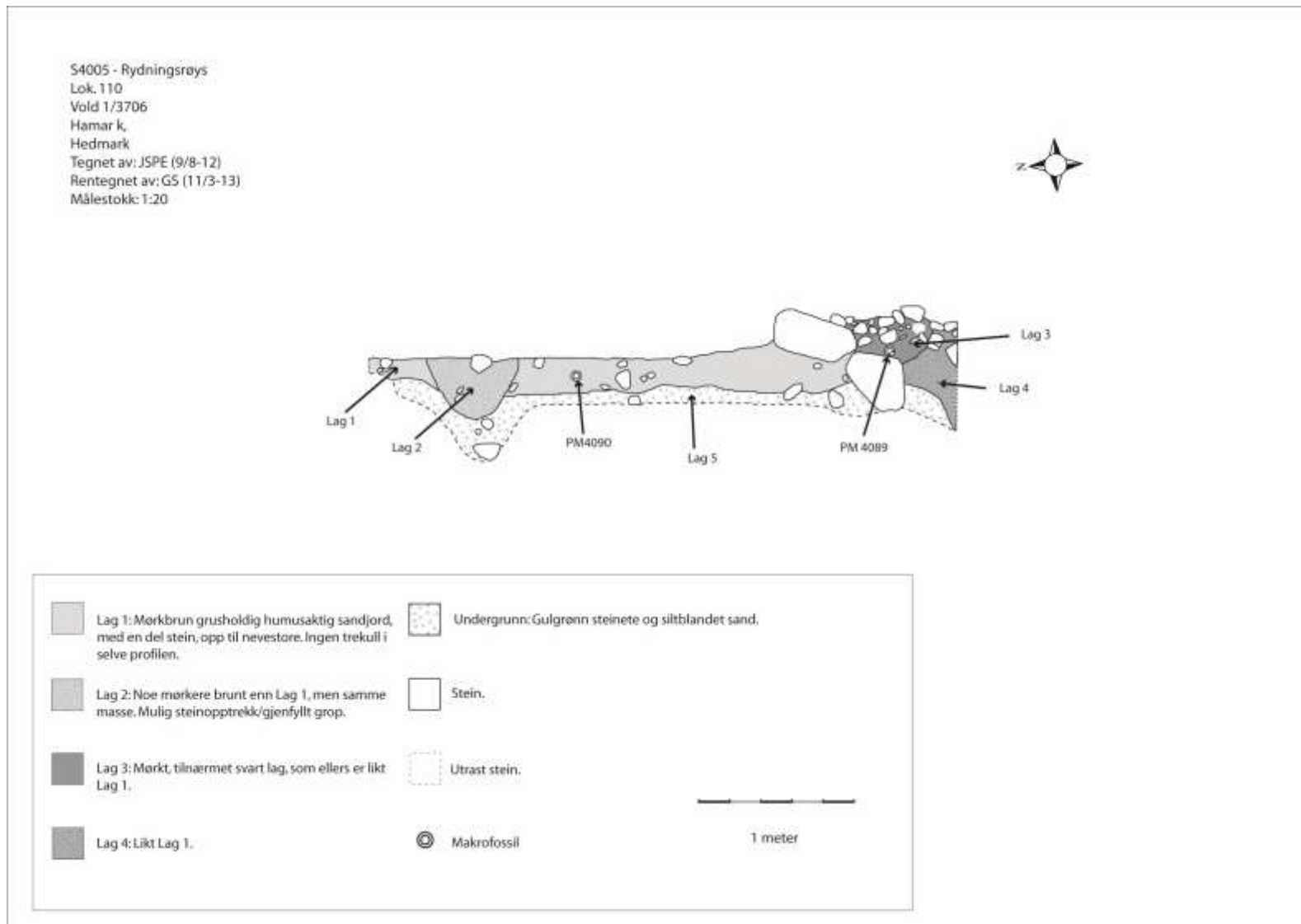

Cf34672_185

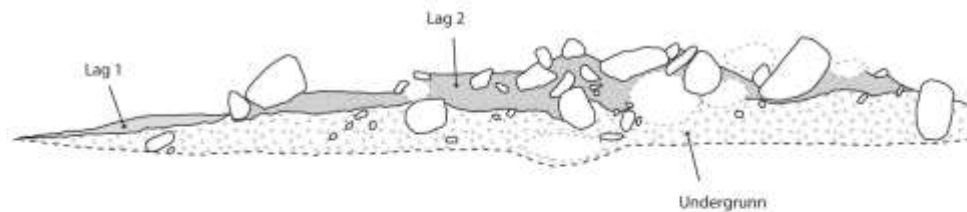
17.4.4 RENTEGNINGER FRA LOKALITET 110

Cf34673_060

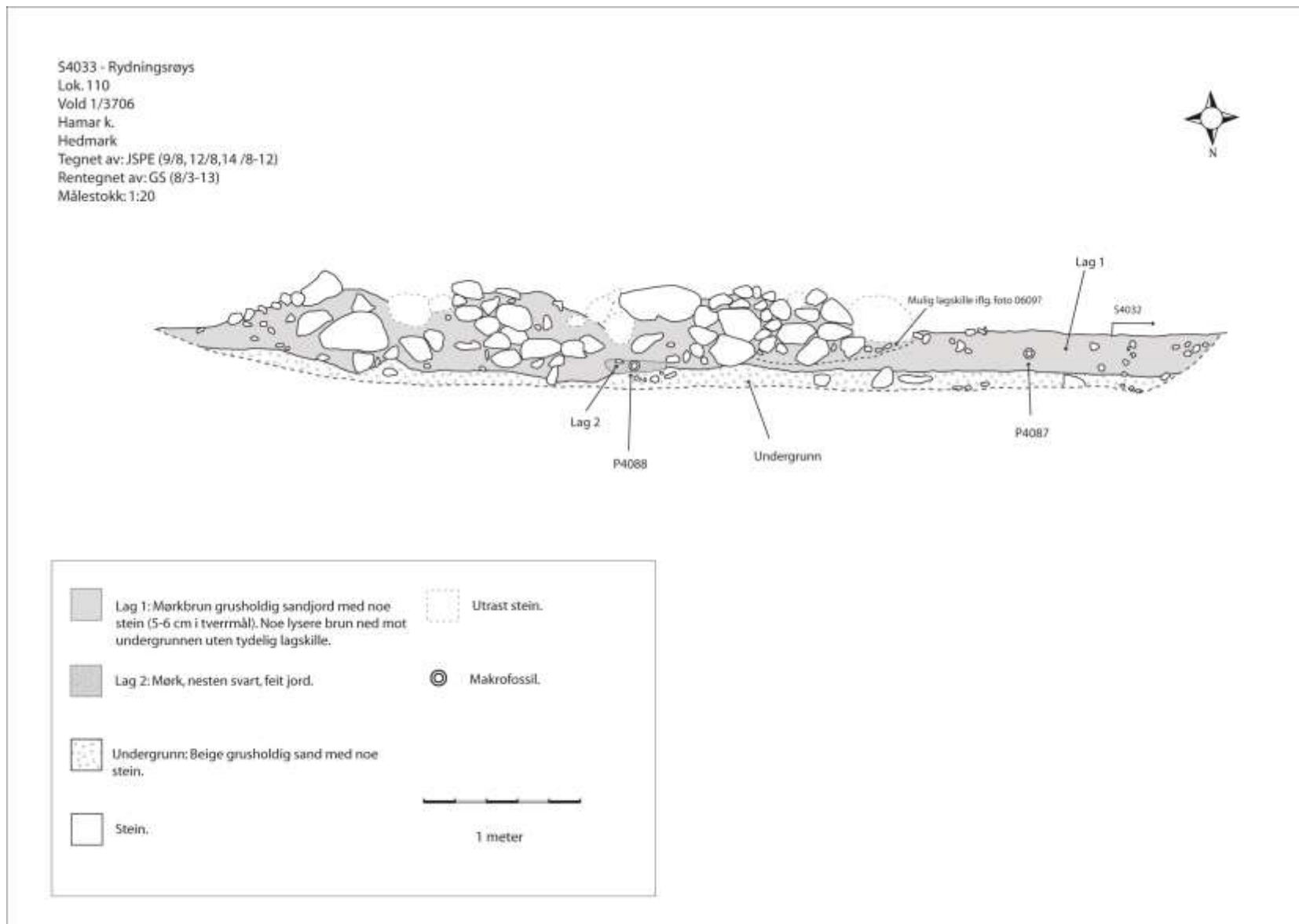
S4014 - Rydningsrøys
Lok. 110
Vold 1/3706
Hamar k.
Hedmark
Tegnet av: JSPE/EK (9/8, 15/8-12)
Rentegnet av: GS (11/3-13)
Målestokk: 1:20

	Lag 1: Brunt mørkebrunt dyrkningslag.		Ultrast stein.
	Lag 2: Mørkebrun humøs sand.		
	Undergrunn: Gulbrun gruset sand.		
	Stein.	1 meter	

Cf34673_061

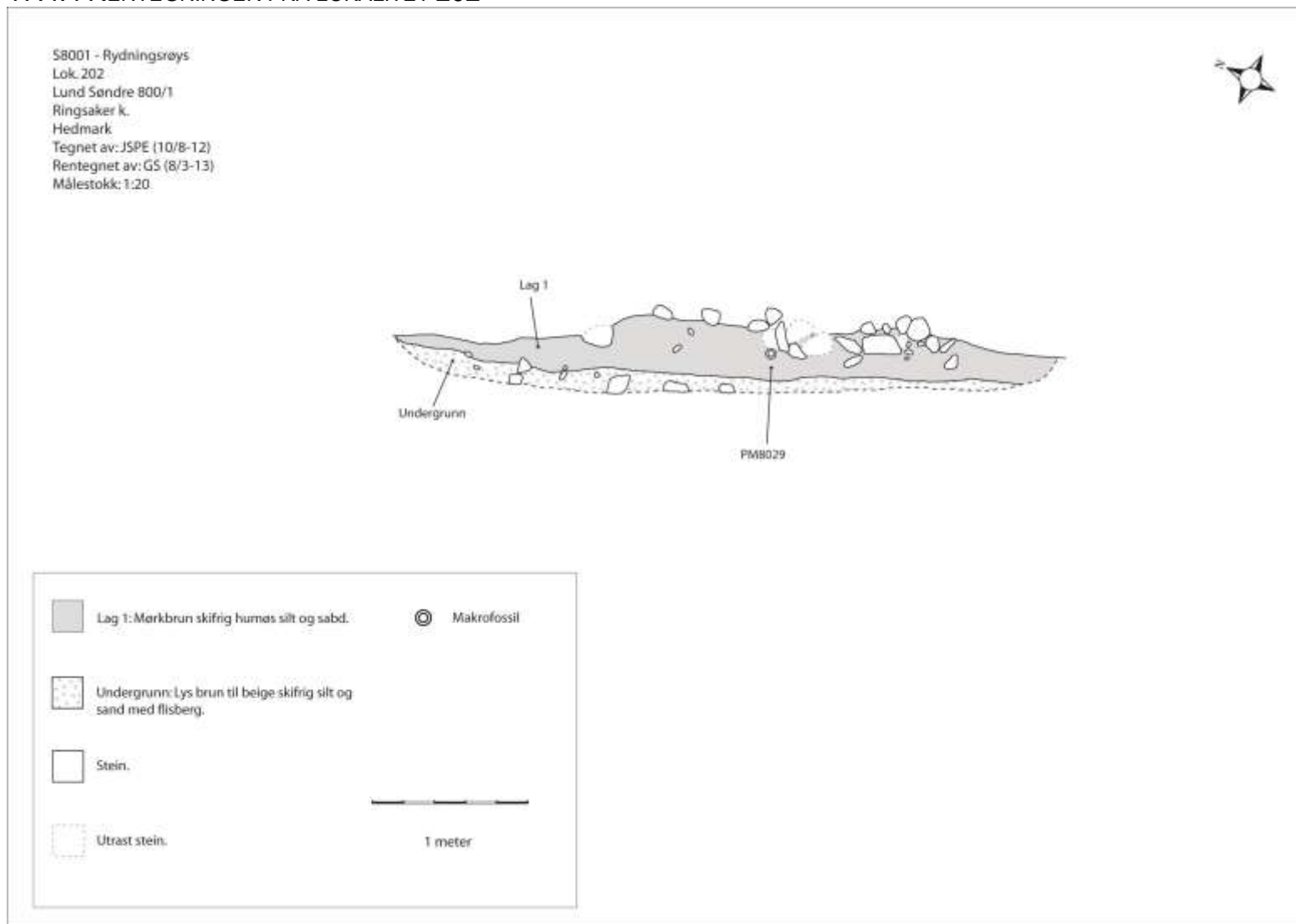

Cf34673_062

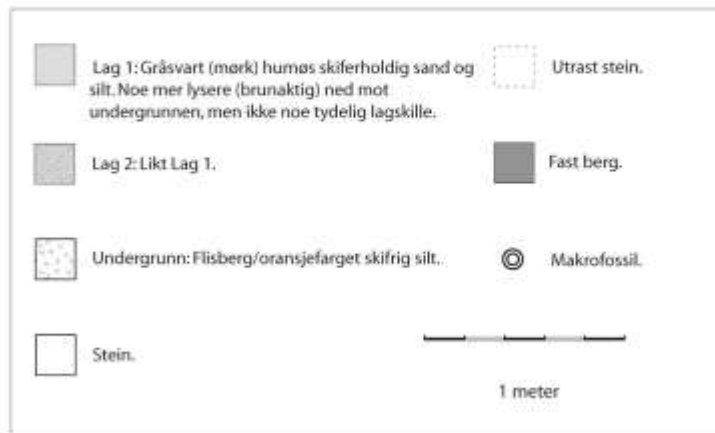
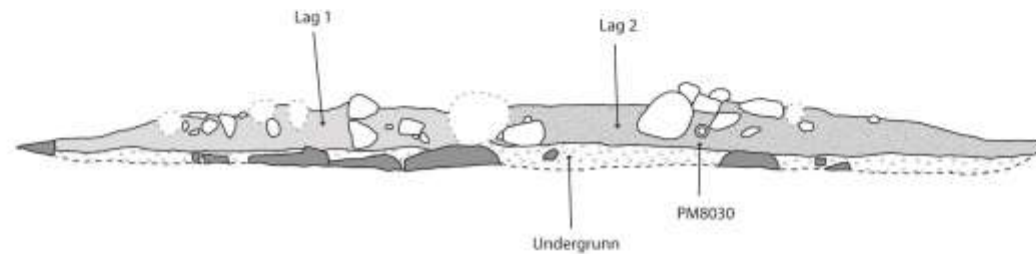

17.4.4 RENTEGNINGER FRA LOKALITET 202

Cf34675_043

S8016 - Rydningsrøys
 Lok. 202
 Lund Søndre 800/1
 Ringsaker k.
 Hedmark
 Tegnet av: JSPE (10, 21-22/8-12)
 Rentegnet av: GS (8/3-13).
 Målestokk: 1:20

Cf34675_044

17.5 FOTOLISTE

Forkortelser:

JSPE	Jo Sindre P. Eidshaug
LH	Line Hovd
EK	Eivind Krag
KL	Kristine Ledsten
MM	Marte Mokkelbost
SHO	Signe Helles Olesen
IS	Irene Selsvold
JS	Joakim Skomsvoll
GS	Gjermund Steinskog
CW	Christian Westli
LÅ	Linda Åsheim

17.5.1 FOTOLISTE LOKALITET 101, NEGATIVNR. CF 34669, LOK. ID 105987

Filnavn	Motiv	Strukturnr	Sett mot	Fotograf	Opptaksdato
Cf34669_001.JPG	Arbeidsbilde, avdekking rundt rydningsrøys	295	V	MM	12.07.2012
Cf34669_002.JPG	Arbeidsbilde, avdekking rundt rydningsrøys	295	V	MM	12.07.2012
Cf34669_003.JPG	Arbeidsbilde, avdekking rundt rydningsrøys	295	V	MM	12.07.2012
Cf34669_004.JPG	Arbeidsbilde, avdekking rundt rydningsrøys	295	V	MM	12.07.2012
Cf34669_005.JPG	Arbeidsbilde, avdekking rundt rydningsrøys	295	V	MM	12.07.2012
Cf34669_006.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøys og felt		S	MM	12.07.2012
Cf34669_007.JPG	Profilbilde, kokegrop	476	SSV	JSPE	23.08.2012
Cf34669_008.JPG	Profilbilde, kokegrop	476	SSV	JSPE	23.08.2012
Cf34669_009.JPG	Planfoto, kokegrop	552	NV	LH	23.08.2012
Cf34669_010.JPG	Planfoto, kokegrop	448	Ø	SHO	23.08.2012
Cf34669_011.JPG	Planfoto, kokegrop	448	S	SHO	23.08.2012
Cf34669_012.JPG	Profilbilde, kokegrop	552	NV	LH	23.08.2012
Cf34669_013.JPG	Planbilde, rydningsrøys	447	V	KL	23.08.2012
Cf34669_014.JPG	Planbilde, rydningsrøys	447	S	KL	23.08.2012
Cf34669_015.JPG	Planbilde, kokegrop	292	NNV	JSPE	23.08.2012
Cf34669_016.JPG	Profilbilde, kokegrop	448	V	SHO	23.08.2012
Cf34669_017.JPG	Planbilde, ildsted	105	N	KL	10.07.2012
Cf34669_018.JPG	Planbilde, nedgravning	138	NV	KL	10.07.2012
Cf34669_019.JPG	Planbilde, kokegrop	102	NV	JSPE	11.07.2012
Cf34669_020.JPG	Planbilde, kokegrop	103	N	KL	11.07.2012
Cf34669_021.JPG	Profilbilde, kokegrop	102	NV	JSPE	11.07.2012
Cf34669_022.JPG	Profilbilde, kokegrop	103	N	KL	11.07.2012
Cf34669_023.JPG	Planbilde, kokegrop	111	NNV	KL	11.07.2012
Cf34669_024.JPG	Planbilde, kokegrop	107	NNV	JSPE	11.07.2012
Cf34669_025.JPG	Profilbilde, kokegrop	111	NNV	KL	11.07.2012
Cf34669_026.JPG	Planbilde, nedgravning	186	NNV	KL	18.07.2012
Cf34669_027.JPG	Planbilde, nedgravning	181	NØ	EK	18.07.2012
Cf34669_028.JPG	Arbeidsbilde, Signe og Joakim		V	KL	01.08.2012
Cf34669_029.JPG	Arbeidsbilde, Irene og Linda		NV	KL	01.08.2012
Cf34669_030.JPG	Planbilde, ildsted	105	NØ	KL	01.08.2012
Cf34669_031.JPG	Profilbilde, ildsted	105	NV	KL	01.08.2012
Cf34669_032.JPG	Planbilde, kokegrop	115	NNØ	KL	02.08.2012
Cf34669_033.JPG	Profilbilde, kokegrop	115	NNØ	KL	02.08.2012
Cf34669_034.JPG	Planbilde, kokegrop	110	NØ	IS	02.08.2012
Cf34669_035.JPG	Oversikt, lok. 101, før flateavdekking		S	JSPE	03.07.2012
Cf34669_036.JPG	Oversikt, lok. 101, før flateavdekking		SSV	JSPE	03.07.2012
Cf34669_037.JPG	Oversikt, lok. 101, før flateavdekking		VNV	JSPE	03.07.2012
Cf34669_038.JPG	Oversikt, lok. 101, før flateavdekking		S	JSPE	03.07.2012
Cf34669_039.JPG	Oversikt, lok. 101, før flateavdekking		N	JSPE	03.07.2012
Cf34669_040.JPG	Planfoto, kokegrop		NV	IS	12.07.2012

Filnavn	Motiv	Strukturnr	Sett mot	Fotograf	Opptaksdato
Cf34669_041.JPG	Planfoto, kokegrop		NV	IS	12.07.2012
Cf34669_042.JPG	Profilbilde, kokegrop		NV	IS	12.07.2012
Cf34669_043.JPG	Profilbilde, kokegrop	107 og 164	N	JSPE	12.07.2012
Cf34669_044.JPG	Profilbilde, kokegrop	107 og 164	N	JSPE	12.07.2012
Cf34669_045.JPG	Planfoto, nedgravning	124	Ø	KL	12.07.2012
Cf34669_046.JPG	Profilbilde, nedgravning	124	Ø	KL	12.07.2012
Cf34669_047.JPG	Profilbilde, staurhull	126	NØ	IS	13.07.2012
Cf34669_048.JPG	Planfoto, nedgravning	129	NØ	KL	13.07.2012
Cf34669_049.JPG	Profilbilde, nedgravning	129	NØ	KL	13.07.2012
Cf34669_050.JPG	Profilbilde, nedgravning	138	VNV	JSPE	17.07.2012
Cf34669_051.JPG	Profilbilde, nedgravning	181	Ø	EK	19.07.2012
Cf34669_052.JPG	Profilbilde, nedgravning	186	NV	KL	19.07.2012
Cf34669_053.JPG	Planfoto, kokegrop	112	N	CW	19.07.2012
Cf34669_054.JPG	Profilbilde, kokegrop, nordlige del	112	N	CW	20.07.2012
Cf34669_055.JPG	Profilbilde, kokegrop, vestlige del	112	V	CW	20.07.2012
Cf34669_056.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøys	295	V	KL	23.07.2012
Cf34669_057.JPG	Planfoto, rydningsrøys	295	VSV	KL	23.07.2012
Cf34669_058.JPG	Planfoto, rydningsrøys	295	S	KL	23.07.2012
Cf34669_059.JPG	Planfoto, rydningsrøys	295	NNV	KL	23.07.2012
Cf34669_060.JPG	Planfoto, rydningsrøys	295	VNV	KL	23.07.2012
Cf34669_061.JPG	Planfoto, rydningsrøys	295	ØNØ	KL	23.07.2012
Cf34669_062.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøys	295	ØNØ	KL	23.07.2012
Cf34669_063.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøys	295	ØNØ	KL	23.07.2012
Cf34669_064.JPG	Planfoto, rydningsrøys	295	NØ	KL	23.07.2012
Cf34669_065.JPG	Planfoto, rydningsrøys	295	N	KL	23.07.2012
Cf34669_066.JPG	Planfoto, kokegrop	250	NØ	IS	23.07.2012
Cf34669_067.JPG	Planfoto, kokegrop	109 og 579	NNV	LÅ	23.07.2012
Cf34669_068.JPG	Planfoto, kokegrop	121	NNV	EK	23.07.2012
Cf34669_069.JPG	Planfoto, kokegrop	251	NØ	KL	23.07.2012
Cf34669_070.JPG	Profilbilde, kokegrop	250	NØ	KL	23.07.2012
Cf34669_071.JPG	Profilbilde, kokegrop	121	N	EK	24.07.2012
Cf34669_072.JPG	Profilbilde, kokegrop	109 og 579	NNV	LÅ	24.07.2012
Cf34669_073.JPG	Profilbilde, kokegrop	251	N	KL	24.07.2012
Cf34669_074.JPG	Oversiktsbilde, nordlige del av lok. 101, etter flateavdekking		N	KL	24.07.2012
Cf34669_075.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøys før snitting	295	NØ	KL	24.07.2012
Cf34669_076.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøys før snitting	295	Ø	KL	24.07.2012
Cf34669_077.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøys før snitting	295	NNØ	KL	24.07.2012
Cf34669_078.JPG	Planfoto, rydningsrøys etter fjerning av noe stein	295	Ø	KL	26.07.2012
Cf34669_079.JPG	Planfoto, rydningsrøys etter fjerning av noe stein	295	Ø	KL	26.07.2012
Cf34669_080.JPG	Profilbilde, rydningsrøys etter snitting	295	N	KL	26.07.2012
Cf34669_081.JPG	Profilbilde, vestlige del av snitt	295	NNV	KL	26.07.2012
Cf34669_082.JPG	Profilbilde, sørøstlige del av snitt	295	NØ	KL	26.07.2012
Cf34669_083.JPG	Planfoto, kokegrop	465	Ø	LÅ	27.07.2012
Cf34669_084.JPG	Planfoto, kokegrop	460	N	IS	27.07.2012
Cf34669_085.JPG	Planfoto, nedgravning	489	SØ	KL	27.07.2012
Cf34669_086.JPG	Profilbilde, kokegrop	465	Ø	LÅ	27.07.2012
Cf34669_087.JPG	Profilbilde, nedgravning	489	SØ	KL	27.07.2012
Cf34669_088.JPG	Profilbilde, stolpehull	469	N	IS	27.07.2012
Cf34669_089.JPG	Profilbilde, stolpehull	469	N	IS	27.07.2012
Cf34669_090.JPG	Profilbilde, stolpehull	469	N	IS	27.07.2012

Filnavn	Motiv	Strukturnr	Sett mot	Fotograf	Opptaksdato
Cf34669_091.JPG	Profilbilde, stolpehull m/ steinskoning	469	N	IS	30.07.2012
Cf34669_092.JPG	Profilbilde, stolpehull	469	N	IS	30.07.2012
Cf34669_093.JPG	Profilbilde, stolpehull	466	N	LÅ	30.07.2012
Cf34669_094.JPG	Planfoto, grop	509	Ø	LÅ	30.07.2012
Cf34669_095.JPG	Profilbilde, grop	509	Ø	LÅ	30.07.2012
Cf34669_096.JPG	Planfoto, nedgravning	219	Ø	SHO	31.07.2012
Cf34669_097.JPG	Profilbilde, nedgravning	219	Ø	SHO	31.07.2012
Cf34669_098.JPG	Planfoto, nedgravning	177	Ø	JS	01.08.2012
Cf34669_099.JPG	Profilbilde, nedgravning	177	Ø	JS	01.08.2012
Cf34669_100.JPG	Planfoto, nedgravning	197	Ø	SHO	01.08.2012
Cf34669_101.JPG	Profilbilde, nedgravning	197	Ø	SHO	01.08.2012
Cf34669_102.JPG	Profilbilde, kokegrop	110	NØ	KL	06.08.2012
Cf34669_103.JPG	Planfoto, nedgravning	336	ØNØ	KL	07.08.2012
Cf34669_104.JPG	Planfoto, nedgravning	336	ØNØ	KL	07.08.2012
Cf34669_105.JPG	Planfoto, rydningsrøys	114	VSV	MM	08.08.2012
Cf34669_106.JPG	Planfoto, rydningsrøys	114	SSV	MM	08.08.2012
Cf34669_107.JPG	Planfoto, rydningsrøys	114	SSØ	MM	08.08.2012
Cf34669_108.JPG	Planfoto, rydningsrøys	114	Ø	MM	08.08.2012
Cf34669_109.JPG	Planfoto, rydningsrøys	114	N	MM	08.08.2012
Cf34669_110.JPG	Planfoto, rydningsrøys	114	NVN	MM	08.08.2012
Cf34669_111.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøys	114	NNØ	MM	08.08.2012
Cf34669_112.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøys	114	NNØ	MM	08.08.2012
Cf34669_113.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøys	114	NØ	MM	08.08.2012
Cf34669_114.JPG	Arbeidsbilde, ved rydningsrøys	114	NØ	MM	08.08.2012
Cf34669_115.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøyser	528	V	KL	09.08.2012
Cf34669_116.JPG	Planfoto, rydningsrøys	528	V	KL	09.08.2012
Cf34669_117.JPG	Planfoto, rydningsrøys	528	NNV	KL	09.08.2012
Cf34669_118.JPG	Planfoto, rydningsrøys	528	SSØ	KL	09.08.2012
Cf34669_119.JPG	Planfoto, rydningsrøys	528	NØ	KL	09.08.2012
Cf34669_120.JPG	Planfoto, rydningsrøys	114	N	KL	09.08.2012
Cf34669_121.JPG	Planfoto, rydningsrøys	114	Ø	KL	09.08.2012
Cf34669_122.JPG	Planfoto, rydningsrøys	114	SSØ	KL	09.08.2012
Cf34669_123.JPG	Planfoto, rydningsrøys	114	VSV	KL	09.08.2012
Cf34669_124.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøys	114	NØ	KL	09.08.2012
Cf34669_125.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	114	VSV	KL	13.08.2012
Cf34669_126.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	114	VSV	KL	13.08.2012
Cf34669_127.JPG	Planfoto, kokegrop	561	ØNØ	JS	14.08.2012
Cf34669_128.JPG	Profilbilde, kokegrop	561	ØNØ	JS	14.08.2012
Cf34669_129.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	528	SV	KL	14.08.2012
Cf34669_130.JPG	Profilbilde, venstre del av rydningsrøys	528	SV	KL	14.08.2012
Cf34669_131.JPG	Profilbilde, høyre del av rydningsrøys	528	SV	KL	14.08.2012
Cf34669_132.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	528	SV	KL	14.08.2012
Cf34669_133.JPG	Planfoto, kokegrop	558	SSØ	JS	15.08.2012
Cf34669_134.JPG	Profilbilde, kokegrop	558	SSØ	JS	15.08.2012
Cf34669_135.JPG	Planfoto, kokegrop	450	N	KL	15.08.2012
Cf34669_136.JPG	Planfoto, kokegrop	183	ØNØ	JS	15.08.2012
Cf34669_137.JPG	Profilbilde, kokegrop	450	N	KL	15.08.2012
Cf34669_138.JPG	Profilbilde, kokegrop	183	SØ	JS	15.08.2012
Cf34669_139.JPG	Planfoto, kokegrop	182	NNV	JS	15.08.2012
Cf34669_140.JPG	Planfoto, kokegrop	460	NV	KL	15.08.2012
Cf34669_141.JPG	Profilbilde, kokegrop	182	NNV	JS	15.08.2012
Cf34669_142.JPG	Planfoto, kokegrop	468	NNV	JS	15.08.2012
Cf34669_143.JPG	Profilbilde, stolpehull	477	N	KL	16.08.2012

Filnavn	Motiv	Strukturnr	Sett mot	Fotograf	Opptaksdato
Cf34669_144.JPG	Profilbilde, stolpehull	477	N	KL	16.08.2012
Cf34669_145.JPG	Profilbilde, kokegrop	468	NNV	JS	16.08.2012
Cf34669_146.JPG	Profilbilde, kokegrop	460	NØ	KL	16.08.2012
Cf34669_147.JPG	Planfoto, kokegrop	180	N	GS	17.08.2012
Cf34669_148.JPG	Profilbilde, kokegrop	180	N	GS	17.08.2012
Cf34669_149.JPG	Planfoto, nedgravning	339	Ø	KL	20.08.2012
Cf34669_150.JPG	Profilbilde, nedgravning	339	ØNØ	KL	21.08.2012
Cf34669_151.JPG	Planfoto, kokegrop	217	NV	JS	21.08.2012
Cf34669_152.JPG	Planfoto, kokegrop	476	SV	GS	22.08.2012
Cf34669_153.JPG	Profilbilde, kokegrop	217	V	JS	22.08.2012
Cf34669_154.JPG	Planfoto, kokegrop	213 og 162	VNV	JS	23.08.2012
Cf34669_155.JPG	Planbilde, rydningsrøys	334	V	KL	23.08.2012
Cf34669_156.JPG	Planbilde, rydningsrøys	334	S	KL	23.08.2012
Cf34669_157.JPG	Profilbilde, kokegrop	292	NNV	JSPE	23.08.2012
Cf34669_158.JPG	Planfoto, kokegrop	550	NØ	LH	23.08.2012
Cf34669_159.JPG	Profilbilde, kokegrop	550	NØ	LH	23.08.2012
Cf34669_160.JPG	Profilbilde, kokegrop	213	VNV	JS	23.08.2012
Cf34669_161.JPG	Oversiktsbilde, sørlige del av lok. 101		NØ	KL	23.08.2012
Cf34669_162.JPG	Oversiktsbilde, lok. 101		SØ	KL	23.08.2012
Cf34669_163.JPG	Oversiktsbilde, sørlige del av lok. 101		S	KL	23.08.2012
Cf34669_164.JPG	Oversiktsbilde, midtre del av lok. 101		Ø	KL	23.08.2012
Cf34669_165.JPG	Oversiktsbilde, nordre del av lok. 101		N	KL	23.08.2012
Cf34669_166.JPG	Oversiktsbilde, nordre del av lok. 101		N	KL	23.08.2012
Cf34669_167.JPG	Oversikt, husområdet, nordlige del lok. 101		ØNØ	KL	23.08.2012
Cf34669_168.JPG	Oversikt, husområdet, nordlige del lok. 101		Ø	KL	23.08.2012
Cf34669_169.JPG	Oversikt, med rydningsrøys N del av lok. 101		NØ	KL	23.08.2012
Cf34669_170.JPG	Oversikt, med rydningsrøys S del av lok. 101		SØ	KL	23.08.2012
Cf34669_171.JPG	Rentegning av ildsted S105.	105		GS	11.03.2013
Cf34669_172.JPG	Rentegning av kokegroper S107/S164.	107/164		GS	08.03.2013
Cf34669_173.JPG	Rentegning av kokegroper S109/S579.	109/579		GS	08.03.2013
Cf34669_174.JPG	Rentegning av kokegrop S110.	110		GS	08.03.2013
Cf34669_175.JPG	Rentegning av kokegrop S112.	112		GS	08.03.2013
Cf34669_176.JPG	Rentegning av rydningsrøys S114.	114		GS	11.03.2013
Cf34669_177.JPG	Rentegning av kokegrop S217.	217		GS	11.03.2013
Cf34669_178.JPG	Rentegning av kokegrop S251.	251		GS	08.03.2013
Cf34669_179.JPG	Rentegning av kokegrop S448.	448		GS	08.03.2013
Cf34669_180.JPG	Rentegning av kokegrop S460.	460		GS	11.03.2013
Cf34669_181.JPG	Rentegning av kokegrop S476.	476		GS	11.03.2013
Cf34669_182.JPG	Rentegning av rydningsrøys S528.	528		GS	11.03.2013
Cf34669_183.JPG	Rentegning av kokegrop S558.	558		GS	11.03.2013

17.5.2 FOTOLISTE LOKALITET 105, NEGATIVNR. CF 34670, LOK. ID 106033

Filnavn	Motiv	Strukturnr	Sett mot	Fotograf	Opptaksdato
Cf34670_001.JPG	Planbilde, kokegrop	6009	NNV	JSPE	17.08.2012
Cf34670_002.JPG	Profilbilde, kokegrop	6009	NNV	JSPE	20.08.2012
Cf34670_003.JPG	Planbilde, kokegrop	6008	NNV	JSPE	20.08.2012
Cf34670_004.JPG	Profilbilde, kokegrop	6008	NNV	JSPE	20.08.2012
Cf34670_005.JPG	Planbilde, kokegrop	6006	NNV	JSPE	20.08.2012
Cf34670_006.JPG	Profilbilde, kokegrop	6006	NNV	JSPE	20.08.2012
Cf34670_007.JPG	Oversiktsbilde, lok.105		SSV	JSPE	21.08.2012
Cf34670_008.JPG	Oversiktsbilde, lok.105		V	JSPE	21.08.2012
Cf34670_009.JPG	Oversiktsbilde, lok.105		NNØ	JSPE	21.08.2012
Cf34670_010.JPG	Oversiktsbilde, lok.105		NV	JSPE	21.08.2012
Cf34670_011.JPG	Oversikt, lok.105, før flateavdekking		NNV	MM	23.07.2012
Cf34670_012.JPG	Oversikt, lok.105, før flateavdekking		NNV	MM	23.07.2012
Cf34670_013.JPG	Arbeidsbilde, lok.105, oppstart flateavdekking		NV	MM	23.07.2012
Cf34670_014.JPG	Arbeidsbilde, lok.105, oppstart flateavdekking		NV	MM	23.07.2012
Cf34670_015.JPG	Arbeidsbilde, lok.105, oppstart flateavdekking		NV	MM	23.07.2012
Cf34670_016.JPG	Oversikt, lok.105, etter flateavdekking		NNV	CW	24.07.2012
Cf34670_017.JPG	Oversiktsbilde, dyrkningslag	6002	VNV	CW	24.07.2012
Cf34670_018.JPG	Oversiktsbilde, dyrkningslag	6002	VNV	CW	24.07.2012
Cf34670_019.JPG	Oversiktsbilde, lok.105, før flateavdekking		VNV	MM	09.07.2012
Cf34670_020.JPG	Oversiktsbilde, lok.105, før flateavdekking		VNV	MM	09.07.2012
Cf34670_021.JPG	Oversiktsbilde, lok.105, før flateavdekking		NNV	MM	09.07.2012
Cf34670_022.JPG	Rentegning rydningsrøys S6501.	6501		GS	11.03.2013

17.5.3 FOTOLISTE LOKALITET 107, NEGATIVNR. CF 34671, LOK. ID 106071

Filnavn	Motiv	Strukturnr	Sett mot	Fotograf	Opptaksdato
Cf34671_001.JPG	Oversiktsbilde, lokalitet 107, før avdekking		V	MM	09.07.2012
Cf34671_002.JPG	Oversiktsbilde, lokalitet 107, før avdekking		NNV	MM	09.07.2012
Cf34671_003.JPG	Oversiktsbilde, lokalitet 107, før avdekking		NNV	MM	09.07.2012
Cf34671_004.JPG	Planfoto, rydningsrøys	6501	N	MM	09.07.2012
Cf34671_005.JPG	Planfoto, rydningsrøys	6501	V	MM	09.07.2012
Cf34671_006.JPG	Planfoto, rydningsrøys	6501	Ø	MM	09.07.2012
Cf34671_007.JPG	Planfoto, rydningsrøys	6501	S	MM	09.07.2012
Cf34671_008.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	6501	V	MM	09.07.2012
Cf34671_009.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	6501	V	MM	09.07.2012
Cf34671_010.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	6501	V	MM	09.07.2012
Cf34671_011.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	6501	V	MM	09.07.2012
Cf34671_012.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	6501	V	MM	09.07.2012
Cf34671_013.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	6501	V	MM	09.07.2012
Cf34671_014.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	6501	V	MM	09.07.2012
Cf34671_015.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	6501	V	MM	09.07.2012
Cf34671_016.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	6501	V	MM	09.07.2012
Cf34671_017.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	6501	V	MM	09.07.2012

17.5.4 FOTOLISTE LOKALITET 109, NEGATIVNR. CF 34672, LOK. ID 106078

Filnavn	Motiv	Strukturnr	Sett mot	Fotograf	Opptaksdato
Cf34672_001.JPG	Arbeidsbilde, avdekking av dyrkningslag		NNV	MM	26.07.2012
Cf34672_002.JPG	Arbeidsbilde, avdekking av dyrkningslag		NNV	MM	26.07.2012
Cf34672_003.JPG	Arbeidsbilde, avdekking av dyrkningslag		NNV	MM	26.07.2012
Cf34672_004.JPG	Planfoto, staurhull u/målestokk	2119	Ø	SHO	06.08.2012
Cf34672_005.JPG	Planfoto, staurhull m/målestokk	2119	Ø	SHO	06.08.2012
Cf34672_006.JPG	Profilbilde, staurhull	2119	Ø	SHO	06.08.2012
Cf34672_007.JPG	Arbeidsbilde, med LH		SV	SHO	06.08.2012
Cf34672_008.JPG	Oversiktsbilde, nordlige del av felt		N	SHO	06.08.2012
Cf34672_009.JPG	Oversiktsbilde, nordlige del av felt		VNV	SHO	06.08.2012
Cf34672_010.JPG	Oversiktsbilde, felt		VSV	SHO	06.08.2012
Cf34672_011.JPG	Oversiktsbilde, nordlige del av felt		V	SHO	06.08.2012
Cf34672_012.JPG	Oversiktsbilde, nordlige del av felt		N	SHO	06.08.2012
Cf34672_013.JPG	Oversiktsbilde, nordlige del av felt		N	SHO	06.08.2012
Cf34672_014.JPG	Oversiktsbilde, nordlige del av felt		NNV	SHO	06.08.2012
Cf34672_015.JPG	Oversiktsbilde, nordlige del av felt		Ø	SHO	06.08.2012
Cf34672_016.JPG	Oversiktsbilde, nordlige del av felt		N	SHO	06.08.2012
Cf34672_017.JPG	Oversikt, N del av felt med dyrkningslag	2058	NØ	SHO	06.08.2012
Cf34672_018.JPG	Oversikt, N del av felt med dyrkningslag	2058	ØNØ	SHO	06.08.2012
Cf34672_019.JPG	Oversikt, N del av felt med dyrkningslag	2058	ØSØ	SHO	06.08.2012
Cf34672_020.JPG	Oversikt, N del av felt med dyrkningslag	2058	SSV	SHO	06.08.2012
Cf34672_021.JPG	Oversiktsbilde, felt etter fflateavdekking		S	SHO	06.08.2012
Cf34672_022.JPG	Oversiktsbilde, felt etter fflateavdekking		SØ	SHO	06.08.2012
Cf34672_023.JPG	Oversiktsbilde, felt etter fflateavdekking		SV	SHO	06.08.2012
Cf34672_024.JPG	Oversiktsbilde, sørlige del av felt		NV	SHO	06.08.2012
Cf34672_025.JPG	Oversiktsbilde, sørlige del av felt		V	SHO	06.08.2012
Cf34672_026.JPG	Oversiktsbilde, sørlige del av felt		SV	SHO	06.08.2012
Cf34672_027.JPG	Oversiktsbilde, sørlige del av felt		ØSØ	SHO	06.08.2012
Cf34672_028.JPG	Oversiktsbilde, sørlige del av felt		NNØ	SHO	06.08.2012
Cf34672_029.JPG	Oversiktsbilde, sørlige del av felt		NNØ	SHO	06.08.2012
Cf34672_030.JPG	Oversiktsbilde, sørlige del av felt		NØ	SHO	06.08.2012
Cf34672_031.JPG	Oversiktsbilde, sørlige del av felt		NNØ	SHO	06.08.2012
Cf34672_032.JPG	Planfoto, stolpehull	2092	NNØ	SHO	07.08.2012
Cf34672_033.JPG	Profilbilde, stolpehull	2092	NNV	SHO	07.08.2012
Cf34672_034.JPG	Planfoto, kokegrop	2147	NV	LH	08.08.2012
Cf34672_035.JPG	Planfoto, kokegrop	2147	NV	LH	08.08.2012
Cf34672_036.JPG	Planfoto, kokegrop	2107	SV	SHO	08.08.2012
Cf34672_037.JPG	Planfoto, kokegrop	2107	SØ	SHO	08.08.2012
Cf34672_038.JPG	Planfoto, kokegrop	2147	NV	LH	08.08.2012
Cf34672_039.JPG	Planfoto, kokegrop	2147	NV	LH	08.08.2012
Cf34672_040.JPG	Profilbilde, kokegrop	2107	NØ	SHO	08.08.2012
Cf34672_041.JPG	Planfoto, kokegrop	2118	N	LH	09.08.2012
Cf34672_042.JPG	Planfoto, ildsted	2156	ØSØ	SHO	09.08.2012
Cf34672_043.JPG	Planfoto, ildsted	2156	NNØ	SHO	09.08.2012
Cf34672_044.JPG	Planfoto, ildsted	2156	SSV	SHO	09.08.2012
Cf34672_045.JPG	Profilbilde, kokegrop	2118	N	LH	09.08.2012
Cf34672_046.JPG	Profilbilde, kokegrop	2118	N	LH	09.08.2012
Cf34672_047.JPG	Planfoto, kokegrop	2162	NØ	LH	09.08.2012
Cf34672_048.JPG	Profilbilde, kokegrop	2162	NØ	LH	09.08.2012
Cf34672_049.JPG	Planfoto, rydningsrøys	2061	S	SHO	09.08.2012
Cf34672_050.JPG	Planfoto, rydningsrøys	2061	N	SHO	09.08.2012

Filnavn	Motiv	Strukturnr	Sett mot	Fotograf	Opptaksdato
Cf34672_051.JPG	Planfoto, vestlige halvdel av rydningsrøys	2061	N	SHO	09.08.2012
Cf34672_052.JPG	Planfoto, østlige halvdel av rydningsrøys	2061	N	SHO	09.08.2012
Cf34672_053.JPG	Planfoto, rydningsrøys	2061	N	SHO	09.08.2012
Cf34672_054.JPG	Planfoto, kokegrop	2158	N	LH	09.08.2012
Cf34672_055.JPG	Planfoto, ildsted	2075	N	SHO	09.08.2012
Cf34672_056.JPG	Planfoto, ildsted	2075	N	SHO	09.08.2012
Cf34672_057.JPG	Profilbilde, kokegrop	2158	N	LH	09.08.2012
Cf34672_058.JPG	Planfoto, kokegrop	2090	NØ	LH	09.08.2012
Cf34672_059.JPG	Planfoto, kokegrop	2090	NØ	LH	09.08.2012
Cf34672_060.JPG	Profilbilde, ildsted	2075	N	SHO	09.08.2012
Cf34672_061.JPG	Profilbilde, kokegrop	2090	S	LH	09.08.2012
Cf34672_062.JPG	Profilbilde, kokegrop	2090	S	LH	09.08.2012
Cf34672_063.JPG	Profilbilde, ildsted	2156	N	SHO	09.08.2012
Cf34672_064.JPG	Profilbilde, ildsted	2156	N	SHO	09.08.2012
Cf34672_065.JPG	Planfoto, ildsted	2091	S	LH	09.08.2012
Cf34672_066.JPG	Planfoto, ildsted	2091	S	LH	09.08.2012
Cf34672_067.JPG	Planfoto, ildsted	2091	S	LH	09.08.2012
Cf34672_068.JPG	Planfoto, kokegrop	2070	NV	LH	10.08.2012
Cf34672_069.JPG	Planfoto, kokegrop	2070	ØS	LH	10.08.2012
Cf34672_070.JPG	Planfoto, kokegrop	2070	NØ	LH	10.08.2012
Cf34672_071.JPG	Planfoto, kokegrop	2070	SV	LH	10.08.2012
Cf34672_072.JPG	Profilbilde, dyrkningslag	2098	NV	LH	10.08.2012
Cf34672_073.JPG	Profil, dyrkningslag, del av profil, 1-2 m.	2098	V	LH	10.08.2012
Cf34672_074.JPG	Profil, dyrkningslag, del av profil, 2-3 m.	2098	V	SHO	10.08.2012
Cf34672_075.JPG	Profil, dyrkningslag, del av profil, 3-4 m.	2098	V	SHO	10.08.2012
Cf34672_076.JPG	Profil, dyrkningslag, del av profil, 4-5 m.	2098	V	SHO	10.08.2012
Cf34672_077.JPG	Profil, dyrkningslag, del av profil, 5-6 m.	2098	V	SHO	10.08.2012
Cf34672_078.JPG	Profil, dyrkningslag, del av profil, 6-7 m.	2098	V	SHO	10.08.2012
Cf34672_079.JPG	Profil, dyrkningslag, del av profil, 7-8 m.	2098	V	SHO	10.08.2012
Cf34672_080.JPG	Profil, dyrkningslag, del av profil, 8-9 m.	2098	V	SHO	10.08.2012
Cf34672_081.JPG	Profil, dyrkningslag, del av profil, 9-10 m.	2098	V	SHO	10.08.2012
Cf34672_082.JPG	Profil, dyrkningslag, del av profil, 10-11 m.	2098	V	SHO	10.08.2012
Cf34672_083.JPG	Profil, dyrkningslag, del av profil, 11-12 m.	2098	V	SHO	10.08.2012
Cf34672_084.JPG	Profil, dyrkningslag, del av profil, 12-13 m.	2098	V	SHO	10.08.2012
Cf34672_085.JPG	Profilbilde, kokegrop	2070	NV	LH	13.08.2012
Cf34672_086.JPG	Profilbilde, kokegrop	2070	NV	LH	13.08.2012
Cf34672_087.JPG	Profilbilde, kokegrop	2070	NV	LH	13.08.2012
Cf34672_088.JPG	Oversiktsbilde, kokegrop og rydningsrøys	2013	NV	LH	13.08.2012
Cf34672_089.JPG	Planfoto, kokegrop	2013	NV	LH	13.08.2012
Cf34672_090.JPG	Profilbilde, kokegrop	2013	NV	LH	13.08.2012
Cf34672_091.JPG	Profilbilde, kokegrop	2013	NV	LH	13.08.2012
Cf34672_092.JPG	Profilbilde, kokegrop	2013	N	LH	14.08.2012
Cf34672_093.JPG	Profilbilde, kokegrop	2013	N	LH	14.08.2012
Cf34672_094.JPG	Arbeidsbilde, profil, uttak av pollenserie	2098	V	LH	14.08.2012
Cf34672_095.JPG	Arbeidsbilde, profil, uttak av pollenserie	2098	V	LH	14.08.2012
Cf34672_096.JPG	Arbeidsbilde, profil, uttak av pollenserie	2098	V	SHO	14.08.2012
Cf34672_097.JPG	Profilbilde, dyrkningslag, målestokk 2-3 m.	2058	SSV	SHO	14.08.2012
Cf34672_098.JPG	Profilbilde, dyrkningslag, målestokk 5-6 m.	2058	SSV	SHO	14.08.2012
Cf34672_099.JPG	Profilbilde, dyrkningslag, målestokk 8-9 m.	2058	SSV	SHO	14.08.2012
Cf34672_100.JPG	Profil, dyrkningslag, målestokk 11-12 m.	2058	SSV	SHO	14.08.2012
Cf34672_101.JPG	Profil, dyrkningslag, målestokk 13-14 m.	2058	SSV	SHO	14.08.2012
Cf34672_102.JPG	Profilbilde, dyrkningslag, m/rydningsrøys (2061) i forgrunn. Målestokk 12-13 m.	2058	SSV	SHO	14.08.2012

Filnavn	Motiv	Strukturnr	Sett mot	Fotograf	Opptaksdato
Cf34672_103.JPG	Profilbilde, dyrkningslag, målestokk 0-1 m.	2058	SSV	SHO	14.08.2012
Cf34672_104.JPG	Profilbilde, dyrkningslag, målestokk 1-2 m.	2058	SSV	SHO	14.08.2012
Cf34672_105.JPG	Profilbilde, dyrkningslag, målestokk 2-3 m.	2058	SSV	SHO	14.08.2012
Cf34672_106.JPG	Profilbilde, dyrkningslag, målestokk 3-4 m.	2058	SSV	SHO	14.08.2012
Cf34672_107.JPG	Profilbilde, dyrkningslag, målestokk 4-5 m.	2058	SSV	SHO	14.08.2012
Cf34672_108.JPG	Profilbilde, dyrkningslag, målestokk 5-6 m.	2058	SSV	SHO	14.08.2012
Cf34672_109.JPG	Profilbilde, dyrkningslag, målestokk 6-7 m.	2058	SSV	SHO	14.08.2012
Cf34672_110.JPG	Profilbilde, dyrkningslag, målestokk 7-8 m.	2058	SSV	SHO	14.08.2012
Cf34672_111.JPG	Profilbilde, dyrkningslag, målestokk 8-9 m.	2058	SSV	SHO	14.08.2012
Cf34672_112.JPG	Profilbilde, dyrkningslag, målestokk 9-10 m.	2058	SSV	SHO	14.08.2012
Cf34672_113.JPG	Profil, dyrkningslag, målestokk 10-11 m.	2058	SSV	SHO	14.08.2012
Cf34672_114.JPG	Profil, dyrkningslag, målestokk 11-12 m.	2058	SSV	SHO	14.08.2012
Cf34672_115.JPG	Profil, dyrkningslag, målestokk 12-13 m.	2058	SSV	SHO	14.08.2012
Cf34672_116.JPG	Profil, dyrkningslag, målestokk 13-14 m.	2058	SSV	SHO	14.08.2012
Cf34672_117.JPG	Profil, dyrkningslag, målestokk 14-15 m.	2058	SSV	SHO	14.08.2012
Cf34672_118.JPG	Profil, dyrkningslag, målestokk 15-16 m.	2058	SSV	SHO	14.08.2012
Cf34672_119.JPG	Profilbilde, dyrkningslag, skråfoto.	2058	SV	SHO	14.08.2012
Cf34672_120.JPG	Planbilde, ildsted	2054	Ø	LH	15.08.2012
Cf34672_121.JPG	Planbilde, kokegrop	2003	N	LH	16.08.2012
Cf34672_122.JPG	Planbilde, kokegrop	2003	N	LH	16.08.2012
Cf34672_123.JPG	Arbeidsbilde, dyrkningslag, uttak av pollenserie, ved 8 m.	2058	S	SHO	16.08.2012
Cf34672_124.JPG	Arbeidsbilde, dyrkningslag, uttak av pollenserie, ved 8-9 m. Rydningsrøys t.h. (2166)	2058 og 2166	S	SHO	16.08.2012
Cf34672_125.JPG	Arbeidsbilde, rydningsrøys, uttak av pollenserie, ved 9 m.	2166	S	SHO	16.08.2012
Cf34672_126.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	2166	S	SHO	16.08.2012
Cf34672_127.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	2061	S	SHO	16.08.2012
Cf34672_128.JPG	Profilbilde, kokegrop	2003	N	LH	16.08.2012
Cf34672_129.JPG	Profilbilde, kokegrop	2003	N	LH	16.08.2012
Cf34672_130.JPG	Profilbilde, kokegrop	2003	N	LH	16.08.2012
Cf34672_131.JPG	Planbilde, kokegrop	2015	Ø	LH	16.08.2012
Cf34672_132.JPG	Planbilde, kokegrop	2015	Ø	LH	16.08.2012
Cf34672_133.JPG	Planbilde, kokegrop	2047	Ø	LH	16.08.2012
Cf34672_134.JPG	Profilbilde, kokegrop	2047	Ø	LH	16.08.2012
Cf34672_135.JPG	Planbilde, kokegrop	2019	Ø	SHO	16.08.2012
Cf34672_136.JPG	Oversiktsbilde, dyrkningslag og felt	2058	S	SHO	17.08.2012
Cf34672_137.JPG	Oversikt, midtre del av dyrkningslag og felt	2058	S	SHO	17.08.2012
Cf34672_138.JPG	Oversikt, vestre del av dyrkningslag og felt	2058	S	SHO	17.08.2012
Cf34672_139.JPG	Oversikt, østre del av dyrkningslag og felt	2058	S	SHO	17.08.2012
Cf34672_140.JPG	Planfoto, kokegrop	2033	Ø	LH	17.08.2012
Cf34672_141.JPG	Planfoto, kokegrop, nivå 1.	2016	SV	SHO	17.08.2012
Cf34672_142.JPG	Profilbilde, kokegrop	2033	V	LH	17.08.2012
Cf34672_143.JPG	Profilbilde, kokegrop, profil 1	2016	SV	SHO	17.08.2012
Cf34672_144.JPG	Profilbilde, kokegrop, profil 2	2016	NØ	SHO	17.08.2012
Cf34672_145.JPG	Profilbilde, kokegrop, profil 1	2016	SV	SHO	17.08.2012
Cf34672_146.JPG	Profilbilde, kokegrop, profil 1 og 2	2016	V	SHO	17.08.2012
Cf34672_147.JPG	Profilbilde, kokegrop	2019	Ø	LH	17.08.2012
Cf34672_148.JPG	Profilbilde, kokegrop	2015	S	SHO	17.08.2012
Cf34672_149.JPG	Profilbilde, kokegrop	2015	S	SHO	17.08.2012
Cf34672_150.JPG	Oversiktsbilde, lok. 109		S	LH	17.08.2012
Cf34672_151.JPG	Oversiktsbilde, lok. 109		V	LH	17.08.2012

Filnavn	Motiv	Strukturnr	Sett mot	Fotograf	Opptaksdato
Cf34672_152.JPG	Oversiktsbilde, lok. 109		Ø	LH	17.08.2012
Cf34672_153.JPG	Oversiktsbilde, lok. 109		N	LH	17.08.2012
Cf34672_154.JPG	Planfoto, kokegrop	2017	SSV	SHO	21.08.2012
Cf34672_155.JPG	Planfoto, kokegrop	2025	S	GS	21.08.2012
Cf34672_156.JPG	Planfoto, kokegrop	2008	NV	LH	21.08.2012
Cf34672_157.JPG	Planfoto, kokegrop	2008	NV	LH	21.08.2012
Cf34672_158.JPG	Profilbilde, kokegrop	2017	S	LH	21.08.2012
Cf34672_159.JPG	Profilbilde, kokegrop	2025	S	GS	21.08.2012
Cf34672_160.JPG	Planfoto, kokegrop	2059	SSV	SHO	22.08.2012
Cf34672_161.JPG	Profilbilde, kokegrop	2008	SV	LH	22.08.2012
Cf34672_162.JPG	Profilbilde, kokegrop	2008	SV	LH	22.08.2012
Cf34672_163.JPG	Profilbilde, kokegrop	2059	SV	SHO	22.08.2012
Cf34672_164.JPG	Planfoto, kokegrop	2137	NØ	LH	22.08.2012
Cf34672_165.JPG	Planfoto, kokegrop	2154	SSV	SHO	22.08.2012
Cf34672_166.JPG	Profilbilde, kokegrop	2154	SSV	SHO	23.08.2012
Cf34672_167.JPG	Profilbilde, kokegrop	2137	NØ	LH	23.08.2012
Cf34672_168.JPG	Oversiktsbilde, lok. 109, nordre del og rydningsrøys 2012		NNØ	SHO	23.08.2012
Cf34672_169.JPG	Oversiktsbilde, lok. 109, nordre del mot dyrkningslag 2058		NNV	SHO	23.08.2012
Cf34672_170.JPG	Oversiktsbilde, lok. 109, østre del		Ø	SHO	23.08.2012
Cf34672_171.JPG	Oversikt, lok. 109, nordre del av østlige del		N	SHO	23.08.2012
Cf34672_172.JPG	Planfoto, rydningsrøys	2012	S	SHO	23.08.2012
Cf34672_173.JPG	Planfoto, rydningsrøys og oversikts	2012	S	SHO	23.08.2012
Cf34672_174.JPG	Oversiktsbilde, lok. 109, nordre del m/ få strukturer		S	SHO	23.08.2012
Cf34672_175.JPG	Oversiktsbilde, lok. 109, overgang til dyrkningslag (2058)		NNØ	SHO	23.08.2012
Cf34672_176.JPG	Oversiktsbilde, lok. 109, retning mot dyrkningslagsprofilen		SSV	SHO	23.08.2012
Cf34672_177.JPG	Oversiktsbilde, kokegroper	2137 og 2154	NØ	SHO	23.08.2012
Cf34672_178.JPG	Oversiktsbilde, kokegroper	2137 og 2154	NV	SHO	23.08.2012
Cf34672_179.JPG	Oversiktsbilde, lok. 109 før flateavdekking		S	MM	09.07.2012
Cf34672_180.JPG	Oversiktsbilde, lok. 109 før flateavdekking		SSV	MM	09.07.2012
Cf34672_181.JPG	Oversiktsbilde, lok. 109 før flateavdekking		SV	MM	09.07.2012
Cf34672_182.JPG	Oversiktsbilde, lok. 109 før flateavdekking		ØSØ	MM	09.07.2012
Cf34672_183.JPG	Oversiktsbilde, lok. 109 før flateavdekking		ØSØ	MM	09.07.2012
Cf34672_184.JPG	Rentegning av dyrkningslag S2058, skalert ned.			GS	11.03.2013
Cf34672_185.JPG	Rentegning av dyrkningslag S2098.			GS	11.03.2013

17.5.5 FOTOLISTE LOKALITET 110, NEGATIVNR. CF 34673, LOK. ID 106081

Filnavn	Motiv	Strukturnr	Sett mot	Fotograf	Opptaksdato
Cf34673_001.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	4033	S	JSPE	14.08.2012
Cf34673_002.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	4033 og 4031	S	JSPE	14.08.2012
Cf34673_003.JPG	Profilbilde, rydningsrøys m/lag (4031)	4033 og 4031	S	JSPE	14.08.2012
Cf34673_004.JPG	Detalj, mørkt lag i bunn av rydningsrøys		S	JSPE	14.08.2012
Cf34673_005.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøys og felt	4033	S	JSPE	14.08.2012
Cf34673_006.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøys og felt	4033	S	JSPE	14.08.2012
Cf34673_007.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøys og felt	4033	SV	JSPE	14.08.2012
Cf34673_008.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	4014	N	EK	14.08.2012
Cf34673_009.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	4014	N	EK	14.08.2012
Cf34673_010.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	4014	N	EK	14.08.2012
Cf34673_011.JPG	Planbilde, kokegrop	4002	Ø	MM	15.08.2012
Cf34673_012.JPG	Profilbilde, kokegrop	4002	N	MM	15.08.2012
Cf34673_013.JPG	Profil, rydningsrøys og dyrkningslag (4003)	4005 og 4003	Ø	JSPE	15.08.2012
Cf34673_014.JPG	Profil, rydningsrøys og dyrkningslag (4003)	4005 og 4003	Ø	JSPE	15.08.2012
Cf34673_015.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøys og dyrkningslag (4003)	4005 og 4003	SØ	JSPE	15.08.2012
Cf34673_016.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	4005	Ø	JSPE	15.08.2012
Cf34673_017.JPG	Planbilde, kokegrop	4030	Ø	EK	16.08.2012
Cf34673_018.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	4005	Ø	JSPE	16.08.2012
Cf34673_019.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	4005	Ø	JSPE	16.08.2012
Cf34673_020.JPG	Profil, rydningsrøys og dyrkningslag (4003)	4005 og 4003	Ø	JSPE	16.08.2012
Cf34673_021.JPG	Profil, rydningsrøys og dyrkningslag (4003)	4005 og 4003	SØ	JSPE	16.08.2012
Cf34673_022.JPG	Profilbilde, kokegrop, profil A	4030	N	EK	16.08.2012
Cf34673_023.JPG	Profilbilde, kokegrop, profil B	4030	V	EK	16.08.2012
Cf34673_024.JPG	Oversiktsbilde, lok. 110		SØ	EK	17.08.2012
Cf34673_025.JPG	Oversiktsbilde, lok. 110		SØ	EK	17.08.2012
Cf34673_026.JPG	Oversiktsbilde, lok. 110		SØ	EK	17.08.2012
Cf34673_027.JPG	Oversiktsbilde, lok. 110, nordøstre del		NØ	JSPE	17.08.2012
Cf34673_028.JPG	Oversiktsbilde, lok. 110, vestlige del		V	JSPE	17.08.2012
Cf34673_029.JPG	Oversiktsbilde, lok. 110, sørøstre del		Ø	JSPE	17.08.2012
Cf34673_030.JPG	Oversikt, lok. 110, før flateavdekking		SØ	MM	09.07.2012
Cf34673_031.JPG	Oversikt, lok. 110, før flateavdekking		N	MM	09.07.2012
Cf34673_032.JPG	Oversiktsbilde, lok. 110, før flateavdekking		NV	MM	09.07.2012
Cf34673_033.JPG	Oversikt, lok. 110, før flateavdekking		SØ	MM	09.07.2012
Cf34673_034.JPG	Oversikt, lok. 110, før flateavdekking		NØ	MM	09.07.2012
Cf34673_035.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøys, med 4014 i front og 4012 bak	4012 og 4014	Ø	MM	09.08.2012
Cf34673_036.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøys, med 4014 i front og 4012 bak	4012 og 4014	Ø	MM	09.08.2012
Cf34673_037.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøys	4014	S	MM	09.08.2012
Cf34673_038.JPG	Planfoto, rydningsrøys	4014	S	MM	09.08.2012
Cf34673_039.JPG	Planfoto, rydningsrøys	4014	Ø	MM	09.08.2012
Cf34673_040.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøys	4014	N	MM	09.08.2012
Cf34673_041.JPG	Planfoto, rydningsrøys	4014	N	MM	09.08.2012
Cf34673_042.JPG	Planfoto, rydningsrøys	4012	N	MM	09.08.2012
Cf34673_043.JPG	Planfoto, rydningsrøys	4012	V	MM	09.08.2012
Cf34673_044.JPG	Planfoto, rydningsrøys	4012	V	MM	09.08.2012
Cf34673_045.JPG	Planfoto, rydningsrøys	4012	S	MM	09.08.2012
Cf34673_046.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøys	4033	N	MM	09.08.2012
Cf34673_047.JPG	Planfoto, rydningsrøys	4033	N	MM	09.08.2012
Cf34673_048.JPG	Planfoto, rydningsrøys	4033	Ø	MM	09.08.2012

Filnavn	Motiv	Strukturnr	Sett mot	Fotograf	Opptaksdato
Cf34673_049.JPG	Planfoto, rydningsrøys	4033	Ø	MM	09.08.2012
Cf34673_050.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøys og felt	4033	S	MM	09.08.2012
Cf34673_051.JPG	Planfoto, rydningsrøys	4033	S	MM	09.08.2012
Cf34673_052.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøys og felt	4033	V	MM	09.08.2012
Cf34673_053.JPG	Planfoto, rydningsrøys	4033	V	MM	09.08.2012
Cf34673_054.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøys og felt	4005	Ø	MM	09.08.2012
Cf34673_055.JPG	Planfoto, rydningsrøys	4005	Ø	MM	09.08.2012
Cf34673_056.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøys	4005	S	MM	09.08.2012
Cf34673_057.JPG	Planfoto, rydningsrøys	4005	S	MM	09.08.2012
Cf34673_058.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøyser	4004 og 4005	SØ	MM	09.08.2012
Cf34673_059.JPG	Planfoto, rydningsrøys	4004	SØ	MM	09.08.2012
Cf34673_060.JPG	Rentegning av rydningsrøys S4005.	4005		GS	11.03.2013
Cf34673_061.JPG	Rentegning av rydningsrøys S4014.	4014		GS	11.03.2013
Cf34673_062.JPG	Rentegning av rydningsrøys S4033.	4033		GS	11.03.2013

17.5.6 FOTOLISTE LOKALITET 201, NEGATIVNR. CF 34674, LOK. ID 106141

Filnavn	Motiv	Strukturnr	Sett mot	Fotograf	Opptaksdato
Cf34674_001.JPG	Oversikt, lok. 201, etter avdekking		NNV	SHO	20.08.2012
Cf34674_002.JPG	Oversikt, lok. 201, etter avdekking		VSV	SHO	20.08.2012
Cf34674_003.JPG	Oversiktsbilde, diverse strukturer	7001, 7002, 7003 og 7004	SSØ	SHO	20.08.2012
Cf34674_004.JPG	Oversiktsbilde, diverse strukturer	7001, 7002, 7003 og 7004	SSØ	SHO	20.08.2012
Cf34674_005.JPG	Oversiktsbilde, diverse strukturer	7001, 7002, 7003 og 7004	SSØ	SHO	20.08.2012
Cf34674_006.JPG	Oversiktsbilde, lok. 201, med LH		ØNØ	SHO	20.08.2012
Cf34674_007.JPG	Oversiktsbilde, etter flateavdekking		NNV	SHO	20.08.2012
Cf34674_008.JPG	Oversikt, etter flateavdekking, med LH		ØNØ	SHO	20.08.2012
Cf34674_009.JPG	Oversiktsbilde, etter flateavdekking		SSØ	SHO	20.08.2012
Cf34674_010.JPG	Oversiktsbilde, diverse strukturer	7005, 7006, 7007, 7008 og 7009	VSV	SHO	20.08.2012
Cf34674_011.JPG	Planfoto, stolpehull	7001	N	LH	20.08.2012
Cf34674_012.JPG	Planfoto, stolpehull	7001	V	LH	20.08.2012
Cf34674_013.JPG	Planfoto, stolpehull	7002	SSØ	SHO	20.08.2012
Cf34674_014.JPG	Planfoto, nedgravning	7004	SSØ	GS	20.08.2012
Cf34674_015.JPG	Profilbilde, stolpehull	7001	S	LH	20.08.2012
Cf34674_016.JPG	Profilbilde, stolpehull	7001	S	LH	20.08.2012
Cf34674_017.JPG	Profilbilde, nedgravning	7004	S	GS	20.08.2012
Cf34674_018.JPG	Profilbilde, stolpehull	7002	S	SHO	20.08.2012
Cf34674_019.JPG	Profilbilde, stolpehull	7002	S	SHO	20.08.2012
Cf34674_020.JPG	Oversiktsbilde, flere stolpehull	7006, 7007, 7008 og 7009	S	LH	20.08.2012
Cf34674_021.JPG	Oversiktsbilde, flere stolpehull	7006, 7007, 7008 og 7009	V	LH	20.08.2012
Cf34674_022.JPG	Planfoto, stolpehull	7006 og 7005	S	SHO	20.08.2012
Cf34674_023.JPG	Planfoto, steinpakning	7005	S	SHO	21.08.2012
Cf34674_024.JPG	Planfoto, steinpakning	7005	S	SHO	21.08.2012
Cf34674_025.JPG	Profilbilde, steinpakning	7005	S	SHO	21.08.2012
Cf34674_026.JPG	Profilbilde, stolpehull	7006 og 7008	SV	LH	21.08.2012
Cf34674_027.JPG	Profilbilde, stolpehull	7006 og 7008	SV	LH	21.08.2012
Cf34674_028.JPG	Profilbilde, stolpehull	7006 og 7008	SV	LH	21.08.2012
Cf34674_029.JPG	Oversiktsbilde, diverse strukturer	7001, 7002, 7003 og 7004	SSV	SHO	21.08.2012
Cf34674_030.JPG	Oversiktsbilde, diverse strukturer	7001, 7002, 7003 og 7004	SSV	SHO	21.08.2012
Cf34674_031.JPG	Oversiktsbilde, felt og div. strukturer		VNV	SHO	21.08.2012
Cf34674_032.JPG	Oversiktsbilde, felt og div. strukturer		NV	SHO	21.08.2012
Cf34674_033.JPG	Oversiktsbilde, felt		Ø	SHO	21.08.2012
Cf34674_034.JPG	Oversiktsbilde, felt		S	SHO	21.08.2012
Cf34674_035.JPG	Oversiktsbilde, felt før flateavdekking		SSØ	MM	09.07.2012
Cf34674_036.JPG	Oversiktsbilde, felt før flateavdekking		N	MM	09.07.2012
Cf34674_037.JPG	Oversikt, felt etter flateavdekking		Ø	MM	09.08.2012
Cf34674_038.JPG	Oversikt, felt etter flateavdekking		V	KL	09.08.2012

17.5.7 FOTOLISTE LOKALITET 202, NEGATIVNR. CF 34675, LOK. ID 106149

Filnavn	Motiv	Strukturnr	Sett mot	Fotograf	Opptaksdato
Cf34675 001.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøys	8001	Ø	JSPE	21.08.2012
Cf34675 002.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	8001	ØNØ	JSPE	21.08.2012
Cf34675 003.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	8001	ØNØ	JSPE	21.08.2012
Cf34675 004.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	8001	ØNØ	JSPE	21.08.2012
Cf34675 005.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	8001	ØNØ	JSPE	21.08.2012
Cf34675 006.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	8001	ØNØ	JSPE	21.08.2012
Cf34675 007.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	8016	NV	JSPE	21.08.2012
Cf34675 008.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	8016	NV	JSPE	21.08.2012
Cf34675 009.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	8016	NV	JSPE	21.08.2012
Cf34675 010.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	8016	NV	JSPE	21.08.2012
Cf34675 011.JPG	Profilbilde, rydningsrøys	8016	NV	JSPE	21.08.2012
Cf34675 012.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøys	8016	N	JSPE	21.08.2012
Cf34675 013.JPG	Oversiktsbilde, sørlige del av felt		SV	JSPE	22.08.2012
Cf34675 014.JPG	Oversiktsbilde, sørlige del av felt		NØ	JSPE	22.08.2012
Cf34675 015.JPG	Oversiktsbilde, vestlige del av felt		NØ	JSPE	22.08.2012
Cf34675 016.JPG	Oversiktsbilde, vestlige del av felt		S	JSPE	22.08.2012
Cf34675 017.JPG	Oversiktsbilde, nordlige del av felt		NNØ	JSPE	22.08.2012
Cf34675 018.JPG	Oversiktsbilde, nordlige del av felt		SSV	JSPE	22.08.2012
Cf34675 019.JPG	Planfoto, rydningsrøys	8021	SØ	JSPE	23.08.2012
Cf34675 020.JPG	Planfoto, rydningsrøys	8024	SSV	JSPE	23.08.2012
Cf34675 021.JPG	Planfoto, rydningsrøys	8024	NNV	JSPE	23.08.2012
Cf34675 022.JPG	Planfoto, rydningsrøys	8024	NØ	JSPE	23.08.2012
Cf34675 023.JPG	Oversiktsbilde, felt før flateavdekking		SSØ	MM	09.07.2012
Cf34675 024.JPG	Oversiktsbilde, felt før flateavdekking		S	MM	09.07.2012
Cf34675 025.JPG	Oversiktsbilde, felt før flateavdekking		N	MM	09.07.2012
Cf34675 026.JPG	Oversiktsbilde, felt før flateavdekking		NV	MM	09.07.2012
Cf34675 027.JPG	Oversiktsbilde, felt før flateavdekking		V	MM	09.07.2012
Cf34675 028.JPG	Oversiktsbilde, felt før flateavdekking		NNØ	MM	09.07.2012
Cf34675 029.JPG	Planbilde, rydningsrøys	8019	ØNØ	MM	09.08.2012
Cf34675 030.JPG	Planbilde, rydningsrøys	8019	ØNØ	MM	09.08.2012
Cf34675 031.JPG	Planbilde, rydningsrøys	8019	SV	MM	09.08.2012
Cf34675 032.JPG	Planbilde, rydningsrøys	8019	NV	MM	09.08.2012
Cf34675 033.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøys	8019	VSV	MM	09.08.2012
Cf34675 034.JPG	Planbilde, rydningsrøys	8019	VSV	MM	09.08.2012
Cf34675 035.JPG	Planbilde, rydningsrøys	8019	SSØ	MM	09.08.2012
Cf34675 036.JPG	Planbilde, rydningsrøys	8019	SSØ	MM	09.08.2012
Cf34675 037.JPG	Planbilde, rydningsrøys	8001	VSV	MM	09.08.2012
Cf34675 038.JPG	Planbilde, rydningsrøys	8005	ØNØ	MM	09.08.2012
Cf34675 039.JPG	Planbilde, rydningsrøys	8005	ØNØ	MM	09.08.2012
Cf34675 040.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøyser	8001 og 8005	N	MM	09.08.2012
Cf34675 041.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøys	8005	NNV	MM	09.08.2012
Cf34675 042.JPG	Oversiktsbilde, rydningsrøys	8001	N	MM	09.08.2012
Cf34675 043.JPG	Rentegning av rydningsrøys S8001.	8001		GS	08.03.2013
Cf34675 044.JPG	Rentegning av rydningsrøys S8016.	8016		GS	08.03.2013

17.6 ANALYSERESULTATER

17.6.1 VEDARTSANALYSE V/HELGE I. HØEG

FellesID	Struktur nr	Kontekst	Prøve nr	Gram	Betula bjørk	Corylus hassel	Picea gran	Pinus furu	Populus osp	Prunus hegg	Sorbus rogn	Tilia lind	Ulmus alm	Quercus eik	Salix populus (selje vier osp)
id105987	107	Kokegrop	KP603	3,5	14	1		25							
id105987	164	Kokegrop	KP604	13,3	26	13									1
id105987	103	Kokegrop	KP605	1,7	23	1		1							
id105987	101	Kokegrop	KP608	7,9	8	8					3			1	
id105987	102	Kokegrop	KP609	4,3	12	2		17	9						
id105987	111	Kokegrop	KP611	7,8	10							9			21
id105987	579	Kokegrop	KP612	0,8				10		20					
id105987	109	Kokegrop	KP613	1,3	27			3							
id105987	105	Ildsted	KP614	2,9	3			31							6
id105987	110	Kokegrop	KP616	49,2	40										
id105987	115	Kokegrop	KP617	3,1	24					6	3				7
id105987	112	Kokegrop	KP618	53			3	37							
id105987	251	Kokegrop	KP619	2,3	28					5					7
id105987	250	Kokegrop	KP620	2,4	18	1					1				
id105987	561	Kokegrop	KP622	2,2	37	3									
id105987	558	Kokegrop	KP623	7,3	19	1		2			1	17			
id105987	450	Kokegrop	KP624	1,3	40										
id105987	625	Kokegrop	KP625	0,4	10										
id105987	182	Kokegrop	KP626	0,3	20										
id105987	468	Kokegrop	KP627	3,1				13		27					
id105987	460	Kokegrop	KP628	0,4	10										
id105987	180	Kokegrop	KP629	3,1	31						9				
id105987	217	Kokegrop	KP631	0,4	6	2									
id105987	476	Kokegrop	KP633	0,9	18	2									
id105987	448	Kokegrop	KP635	3,8	40										
id105987	292	Kokegrop	KP636	4	31						9				
id105987	213	Kokegrop	KP637	9,9	7	3									30
id105987	295	Rydning-røys	KP640	1,1	14	1		3							

FellesID	Struktur nr	Kontekst	Prøve nr	Gram	Betula bjørk	Corylus hassel	Picea gran	Pinus furu	Populus osp	Prunus hegg	Sorbus rogn	Tilia lind	Ulmus alm	Quercus eik	Salix populus (selje vier osp)
id106078	2137	Kokegrop	KP2172	0,8	30			13							
id106078	2154	Kokegrop	KP2173	1,4	35										
id106078	2059	Kokegrop	KP2174	2	40										
id106078	2017	Kokegrop	KP2175	5,1	38	2									
id106078	2025	Kokegrop	KP2176	1,9	40										
id106078	2008	Kokegrop	KP2177	20,6	40										
id106078	2019	Kokegrop	KP2178	0,3	20										
id106078	2015	Kokegrop	KP2179	12	40										
id106078	2165	Kokegrop	KP2183	1,2	33	6					1				
id106078	2003	Kokegrop	KP2197	29,3	40										
id106078	2047	Kokegrop	KP2198	0,5	15										
id106078	2033	Kokegrop	KP2199	4,6	14					9	6				11
id106078	2016	Kokegrop	KP2200	0,7	7										
id106078	2107	Kokegrop	KP2210	0,9	17										6
id106078	2118	Kokegrop	KP2213	1,4	27	6				2	5				
id106078	2162	Kokegrop	KP2214	1,8	23										2
id106078	2158	Kokegrop	KP2215	1	40										
id106078	2075	Ildsted	KP2216	2,8	30	10									
id106078	2090	Kokegrop	KP2219	1,3	10										0
id106078	2070	Kokegrop	KP2222	0,8	2										23
id106078	2013	Kokegrop	KP2223	1,4	17			9						9	
id106078	2012	Rydning- røys	KP2228	0,4											
id106078	2235	Dyrknings- lag	KP2229	0,4	23										
id106078	2098	Dyrknings- lag	KP2230	0,2	12										
id106078	2058	Dyrknings- lag	KP2231	0,3	3			10							
id106078	2156	Ildsted	KP2233	6,7	9			30			1				
id106078	2166	Rydning- røys	KP2236	0,1	9			5						1	
id106081	4002	Kokegrop	KP4091	20,6	40										

FellesID	Struktur nr	Kontekst	Prøve nr	Gram	Betula bjørk	Corylus hassel	Picea gran	Pinus furu	Populus osp	Prunus hegg	Sorbus rogn	Tilia lind	Ulmus alm	Quercus eik	Salix populus (selje vier osp)
id106081	4030	Kokegrop	KP4092	2	39					1					
id106081	4003	Dyrkningslag	KP4094	0,3	9			3		5					
id106081	4095	Dyrkningslag	KP4095	0,8	17			5							3
id106081	4003	Dyrkningslag	KP4096	0,3	21									2	
id106033	6009	Kokegrop	KP6011	4,4	40										
id106033	6008	Kokegrop	KP6012	2,7	24	3				1					2
id106033	6006	Kokegrop	KP6013	4,2	12	1							4	23	
id106141	7001	Stolpehull	KP7069	0,3				17							
id106141	7008	Stolpehull	KP7070	0,8				30							
id106149	8016	Rydningrøys	KP8031	0,2	14							1			
id106149	8001	Rydningrøys	KP8032	0,1	1			6							

17.6.2 ¹⁴C-DATERING V/ÅNGSTRÖMLABORATORIET, UPPSALA UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Ångströmlaboratoriet
Tandemlaboratoriet

Göran Possnert

Besöksadress:
Ångströmlaboratoriet
Lägerhyddsvägen 1
Rum 4143

Postadress:
Box 529
751 20 Uppsala

Telefon:
018 - 471 30 59

Telefax:
018 - 55 57 36

Hemsida:
<http://www.angstrom.uu.se>

E-post:
Goran.Possnert@Angstrom.uu.se

09/5898-21

0403

Uppsala 2013-02-13

Ole Christian Lønaas
Kulturhistorisk museum, Universitetet i Oslo
Postboks 6762, St Olavs plass
NO-0130 OSLO
Norge

Resultat av ¹⁴C datering av träkol från Lund/Vold, Hamar, Hedmark fylke, Norge.

Förbehandling av träkol och liknande material:

1. Synliga rottrådar borttages.
2. 1 % HCl tillsätts (8-10 timmar, under kokpunkten) (karbonat bort).
3. 1 % NaOH tillsätts (8-10 timmar, under kokpunkten). Löslig fraktion fälls genom tillsättning av konc. HCl. Fällningen som till största delen består av humusmaterial, tvättas, torkas och benämns fraktion SOL. Olöslig del, som benämns INS, består främst av det ursprungliga organiska materialet. Denna fraktion ger därför den mest relevanta åldern. Fraktionen SOL däremot ger information om eventuella föroreningars inverkan.

Före acceleratorbestämningen av ¹⁴C-innehållet förbränns det tvättade och intorkade materialet, surgjort till pH 4, till CO₂-gas, som i sin tur konverteras till fast grafit genom en Fe-katalytisk reaktion. I den aktuella undersökningen har fraktionen INS daterats.

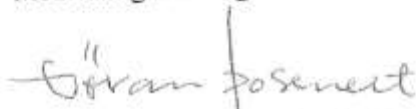
RESULTAT

Labnummer	Prov	δ ¹³ C‰ VPDB	¹⁴ C age BP
Ua-45261	KP603 S107	-25,6	1 523 ± 30
Ua-45262	KP604 S164	-28,1	1 508 ± 31
Ua-45263	KP605 S103	-26,5	1 526 ± 30
Ua-45264	KP608 S101	-26,3	1 537 ± 30
Ua-45265	KP609 S102	-27,1	1 506 ± 30
Ua-45266	KP611 S111	-27,4	1 526 ± 30
Ua-45267	KP612 S579	-24,2	1 555 ± 30
Ua-45268	KP613 S109	-25,6	1 513 ± 30
Ua-45269	KP614 S105	-25,6	1 516 ± 30
Ua-45270	KP616 S110	-24,5	1 519 ± 30
Ua-45271	KP617 S115	-26,3	1 525 ± 30
Ua-45272	KP618 S112	-23,4	1 727 ± 30
Ua-45273	KP619 S251	-25,3	1 467 ± 30
Ua-45274	KP620 S250	-26,6	1 553 ± 30
Ua-45275	KP622 S561	-28,2	1 552 ± 30
Ua-45276	KP623 S558	-26,7	1 558 ± 30
Ua-45277	KP624 S450	-26,6	2 100 ± 30
Ua-45278	KP625 S183	-26,4	1 710 ± 30
Ua-45279	KP626 S182	-26,1	1 576 ± 30
Ua-45280	KP627 S468	-25,1	1 657 ± 30
Ua-45281	KP628 S460	-27,4	1 809 ± 30
Ua-45282	KP629 S180	-24,7	1 586 ± 30
Ua-45283	KP631 S217	-26,6	1 602 ± 30
Ua-45284	KP633 S476	-26,9	1 654 ± 30
Ua-45285	KP635 S448	-26,7	1 553 ± 30
Ua-45286	KP636 S292	-27,8	2 261 ± 33
Ua-45287	KP637 S213	-27,2	1 485 ± 30
Ua-45288	KP640 S295	-26,9	1 782 ± 31
Ua-45289	KP2172 S2137	-26,8	1 650 ± 30

RESULTAT Labnummer	Prov	$\delta^{13}\text{C}\text{‰ VPDB}$	^{14}C age BP
Ua-45290	KP2173 S2154	-24,6	1 608 ± 31
Ua-45291	KP2174 S2059	-27,5	1 521 ± 31
Ua-45292	KP2175 S2017	-27,3	1 518 ± 31
Ua-45293	KP2176 S2025	-24,7	2 190 ± 36
Ua-45294	KP2177 S2008	-24,6	1 627 ± 32
Ua-45295	KP2178 S2019	-26,9	1 538 ± 35
Ua-45296	KP2179 S2015	-26,3	1 588 ± 35
Ua-45297	KP2183 S2165	-26,2	1 551 ± 31
Ua-45298	KP2197 S2003	-25,0	1 577 ± 33
Ua-45299	KP2198 S2047	-26,2	1 631 ± 33
Ua-45300	KP2199 S2033	-25,0	1 549 ± 33
Ua-45301	KP2200 S2016	-26,1	1 606 ± 31
Ua-45302	KP2210 S2107	-24,1	1 567 ± 33
Ua-45303	KP2213 S2118	-27,0	1 571 ± 31
Ua-45304	KP2214 S2162	-25,7	1 585 ± 33
Ua-45305	KP2215 S2158	-27,9	1 621 ± 32
Ua-45306	KP2216 S2075	-26,4	1 086 ± 31
Ua-45307	KP2219 S2090	-25,6	1 651 ± 33
Ua-45308	KP2222 S2070	-25,4	2 357 ± 32
Ua-45309	KP2223 S2013	-25,8	1 646 ± 31
Ua-45310	KP2229 S2235	-27,0	2 290 ± 33
Ua-45311	KP2230 S2098	-26,5	1 580 ± 31
Ua-45312	KP2231 S2058	-26,5	975 ± 31
Ua-45313	KP2233 S2156	-20,3	347 ± 30
Ua-45314	KP2236 S2166	-25,5	1 337 ± 33
Ua-45315	KP4091 S4002	-26,3	1 683 ± 32
Ua-45316	KP4092 S4030	-23,9	2 455 ± 33
Ua-45317	KP4094 S4003	-25,6	1 785 ± 34
Ua-45318	KP4095	-25,7	2 234 ± 34
Ua-45319	KP4096 S4003	-24,8	2 369 ± 35
Ua-45320	KP6011 S6009	-24,8	1 643 ± 32
Ua-45321	KP6012 S6008	-26,0	1 584 ± 31
Ua-45322	KP6013 S6006	-24,9	1 659 ± 31
Ua-45323	KP7069 S7001	-26,9	396 ± 32
Ua-45324	KP7070 S7008 *	-26,5	90 ± 31
Ua-45325	KP8031 S8016	-26,6	2 661 ± 30
Ua-45326	KP8032 S8001	-29,2	2 542 ± 30

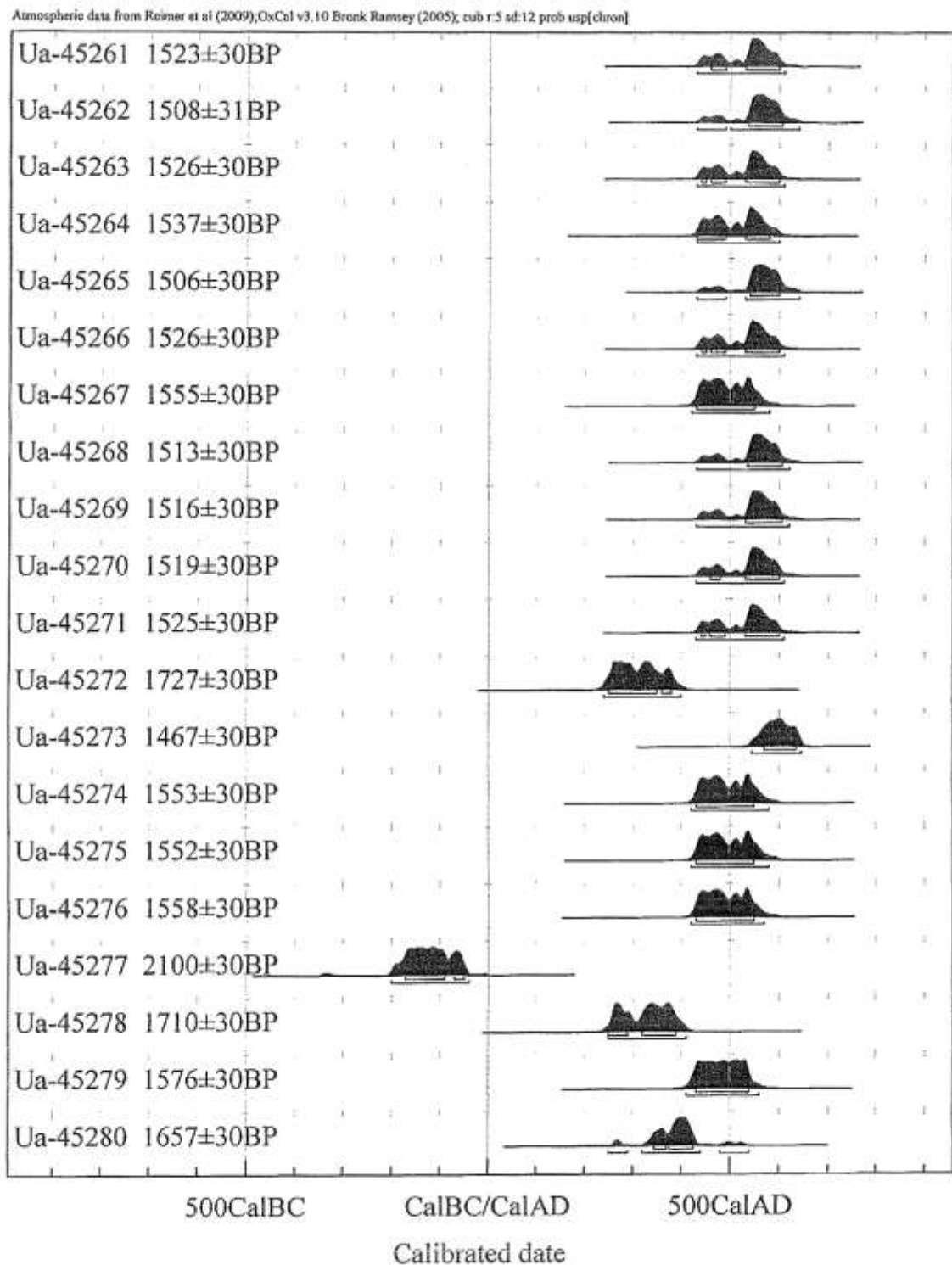
* Provet bestod av trä

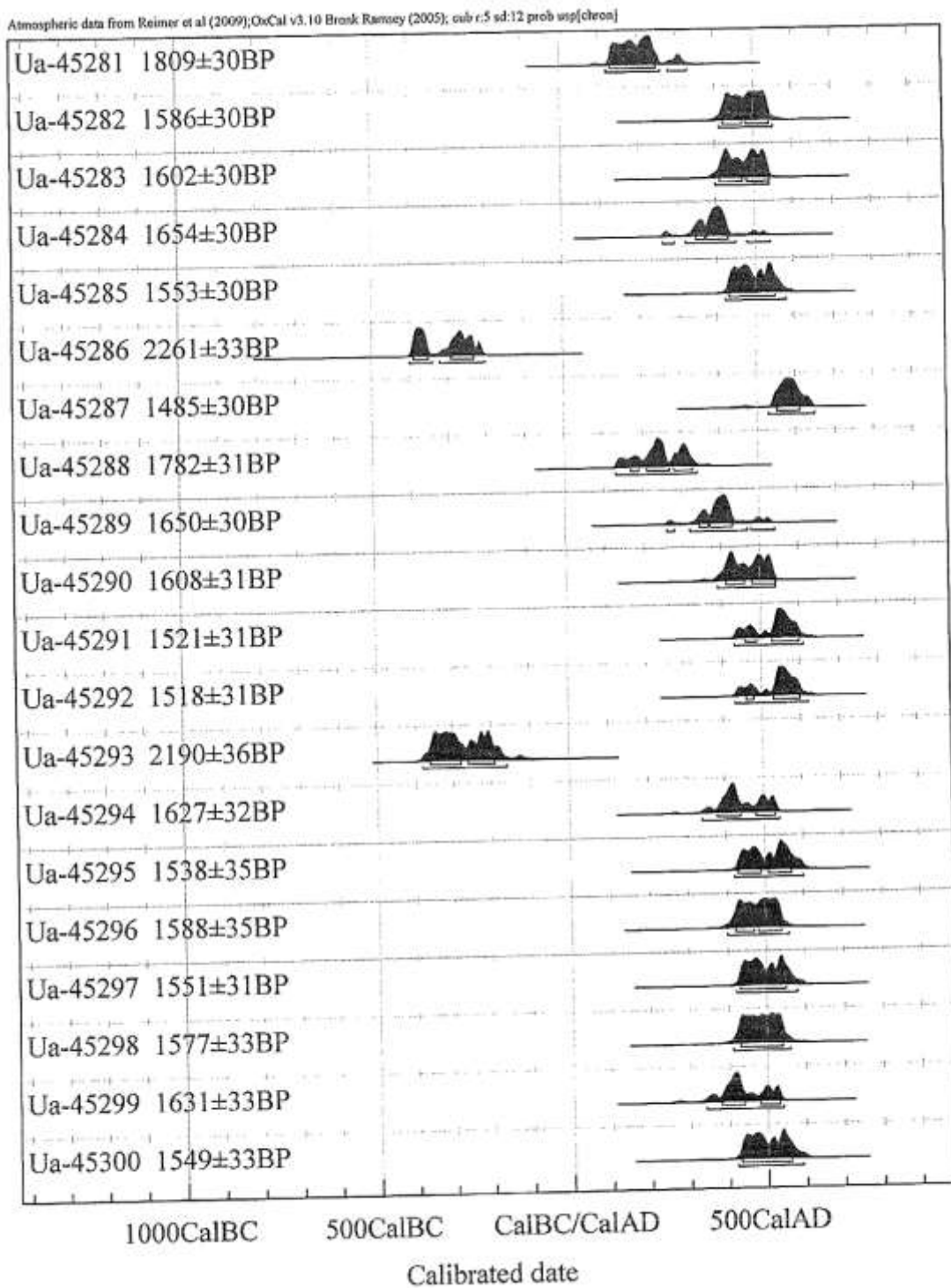
Med vänlig hälsning

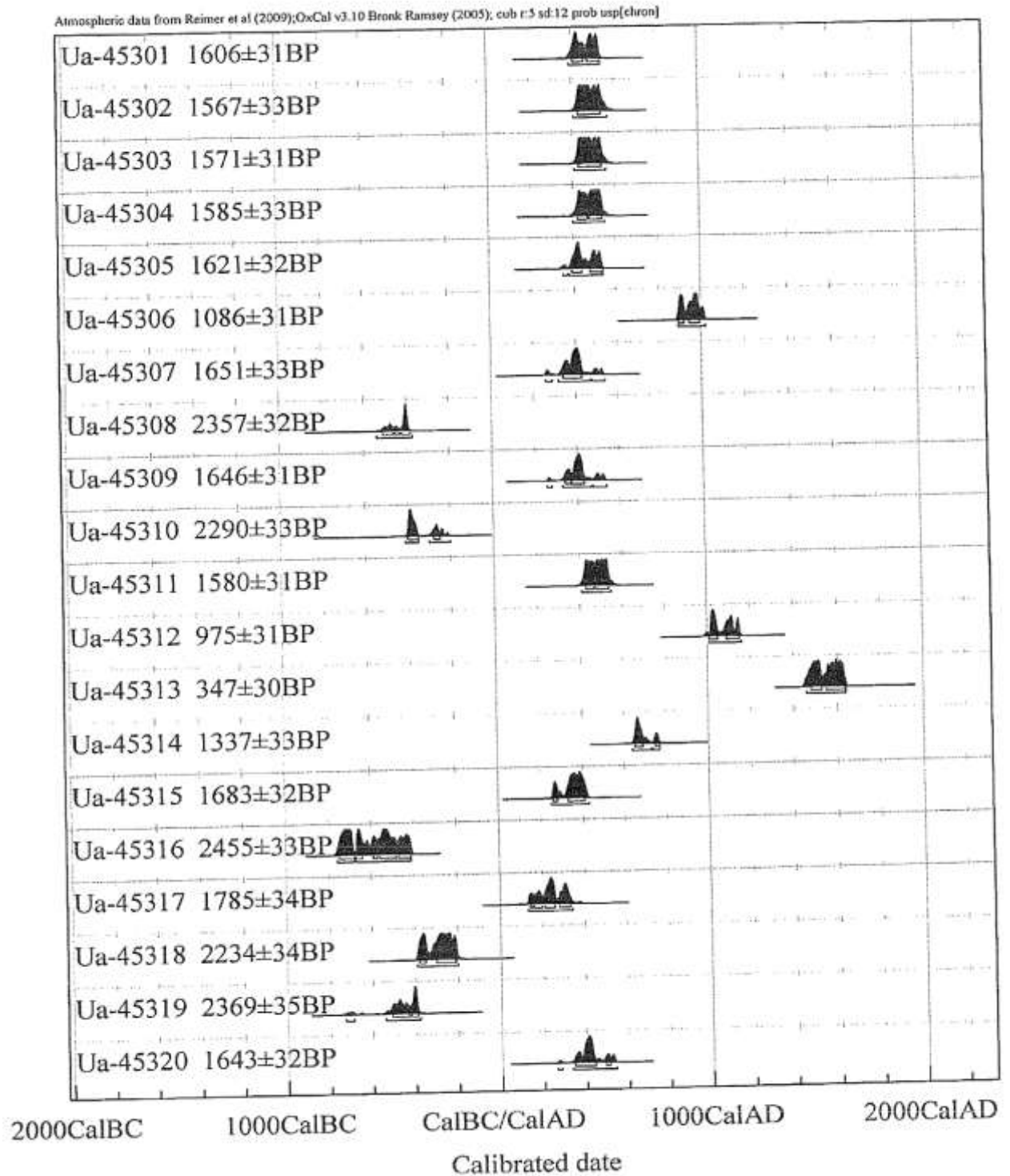

Göran Possnert/ Ingela Sundström

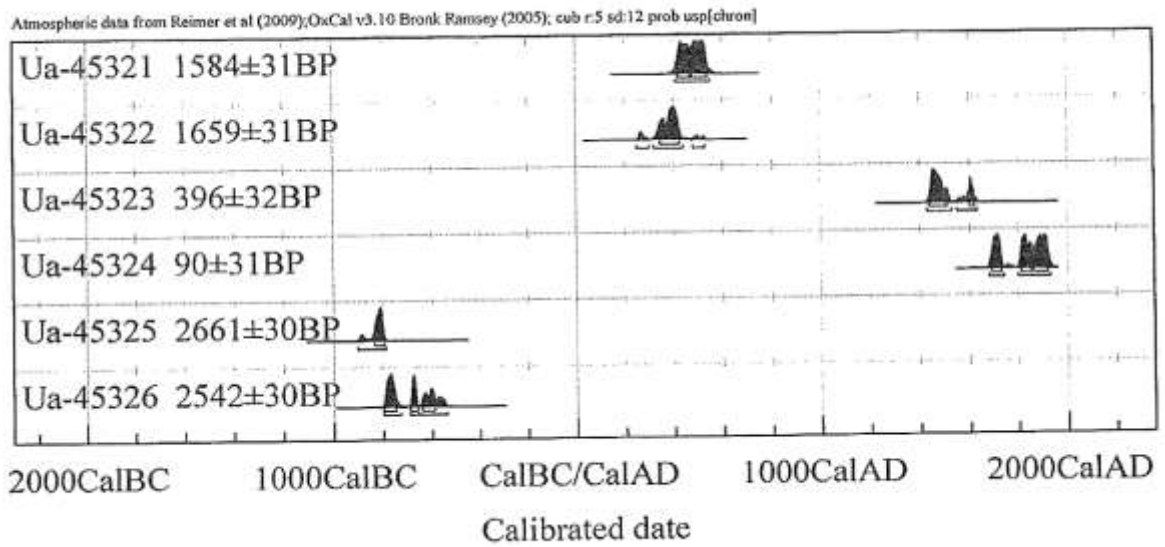

17.6.3 MAKROFOSSIL OG POLLENANALYSE V/ANINE MOLTSSEN, NOK

NOK
NATUR OG KULTUR

Makrofossil- og pollenanalyser
fra
Lund/Vold, Hamar Kommune
Hedmark, KHM ref. 2009/5898

Annine S. A. Moltsen

NOK rapport nr. 01-2013

NOK
NATUR OG KULTUR

*Cand.scient Annine S.A Moltsen -
Valdemarsgade 19a 2.mf - DK-1665København
Tlf: 33 23 46 55 - Mobil: 40 98 86 75 -
mail: nok@nokam.dk - www.nokam.dk*

Indledning

Frå den arkæologiske udgravning Lund søndre 800/1, Ringsaker kommune og Vold 1/3706, Hamar kommune, Hedmark, 2012, er der af Ole Christian Lønaas indsendt 17 floterede makrofossilprøver og 12 pollenprøver. Prøverne er udtaget i henholdsvis dyrkingslag, røysere, ildsteder og stolpehuller.

Metode

Makrofossiler

Volumen af de floterede prøver blev målt. Prøverne blev herefter analyseret under stereolup ved op til 80 x forstørrelse. Indholdet i prøverne blev noteret, og frø samt andet identificerbart materiale blev taget fra.

Pollen

Prøverne blev kogt og præpareret efter NNU's standardmetode. Prøverne blev herefter screenet får at vurdere potentialet. Præparation og screening er udført af Lis Højlund, RUC.

Resultater

Makroprøver

Prøve ID	Struktur ID	Kontekst	Volumen ml	Forkullet	Indhold	Frø, mv
MP630	s295	Rydningrøys	½	xxx, s		
MP2181	s2098	Dyrkingslag	1	xxx, s+r		
			1½	xxx, s+r		<u>Afgrøder</u> Havre 1 Korn sp. 2+1f <u>Ukrudt</u> Alm. Fuglegræs, Vassarve 1 Burre.Snerre, Klengjemaure 6½ Hvidmelet gåsefod, Meldestokk 2 <u>Øvrige</u> Cf Viol 1 Storkenæb 1 Fredløs, Fredlaus 1
MP2182	s2235	Dyrkingslag				
MP2188	s2058	Dyrkingslag	>½	(x)		
MP2189	s2066	Rydningrøys	½	xx, s+r		
MP2190	s2161	Rydningrøys	½	x, s+r		
MP2196	s2058	Dyrkingslag	2	(x), s+r		

			½	xx, s	Fedt 1	<u>Ukrudt</u> Snerle-pileurt, Vindeslirekne 1 <u>Græslandsart</u> Star, Storr sp. 1 <u>Træer</u> Gran sp. 1½ Rød-gran, Gran, nåle 58f
MP2221	s2156	lldsted				
MP4087	s4031	Dyrkingslag	2	xx, r		1 Korn
MP4088	s4033	Rydningrøys	1	xx, s+r		1 cf. Emmer/Rug
MP4089	s4005	Rydningrøys	2	xxx, s		
MP4090	s4003	Dyrkingslag	½	xx, s		
		Stolpehul med stempakning	1	xxx, s+r + strå		
MP7063	S7003					
MP7064	s7001	Stolpehull	1	xxx, s		
MP7068	s7008	Stolpehull	5	2 stk, r		
MP8029	s8001	Rydningrøys	>½	1 stk		
MP8030	s8016	Rydningrøys	>½	(x)		

r = afrundende, S= skarpkantede, f= fragment, cf. = bestemmelsen er usikker

Pollenprøver

Prøve ID	Navn	Dybde	Kontekst	Kommentarer
PP 2184	P1	109-114 cm	Lag 4, profil av dyrkingslag s2058	Lidt trækul, få pollen Eg 2, El 1, Mjødurt 2
PP 2185	P2	110-115 cm	Lag 3, rydningrøys s2166 i profilen av dyrkingslag s2058	Ingen pollen
PP 2194	P3	93-97 cm	Lag 2, profil av dyrkingslag s2058	Ingen pollen
PP 2186	P3A	80-85 cm	Lag 2, profil av dyrkingslag s2058	Ingen pollen
PP 2192	P3B	65-70 cm	Lag 2, profil av dyrkingslag s2058	Ingen pollen
PP 2187	P4	50-55 cm	Lag 1, profil av dyrkingslag s2058	Lidt trækul, få pollen Gran 1
PP 2193	P4A	30-35 cm	Lag 1, profil av dyrkingslag s2058	Lidt trækul, ingen pollen
PP 2195	P4B	13-18 cm	Lag 1, profil av dyrkingslag s2058	Lidt trækul, få pollen Gran 3, Fyr 1
PP 2224	P4	45-50 cm	Lag 1, profil av dyrkingslag s2098	Trækul, ingen pollen

PP 2225	P3	72-78 cm	Lag 2, profil av dyrkingslag s2098	Trækul, få pollen Eg 1
PP 2226	P2	100-105 cm	Lag 3, profil av dyrkingslag s2098	Trækul, få pollen Birk 1
PP 2227	P1	125-130 cm	Lag 4, profil av dyrkingslag s2098	Trækul få pollen Græs 1 Kambregne 1, Hassel 1

Diskussion

Makrofossilrøverne var generelt meget små. Bortset fra prøverne MP2182, MP2221, MP4087 og MP4088 indeholdt de kun små mængder af trækul. Da trækul er meget porøse vil de hurtigt blive slidte og afrundede, hvis de udsættes for mekanisk slid som vind og vejr, tråd og jordbearbejdning. Trækul der er skarpkantede har derimod ligget mere beskyttet.

Lokalitet 101, Røys S295

MP630 er udtaget mellem stenene i den centrale del af røysen. Prøven indeholdt lidt trækul der var skarpkantede, kullene må derfor have ligget beskyttet mod mekanisk slid i røysen, hvilket tyder på at røysen er anlagt hurtigt efter afbrændingen.

Lokalitet 109s,

Dyrkingslag s2098, og S2235

S2098 bestod af lag 1 og 2, herunder lå lag 3 (S2235). Der er udtaget makrofossilprøver fra lag 2 og lag 3 og desuden er der udtaget en pollenserie ned gennem lagene. Der blev kun fundet enkelte træpollen og en enkelt bregnespore i pollenprøverne, men alle indeholdt trækulstøv hvilket vidner om kulturpåvirkning i området da lagene blev afsat, dog kan aktivitet fra orme og andre dyr have transporteret materiale på tværs af langgrænserne.

MP2181 fra lag 2 og MP2182 fra lag 3 indeholdt begge lidt skarpe og afrundede trækul. I MP2182 blev der desuden fundet enkelte korn og lidt ukrudtsfrø. Kornene var så slidte at det ikke var muligt at afgøre hvilken sort det er. Der var desuden et enkelt frø fra en arts af havre, men da de basale dele af avnerne ikke var tilstede kan det ikke afgøres om det er den dyrkede havre eller en af de vilde græsser f.eks. flyve-havre. Korn og ukrudtsfrø kan stamme fra en afbrænding af marken efter høst. Da der ikke er vedplanter på en dyrket ager, må trækullene være tilført enten med husholdningsaffald

anvendt som gødning eller det kan være rester fra en tidligere afbrænding i forbindelse med rydning af arealet, som er blevet opblandet i laget som følge af jordbearbejdningen.

Ildsted S2156

Ildstedet, hvorfra MP2221 er udtaget, lå tæt på rydningsrøys s2166. Prøven indeholdt lidt skarpkantede trækul, ildstedet må derfor være blevet hurtigt tildækket efter brug. Prøven indeholdt desuden et enkelt frø fra Snerle-pileurt, der er en almindelig ukrudtsart, et frø fra en art af Star der vokser i sluttet græsland og endelig 58 fragmenter af nåle og 1% frø fra Gran. Endelig var der en forkullet klump af amorft organisk materiale, der i struktur minder om fedt, men det kan også være harpiks.

Ud fra indholdet er det vanskeligt at afgøre hvad der har været tilberedt over ildstedet, da de fundne arter meget vel kan være rester af brændsel og vegetationen nær ildstedet.

Lokalitet 109nv, Dyrkningslag s2058 og rydningsrøys s2166

S2058 bestod af lag 1, 2 og 4, hvor lag 4 er det nederste lag. Der er udtaget makrofossilprøver fra lag 2 og lag 3, og der er desuden udtaget en pollenserie ned gennem lagene. S2166 er en nærliggende rydningsrøys, hvorfra der er mellem stenene i den centrale del af røysen er udtaget en makrofossilprøven MP2189 og en pollenprøve. MP2190 er udtaget i et stenet lag op til røysen.

Flere af pollenprøverne indeholdt ingen pollen og i de øvrige blev der kun fundet enkelte træpollen. MP2188 fra lag 2 indeholdt kun enkelte trækul og der blev ikke fundet trækul i pollenprøveren fra laget. MP2196 fra lag 1 indeholdt ligeledes kun få trækul og i pollenprøverne fra laget var der kun lidt trækulstøv.

MP 2189 fra røysen og MP 2190 fra det stenede lag op til røysen indeholdt kun få trækul.

Det meget lave indhold af trækul og andet forkullet materiale i dette område er noget påfaldende. Det kan selvfølgelig skyldes at der ikke har været tilført så store mængder gødning på dette sted, eller at gødningen har indeholdt mindre trækul og/eller at der ikke har været afbrænding i forbindelse med rydningen i dette område. En anden mulighed er at disse arealer ikke har været opdyrket, men måske anvendt som græsningsarealer.

Lokalitet 109v, rydningsrøys s4033, dyrkningslag s4031

MP4088 er udtaget under stenene i den nedre del af røysen. Prøven indeholdt lidt skarpkantede og afrundede trækul, hvilket kan tyde på at en del af kullene har ligget eksponeret på fladen inden de er blevet forsejlet af materialet i røysen. Prøven indeholdt desuden et korn der desværre var så slidt at flere af de diagnostiske karakterer var umulige at erkende, men ud fra formen kan det enten være rug eller emmer. Kornet kan være vigtigt for dateringen af anlægget idet den første rug er fundet i romersk jernalder, men den bliver dog først almindelig i sen jernalder. Emmer er derimod en af de første hvedesorter der bliver dyrket, op gennem bronzealderen og tidlig jernalder erstattes den gradvist af brødhvede

MP 4087 er udtaget i dyrkningslaget s4031, der ligger lige vest for røysen. Koncentrationen af trækul var lidt større i dyrkningslaget og alle trækul var afrundede, sikker som følge af de gentagende behandlinger af jorden i forbindelse med opdyrkningen. Prøven indeholdt desuden et enkelt korn, det var så medtaget at ikke engang den oprindelige form kunne erkendes.

Lokalitet 110, rydningsrøys s4005 og dyrkningslag s4003

MP4089 er udtaget under stenene i røysen. Prøven indeholdt lidt trækul. Da alle trækullene var skarpkantede må de være blevet forsejlet af materialet i røysen relativt hurtigt efter afbrændingen.

I MP4090 fra dyrkningslaget var koncentrationen af trækul noget lavere. Trækullene var ligeledes helt skarpkantede, hvilket kan tyde på at der ikke har været væsentlig jordbearbejdning på det sted hvor prøven er udtaget.

Lokalitet 201, stolpehullerne s7001 og s7008, samt dyrkningslag s7003

MP 7063, der udtaget i en stenpakning nederst i stolpehullet S7002, men det formodes at dette lag er rester af det dyrkningslag hvori stolperne er nedgravet. Prøven indeholdt lidt trækul, men også en del fragmenter af strå. Da strå er endnu mere porøse end trækul, kan jorden ikke have været bearbejdet på dette sted efter stråene er blevet forkullet. Hvorvidt stråene stammer fra rester af dyrkede afgrøder, og/eller rester af anden vegetation på stedet, som er blevet afbrændt inden stolpe er blevet etableret, eller om det evt. kan være rester fra aktiviteter der er foregået nær stolpen efter den er etableret kan ikke afgøres. I prøven fra S7001 var der kun lidt trækul, men da de var skarpkantede kan de ikke have været udsat for mekanisk slid i forbindelse med opdyrkingen af jorden. I prøven fra s 7008 blev der fundet 2 stk. trækul. Det tyder således ikke umiddelbart på at stolperne er sat i en gammel ager, men da der vil være minimal jordbearbejdning rundt om stolperne kan en del af materialet måske være tilført efter stolperne er etableret.

Lokalitet 202, Rydningsrøys s8001 og s8030

Der var kun få stykker trækul i de to prøver. Analyserne kan derfor ikke bidrage oplysninger af anlæggenes funktion.

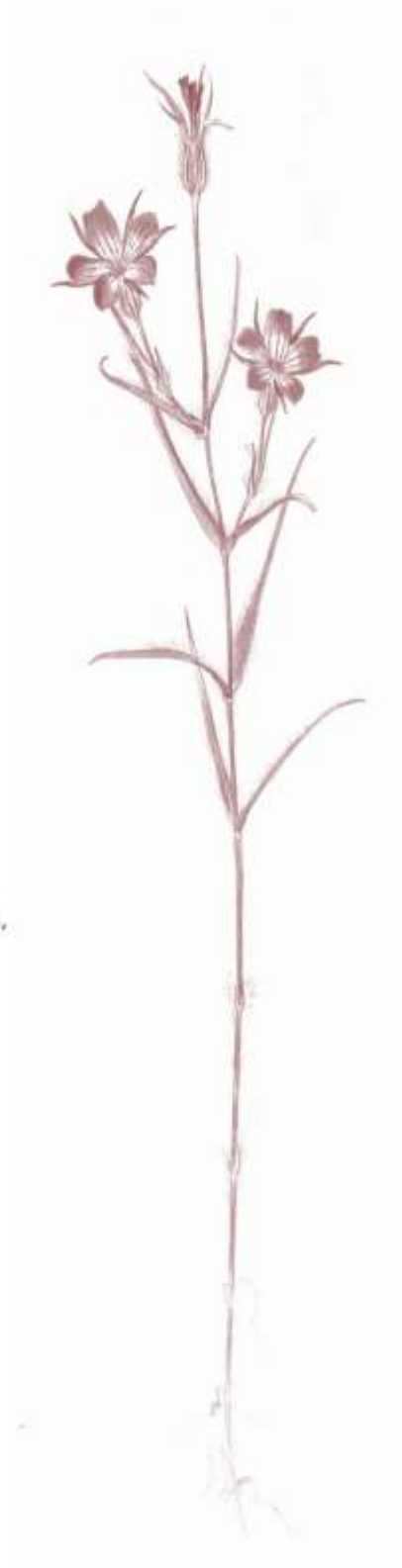
NOK

NATUR OG KULTUR

Denne rapport er udarbejdet ud fra de
betingelser, der er beskrevet i samarbejdsaftalen mellem
NOK og KHM 2010

Dette indebærer bl.a. at data fra denne rapport
kan anvendes internt under hensyntagen til de gældende etiske,
akademiske regler vedr. publicering af videnskabelige data.

Kommerciel udnyttelse af rapporten, må kun ske
efter skriftlig aftale med NOK.

17.7 ARKIVERT ORIGINALDOKUMENTASJON

- Dagbok Marte Mokkelbost
- Strukturskjema A4
- Strukturskjema A3